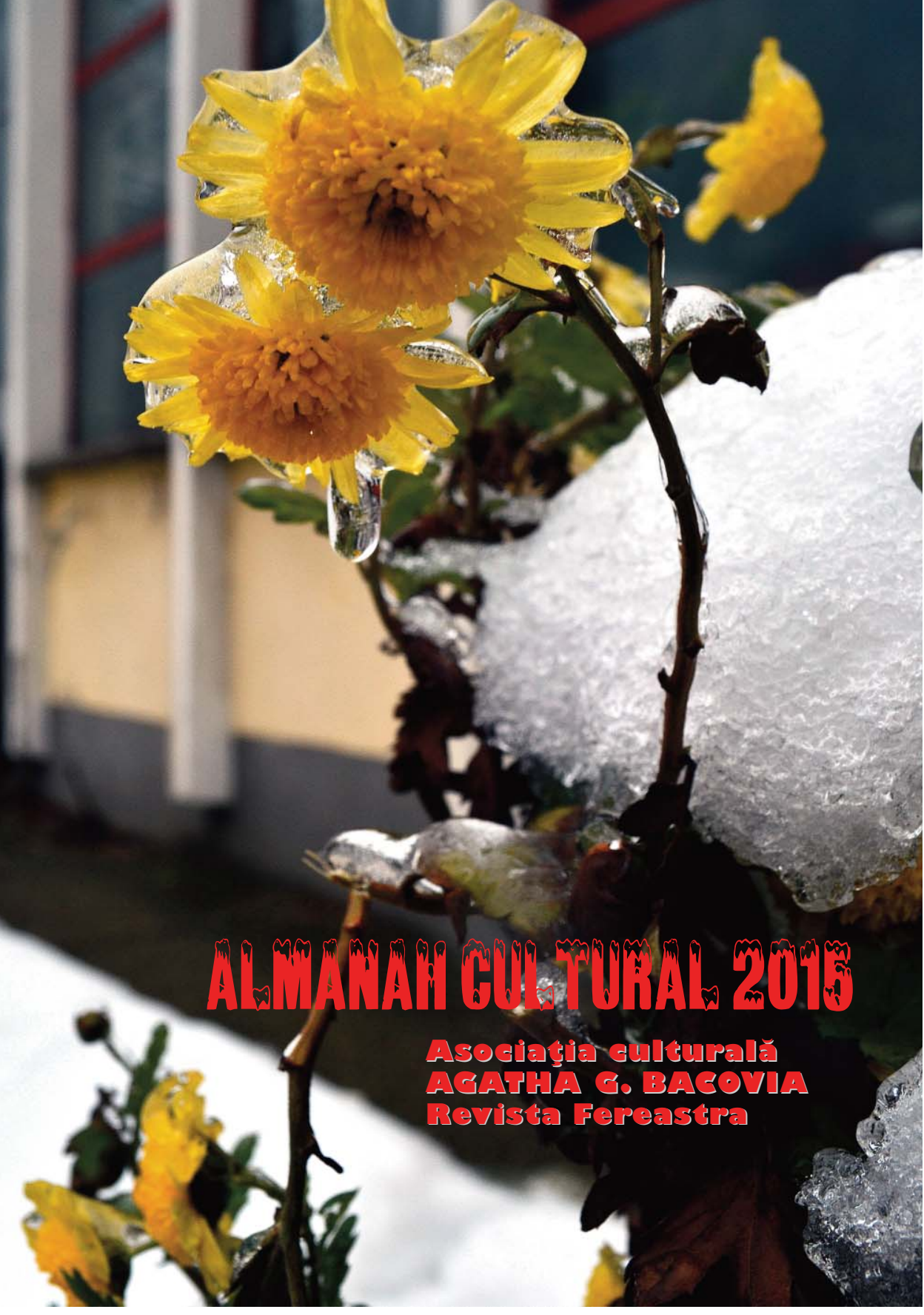

A close-up photograph of yellow chrysanthemum flowers heavily laden with ice and snow. The flowers are in the foreground, with a large, textured snowdrift to their right. The background is blurred, showing a building with a window. The overall scene is wintry and cold.

ALMANAH CULTURAL 2015

**Asociația culturală
AGATHA G. BACOVIA
Revista Fereastră**

ALMANAH 2015

**Editat de ASOCIAȚIA CULTURALĂ
„AGATHA GRIGORESCU BACOVIA”
și revista FEREASTRA**

CALENDAR 2015

Ianuarie

L 5 12 19 26
M 6 13 20 27
M 7 14 21 28
J 1 8 15 22 29
V 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
D 4 11 18 25

Februarie

L 2 9 16 23
M 3 10 17 24
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22

Martie

L 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24 31
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22 29

Aprilie

L 6 13 20 27
M 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
J 2 9 16 23 30
V 3 10 17 24
S 4 11 18 25
D 5 12 19 26

Mai

L 4 11 18 25
M 5 12 19 26
M 6 13 20 27
J 7 14 21 28
V 1 8 15 22 29
S 2 9 16 23 30
D 3 10 17 24 31

Iunie

L 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24
J 4 11 18 25
V 5 12 19 26
S 6 13 20 27
D 7 14 21 28

Iulie

L 6 13 20 27
M 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
J 2 9 16 23 30
V 3 10 17 24 31
S 4 11 18 25
D 5 12 19 26

August

L 3 10 17 24 31
M 4 11 18 25
M 5 12 19 26
J 6 13 20 27
V 7 14 21 28
S 1 8 15 22 29
D 2 9 16 23 30

Septembrie

L 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
J 3 10 17 24
V 4 11 18 25
S 5 12 19 26
D 6 13 20 27

Octombrie

L 5 12 19 26
M 6 13 20 27
M 7 14 21 28
J 1 8 15 22 29
V 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
D 4 11 18 25

Noiembrie

L 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22 29

Decembrie

L 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
J 3 10 17 24 31
V 4 11 18 25
S 5 12 19 26
D 6 13 20 27

Adrian Păunescu

Moș Crăciun bolnav

*Tu ce vii printre noi din ninsori,
Moș Crăciun, te rugăm
să nu mori!*

*Copii privesc pe fereastră
Văzduhul cusut cu ninsori,
Naivă de tot li-i privirea,
Copii tușesc uneori.
Zadarnic i-mbracă-n fulare
Părinții, în fiecă zi,
Copii în frigul din casă
Pot lesne și grabnic răci.
Și Moșul, deodată, se-arată
L-întâmpină pruncii sfioși,
Le dă jucării și bomboane,
Ca și alte lucruri din coș.
Copii se bucură strașnic,
Chiar și să-l privească li-i greu,*

*Li-i cald și li-i bine să creadă
Că el este Moș Dumnezeu.
Și Moșul, privind-u-i tușește
Și pruncii-ngroziți îl privesc,
Dar nu ar putea recunoaște
Acest obicei omenesc.
Li-i milă de el dintr-o dată,
Că-i victima ăstui nărav
Și-i doare, mai mult ca de tata,
Că și Dumnezeu e bolnav.*

SĂRBĂTORILE DE IARNĂ

Anul nou

Anul Nou reprezintă, în întreaga lume, înnoirea simbolică a timpului, la cumpăna dintre ani. Celebrarea Anului Nou este unul dintre cele mai vechi obiceiuri, istoricii plasând astfel de sărbători în vechiul Babilon. Stabilirea religioasă a datei de *1 ianuarie* ca început de an a avut loc pentru prima dată în 1691 prin Papa Inochentie al XII-lea. Înainte, echinocțiul de iarnă și apoi Crăciunul aveau rolul începutului de An Nou.

Pentru multe secole, grecii și egiptenii au împărțit lunile de 30 de zile în trei părți a câte 10 zile, numite decade. Azi se folosesc aproximativ 40 de calendare din care cele mai importante sunt calendarul gregorian, calendarul islamic și calendarul iudaic.

În primul, anul are 365 de zile, cât durează o rotație a Pământului în jurul Soarelui, al doilea se construiește în funcție de mișcarea Lunii în jurul Pământului fără să țină cont de mișcarea Pământului în jurul Soarelui, iar al treilea combină în constru-

irea calendarului mișcarea de rotație a Pământului în jurul Soarelui cu mișcarea de rotație a Lunii în jurul Pământului.

În Egiptul Antic, Anul Nou era sărbătorit în momentul în care Nilul ieșea din matcă, eveniment ce se petrecea pe la sfârșitul lui septembrie și fără de care recoltele nu ar mai fi existat. Romanii sărbătoreau Anul Nou în Martie, dar calendarele romane au fost schimbate de împărați, adesea nesincronizându-se cu mișcările Soarelui. Pentru a reglementa situația, senatul Roman, în jurul anului **153 î.Hr.**, a declarat data de 1 ianuarie ca fiind prima zi din calendar.

Chiar dacă anul a fost calculat destul de exact (365,25 zile), au apărut din nou nesincronizări. Senatul roman a schimbat din nou începutul anului la 25 martie. În **1582**, Papa Grigore al XIII-lea a modificat calendarul lui Iulius Caesar, considerând că perioada anului de 365,25 de zile este prea lungă. A stabilit că anul are 365,14 zile. Diferența de 11 minute creștea anul calendaristic cu 7 zile la fiecare 1000 de ani. Anul Nou, a devenit zi de sărbătoare recunoscută de biserică în **487**, când se celebra circumcizia pruncului Isus, devenind general recunoscută în jurul lui 1500-1600, la introducerea calendarului gregorian.

Calendarul stabilit de Papa Grigore al XIII se folosește azi și este declarat internațional pentru uzul civil. El a fost adoptat de majoritatea

țărilor. Folosirea altor calendare se restrânge doar la religii și culturi particulare. Stabilirea religioasă a datei de 1 ianuarie ca început de an a avut loc pentru prima dată în **1691** prin Papa Inochentie al XII-lea.

Anul Nou se sărbătorește azi în funcție de zona geografică și de religie. (De exemplu poporul evreu sărbătorește Rosh Hashanah - o ocazie solemnă și sfântă în septembrie sau octombrie. Biserica ortodoxă rusă sărbătorește Anul Nou la 14 ianuarie, în China acesta cade între 21 ianuarie și 19 februarie, iar în Iran este sărbătorit în luna martie).

Creștinismul și solstițiul de iarnă

Solstițiul de iarnă a fost celebrat înainte de era creștină. Astfel, romanii sărbătoreau *Saturnaliile* între 17 și 24 decembrie, asociind evenimentul cu „nașterea soarelui neînvins” (*sol invictus*). În Occident, în anul 354, Papa Liberiu, fixează sărbătoarea nașterii lui Isus pe 25 decembrie, și stabilește principalele ritualuri ale marii sărbători creștine, Crăciunul, asimilând și sărbătorile populare sau „păgâne”, deja existente.

Datini și obiceiuri de Crăciun

Capra

Începând cu Ignatul și sfârșind cu zilele Crăciunului (în alte părți de la Crăciun, iar în altele nu-

mai în ziua de Sfântul Vasile), există obiceiul ca flăcăii să umble cu *țurca*, *capra* sau *brezaia*. Ca și la celelalte jocuri cu măști practicate în timpul sărbătorilor de iarnă, și în jocul caprei și-au făcut loc, pe lângă măștile clasice (capra, ciobanul, țiganul, butucarul), măștile de draci și moși care, prin strigătele, chiotele și mișcările caraghioase ale celor ce le poartă, măresc nota de umor și veselie, dând uneori o nuanță de grotesc. Jocul „caprei” (uciderea, bocirea, înmormântarea, învierea) la origine a fost, desigur, un ceremonial grav, un element de cult. În cadrul sărbătorilor agrare jocul a devenit un ritual menit să aducă rodnicie anului care urmează, spor de animale în turmele păstorilor, succesul recoltelor - invocat și evocat de boabele care se aruncau de gazdă peste cortegiul „caprei”.

Aceasta se pare că își are originea în obiceiurile romanilor, desfășurate în jurul altarelor păgâne de preoții sau cântăreții travestiți în dobitoace, cu ocazia sărbătorilor date pentru cinstea zeilor.

Steaua

Umblatul „cu steaua” este un obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine, amintind steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi. Cântecele despre stea provin din surse diferite: din literatura bizantină ortodoxă, din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stellarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă versuri religioase despre nașterea lui Iisus, cum ar fi acesta:

Prin vifornița de-afară,
Am venit cu steaua iară,
Și pe unde am venit
Calea s-a întroienit;
Nu-i chip drumul de găsit!

Strat de strat s-așterne neaua,
Noi mai colindăm cu steaua;
Fiul din Ierusalim,
Pe Mesia, să-l vestim.
Oamenii să-nveselim! ...

Gerul aspru, iarna grea
Frig în staule era
Când copilul blând, Iisus,
Fiul Tatălui de sus,
Mântuirea ne-a adus ...

Iarna-n streșini prinde salbe,
Merii scutură flori albe,
Dumnezeu stăpân milos,
Harul să-și coboare jos.
- Fericiți întru Hristos! ...

Colindul

Colindele aproape au dispărut în mediul rural, iar în orașe au devenit o mască a cerșetoriei. Altădată, începând cu noaptea de 23 spre 24 decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor, drumurile și străzile răsunau de glasul micilor colindători. Cu traista după gât, cu bățul în mână și căciula pe urechi, colindătorii mergeau din casă-n casă și strigau la ferestrele luminate: „*Primiți cu colindul? Ne dați ori nu ne dați?*”. Dacă cei din casă le deschideau spre a le împărți colindeți („... *mere, prune, nuci, covrigi*”), cântau la fereastră: „*Bună dimineața la Moș Ajun/ Și mâine cu bine la Moș Crăciun / Am venit și noi odata / La un an cu sănătate, / Și la anul iar venim / Sănătoși să vă găsim*”.

În Ajunul Crăciunului, în toate provinciile românești, copiii formează grupuri și pornesc pe la casele gospodarilor cântând: „Florile dalbe”, „Lerui ler”, „Ziurel de ziua” etc.

Întrebat cum comentează includerea colindului românesc în ceață bărbătească în Patrimoniul Cultural UNESCO, **Grigore Leșe** spunea că este vorba de o performanță pentru cercetarea din România, însă esențial este ca aceste colinde să fie cântate: „*Degeaba suntem în patrimoniul UNESCO și nu s-o umbla a colinda în România. Întâi trebuie să împlinim colinda și apoi s-o interpretăm prin cuvânt. Scriem mult, scriem foarte mult. E o performanță. Dacă au acceptat colinda în patrimoniul UNESCO, este un semn bun.*”

*O acceptat și Călușul. Numa' ...
Călușul, dansul Călușului, a devenit
un divertisment. Și-a pierdut vraja.
Nu mai există Călușul ca ritual. Exis-
tă Călușul de divertisment pe care îl
prezentăm la toate manifestările in-
ternaționale din lume”.*

Scoală gazdă bună

Scoală gazdă bună, școală nu mai sta,
Florile sunt dalbe, flori de măr,
Că venim acuma a vă colinda
Florile sunt dalbe, flori de măr.

Doar în toamna asta merii-au
fost sădiți
Florile sunt dalbe, flori de măr,
Și în noaptea asta iată-i înfloriți
Florile sunt dalbe, flori de măr.

Din căldura inimii vor înflorii
Florile sunt dalbe, flori de măr,
Și în pacea casei voastre vor rodi
Florile sunt dalbe, flori de măr.

Refren:

Om bun ne va primi
Și cu drag ne va cinsti
După datini colindăm
La mulți ani, noi vă urăm!

Florile dalbe

Scoală gazdă din pătuț

Florile dalbe
Și ne dă un colăcuț
Florile, florile dalbe

Că mămuca n-o făcut
Florile dalbe
Sită deasă n-o avut
Florile, florile dalbe

Pe când sită-o căpătat
Florile dalbe
Covata i s-o crăpat
Florile, florile dalbe

Când covata o lipit
Florile dalbe
Cuptorul nu s-o urnit
Florile, florile dalbe

Când cuptorul o lipit
Florile dalbe
Crăciunul o și venit
Florile, florile dalbe,/ Flori.

Colindița

Colindița nu-i mai multă
Să trăiască cine-ascultă.
Sus la ceruri o-nălțăm
Și la gazde o-nchinăm.

O-nchinăm cu veselie
Și cu mare bucurie,
C-am ajuns seara de-ajun
A bătrânului Crăciun.

Sus, mai sus v-am înălțat,
Ce-am știut noi v-am cântat.
Să rămâneți sănătoși,
Sănătoși și bucușori.

C-am ajuns ziua cea sfântă,
Când colindele se cântă,
Sărbătoarea lui Cristos,
Să vă fie de folos.

Sorcova

Umblatul cu sorcova, în dimineța Anului Nou, este, în egală măsură, un obicei străvechi și o bucurie a copiilor. Obiceiul Sorcovei este mai cunoscut în Muntenia, dar îl regăsim răspândit și în restul țării. El este practicat de copii de la 3-4 ani până la 12 - 13 ani. Există zone ale țării unde cu sorcova merg numai băieți, iar în altele numai fete. Adesea copiii merg câte doi, alteori merge doar unul singur, colindând membrii familiei sau un grup de vecini.

Numele sorcovei vine de la cuvântul bulgar „surov” care are sensul de verde și fraged, aluzie la o ramură abia înbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Tradițional, sorcova se confecționa dintr-o creangă de copac, în jurul căreia se împleteau flori sau podoabe din hârtie sau alte materiale colorate. După confecționare aceasta juca, întrucâtva, rolul unei baghete magice, care transmitea vigoare și tinerețe celui atins de ea.

Textul urării, amintind de un ritual magic, are rolul de a amplifica acest efect: „*Sorcova, vesela,/ Să trăiți, să-mbătrâniți,/ Ca un măr, ca un păr,/ Ca un fir de trandafir./ Ca merii, ca perii/ În mijlocul verii,/ Ca vița de vie/ La Sfânta Marie./ Tare ca piatra,/ Iute ca săgeata/ Tare ca fierul / Iute ca oțelul*”. Alteori textul continuă cu urări pentru gospodăria și avutul celui sorcovit: „*Vacile lăptoase,/ Oile lănoase/ Porcii unsuroși/ Copii sănătoși*”. Și se încheie cu o formulă în care este invocată, într-o manieră ușor ironică, răsplata celui

ce a făcut urarea: „*Câte cuie sunt la casă/ Atâția galbeni pe masă./ La anul și la mulți ani!/ Să trăiți să ne dați bani*”.

În Moldova, Muntenia și în unele părți din Oltenia întâlnim obiceiul numit Semănatul. Cu semănatul umblă copii de până la 10 ani, în grupuri mici sau individual. Ei poartă trăistuțe atârinate de umăr, pline cu semințe de cereale, pe care le presară în curte, în casă și în fața gazdei căreia i se adresează urarea, destul de asemănătoare cu cea de la sorcovă: „*Înfloriți/ Ca merii/ Ca perii/ În mijlocul verii/ Ca toamna cea bogată/ Mult îmbelșugată/ La anul și la mulți ani!*”

Plugușorul

Plugușorul sau buhaiul este, sau mai curând a fost, un obicei agrar, o colindă cu elemente teatrale, o reiterarea, prin ritual, a ciclurilor agricole și o invocare a bogăției recoltelor viitoare:

Aho ! Aho! Copii și frați
Stați pușin și nu mănăți
Lângă boi v-alăturați
Și cuvântul mi-ascultați:

S-a sculat mai an
Bădița Traian
Și-a ncălecat
Pe un cal învățat,
Cu șaua de aur,
Cu numele de Graur,
Cu potcoave de argint
Cum e sprinten

la fugit,
Cu frâu de mătase
Cât vița de groase
Mânați, măi !

☆
În scări el s-a ridicat
Peste câmpuri s-a uitat
Ca s-aleagă-un loc
curat

De arat și semănat
Și curând s-a apucat
Câmpul neted de arat
În lungiș și-n curmeziș
S-a apucat într-o joi
C-un plug
Cu doisprezece boi
Boi bourei,
În coadă codălbei
În frunte, țintăței
Mânați, măi !

☆
Ziua toată a lucrat
Brazdă neagă-a
răsturnat
Și prin brazde-a
semănat

Grâu mărunț
Și grâu de vară
Deie Domnul să răsară
Mânați, măi !

☆
Și când lucrul a sfârșit
Iată, mări s-a stârnit

Un vânt mare pe
pământ

Și ploi multe după vânt
Pământul de-a răcorit
Și sămânța a-ncolțit
Mânați, măi !

☆
La luna, la săptămâna
Își umplea cu apă

mâna
Și se ducea ca să vadă
De i-a dat Dumnezeu
roadă

Și de-i grâul răsărit
Și de-i spicul aurit
Era-n spic ca vrabia
Și în pai ca trestia
Mânați, măi !

☆
Traian iute s-a întors
Și din grajd, pe loc,
a scos
Un alt cal,
mai năzdrăvan
Cum îi place

lui Traian:
Negru ca corbul,
Iute ca focul,
De nu-l prinde locul.
Și voios a-ncălecat
La Tighina-a apucat
Și oțel a cumpărat
Ca să facă seceri mari
Pentru secerători tari
Și să facă seceri mici
Pentru copilași voinici
Și-altele mai mărunțele
Cu mănunchi de
floricele

Pentru fete tinerele
Și neveste ochșele

Mânați, măi !

☆
Și-a strâns fine
Și vecine
Și toți finii
Și vecinii
Și vreo trei babe

bătrâne
Care știu rândul la
pâine

Și pe câmp i-a dus
Și pe toți i-a pus
La lucrul pământului
În răcoarea vântului
Mânați, măi !

☆
Ei cu stânga apuca
Și cu dreapta secera
Și prin lan înainta
De părea că înota
Alții-n urma lor lega
Snopuri-nalte aduna
Și clăi mândre ridica
Ce la soare se usca
Mânați, măi !

☆
Apoi carele-ncărca
Și pe toate le căra
Șiră-naltă că dura
În capul pământului
În bătaia vântului
Apoi aria-și făcea
Și din grajd mai
aducea

Zece iepe
Tot sirepe
Și de par că le lega
Și pe toate le mâna
Împrejurul parului
Deasupra fatarului

☆

Iepele mereu fugea
 Funia se tot strângea
 La par iute ajungea
 Și grâul se secera
 Și flăcăii-l vântura
 Dimerlia scutura
 Căruțele încărca
 Și spre moară le

pornea
 Mânați, măi !
 Hăi ! Hăi !

☆
 Iară hoța cea de
 moară

Când văzu atâtea care
 Încărcate cu povară
 Puse coada pe spinare
 Și plecă pe scoc la vale
 La cea luncă

de scăpare

Luncă mare
 Frunză n-are
 Luncă mică
 Frunza-i pică
 Iar morarul, meșter

bun

Zărea moara prin cătun
 Și-și lua cojoc mișos
 Și mi-l îmbrăca pe dos
 Și-și lua ciocan la brâu
 Iar în mână lua un frâu
 Apoi iute alerga

Moara cu frâu o lega
 Și-o apuca de călcâi
 De-o pune pe căpătâi
 Și-i da cu ciocanu-n
 șele

De-o așeza pe măsele
 Mânați, măi !

☆
 El o lua de lăptoc
 Și-o da iar în vad, la

loc.
 Și turna deasupra-n coș
 Grâu mărunț de cel roș
 Grâul s-așeza pe vatră
 Și din coș cădea

sub piatră
 De sub piatră,
 în covată

Curgea făina curată
 Mânați, măi !

☆

Traian mult se bucura
 Zeciuiala morii da
 Pe morar îl dăruia
 Apoi, călare suia
 Și voios se înturna
 Cu flăcăii ce mâna
 Iar boii se opintea
 Și roțile scârțâia
 Mânați, măi !
 Hăi ! Hăi !

☆

Iară mândra jupâneasă
 Cosânzeana cea

frumoasă

Auzea tocmai din casă
 Chiotul flăcăilor
 Scârțâitul carelor.

Și-n cămară că mergea
 Și din cui își alegea
 Sită mare și cam deasă
 Tot cu pânză de mătase.
 Mâneci albe sufleca
 Brațe dalbe arăta.

Și cernea, mări, cernea
 Făină se așternea.

Apoi maia plămădea
 Și-o lăsa până dospea.
 Apoi, colaci învârtea
 Pe lopată mi-i culca
 Și-n cuptor îi arunca

Apoi, iară, cu lopata
 Rumeni îi scotea
 și gata.

Atunci, ea-mpărțea
 Vreo cinci
 La flăcăii cei voinici
 Și-mpărțea trei colăcei
 La copiii mititei.
 Iară mândrului bărbat
 Îi dădea un sărutat.
 Mânați, măi !

☆

Cum a dat Dumnezeu
 an,

Holde mândre
 lui Traian,

Astfel să dea și la voi,
 Ca s-avem parte și noi.
 Să vă fie casa, casă !
 Să vă fie masa, masă !

Tot cu mesele întinse
 Și cu fețele aprinse

Și cu casele grijite
 Cu buni oaspeți locuite.

Și câte șindrili pe casă
 Atâția galbeni pe masă.

Și la anul să trăiți
 Să vă găsim înfloriți

Ca merii,
 Ca peri

În mijlocul primăverii.
 Mânați, măi !

Hăi ! Hăi !

☆

Ani o sută să trăiți
 Ca florile să-nfloriți

Pe plugari să-i dăruți
 Cu fripturi și cu plăcinti

Opriți, măi!
 Hooo! Hooo!

MAXIME

♦ „Când te uiți prea mult într-un abis, abisul se va uita și el în tine”.

Friedrich Nietzsche

♦ „Imaginația e mai importantă decât cunoașterea. Cunoașterea este limitată. Imaginația înconjură lumea”

Albert Einstein

♦ „Cu cât mai departe poți privi înapoi, cu atât mai departe poți vedea înainte”.

Winston Churchill

♦ „Nu te obosi să fii mai bun decât contemporanii sau predecesorii tăi. Încearcă să fii mai bun decât tine însuși”.

William Faulkner

♦ „Răul e nespectaculos și întotdeauna uman, și doarme în pat cu noi, și mănâncă la masa noastră”.

Wystan Hugh Auden

♦ „Înainte să o porniți pe calea răz-bunării săpați două morminte”.

Confucius

♦ „La sfârșit, nu anii din viața ta contează, ci viața din anii tăi”.

Abraham Lincoln

♦ „Unii folosesc cuvintele doar pentru a-și ascunde gândurile”.

Voltaire

♦ „Nu e om care să-și dorească mai mult o vacanță, decât cel care tocmai a fost în vacanță”.

Albert Hubbert

♦ „Trăiește ca și cum ai muri mâine, învață ca și cum ai trăi veșnic”.

Mahatma Gandhi

♦ „Familii fericite seamănă între ele ca două picături de apă, în timp ce fiecare familie nefericită e nefericită în felul ei”.

Lev Tolstoi

♦ „E extrem de ușor să-l demaști pe cel care face rău, dar e teribil de greu să înțelegi de ce a făcut rău”.

Dostoievski

♦ „Tristețea din suflet poate ucide înfinit mai repede decât orice microb”

John Steinbeck

♦ „Paradisul proștilor este iadul înțeleptului”.

Thomas Fuller

♦ „Să ne considerăm nebuni. Așa ne vom înțelege unul pe altul”.

Mark Twain

♦ „Pentru credincioși, nici o dovadă nu este necesară. Pentru necredincioși, nici o dovadă nu este posibilă”.

Stuart Chase

♦ „Când suntem tineri, învățăm. Când îmbătrânim, înțelegem”.

Marie von Ebner Eschenbach

♦ „Lumina crede că poate călători mai repede decât orice altceva. Dar se înșală. Indiferent cât de repede ar călători, descoperă că întunericul a ajuns întotdeauna primul și că o așteaptă”.

Terry Pratchett

**Emil
PROȘCAN**

Vom fi zăpadă

Motto:

*Toți suntem vremelnici pentru veci
Rar ning fagii frunzele deșarte
Binecuvântat să fie deci
Că trăiesc și că mă duc spre moarte.*
Serghei Esenin

Lumina zilelor se zbate a lacrimă sub pleoapa zării. Căldura hăituită de ceață și frig își caută rostul prin casele oamenilor. Noptile se înveșmăntează în întunericimi nesfârșite. Copacii își plâng, în demnitate și semeție, durerea trupurilor lor sfărtecate de foșnetul zburător al frunzelor. Pentru ei și pentru noi se decretează speranța albei așteptări.

E luna decembrie! Un tumult de șoapte și pași, ca un freamăt de aripi, prevestește sfârșitul încă unui an. În curând va fi ultima noapte din 2014 și atunci noi, toți oamenii pământului, cu zgomot și multă lumină, vom sărbători furibund și mecanic, în cercul desenat de balerina cutiutei muzicale.

Nu va fi o despărțire! Noul an va rămâne cuibărit în inelele de vârstă ale copacilor, în statornicia pietrelor și în memoria oamenilor...

Fruntea, părul, palmele și toate amintirile despre noi vor fi, în continuare, înzăpezite sub urmele pași-

lor săi. Și cerul, lumina și privirea noastră vor rămâne, încăpățânate, dincolo de trecut.

Oare există cu adevărat timp? El trece, ori noi? Nu cumva chestiunea cu „timpul” e o găselniță menită să mascheze adevărul menirii noastre, adevărul despre efemeritatea existenței, adevărul despre destinația finală sau intermediară spre care am plecat încă de la naștere?

Toate aste fac parte din firescul lăsat de Dumnezeu... În noaptea de Crăciun, pentru așteptările, neîmplinirile și dorințele noastre de adevăr și lumină se va naște, Iisus! Cetini de brad cu miros de veșnicie vor coborî în casele noastre. Un cer de lumânări și gânduri de bine vor acoperi pământul și totul în acea noapte va deveni sfânt.

Vom fi mai buni, mai puternici, mai iertători...

Va ninge! Peste copaci, peste munți, peste noi... Se va instaura din nou speranța albei așteptări.

Fiecare fulg de zăpadă este o lacrimă plânsă cândva. Sau neplânsă. Nisip din clepsidra eternității sunt bucățile de alb, precum păsările călătoare ce se întorc mereu la aceeași casă, la același om, în același suflet.

Ninsoarea este o fereastră deschisă prin care cerul pătrunde în noi precum vinul de împărțășanie.

Vom fi zăpadă!

Document de referință pentru istoria orașului Mizil

Monografia învățătoarei Virginia Stoica

Într-o discuție recentă cu istoricul militar colonel dr. **Mircea Tănase**, domnia sa a făcut referiri la o serie de documente mai puțin cunoscute din istoria Mizilului, pe care s-a oferit să ni le pună la dispoziție.

Nu putem decât să-i mulțumim pentru promptitudinea cu care a făcut acest lucru, ce ne îngăduie să prezentăm, în paginile almanahului, prima schiță monografică a Mizilului, semnată de doamna **Virginia C. Stoica**, un nume pe nedrept uitat de concetățenii săi, în detrimentul unor personalități incontestabile, dar care sunt legate de oraș doar prin faptul că s-au născut aici.

Monografia a fost redactată cu ocazia solicitării de către autoare (învățătoare gr. II la Școala nr. 2 băieți - Mizil) a obținerii gradului didactic I, printr-o cerere adresată Ministerului de resort la 10 octombrie 1941.

Implicarea doamnei Stoica în viața culturală și socială a localității este mai mult decât prodigioasă. Astfel, subinspectorul școlar P. Burducea, notează, după inspecția specială: „... a predat atât la cursul primar inferior cât și la cel superior; căutând să facă un învățământ practic, educativ și în legătură cu cererile reale ale vieții înconjurătoare”. Se amintesc activitățile doamnei legate de cooperativa școlară, cantină, bibliotecă, grădina școlară iar despre lucrarea personală „Monografia orașului Mizil”, inspectorul notează: „cuprinde o serie de date asupra istoricului orașului și asupra instituțiilor culturale locale (...) urmând apoi ca materialul adunat să fie clasat pe capitole și redat sub o formă ușoară, astfel ca să poată servi și ca material didactic, pentru clasele cursului superior”.

La rândul său învățătoarea își apreciază, cu onestitate, truda intelectuală, scriind: „Cu aceste rânduri am încheiat modestele încercări de monografie a orașului, având credință că, dacă s-ar lucra împreună cu încă unul sau doi colegi, s-ar putea edita o monografie perfectă, slujind de ghid pentru executarea de alte monografii.”

Să mai notăm că doamna învățătoare Virginia C. Stoica a fost cea care a înființat: „un cor bisericesc pe trei voci, care dă răspunsul la Sfânta Liturghie”, la Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, un muzeu și o farmacie școlară, a condus cantina școlară, a fost membră a Comitetului de ajutorare al refugiaților din Basarabia și Bucovina și a Societății Corale „Spiru Haret” din Buzău și că, în perioada 24 iunie - 16 octombrie 1941, a răspuns, ca soră medicală, de 2 saloane de răniți cu câte 16 paturi, din cadrul Spitalului chirurgical Z.I. nr. 178, ce funcționa la Mizil.

L.M.

Virginia C. Stoica

Fragmente din:

Monografia Orașului Mizil

Autoarea (prima din dreapta) în Spitalul de chirurgie Z.I.178.

Vechiul oraș a fost așezat în suburbia de astăzi Fefelei, fiindcă aici se găsesc urmele vechilor palate ale boierilor de la Constantin Brâncoveanu, care-și avea moșia începând de aici și mergând în susul satului Tohani până la Buda.

Orașul actual este format din vechii negustori transilvăneni din Brașov, Sibiu și alte centre, care veneau să facă târgul la Buzău - Drăgaica, ce se continua și se termina cu bâlciul de Sf. Petru, la Mizil, aprovizionând cu mărfurile lor suitele boierilor de pe lângă curtea lui Brâncoveanu.

Construcția caselor se făcea din gard de nuiele și scânduri în majoritate, iar cele boierești, ale căror ruine se văd și astăzi, se făceau din cărămidă și piatră.

Pe la anul 1866 (*13 septembrie - n.n.*) un cioban ce nu-și primise simbria de la stăpânul său, a dat foc unei șire de paie care fiind alimentat de un vânt puternic s-a întins asupra întregului oraș, nimicindu-l. După acest pârjol locuitorii au început să clădească din nou case mai solide din cărămidă și piatră. Împrejurul orașului sunt așezați ȧiganii desrobiți de boierii lui Brâncoveanu și angajații care-i lucrau moșia.

★

Din 1867 până în 1920 (în Mizil) n-a existat decât o singură școală primară, școala lui Ion Crăciunescu în localul construit și donat prin testament, împreună cu moșia și așezămintele Băilor Boboci și pădurea Varbila din Prahova, administrată la început de Primăria Mizil și apoi trecută în eforia Casei Școalelor care le administrează și astăzi. (*Profesorul Gh. Panait notează, în monografia sa: „Din primul paragraf al testamentului mi-a reținut*

atenția formularea «să se formeze **din nou** școala pentru învățătura copiilor din Mizil», ceea ce înseamnă că anterior anului 1857 mai funcționase o școală în târgul Mizil, dar la această dată nu mai exista, fapt confirmat și de tradiția locală” - **n.n.**)

Directorii școlii de la 1857 până în prezent au fost: preot Inotescu D. Tisescu, care a condus-o 30 de ani, până în anul 1929 când au venit Traian Dobrescu și Ioan Sburlan. Școala posedă o frumoasă bibliotecă donată de către preotul Inotescu. Din 1920, fără motive bine întemeiate, școala s-a scindat luând ființă Școala nr. 2 băieți, fără local, ducându-și zilele naufragiată prin diverse dărapănături, necorespunzând nici în parte scopului urmărit, până în anul 1937, când prin stăruința a câțiva oameni de suflet: doctorul Spiridon Georgescu, ajutorul de primar Spirea V. Anastasiu, directorul școlii Constantin Stoica și alții, au izbutit să construiască un frumos local de școală, loc ce adăpostește astăzi Școala de băieți nr. 1, întrucât localul Crăciunescu s-a dărâmat din cauza celor două cutremure (*probabil mișcările seismice din februarie și martie 1934* - **n.n.**)

ȘCOALA CRĂCIUNESCU

Aceeași situație a fost și pentru învățământul primar al fetelor. A fost o singură școală al cărui local a fost donat de marele român Casotta (*Procopie Casotta - mare proprietar în Glodeanu Siliștea și nu numai, politician, filantrop, membru al organizației județene a Partidului Național Liberal, președinte al Consiliului Județean Buzău, deputat și senator etc. După donația de la Mizil, din 1900, va lăsa prin testament, în 1905, întreaga sa avere către Eforia Spitalelor Civile din București. Testamentul se va pune în aplicare în 1910, după moartea filantropului.* - **n.n.**), până în anul 1920, când iarăși fără o suprapopulație școlară a luat ființă și Școala de fete nr. 2, care nici până astăzi n-a isbutit să aibă un local propriu, din cauză că, după cum se va vedea și în rândurile ce urmează, mizilenii nu s-au grăbit să construiască nimic, așteptând numai blagoslovitele donații. Di-

ȘCOALA NR. 2 BĂIEȚI

ȘCOALA NR. 1 FETE

rectoarele Școlii nr.1 au fost: d-na Ecaterina Tonciu, care a condus școala cu multă pricepere și demnitate timp de 35 de ani, după care a urmat d-na Negulescu și actuala directoare, d-na Maria Dima Lungulescu.

În anul 1922, simțindu-se nevoia de o școală secundară, din cauza prea marii depărtări dintre Ploiești și Buzău, mizilenii au intervenit luând ființă un gimnaziu mixt, sub direcția preotului Mihail Preoteșcu, continuat de către pr. Jugureanu, T. Ciuganu, Sp. Gițescu și actualul I. Anghel.

Mai târziu s-au separat, Gimnaziul rămânând să funcționeze până în anul 1938, când s-a desființat și Gimnaziul de băieți să fie ridicat la gradul de liceu teoretic complet, până în 1936 când s-a transformat în liceul comercial de astăzi.

Printre profesorii care au trecut pe aici a fost și Ioachim Botez, care a avut prilejul să-și găsească la Mizil eroii pentru „Însemnările unui belfer”, publicate în ziarul Curentul.

Localul liceului a fost construit, ca și celelalte edificii publice, tot din blagoslovita pomană a unui comerciant, Tase Dumitrescu, care a înțeles să-și doneze toată averea pentru școală, ca să fie pomenire pentru atâtea generații.

Alte manifestări culturale afară de serbările școlare au fost vestitele chermeze date în Grădina Mavrului, proprietatea domanei Sturza, unde lăutarul Mamaia care a dus faima arcușului dincolo de hotare, prin Germania, Franța și Țarigradul turcilor cu săbărelul și doina românească au desfășurat până la delir pe pasagerii în treacăt de o zi sau două la podgoriile din preajma Mizilului.

Cine l-a cunoscut pe Mamaia bătrânul, care purta pălărie de paie începând din martie și nu o lăsa până venea frigul lui octombrie, cel care își puna tot sufletul în executarea doinei și brăulețului și care ar fi dezertat de la datorie dacă nu i se da atenție, nu poate să nu îi pice lacrima în amintirea clipelor petrecute sub vraja a două ciocănele de țimbal.

Astăzi, urmașii lui Mamaia, fiul lui Grigore, Vasile Panait, Ghilan și în general toată bresla lăutarilor, își duc cu greu zilele cu vioara lor, din cauza blestematului de radio, care le-a luat pâinea, ajungând să mai distreze doar vreun drumeț în treacăt pe aici, ce-și mai uită de necazul drumului în vreuna din cârciumile Victoria și Vișinescu.

Din când în când patriarhalii mizileni se mai distrează cu câte o trupă de teatru ambulant, în special trupa artistei Natalița Pavelescu.

Ecranul nu-i interesează. S-au făcut diferite încercări, de Spirea V.

Anastasiu și alții care au investit capitaluri pentru mobilier și amenajare, dar de multe ori nu puteau să acopere nici chiria filmului, silind pe antreprenori să plece fără aparat, căci trebuia să-l vândă pentru acoperirea datoriilor făcute cu întreținerea lui în oraș și altele.

Învățământul practic

Școli practice în acest oraș nu avem decât Gimnaziul industrial înființat în anul 1902, pe locul donat de marele filantrop Tase Dumitrescu, ctitorul liceului cu același nume, precum și 5000 lei, restul completând Ministerul Instrucțiunilor Publice.

Primul director al Școlii de Meserii a fost Stoienescu, după care a urmat St. Neagu; apoi Alex. Oprea, Grigore Popescu și actualul conducător Ioan Tăutu. Școala funcționează cu un număr de 120 elevi, anual grupați pe specialități. Prima epocă de la înființare a funcționat cu: rotăria, fierăria și dogăria. A doua epocă - rotăria, lăcătușeria, dogăria și tâmplăria. A treia epocă - rotăria, lăcătușeria, dogăria, croitoria și tâmplăria. Școala este întreținută de minister și din taxele elevilor adunate prin comitetul școlar. În epoca a doua, vreo 10 ani, din cauza exodului spre birocrăție, frecvența acestei școli slăbise simțitor. Astăzi însă, când a început să se vadă importanța unei meserii, populația școlii s-a mărit.

Manifestări creștinești

Pentru închinăciune orașul nostru are două biserici, care îl despart în două parohii (*Doamna Stoica nu includea aici biserica din Fefeleei, chiar dacă această ctitorie a polcovnicului Nicolae Stâmboleanu, cu hramul Sfânta Treime, pare să fie cel mai vechi monument al Mizilului, datând de pe la sfârșitul veacului al XVIII-lea - n.n.*).

Biserica „Sfântul Ioan” - catedrala orașului - care s-a sfințit în anul 1857, luna aprilie, preot fiind Ion Inotescu. Iar în marea mulțime care a luat parte la această sfințire, a fost de față și Marele Agă Ion Cantacuzino, proprietarul moșiei Mizilului.

Cheltuielile și inițiala zidire a sfintei biserici revin Marelui Agă Cantacuzino, din mărturisirile căruia reiese că a cheltuit pentru aceasta 3000 de galbeni. Pentru înfrumusețare au mai contribuit și cetățenii mizileni, ca frații Postelnicu, Parapenii, arendașii Mizilului de atunci, Marin Ranetti, Constantin Secrețeanu, protopopul Costache și preotul Gheorghe.

La 1884, biserica având nevoie de oarecare modificări la acoperiș, cheltuielile s-au făcut din fondurile comunei, primar fiind T. Crăciunescu.

Eforia bisericilor s-a mai înzestrat cu dania lui Ion Rusu, cismar necăsătorit și fără moștenitori - o casă cu locul ei în fața bisericii, care mai târziu s-a vândut la licitație.

La 1858 un ginere al boierului Aga Cantacuzino, general în Rusia, trecând prin Mizil cu consoarta sa a vizitat biserica și din îndemnul parohului Ioan Inotescu a trimis chiar de acolo un rând de odăjdi din cele mai prețioase.

La anul 1882 și doamna Maria Cantacuzino, din îndemnul preotului Nicolae, ajutorul preotului Ioan Inotescu la această biserică, a donat un rând de odăjdii complet.

La anul 1883, dl. C. Constantinescu, arendașul Mizilului, a îmbrăcat cu argint cele patru iconițe de la icoanele împărătești.

Icoana Maicii Domnului din mijlocul bisericii s-a adus din Țaringrad de hagina Eufrosina Paraschiva, care a îmbrăcat-o în argint.

În anul 1906 a venit ca paroh preotul Mihail Preoteșcu. În 1910 se înveșește acoperișul, iar în 1915 s-a înlocuit catapeteasma. În 1908, din fondurile a două serbări, primarul Mizilului Spirea Anastasiu Soreanu a comandat, la Casa „Radion” - București, un frumos orologiu și l-a așezat pe frontispiciul bisericii, o adevărată podoabă utilă pentru oraș. În timpul păstoriei preotului Mihail Preoteșcu s-au mai primit donații în icoane și odăjdi, dela Toma Georgescu, Iancu Stănescu, Ioan Constantinescu și alții.

În anul 1938, în urma morții preoților Mihail și Chiriac, sunt numiți slujitori ai bisericii preotul paroh Paron Tănăsescu și ajutorul N. Popescu.

Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, din parohia a doua, a fost zidită la anul 1865, în timpul lui Ioan Cuza, cu cheltuiala orașenilor, slujitori ai altarului fiind Ion Gh. Comănescu, Mihail Vintilescu și Radu Ursea, după care, la 1890, vine ca diacon Dumitru Popescu, ce va sluji împreună cu preotul Gh. Andreescu din Glodeanu, până în septembrie, urmându-i preotul Gh. Stanciu din Fiștești, până în anul 1918.

La 1925 vine preot paroh ginerele preotului Popescu (care iese la pensie), preotul Ștefan Lefter, iar în locul său se transferă de la Scărișoara pr. Gh. O. Vasile, la anul 1935. Și în această biserică s-au primit prețioase donații din partea credincioșilor.

Din cele relatate până acum, am constatat că locuitorii orașului, în dragostea lor pentru credință, n-au precupețit niciodată obolul lor pentru sfânta biserică.

Astăzi, din cauza cutremurului de la 10 noiembrie (*Mișcarea seismică din 1940, cu intensitatea de 7,4 grade și epicentrul la... Panciu, a provocat 1600 morți, 12100 răniți și numeroase pagube materiale - n.n.*) și a faptului că aceste construcții au aproape 100 de ani, ambele biserici s-au avariat complet, fiind propuse pentru dărâmare și reconstruire.

Manifestări economice

Prin așezarea lui geografică la întretăierea drumurilor Urziceni - Ploiești și Dealului și la jumătatea distanței dintre cele două capitale de județ (Prahova și Buzău) - Mizilul este un oraș comercial. Negustorii de azi, în majoritate, sunt băieți de prăvălie ai negustorilor brașoveni, care s-au aciuat aici datorită târgurilor anuale de Sf. Petru. Sunt vrednici urmași, căci aproape toți s-au înstărit, cumpărându-și proprietăți în dealul din marginea orașului, plantându-și pe ele frumoasele podgorii de astăzi ale Dealului Mare.

Strada Carol cuprinde cartierul comercial iar împrejurul orașului sunt mahalalele, pe categorii de cetățeni (lăutăria, cartierul fierarilor etc).

În tot orașul sunt aproape 50 de cârciumi revenind una pentru 140 de suflete, cifră înspăimântătoare pentru populația de 7 000 de suflete, și pentru a dovedi afirmația de mai sus e de ajuns să amintesc că la aceste cârciumi se consumă anual circa 30 000 de litri de vin, revenind așadar la 45 de litri pe fiecare suflet, afară de celelalte băuturi alcoolice: țuica, tescovina și cele monopolizate.

Orașul mai are o moară sistematică de făină, astăzi proprietatea Dobanțu, cu o capacitate de măcinat de 2 vagoane zilnic și o fabrică de ulei și oțet, acționate cu energie electrică de la societatea „Concordia”, din Ploiești, ce poate presa până la 10 000 kg. sămânță de floarea soarelui în 24 de ore.

Manifestări politice

Încă din timpul votului pe colegii mizilenii sunt cunoscuți în luptele politice. Răposatul vot universal îi împărțea în tabere diferite, creind ura chiar în sânul aceleiași familii.

Primarii care au trecut pe la conducerea Primăriei au fost: Spirea Anastasiu Soresanu, Leonida Condeescu, I. Arionovici, Ștefănescu, Alexandru Gotman și alții, toți aduși pe criterii politice, fără să se țină seama de capacitate și putere de muncă. În timp de 40 de ani populația orașului Mizil a crescut cu 1348 de suflete, procent destul de mic din cauza mortalității prea mari. (...)

Manifestări istorice

Pentru slăvirea Eroilor ce și-au dat viața în marele război 1916 - 1918, mizilenii, prin subscripție, au ridicat în anul 1921, al optulea an de glorie al Marelui Rege Ferdinand și al Reginei Maria, în semn de devotament pentru eroii din Regimentul 72 Infanterie, în fața Liceului „Tase Dumitrescu”, un impunător monument ce stă strajă și mărturie pilduitoare pentru

generațiile viitoare.

Sănătatea publică

În anul 1882, pe terenul donat de doamna Maria Cantacuzino, s-a construit, cu fondurile județului, un spital cu 80 de paturi și locuințe pentru internat, sub conducerea doctorului Andrei Iliescu, care a murit pe front în războiul cel mare (Strada din fața spitalului îi poartă numele). Îi urmează doctorul T. Murgu, până în anul 1936, când se transferă la spitalul din Focșani, lăsând locul d-lui dr. Feneșeanu.

Afară de spital orașul mai are un dispensar al corporațiilor, sub conducerea d-lui dr. Sp. Georgescu, ce servește breslele muncitorești, întreținut și finanțat din fondurile Casei Muncii.

Mai sunt patru medici umani și un medic veterinar pentru controlul hanelor de carne, compuse din barăci de scânduri pe care edilii orașului au găsit cu cale să le așeze în centrul orașului, în fața bisericii, în loc să le ducă la marginea orașului, ca să scutească sfânta biserică de bâzâitul de muște ce își găsește aici cel mai favorabil mijloc de înmulțire.

★

E un loc frumos, așezat în centru, între biserică și poștă, pe care s-ar putea construi o grădină publică și o școală primară pentru circumscripția a doua. Mizilul fiind și reședința plășii Tohani are judecătorie de pace, al cărui local este donat tot de marele filantrop Tase Dumitrescu

Procese ce se judecă aici sunt subiecte de mici neînțelegeri dintre locuitori. Însă cei cinci - șase avocați ce formează baroul Mizilului își duc existența mai mult din actele de notariat și din veniturile proprietăților imobile ce au la marginea orașului. O notă bună pentru cetățenii orașului este că procesele penale lipsesc aproape cu desăvârșire de pe rolul zilnic al judecătoriei.

Cu aceste rânduri am încheiat modestele încercări de monografie a orașului, având credință că, dacă s-ar lucra împreună cu încă unul sau doi colegi, s-ar putea edita o monografie perfectă a orașului, slujind de ghid pentru executarea de alte monografii.

Cu aceste rânduri am încheiat modestele încercări de monografie a orașului, având credință că, dacă s-ar lucra împreună cu încă unul sau doi colegi, s-ar putea edita o monografie perfectă a orașului, slujind de ghid pentru executarea de alte monografii.

Virginia C. Stoica-

Învățătoare gradul II-lea Școala

Nr. 2

Băiștii - MIZIL

POVESTE DE CRĂCIUN

Rodica Magdan

PĂPUȘA

Micuța Eliza înainta prin zăpadă, târându-și pe rând picioarele, ca să lase urme paralele în albul pufos, ce se așternea pe străduțele din S.

Era un oraș de munte, cu brazi înalți, poleiți de ninsoarea argintie și creșcuți printre casele construite pe socluri din piatră. Fațadele, ornamentate cu bârne maronii din lemn, păreau pudrate cu zahăr, ca în basmele cu căsuțe din turtă dulce.

Cizmulițele albastre ale fetei se încărcaseră cu zăpadă până mai sus de glezne și ea le scutura într-o parte, ca să nu strice dungile, ca niște șenile mici, lăsate în urmă. Ninsese toată dimineața, iar stratul de omăt era afânat și moale, ca o pătură pufoasă.

Eliza se îndrepta spre centru, unde era librăria. Acolo, în vitrină, expusă printre cărți și lângă multe alte obiecte frumos colorate, văzuse păpușa. Aceasta era îmbrăcată într-o rochie din catifea albastră și purta o pălărioară azurie peste buclele ei blonde. Ochii, din sticlă colorată, ca două picături de cer, erau mărginiți de gene dese, castanii. Avea mânuțele delicate, din celuloid alburiu, iar degetele stăteau în poziția plină de grație a balerinelor. În ultimele trei zile, fetița se dusese mereu să se uite la păpușă; prin vitrina de sticlă, parcă își zâmbeau, ca două prietene care se reîntâlnesc după o lungă despărțire.

Eliza venise în orașel la începutul toamnei. Ea locuia în capitală, cu părinții și sora ei, dar se îmbolnăvisese, în urmă cu doi ani și rămăsese cu o tuse care nu-i mai trecea. Părinții hotărâseră s-o aducă în S., oraș cu aer curat, de munte, să locuiască la mătușa ei și să urmeze aici clasa I-a. Acum venise vacanța de iarnă, se apropia Crăciunul și în curând, străzile și magazinele aveau să se umple de oamenii care ieșeau de la serviciu și porneau să cumpere cadouri și bunătăți pentru masa de sărbătoare.

Eliza se îndreptă spre băcănia unde știa că o va găsi pe mătușa Marcela, căci o urmărise, de departe, încă de acasă. Așteptă în fața magazinului, lăsând mereu urme paralele, de data aceasta mergând în cerc, apoi în spirală, închipuind o cochilie imensă în albul imaculat de pe trotuar.

Mătușa ieși din băcănie, încărcată cu o sacoșă plină de cumpărături.

Era îmbrăcată cu un palton verde, făcut dintr-o stofă buclată mărunț, amintind de brăduții de la poalele munților ce împrejmuiau orașul. Capul îl avea acoperit cu un șal din lână albă. Părea că ninsoarea i se agățase de păr și i se așternuse pe umeri. Eliza îi ieși în întâmpinare.

– Ce faci aici?– întrebă mătușa, cu ochii zâmbitori, sclipind ca două steluțe.

– Te așteptam, să mergem să-ți arăt ceva.

– Unde să mergem?

– Aici, imediat, la librărie! Hai, tanti, să vezi ceva în vitrină!

Mătușa se lăsă înduplecată și porniră amândouă spre o străduță care urca o pantă lină. Nu era departe, cam a treia clădire de la intersecția cu bulevardul principal. Vitrina librăriei era luminată de becuțe colorate și globuri strălucitoare. Ledurile în nuanțe de verde și albastru se aprindeau pe rând, aruncând sclipiri feerice pe obiectele din vitrină.

– Mi-ai spus să mă gândesc ce cadou vreau de Crăciun și am ales păpușa de colo, cu rochie albastră!

– Daa! E frumoasă!... Pentru că ai fost cuminte și ai luat note bune, să-i trimiți o scrisoare lui Moș Crăciun și s-ar putea să ți-o aducă.

– Dar mai e timp să primească scrisoarea?

– Tu scrie-o și mi-o dai mie să o trimit.

Eliza nu mai spusese nimic, dar se întristă. Pe tot drumul de întoarcere acasă se gândi că toți copiii știau că Moș Crăciun nu există, iar cadourile sunt cumpărate de părinți, după cum tot ei citeau și scrisorile trimise Moșului... Când va avea timp scrisoarea să ajungă la părinții ei? Când vor putea ei să ia trenul ca să vină să cumpere păpușa? Crăciunul era peste două zile...

Toată acea după-amiază și-o petrecu așternând pe o foaie de caiet, cu litere nesigure, pe care abia le învățase, scrisoarea pentru moșul cel darnic. Îl ruga să-i aducă păpușa cu rochiță albastră, pe care o văzuse în vitrina librăriei din S. și-l îndruma descriindu-i străduțele, gândindu-se, de fapt, la drumul pe care-l vor avea de făcut părinții ei, pornind de la gară. Se întâmpla, scriind, să păteze hârtia, sau să sară litere, așa că lua scrisoarea de la început. Când termină, împături foaia frumos, și i-o dădu mătușii.

– Bravo, am s-o trimit chiar mâine Moșului!- spuse aceasta.

„Da, (gândi Eliza) ea crede că mă păcălește! Parcă nu știu că o va trimite acasă la mama și la tata, iar până va ajunge scrisoarea la ei, până vor veni aici... o să treacă și Crăciunul și tot...!”

A doua zi, merse iar la librărie. Păpușa era în același loc din vitrină și ochii ei, ca florile de miozotis, o rugau, parcă, pe fetiță să nu o părăsească și s-o ia acasă.

Toată ziua Eliza pândi la geam venirea părinților, dar cărarea care urca spre casa lor rămase pustie și încremenită în albul zăpezii, pe care nu se vedea nici o urmă de pași. O liniște dezamăgitoare se așternuse peste curte, odată cu troienele de zăpadă, care ascundeau orice semn de viață.

În ziua de ajun a Crăciunului, Eliza plecă iar spre librăria ei dragă, să-i spună păpușii să mai aibă răbdare. Mai era o zi întreagă până la Crăciun, în care se puteau întâmpla multe, așa că speranța începu, timid, să încolțească în mintea și în sufletul ei. Pe măsură ce se gândea mai intens, un presentiment binefăcător îi adormea în doielile, ca un cântec de leagăn. Da, da, era sigură că mama, sau tata, sau amândoi vor veni și-i vor cumpăra păpușa! Nu-i refuzaseră niciodată, nimic... și doar fusese ascultătoare și luase notele cele mai mari!

Dar când ajunsese în fața vitrinei, cerul parcă se prăbuși, cu norii săi groși, peste sufletul fetei, cu un bubuit surd, încețoșându-i privirea. O clipă i se păru că nu trăiește momentul aieva, că e luată și dusă la mari depărtări, într-un vârtej amețitor. Dar își reveni și deschise ochii mari. Nu putea să fie adevărat ceea ce vedea: locul era gol! Păpușa nu mai era acolo!

Din parcul de peste drum, se auzeau râsete de copii, care se dădeau cu sania, dar pentru ea sunau ca niște țipete de disperare, apoi i se părea că sunt râsete de batjocură pentru suferința ei. Rămase în fața vitrinei, cu greutatea unei lumi întregi apăsându-i pe piept. Preaplinul durerii mute, din adâncul ființei ei, se revărsă în lacrimi mari, ce începură să-i curgă pe obraji. Își lipi fruntea de geamul rece. Păpușa! O luase altcineva! Părinții ei nu s-au grăbit și se vânduse între timp! O pierduse! De ce nu spusese că o vrea, mai de mult? Măcar cu o zi mai înainte!... Poate nici nu ajunsese scrisoarea, încă, la părinții ei!...

Se mai uită o dată la vitrină, apoi intră în librărie și privi pe rafturi, dar nu văzu ce căuta. Se aflau acolo multe păpuși frumoase și jucării, dar ea, păpușa ei, nu era! Plecă spre casă și fiecare pas pe care-l făcea îi cerea un mare efort. Parcă avea greutatea de plumb legate de picioarele ei mici. În jur, totul i se părea mohorât, chiar albul zăpezii era, parcă, mai murdar. Părea ostil și rece.

Apropiindu-se de casă, Eliza avu, deodată, o speranță nebună. Inima începu să-i bată cu putere, iar obraji i se îmbujorară. Dacă... Dacă veniseră între timp părinții și cumpăraseră ei, păpușa? Sigur, poate că o așteptau acasă, cu o cutie mare din carton lucios, pe care, deschizând-o, își va găsi prietena din vitrină! Începu să alerge. Tălpile cizmulitelor albastre parcă nu mai atingeau caldarâmul acoperit de nea, iar fuga ei devenise zbor, plin de speranță și bucurie. Intră în holul mare al casei, abia respirând. Își încordă auzul, să distingă vocile părinților, sau glasul mamei, măcar. Dar locuința era tăcută.

Mătușa pregătea cozonaci la bucătărie, iar unchiul stătea cu urechea

lipită de aparatul de radio, ascultând știrile. Eliza se duse în camera ei și plânse, cu fața în pernă.

Ziua aceea, de Ajun, fu tristă și plină de încordare, pentru ea. Chiar dacă mai veneau părinții din capitală, nu mai puteau cumpăra păpușa! Totuși, îi aștepta, cu o licărire de speranță, nici ea nu știa pentru ce! Dar nu veniră.

Bradul mic, împodobit în sufragerie, de acum trei zile, i se părea trist și întunecat, deși avea globuri colorate și beteală strălucitoare. Mătușa, ocupată cu pregătirile pentru a doua zi, nu observă frământările și tulburarea nepoatei. După ce-i dădu să mănânce, o trimise la culcare.

– Hai, dormi, diseară poate vine Moșul!

„Da, Moșul... (gândi Eliza). Nici nu există!”. De un lucru era sigură: cadourile sunt aduse de părinți și pentru că ei nu veniseră, știa că nu va primi nimic și nici n-o mai interesa ce ar fi putut să capete. Orice cadou devenea anost pentru ea. Nu-și dorise decât Păpușa.

Un timp ascultă zgomotele din casă. Auzi pași, călcând cu grijă, uși închizându-se încet, dar nu distinse deloc sunetul ușii de la intrare, nici vocea mamei, sau a tatălui, care s-ar fi putut să vină cu un tren de seară.

Dar, oricum, ar fi venit degeaba! Magazinul era închis și păpușa era vândută. Adormi într-un târziu și visă că stătea cu Păpușa în brațe într-un crâng plin cu animale simpatice și jucăușe: iepuri, arici, pui de pisică și cățeluși, alergând zglobii în jurul ei. Nu mai era iarnă în visul ei. Totul era verde, adia un vânt călduț, iar ea strângea în brațe păpușa, râdea și simțea cum bucuria îi inundă pieptul, făcând-o să cânte și să zburde, veselă.

Se trezi în zori. În casă era liniște. Se ridică încet, își luă papucii, apoi intră în sufragerie. Era cald și mirosea a portocale. Brăduțul, așezat pe o masă joasă, arunca sclipiri timide, de poleială, în lumina încă difuză a dimineții de iarnă.

Eliza se apropie de pom și atunci o văzu! Pe o cutie lucioasă, în rochia ei din catifea albăstrie, cu ochii zâmbitori și mâinile delicate întinse parcă spre ea, stătea **păpușa!**

Uluită, ca atunci când vezi o minune și nu-ți vine să-ți crezi ochilor, Eliza simți un val de căldură și bucurie de nedescris, invadându-i ființa! Înghiți un nod, care-i stătuse atâtea zile în gât și murmură, ca pentru sine:

– Dar...atunci... există Moș Crăciun!

Și lăcrimând de fericire, pentru darul neașteptat, luă păpușa în brațe, o sărută, apoi începu să se învârtă cu ea, fredonând, uimită și copleșită de descoperirea că:

– Moș Crăciun există! Moș Crăciun există!

Mihai Batog-Bujenită

ȚINUTUL DE BASM

Lirică, deși nimic nu îndreptă-
țea așa ceva, era un copil cu-
minte, umbla îmbrăcat curat și
îi plăcea să meargă la școală, iar cea
mai mare bucurie a lui era să citească
basme. Prin urmare, nici nu este de
mirare că se considera personajul
principal al lecturilor sale. Într-ade-
văr, avea, exact ca în basme, doi frați
mai mari, două hahalere care-l coșco-
veau cu bătaia din orice motiv și-l pu-
neau să le aducă băutură și țigări, iar
taică-su (tătâne-său, cum se spune în
basme) deși nu era nici împărat, nici
măcar rege, se dădea mai mare decât
dacă ar fi fost, mai ales când era beat.
Adică tot timpul. Maică-sa, zdrobită
de fericirea de a fi mamă și soție a
celor enumerați mai sus se retrăsese
discret, cu ceva ani în urmă, în locul
acela cu verdeață unde se spune că
nu este întristare și suspin deși toată
lumea plânge.

Și, tot ca în basme, într-o bu-
nă zi, dacă se poate vorbi despre așa
ceva, tătâne-su l-a chemat la el. Omul
era foarte necăjit, stătea mut de du-
rere la capătâiul unui pet de două kile
în care fusese trăscau și privea cu dis-
perare în gol. Când Lirică intră în o-
daie ferindu-se să clipească pentru a
nu produce vreo explozie a aburilor
de rachiu, bunul său tată îl privi cu o
greață absolut justificată și-i spuse
blând:

– Bă! A venit vremea să te

duci în lume și
să-ți găsești ros-
tul. Aici nu mai
ai ce căuta! Pra-
gul casei mele nu e pentru nemernici
care nu primesc nici măcar alocație
de la stat. Uite, frații tăi, oameni de
încredere, aduc deja acasă ce mai re-
ușesc să fure sau ce câștigă din cerșit,
așa că ușa le este deschisă numai lor.
Tu, băi, pocitanie, cu cititul ăla al tău
ne-ai băgat în sărăcie, deci du-te, în-
vârtindu-te, să nu te mai văd în fața
ochilor, că-mi vine să borăsc! Apoi
tătâne-său, grijului, îi dădu câte ceva
pentru drum, adică mai multe înjură-
turi, frații lui la fel și astfel pricopsit
Lirică plecă în lumea mare.

Lumea mare a început la un
restaurant de pe o stradă vecină unde
a fost angajat, fără forme desigur, ca
să spele vase. Treabă bună fiindcă
avea mâncare după pofta inimii, iar
de dormit, dormea într-o debara unde
era lumină și putea citi ce-i plăcea lui
cel mai mult: basme. Considera că și
aceasta era o etapă prevăzută în sce-
nariile lecturate, prin urmare nu avea
nici un fel de frustrări. Ba, mai mult,
la sfârșitul lunii a primit și ceva bani,
o mulțime după părerea lui, deși
chelnerii pufneau în răs când auzeau
suma, cu care și-a mai cumpărat, spre
uimirea tuturor, câteva cărți dar și
niște haine. Mai ales că venise iarna
și debaraua nu era tocmai încălzită.

Cum însă nu se simțea, psihologic vorbind, pregătit pentru o carieră în domeniu, cam după un an, când atinsese vârsta majoratului, a intrat într-o echipă de constructori. Evident, pe post de cărător cu spațele. De la cărămizi și găleți cu mortar până la navele cu bere fără de care nici un constructor normal nu funcționează. Fiind o fire fericită de la natură, a supraviețuit și glumelor cu specific așa că, după un timp, a plecat cu echipa pe tărâmul celălalt pentru a le arăta celor din țările zise civilizate, cum edificasem noi o societate dreaptă și dărză. Însă pe nemernicii de capitaliști cu vechime îi dureau drept în spiț de tradițiile noastre, prin urmare, întreaga echipă munccea acum pe brânci ca să nu fie dată afară de patron. Cum Lirică, tot din cauza basmelor citite, era și harnic dar și corect, ba mai mult nici nu fura, patronul l-a pus șef și astfel a început să câștige bani serioși spre marea admirație a colegilor din echipă care nu mai conteneau cu înjurăturile. Însă fără să întrerupă nici o secundă lucrul.

Lirică mai vorbea, din când în când, în țară cu un prieten din perioada spălatului vaselor, Firel, cu care de altfel începuse să și învețe germana în debara. Firel îi mai spunea ce se petrece pe acasă și astfel află că fratele cel mare murise căzând de pe un gard după o spargere, iar cel mic era la pușcărie pentru un viol nesemnificativ. Așa se face că tătâne-su rămăsese singur, asta dacă ignorăm ciroza care-l însoțea clipă de clipă. Nici nu se miră când primi o

scrisoare de la bătrân, scrisoare scrisă de un unchi care încă mai putea să scrie și în care era făcut cu ou și cu oțet, fiindcă acum când era plin de bani nu se mai gândea la cel care i-a dat viață, l-a iubit și l-a ocrotit de toate relele și care, acum, așteaptă ca să fie dus într-o clinică din vest unde să i se facă urgent un transplant de ficat, că la banii lui își permite și să nu fie zgârcan, calic și neam prost, că nimeni, neam de neamul lor, nu a fost așa... Cum însă Lirică nu mai citise basme cam de mulțor iar capitalismul veros mușcase din inima lui bună, scrisoarea fu ruptă și aruncată pe foc fiind însoțită de niște înjurături inexistente în basme. Mdee, uite ce se întâmplă cu copiii noștri ajunși pe meleaguri străine...

Doar peste cam jumătate de an când Firel îi spusese că a murit și taică-su, se duse la patron, îi spusese că întrerupe contractul din motive personale, iar patronul, om cu simțul afacerii îi dădu la despărțire o sumă însemnată ca recompensă, dar și pentru o viitoare colaborare.

Ajuns acasă Lirică intră din nou în lumea basmelor. Pentru început strivi capetele tuturor năpârcilor care dăduseră năvală să-i ceară bani, apoi se luptă din greu cu tot felul de balauri care voiau să cumpere casa și locul pentru speculații imobiliare. Abia după ce tăie și capetele unor zmei de la primărie, cu ajutorul deloc dezinteresat al unor Strâmbă-Lemne de meserie avocați, putu să intre în posesia casei. O dărmă și se puse pe construit alta. Cu o echipă de meșteri locali! Hmm! Care habar nu

aveau câte știa Lirică despre sistem. Prin urmare după ce mai mulți dintre ei intrară în spital cu ceva oase rupte dar nu au reclamat nimic fiind pasibili de pușcărie pentru hoție, treburile au început să meargă bine și, într-un an, casa a fost terminată. Abia acum Lirică a angajat ce mai rămăsese din echipă și a intrat în afaceri cu construcții civile. Spre mirarea angajatorilor, această echipă lucra bine și, culmea, nimeni nu fura! Așa se explică și de ce aveau permanent contracte iar banii veneau la timp și nimeni nu se putea plânge.

Doar că, la un moment dat, Lirică își dădu seama că are treizeci de ani și lecturile îi arătau că deja la vârsta asta trebuia să fie căsătorit cu Ileana Cosânzeana. Destul de îngrijorat, începu să caute în dreapta și în stânga o fată frumoasă, vrednică, curată și iubitoare, cum indica, în basme, fișa postului. Cu ajutorul unor rude și prieteni, o găsi în cartierul vecin. Bine, nu se numea Ileana ci Flory, dar ce mai conta! Părea a îndeplini toate celelalte condiții. În toamnă, nuntă mare, conform tradiției, cu trei zile de petreceri apoi un concediu în insulele Mediteranei și o mulțime de mici răsfățuri că așa era firesc pentru un personaj ca el. Abia peste un an își dădu seama că basmele mai au și o față ascunsă. În cazul lui, Vrajitoarea cea rea îi dăduse țepă luând, temporar, înfățișarea Ilenei zisă Cosânzeana. Acum aceasta se comporta ca o țopă, cheltuia nebunește, dormea toată ziua iar noaptea călărea barurile, se îmbrăca de parcă scăpase dintr-o explozie nucleară dar la pre-

țuri de te apuca sughițul, iar despre curățenie, iubire și alte prostii nici nu putea fi vorba. Degeaba Lirică încercă să o aducă pe drumul cel bun, că singurul efect obținut fu pasiunea pentru alcool. De ambele părți! Spre norocul său, Lirică, într-o criză de luciditate, a încălecat pe un avion alb și dus a fost.

Tot pe tărâmul celălalt.

Constantin Popescu Berca

Croniă rimata

Au fost odată niște tinerei
(Acum te strâmbi de râs
privind la ei)

Care sfârșind liceul, fiecare
Cu greutate și-n lipsă de parale
S-au dus la facultate-ntârâtați
Să-nvețe, să se facă avocați...
Aș scrie, deci, o cronică rimată,
După un gând de țuică adăpată,
Într-un decor prozaic, cu măslina
Și-o muzică din vremuri

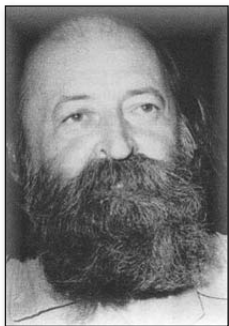
de-altă dată,
Să uit de greutate, să uit de mine!
Încerc să scriu, însă aud vioara
Iar ochii mei nu umblă după rime
Ci după Tanți, Ana, Mărioara!
Încerc să scriu o cronică rimată
Dar scriu numai atat:

„A fost odată...”

Cele mai frumoase poezii

*Leonid
Dimou*

(11. 01. 1926 -
5. 12. 1987)

Să fie iarnă

Cum roade visul firea cea aeve
Cu fiecare noapte mai adânc,
Mânând în turme zei, menandri, eve
Și cavaleri cu lire la oblânc.

Cum se lipesc cu toții de oglindă
Să treacă dincolo cât mai curând,
Cum crește jalea-n tagma suferindă
A chipurilor în amurg plăpând,

Cum nasc apoi năluci în cavalcade
Gonind ușor spre porturi sidefii,
Spre specii calde, populând estrade
La circul interzis pentru cei vii.

Nu mă lăsa, de umeri mă cuprinde,
Șoptește-mi vorbe clare, să-nțeleg
Ori șuieră preziceri și colinde
Să fie iarnă pentru-un ev întreg.

Destin cu baobab

Orașul în cadril de mucava
Trăia, înfricoșat, la cinema,
Iar străzile duceau poveri de șoapte
Doar între pauze. La cinci și șapte.
În piața cu celebru nume șvab
Creștea, până la cer, un baobab
Cu fructe cât o casă, cu bodegi
Și trenuri de sidef iuțind prin crengi,

Cu gări albastre-n care
stam zâmbind

La străvezii pahare cu absint
Și povesteam din viață, și râdeam
De peștii care ne priveau din geam,
În seara-aceea-n care nori duioshi
Au oglindit lătrături și cocoși
Și medici de zăpezi cu nume șvab
Zăcând lângă bonavi, în baobab.

Tramvaiul 2

Nu-ți pierde cumpătul. Cetatea
Decolorată ne-a-nșelat:
Străzile, turlele, etatea
Sunt parcă dintr-un alt veleat.

Suind alee alburită
Clădirile parc-au oftat.
În jur, pădurea-i înnegrită
De plante dintr-un neam ciudat.

Dar, iată, ocolind pădurea
E chiar tramvaiul nostru 2
Și chiar Iisus zâmbind aiurea
Sus, pe platforma dinapoi.

Rondelul sfintei fără sfânt

Era o sfântă fără sfânt,
Fără credință, fără casă,
Avea doar inimă și gând
Și-o fustă verde, de mătăasă,

Cu astragal și iacint
Venea la fiecă mireasă,
Ea, mica sfântă fără sfânt,
Fără credință, fără casă.

Și ne-am adus aminte când
În toamnă negură se lasă,
Cum lângă noi, de noi visând
Că nu ne vede și nu-i pasă,
Era o sfântă fără sfânt.

Prima societate purtând numele Ateneul Român a luat ființă la Iași în 1860, printre membrii fondatori ai acesteia aflându-se: Mihail Kogălniceanu, Ștefan Micle, Petre Suciu și V.A. Urechia. La 15 septembrie 1860 a apărut organul de presă al societății purtând numele „Ateneul Român”. Activitatea societății din Iași a încetat în 1864.

Societatea „Ateneul Român” reapare în București, din ideea *conferințelor publice*, așa cum le numea **Constantin Esarcu** (1836 – 1898), „*pentru popor și repet pentru popor*”. Acesta avea să scrie în testamentul său din 1898: „*M-am gândit totdeauna la mijloacele care pot angrena mai bine dezvoltarea conștiinței naționale în câmpul ideilor de literatură, arte și științe. Călăuzit de acest gând am înființat împreună cu alți oameni*

de bine, iubitori ai neamului nostru, Ateneul Român și Societatea pentru învățătura poporului român având amândouă aceste instituții în vederea cultivării părții intelectuale a ființei umane. Pentru ca acest scump gând să nu înceteze odată cu stingerea mea din această viață, am hotărât să las Ateneului întreaga mea avere”

Prima conferință a Ateneului a fost ținută (lângă grădina Cismigiu pe locul caselor lui Costache Ghika, *Tingirică*, într-o sală mare, mobilată sumar, având drept loc pentru public băncile parcului) în seara de 28 ianuarie 1865, în fața unui public de aproximativ 500 de persoane, număr ce avea să se mențină constant. Conferențiar a fost C. Esarcu care a vorbit în acea seară despre „Regnul animal”. Conferințele, totalizând 32 de prelegeri, au fost ținute între 28 ia-

nuarie și 22 aprilie 1865 la un ritm de trei întâlniri pe săptămână avându-i la tribună pe: C. Esarcu, Marsillac, Gr. Racoviță, V.A.Urechia, Hasdeu, Em. Bacaloglu, Al. Petrescu, Th. Văcărescu, Radu Ionescu, I. Fălcoianu sau P. Grădișteanu.

La 31 octombrie 1865 lua ființă, oficial, Ateneul Român cu 25 de subscriitori împărțiți în 3 secții: științifică, morală și literară. Primul președinte delegat a fost P.S. Aurelian iar în luna noiembrie 1866 biroul era format din C. Rosetti - președinte, V.A.Urechia și C. Escaru - vicepreședinți. Tot atunci a fost ales și comitetul de redacție al revistei Ateneul: B.P. Hasdeu, C. Escaru și poetul N. Nicoleanu.

Activitatea lui Carol (Scarlat) Rosetti în fruntea Ateneului va fi remarcabilă, acesta instituind premii pentru traducerea operelor lui Seutoniu, Tacit sau Jordanes. În februarie 1897 invita Ateneul să deschidă concurs pentru construirea localului bibliotecii publice după modelul bibliotecii imperiale din Paris. C. Rosetti a rămas în fruntea Ateneului până în 1868 iar în 1870 a lăsat prin testament întreaga sa avere noii instituții. *(două case în mahalaua Boteanu și o bibliotecă ce cuprindea 865 de titluri în 5000 de volume. Pe lângă acestea moștenirea lui Rosetti însemna și un fond lichid care completat cu o serie de alte donații atinge suma de 115.000 de lei).*

Treptat, s-a impus idea: „să avem ambiția de a construi în București un palat al științelor și artelor în care să putem primi cu mândrie

celebritățile ce ne vor vizita sau (pe care) le vom chema în țara noastră” (C. Esarcu).

În 1884 un decret guvernamental autoriza Primăria orașului să cedeze Ateneului locul din spatele grădinii Episcopiei (numit cândva Livada Văcăreștilor pe care M. Cantacuzino ridicase o bisericuță lăsată în metoh episcopului de Râmnic) loc cedat în prealabil Societății Ecvestre care turnase deja fundația a ceea ce trebuia să fie un manej cu grajduri pentru școala de călăreți. Una dintre opiniile critice ale vremii considera amplasamentul viitorului Ateneu ca fiind „*prea departe de centrul orașului și foarte greu de ajuns mai cu seamă iarna. Nu avea statul destule terenuri centrale, trebuia oare neapărat ales acest loc la marginea orașului?*”

Pentru strângerea de fonduri s-a instituit o subscripție publică, a cărei lozincă „*dați un leu pentru Ateneu*” a devenit foarte populară.

La 24 mai 1884, după obținerea autorizației de construire, Ateneul încheie un contract cu arhitectul francez **Albert Galeron** semnat din partea română de N. Kretulescu, C. Escaru și C. Stăncescu.

La 26 octombrie 1886 a fost pusă piatra de temelie la Palatul Ateneului. La începutul lui 1888 ciclul de conferințe se deschidea în noul local. În stilul românesc cu care ne-am obișnuit de-a lungul vremii, construcția Ateneului a mai durat o bună bucată de vreme după ce acesta a fost inaugurat. Aripa din spate, dinspre str. N. Golescu, n-a fost gata decât în

1897, an din care datează și scara monumentală din rotonda de la parter, opera arhitectului Leonida Negrescu. Sălile de la subsol au rămas neamenajate până în anii '20, iar fresca a fost gata abia la 50 de ani de la inaugurarea clădirii, în 1938. (În timpul regimului comunist aceasta a stat acoperită cu catifea roșie vreme de aproape 20 de ani, din 1948 până în 1966, deoarece includea referințe la monarhia din România).

Clădirea, de formă circulară, era inspirată de vechile temple grecești, edificiul surprinzând printr-o colonadă ce susține un fronton triunghiular. La parter, impresionantul hol din marmură înglobează 12 coloane dorice de susținere a sălii de concert. Patru scări monumentale, în spirală de tip baroc, din marmură de Carrara, desfășurate cu balcoane la etajul intermediar, fac legătura cu sala și anexele (birouri, săli de repetiții, cabine pentru soliști și dirijor etc.).

Cele aproape 1.000 de locuri (trei zone de parter și două rânduri circulare cu 52 de loji) oferă o vizibilitate perfectă din orice colț și o audiție impecabilă. Perfecțiunea sunețului se datorează imensei cupole care „absoarbe” fondul instrumental și

vocal de pe podium, spre a-l distribui prin reverberație către auditori, până la cele mai fine culori timbrale și nuanțe. Se pare că acustica excepțională a cavității sonore, proprii Ate-neului Roman, plasează sala printre cele mai reușite construcții de acest gen nu doar din Europa, ci din întreaga lume.

Fresca, evocând istoria popoului român în 25 de episoade, realizată timp de cinci ani de către pictorul Costin Petrescu, orga instalată în 1939, cu ajutorul material al lui George Enescu, numeroasele îmbunătățiri tehnice produse după cutremurele de pământ și bombardamentul din 1944, dar mai ales modificările din 1966-1967 (introducerea aerului condiționat, refacerea tavanului, schimbarea fotoliilor, lărgirea avanscenelor etc.) au transformat Ate-neul Roman într-un complex arhitectural singular în Capitală, care a devenit, de peste o jumătate de veac, sediul Filarmonicii „George Enescu”. Din păcate, complexul statuar al grădinii Ateneului, în care erau reprezentați, printre alții: Mihai Eminescu, Mihail Kogalniceanu, Ion Ghica, Ienachita Vacarescu, Constantin Esarcu sau C. A. Rosetti, a fost distrus de regimul comunist, în 1963 fiind amplasată acolo statuia lui Eminescu, opera sculptorului Ghe. Anghel. La 13 februarie 2007, Consiliul informal al ministrilor culturii din U.E. a aprobat introducerea Ateneului Român pe lista Patrimoniului European. Acest lucru este consfințit de o placă instalată pe zidul clădirii o lună mai târziu.

Magda Ursache

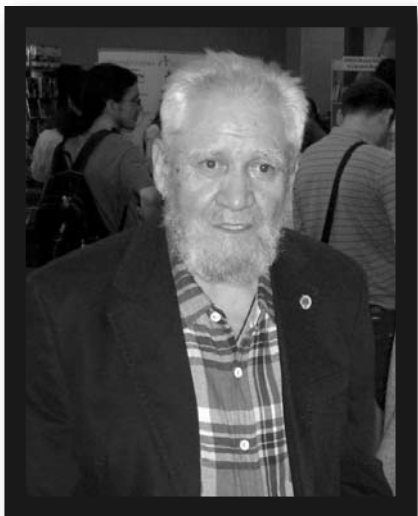
Moartea în vară

„Viața e poate moarte și moartea e poate viață.”
(Euripide)

„Morții trăiesc.”
(Cicero)

„Paradisul e chiar aici lângă pădure, crește spre noi odată cu iarba, odată cu moartea, odată cu apele toamnei și cu rugii de mure. Numai noi cei vii am întors ochii și am închis cartea.”

(Vintilă Horia, Paradis)

Ultima bătaie de inimă, în noaptea de 6 spre 7 august. „Joia e benefică”, scrie Petru Ursache în *Cazul Mărie*. Pentru el n-a fost.

Când vara mergea spre sfârșite, a intrat moartea peste toate ale noastre. Grasă, respectabilă-n șold, amplă în posterior, l-a smuls de lângă mine ca pe-o aripă. Circumstanțele, erorile combinate ale doctorilor Arsenescu - Burlacu i-au curmat viața. A fost condamnat irevocabil din start, iar execuția a fost promptă.

*

Titlul romanului meu, o repet, *Astă - vară n-a fost vară ...*, Petru mi l-a dat. Astă-vară 2013 a fost cea mai chinuită vară a lui și a mea. Ultima. N-a fost vară, ci moarte.

Destrămarea verii îl întrista mereu. Petru era parcă mai palid când se sfârșea vara și frunzele începeau să sară din plop. Săreau, nu cădeau: o luau întâi în sus, spre cer. Am găsit, într-o agendă veche, o însemnare de sfârșit de iulie: „Se călătorește vara.”

Mai ține, Doamne, vara, așa trebuia să mă fi rugat. Varavaravara s-a călătorit din viața mea pentru totdeauna. Și el s-a călătorit odată cu ea, nu eu, cum credeam că se va întâmpla: că o să mă duc prima și că va fi acolo, lângă mine, ținându-mă de mână. S-a dus el singur. A lăsat pe patul clinicii cartea nescrisă. Cărțile nescrise.

Să fi rămas el, în ființă, nu eu, dar Dumnezeu îl ia pe cel mai bun. Doar Petru îi călca pragul duminică de duminică, avea nevoie de ritualul duminical al credinței. Ne întâlneam după slujbă, în stația de autobuz din Piața Unirii. „De ce în stație și nu în pronaosul părintelui Semen?”, m-a mustrat Petru. Pentru el, a crede în Dumnezeu era un mod de a viețui, de a exista.

Mi-a ironizat blând defectele, m-a apărat de mine însămi și de ceilalți cât a putut. Țărănușul meu, atât de fin în comportament și de subtil în sentimente. Înțeleghător, bine cumpănit, răspundea cu calmul lui proverbial la agitația mea; la enervările mele, cu calm ironic.

Avea răbdare cu toate vietățile: nu grăbea melcii, aștepta căteii va=gabonzi să mănânce... A fost răbdător, este răbdător cu mine Petru. Pentru că întârziam încurcând jumătățile cu sferturile de oră, și cu *fără*, hotărâsem să ne întâlnim mereu „la și 23 de minute”. Așteaptă-mă cum m-ai așteptat totdeauna, Petrucu. Fă, Doamne, să mor „la și 23.” Să cobor în pământ nu mi se pare greu, ci o dezlegare. Gata, nu-mi mai e frică.

Ia-mă cu tine, îi spun.

„Rămâi, Magda, e departe.”

E departele, Petru.

Radu Ulmeanu mi-a spus că trebuie să mă împac cu voința a-tot-făcătorului. Eugenia Teșu a încercat să mă mângâie altfel: că moartea de inimă e curată, că a avut noroc; că și eu am avut norocul de a nu-l vedea de-grădându-se, că s-a dus cum îl știam toți, bun și blând.

Ba nu, ar fi rămas la fel de bun și de blând în „osânda cărnii”. Pe el, suferința l-a făcut și mai bun. Vocea lui blândă, de culoarea ochilor...

L-am surprins discutând cu o absolventă de Teologie, soră de spital: „...prin chenoză, adică prin suferință de sine, eroul se apropie de sfânt, idee dragă lui Mircea Eliade. Îți amintești, domnișoară? Eroul luptă cu răul, sfântul luptă cu răul din el.”

*

Hai să găsim un timp și pentru noi. N-am folosit cuvântul prețios *fericire*, suna prea patetic, deși Aura Christi m-a convins că fără patetism nu există tragedie. Uite, Petrucu, acuș trece și vara asta și iarăși n-avem vacanță.

„Da, se călătorește vara, Magda.” Era trist de moarte. Dar, pentru că m-a ocrotit o viață întreagă (mi-a fost 50 de ani *scut și săgeată*, asta mi-a fost Petru al meu), m-a încântat că o să mergem la 2 Mai, cel mai târziu în septembrie. Ah, călătoriile noastre mereu amânate. Zâmbea, dar era pecetluit de moarte.

M-am mulțumit cu promisiunea unui început de toamnă la mare. Numai că marea a fost „marea-mare.”

„Marea de cea parte

Care moartea-mparte

Și lumea desparte.”

*

Cimitirul mă ademenește cum știe el, ca o fereastră, spre locul dintre cei doi arbori, Castanul și Salcâmul. „La vie est ailleurs”, îmi spune Rimbaud și, dintr-o dată mi se pare că-i prea multă liniște în casă. Doar zborul scurt al gârgărițelor adăpostite în lustră și căzând pe foaie, ca niște lacrimi de sânge.

Viața e în altă parte, în cimitir. Peter Beagle l-a numit „*un loc plăcut și numai al lor.*”

Merg pe aleile Eternității și mi-e rușine că i-am supraviețuit, că pot trăi fără el, că mai trăiesc. Nu-mi iert că a murit singur. A trecut peste Lethe din somn în moarte? A fost conștient de trecere? S-a dus în stare conștientă? N-am să știu. Dacă în ultimele momente ale vieții lui și-a revenit și a văzut că nu sunt lângă el? N-a putut să-și ia rămas bun, să-mi strângă mâna. Degetele erau inerte de atâtea zile, din 1 august până-n Schimbarea la față. I-am șoptit, atunci, la ureche: E Schimbarea la față, Petru. O sa fie bine. I-am rugat inima asurzită să-și revină. Să fi fost alături atunci, să fi intrat moartea-n el prin mine. S-a dus singur spre „limanul cel fără de vifor.” A decupat, în *Sadovizând, sadovizând*, sintagma asta pentru alinul meu?

*

„Greu de moarte sufletu”, doinește Anonimul. Și cum rățăcește H. - R. Patapievici, afirmând că-i *second hand* cultura românească.

*

În „Cartierul” Eternitatea cunosc multă lume. Trec pe alei și socotesc cât au supraviețuit soțul/soția. Fericiți murind odată sunt puțini. „Durul” Argezi a plecat la un an după Paraschiva; stau alături în livada Mărtisorului.

Fac un efort de memorie și-mi amintesc că Alecsandri avea 59 de ani când a murit și părea patriarh; Ionel Teodoreanu, 57; Bătrânul Mateiu Caragiale, 52; bietul Cârlova – 20... Virgil Mazilescu, după o iubire nefericită, 42; Preda nu avea decât 60, Dimov – 61. Daniel Turcea, pe care Petru l-a numit „un Isus al poeziei religioase”, a murit la 33 de ani; Magda Isanos s-a dus la 28; debutase la 16. Dar Aurel Dumitrașcu, dar Madi Marin, dar Dana Dimitriu, dar Gabriela Negreanu? Mie mi se păreau tineri și Mihai Ursachi, și Cezar Ivănescu, și ... Mircea Popovici, născut în 21 aprilie 1923, mort în ultima zi a lui martie 2014, înainte de a împlini 91 de ani.

*

„Mica mea familie”, cum îi spunea Petru, s-a irosit, dar am găsit marea familie de prieteni. Draga de Rodica Lăzărescu n-a uitat azi, 7 august, să-mi ureze „multă putere, căci cu siguranță așa vă vrea de acolo de sus, Domnul Profesor.”

Da, Doamnă Rodica, lupt pentru ne-moartea lui Petru, îi editez cărțile, e terapia mea anti - Lethe. De-ar trece mai încet anul ăsta, să fac ce mi-am propus: să ajung la al șaptelea volum din seria Etno.

*

Nu mă pot gândi fără lacrimă la chinul lui pe patul acela. Simt durerea răniilor tale din coastă, Petru. Cred că el „a semănat” (Corinteni) și eu acum „ud” cu lacrimi.

Ar întinde mâna stângă spre mine, mi-ar atinge obrazul, mi-ar culege ceva de acolo și s-ar uita mirat pe arătător: „Ce-s astea, Magda, lacrimi?”

*

Dinții lui nu învățaseră să îmbătrânească, nici talpa arcuită a piciorului, nici degetele, strânse pe teancul de fișe, dar mai ales ochii. Când era bucurios, parcă îi intra tot cerul în ochi.

Îmi vine în minte mâna lui liniștită, pe încheietura căreia am strecurat brățara din lemn de măslin de Maiorca, adusă de Tuți. Pentru ultimul drum. N-am vrut să aud ciocanul care bate în cuiele sicriului. Am ales un mod tăcut de închidere, cu șuruburi. Și am auzit bormașina. De câte ori aud bormașina în cimitir, știu ce se întâmplă și-i mai rău.

*

Îi duc flori și lumină la mormânt, dar, în fapt, iau flori și lumină de la el. „Omul e ca lumânarea, când luminează atunci se sfârșește.” E o sentință comentată de Petru Ursache în *Etnofrumosul sau Cazul Marie*. Am mai spus-o: pe mine m-a îmbisericit viața și moartea lui.

„Ia aminte la Dumnezeu, Magda.” Petru m-a luminat, alt cuvânt mai potrivit nu cunosc. Petru e „luminătorul” meu. Ultimele cuvinte pe care le-am descifrat pe buzele însângerate au fost: „Doamne, ajută-mă!”

Ce-a avut să-mi spună Bătrânul în vis e limpede. Că opusul disperării e credința în Dumnezeu, că Dumnezeu e cheia. Ce m-aș face dacă n-aș crede că ființa lui spirituală mă veghează, mă ajută când i-o cer și când nu i-o cer? Că o să ne regăsim în ceea ce îmi place să numesc *lumea următoare* (doar Dumnezeu vorbește cu Adam în „Răcoarea Raiului”) sau, ca Russel Banks, *dulcea lume de după*? E obligatorie, e indispensabilă credința că Bătrânul mă protejează de unde este, chiar dacă doctorii mi-au surpat reazimul.

*

Intrând în 2013, Petru a părăsit numărul 12, cifra Bisericii Universale după Sfântul Augustin: 12 apostoli ai lui Iisus. Acel 12, rezultat din 3x4, cele 4 elemente, simbolul lucrurilor, al corpurilor materiale, ori 3 (Trinitatea); „a patra materie către spirit”, zice Petru în *Etnosofia*.

S-a născut în '31, a murit în '13; a ieșit din comă în 13 iulie și a început lupta pentru vindecarea provizorie.

Cum să nu mă simt vinovată că nu l-am putut salva? M-am zbatut destul ca să-l țin dincoace? Recapitulez fără conținere drumul de la internarea nesăbuită pentru analize până la tragedia finalului, pregătită tragi-comic de cucul din Grădina Botanică: îi mai dăduse 50 de ani de viață. „M-a râs, a comentat Petru prorocirea. E un cuc nebun.” Îl văd îndreptându-se neștiutor și vesel către cimitir, către coasă. Petru nu trebuia să moară acolo și atunci. Dau vina grea pe mine însămi, pe utopia că nu i se putea întâmpla nimic rău în clinică. Somnul rațiunii naște moarte.

„Sunteți bine, doamnă Magda?” Îi respect stilul de a preoți Părintelui Ioan Teșu și nu-i răspund: viața nu (mai) merge înainte, Părinte. Îi supraviețuiesc lui Petru într-o lume mai tulbure, cu zile scurte și nopți când până-n

zori mai sunt 112 ore.

După el: soarele e mai rece, tăcerea orașului, în prima zi a Anului Nou, mai apăsătoare, sirenele Salvării mai ascuțite, cupola cerului mai peticită de nori negri, mai scundă. Încerc să-i văd sufletul de aici, de jos, pentru că Petru a fost totdeauna sus, mai sus decât mine. Lumea asta e absurdă dacă mor întâi cei vrednici; nemernicilor li se dă timp pentru nemernicii.

*

Trăia de la o carte la alta, Petru. I s-a încredințat, i s-a abandonat cu încredere medicului prea tânăr și prea neexperimentat, ca să se întoarcă repede la scris/citit. Când trebuie să tratezi inima, n-ai voie să bâjbâi. În orice domeniu n-ai voie să fii mediocru, nu numai în medicină, însă acolo înseamnă moarte. Medicii sunt supuși greșelii, ca noi toți, dar, pentru Dumnezeu, recunoaște, doctore, când greșești; altfel, ești *nechemat* și atâta tot.

Aș fi vrut, ar fi vrut, am fi vrut să moară de moartea lui, nu de moartea doctorilor. „Cine nu e gata îl iau cu lopata!” Așa mi-a sunat ce i-a spus doctoreasa, culegătoare de vieți.

Ce vorbe-s astea, ținut la pat, pentru un om activ ca Petru, care, la curs, în tren, în sala de conferințe n-avea răbdare să stea așezat. Noaptea „efleura” cărțile trebuincioase lucrului de dimineață. Se detașa de tot ce nu era carte proximă, era imun la mediacretinizare; fără timp irosit la TV, stadion, „distracție”. Spațiul lui privilegiat, biblioteca, îl apăra de realitățile urâte, cotidiene. Și-mi aduc aminte de titlul lui Gabriel Stănescu, dus de timpuriu: scris - cititul ca „exerciții de apărare pasivă” (Albatros, '84).

„Da, dar eu am cărțile”, pare să-mi spună din fotografii. Țărânușul meu mereu perdant în conflictul cu informatorii Securității, prigonit din două laturi, de PCR și Secu sau de Secu și PCR, s-a apărut cu cărțile lui.

„Magda, la început a fost Cuvântul și tot cuvântul mă va învia.”

Om dus la Biserică, Bătrânu. Intra în biserică așa cum intra în bibliotecă și în bibliotecă, așa cum intra în biserică.

*

Prietenii au construit o sferă de cuvinte ca să mă protejeze. „Să-i țină Dumnezeu ochii în palme”, mi-a scris Aura Christi. Pare un vers.

„Sinaia pentru noi nu mai e Sinaia fără regretatul Petru. Îl găseam gânditor în parc sau îl așteptam să coboare din „ursăria” sa. Mi-a relatat ideile unor capitole din cartea despre Paul Goma. Ultima dată când ne-am văzut, s-a scuzat că se duce la mănăstire ca să prindă ceva din slujba de seară. Într-un fel, este prezent cu mine, pentru că îi citesc, și aici, paginile pe care le-am luat cu mine.” O ilustrată cu Castelul Peleş din 23 iulie 2014, de la trainicul său prieten, Iordan Datcu. S-a întâmplat, ciudat lucru, să constat că citeau amândoi aceeași carte: *Mourir à l'ombre de Carpathes* de Ioana Andreescu și Mihaela Bacou; prezentarea lui Iordan Datcu a apărut în „Litere” de iulie-august, 2014; a lui Petru Ursache, începută în Salonul 7, a rămas netermi-

nată.

*

O să te plictisești puțin aici la terapie intensivă și pe urmă mergem acasă. „Când? După-amiază îmi aduci hainele?” încerca el să mă convingă, deși era conectat la aparate.

Încă nu-i intrase în plămâni bacteria ucigașă, prin instalația de aer condiționat. Încă nu. Și-n ultima seară conștientă, abia trăgându-și sufletul: „Când mergem acasă, Magda?” Ce milă mi-era să plec când plecam din clinică și să-l las acolo. Chiar n-am înțeles grozăvia situației, văzând că albul ochilor i se îngălbenise. „Ai ochii galbaștri”, am încercat eu să glumesc. Ca peștii lui Șerban Foarță. N-am vrut să pricep că se călătorea spre pacea cerurilor.

*

S-a apropiat de oameni cu măsură, Petru, dar a știut de cine să se apropie. Mă confirmă Elena Cojocariu: „Și, da, Domnul Profesor a simțit totdeauna unde e afecțiune sinceră. Numai animalele și copiii în nevinovăția lor și oamenii cu suflet curat și înalt ca al dumnealui pot asta.”

A avut un infailibil simț de a recunoaște ceea ce se cheamă „om de suflet”. Mi-a ales bine prietenii: „Ei te vor ajuta”, mi-a spus despre Carolina și Adrian Alui Gheorghe și de la ei am avut și încurajare, și mângâiere. Când zvâcnirile de durere ajung de nesuportat, sună telefonul de la Piatra Neamț.

Mi-au consolat cum au știut mai bine amărăciunea (și au știut) vechea mea prietenă, matematiciana Stana Bunea, din Buzău („a fost un dar al destinului, nu-l disprețui”), poetul Christian W. Schenk din Boppard („Încearcă să vezi/revezi pozele fără lacrimi și cu mulțumirea că ai putut petrece alături de el cele mai frumoase momente ale vieții tale”) și hispanista Hélène Codréano, stabilită în Franța („Nu te lăsa răpusă. Pune-ți balsam pe răni în permanență, aducându-l din toate trăirile dintr-un trecut mereu prezent”).

Bătrânul meu a avut (sau a vrut să aibă) prieteni, nu relații. Gheorghe Grigurcu mi-a amintit spusa lui Voltaire: „doar virtușii au prieteni”. Răii au complici, voluptuoșii - amici de desfrâu, politrucii - partizani, prinții au cur-teni, omul leneș, fără însușiri are relații, cei interesați au asociați...

În tonalitatea rară a prieteniei, mi-a scris Dan Culcer, în 21 august 2014: „Mi-e ciudă pe lume și pe mine că nu am venit, dragă Magda, să mâncăm împreună cu Petru fasole frecată făcută de tine. L-aș fi putut vedea pe cel care ți-a fost drag tovarăș de viață. Și pe tine lângă el. Așa vă văd doar la distanță de câțiva pixeli pe pagina Asimetriei. Al vostru prieten, Dan Culcer”

N-am făcut niciodată fasole făcăluite, cum spun moldovenii, dar așa fi făcut pentru Dan.

Mi-au dorit împăcare Camelian Propinațiu, seninătate lăuntrică Nina Deșliu, resemnată bucurie de Sfintele Paște, Nicolae Cârlan. Pe voi, prieteni

carissimi, Bătrânu v-a iubit și v-a respectat; ceilalți, care se schimbă după împrejurări, după interese, i-au repugnat: „Gunoaie!”

*

„Și-a plecat, plecat
Pe drum delungat
Și neapropiat.”

Am citat din „Cântecul ăl mare, al zorilor”. Pentru că nu moartea culege sufletele, nu ea; zorile duc sufletul în postexistență, 3-5 femei, mereu fără soț, însoțesc sufletul. Din noaptea aceea, ursitoarele tac:

„Și nu-i mai ursesc
Doar că-l pregătesc
Și mi-l însoțesc
Pe blând călător
În lumea de dor...”

Scrie Petru Ursache, recenzând *Tinerete fără bătrânețe și sentimentul tragic al timpului*, eseul lui Adrian Alui Gheorghe, despre formele diminutive care plasează cântecul liric - de leagăn, de dragoste, de înmormântare - în zona pateticului și a naivului: „modelul diminutival mi se pare a fi puiuț - drăguț - mortuț.”

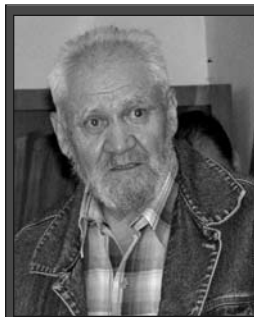
Îi deschid cărțile și știu ce trebuie făcut. Știu cum cere datina să-l pomenesc. N-am fost acolo la ritul intim al morții: altcineva l-a scădat, i-a pus șosetele, frumoșii lui pantofi bleumarine cu care călca atât de sprinten, sacoul, cravata...

Pricep ce înseamnă să te prindă dorul - dor după cel plecat, să-ți împietrească inima, să mori de inimă rea. Îmi doresc o apnee, să uit să respir în somn. Moartea lui m-a deconectat atunci de la realitate, nu m-a durut ca acum.

„Că eu nu am vrut să mor
Mai eram de ajutor...!”

Cum să închei lamentoul de un an altfel decât: Să ai lumină lină,
Petru!

6 – 7 august, 2014

Poezii în concurs la primele șapte ediții ale Festivalului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”

Aida AJTONEAN

Evanghelie nocturnă

i-am zis lui Dumnezeu
de-acum încolo
te vei numi Victor!
Și n-ai să mai pleci
nicăieri niciodată
uite, ți-am lăsat aici lista:
coffeta - pentru orele lungi
dinaintea Genezei
mentă - câmpii nesfârșite
de mentă -
pentru cei plecați speranțe
și Wall Street și niște cadavre
apoi vaccin conta ciumei
un poster cu Bob Dylan
știi tu ca-n Învierea lui Lazăr
iar noaptea abia noaptea
vom sta liniștiți
și nici nu-i vom spune mamei
că e vorba de xanax.
îmi rezerv dreptul de a dormi
din când în când doar o să ies
să mă plimb pe ape
în timpul ăsta tu
vei curăța cartofi
cu ganglionii umflați a indignare
în timpul ăsta tu
vei împodobi odăile
cu dantelă
și gaz metan

Leonard ANCUȚA

mama e un spital

mama e un spital unde merg de
bună voie
și mă vindec de orice
îmi aduc aminte că-mi punea
puțină salivă pe rană și trecea
de aceea merg la ea
să-mi lipească toate fracturile
de iubită de bani de singurătate
și niciodată nu e prea mult
n-am avut niciodată mahmureală
de mamă
chipul ei mă încălzește ca o pătură
și privirea mă spală de păcate
mama e un spital de nebuni în care
nebunia se transformă
în căldură și e bine la pieptul ei atât
de bine
încît mă vindec de dumnezeire
e suficient să-i aud inima și toate
visele-s frumoase
în brațele mamei mor fără să mă
doară

Miruna Ștefana BELEA

autoportret

eu
sunt strănepoata lu crețu crețu,
de făcea cu gură de lup.

de făcea de bine ori de rău,
n-am aflat
și dacă nu mi-ar fi dragă legenda
m-aș îndoi chiar de faptul
că făcea cu gură de lup.
eu am crescut cu povești cu vrăjitori
și preoți care îi înving întotdeauna
cu ajutorul sfinților,
dar despre taica crețu nu am auzit
să fi fost învins.
pesemne era un vrăjitor aparte,
cu o gură de lup strașnică.
sunt strănepoata unui mag!
n-am talente vrăjitorești, ce-i drept,
trăiesc într-o casă cu gresie
și cu faianță
cu părinți și cu animale de pluș.
nu am văzut niciodată o gură de lup
așa cum mi-o imaginam la taica:
uriașă, înspăimântătoare,
mâncând orice cu oasele ei albe,
mișcându-se tainic cocor
cu dinți ca niște degete
ușoară ca o umbră-a unui nor.
crețu a murit de mult
dar se mai aude și acum prin sat
de isprăvile lui
și mulți săteni care mă văd pe drum
mă salută indiferent
ca și cum n-aș fi decât o umbră,
o amintire a lui crețu.
eu nu sunt decât gura de lup
rămasă de la taica.

Țincuța BERNÉVIC

Nici un regret

Lacrimile mele pot fi monedă
de schimb
Adunate în noapțile cu lună și în cele
fără lună

Tineretea mea își caută aripile
de înger
Să măture drumul din palme
Pe care ai pășit
Desculț de-atâtea ori
Nodurile din inimă
Ca un discurs despre păcate
Despre liniște și bucurie
Ia-mă de mână și sărută-mă
Sufletul meu ruginit în ploaie
Așteaptă lumina aceasta
Pe care să alunece dimineța
Ca-ntr-un acvariu cu păsări albastre.

Silvia BITERÉ

Grigore

Grigore este un copil simpatic
Locuiește la mine în bloc pe scări
Merge cu liftul când are chef
ascultă pe la uși
Du-te dracului mâine dau divorț
de tine
m-am săturat
Viața lui Grigore începe în fiecare
dimineață
În boxă pe scări în lift
Are tot timpul cu el un motan
jucăuș din pluș
Îl trage de mustăți
Tanti Silvia pe el nu-l doare
Se preface îi spun ia gădila-l pe burtă
Râde și mă ia de mână
Își face jucării din miez de pâine
Și apoi le mănâncă cu poftă
Azi am mâncat un cozonac și
un avocat

Ce știi tu ce este ăla avocat Grigore
Știu că tata a plecat de acasă într-o zi
Mi-a spus rămâi cu mă-ta și mama
a plecat și ea strigând

Ne vedem la avocat
Când vine seara Grigore are o
pătură cu lei
E rege doarme visează că se dă
în tiribombă

Nu ametește
Ce curajos ești tu Grigore!
Știe să-l citească pe verde în frunze
Ce culoare are părul meu Grigore?
E negru ca marea albastră
Cântă-mi ceva copile atunci
El plânge plânge plânge
Plâng și eu
Ieri și-a uitat viața la ușa mea
Am alergat să-i prind mirosul
În boxă am găsit urma mânuțelor lui
impregnată în vopseaua proaspătă
de pe pereți
A doua zi a treia zi mereu așa
Grigore se ascunde în umbra mea

Ada CH!FOR

Elegie din Salzburg

de trei ani refac drumul spre Salzburg
din hârtoape asfaltul măcinat
îmi sare în faţă mai ales în gură
îmi sare
şi cuvintele crănţănite se roagă
se tot roagă
să ajungem odată la Salzburg
itinerarul acesta e atât de divers
reperat
că-mi fac loc dificil
printre state de plată şi organigrame
printre referatele şefului securist
– eşti evreică, doamnă?
mă întreabă gazda de pe malul
Salzachului
– sunt ce vrea gulagul meu,
mamă a gulaşului cu mămligă

– ce cauți la austrieci?
– pe Mozart!
de-aș ajunge odată la Mirabell!
greutatea din spate mă împiedică
să țin ritmul
și-au dispărut izvoarele Alpilor
luntrașii strigă:
– ein boot!
– ein boot!
dar se-n tâmplă o sete cu mine
o sete iremediabil salzburgheză
refac de trei ani acest drum
și ajung numai noaptea
în plin concert galben
arcușul urcă din rădăcini umede
pături imense de ghiocei
candelabrele tremură în pizzicato
o lumină mai mare
decât mîntea lui Charon
sunt evreica din Salzburg
obosită de drum

Cristina Bianca DAN

**Să ne iubim
în piele de șarpe**

Încă mai simt degetele tale
pe urma de spini
Fiecare nor obosit ce ne privea
Într-un film mut cu adolescenți
pe role
Ce-și căutau începuturile în lumina
fiecăruia
Încă mai simt că eram predestinați
Să ne iubim în piele de șarpe
Șuierând timpul să ne uite povestea
Încă mai simt povara ploii
pe tâmpole
Uitându-se cruciș din Cadillacul tău
roșu
Nu uita să plângi când ești fericită,

mi-ai spus
Înainte să-mi arunci cenușa în mare.

Virgil DIACONU

Dimineața

În fiecare zi, o armată de vrăbii
îmi deschide fereastra.
În fiecare zi, gălăgia lor
îmi aruncă în față dimineața.
Dimineața, prințesa asta de cartier
care își bagă nasul peste tot,
prințesa cu capul plin de vrăbii,
care mă plesnește peste ochi cu
palmele ei luminoase
și mă umple de cântec.
În fiecare zi, o armată de vrăbii
îmi deschide fereastra,
joacă șotronul pe masa mea,
printre manuscrise.
Nici nu mă trezesc bine și camera
se umple de larma lor.
Toate au să-mi spună câte ceva.
Toate mă ceartă pentru grădina mea
de umbre,
pentru visele rupte; pentru
trandafirii mei negri.
Ziua mea începe cu o zarvă
de vrăbii.
În fiecare dimineață ele trag
de pe mine
leșul tristeții ce mă acoperă.
Eu voi pleca să cuceresc lumea
cu o legiune de vrăbii.
Voi pleca să cuceresc lumea
cu un singur poem.
Da, cu o singură vrabie mă lepăd
de întuneric
ca de o haină veche.

Florin DOCHIA

Ora pe mare (32)

deschide ochii, deschide buzele,
deschide cu palmele inima,
este clipa în care misterul
se dezvăluie
și poți să afli sintaxa ploii
și fulgerul din piept să-l înțelegi
pe deplin.
stai în umbra unei flăcări,
trupul tău fierbinte s-a închis
ca un templu pe dinăuntru,
cu cheia cea mare,
roșu etern se imprimă în pielea ta
ca o puzderie de stele
pe peretele interior al unei clepsidre
în care nisipul curge invers.
știi că migdalul va înflori încă o dată,
am coborât pleoapele ca să pot
vedea
cum îți împrăstie arome protectoare
în sistemul sanguin, în sistemul
limfatic,
așa cum focul apără lanurile
de marile pericole ale mlaștinii,
așa cum știi că moartea te apără
de riscurile maternității târzii,
de reciclarea preasfintelor deșeuri
rătăcite-n văzduh.

Geo GALETARU

spune-i acestui străin

cât despre mine, e bine să știți
că strâng în pumni două patrii
de zăpadă.
aș mai ajunge la timp
în marile suburbii ale creierului,
acolo unde piticii verzi
dau foc tobelor incandescente.

cine vorbește printre copacii nebuni?
cine-și vede inima în ochiul
prietenului mort?
pielea ta scânteiază pe negrele

podişuri,
pielea ta cântă şi noaptea e aproape.
du-te şi spune-i acelui străin
că nu mai aşteaptă nimeni
în dimineaţa opacă. acum
când pielea ta cântă şi noaptea
e aproape.

Silvia GOTEANSCHI

Bărbații plâng

Bărbații plâng ca pietrele în valuri
ce unduiesc o lacrimă la maluri
și trec lăsând durerea-n mii de spații.
Cine a spus că nu mai plâng bărbații?
Bărbatul primul a văzut pământul,
a plâns amar o patimă bălaie.
bărbații plâng cu pumnul, plând
cu gândul.

bărbații plâng ca fulgerul în ploaie.
Cine a spus că nu mai plâng bărbații?
Înebuniți de cele șapte grații
bărbații plâng o mare primăvară,
bărbații plâng neînduind ovații,
bărbații plâng, și iartă, și omoară...

Aida HANCER.

poema pușcăriașului

unde dumnezeu au pus soarele
nu mai înjurați astăzi sunt fericit
am divorțat în sfârșit
patul meu biblioteca mea
în care îmi închid uneori mâinile
criminale sau sufletul biblioteca
în care EU intru cu picioarele
mă spăl în ea ca-ntr-o cadă

iată uşile sunt încuiate
dar eu alerg în sus de-a lungul
gratiilor şi îmi înmoi degetele
apoi cobor

fratele meu e deținut
într-o închisoare străină
vorbește engleza citește pe whitman
când are țigări și-și vede
copiii crescând în poalele lumii noi
mama noastră l-a născut pe el
în locul

de unde lumina tâșnește cu urlet
pe-atunci eu eram deja un fum fericit
fiecare să-și țină lanțul în jurul
propriilor picioare vom face
mai mult loc aici aerului de-afară
să ne ascuțim creierele iată
dumnezeu mi-a făcut o gaură în ceafă
și de acolo vor curge lapte și miere
pentru deținuții cu ochii mirați
și cinstiți de afară
colegii mei frații mei în uniforme
de pâine furată avem cu toții nevoie
în noi crește un raft pentru lucruri
furate totul e să aduci în tine
tot ce lipsește așa cum mie
îmi lipsește soarele care vouă
vi se toarnă pe gat

Florina ISACHE

Caniculă

Tu nu ai nevoie de respirația mea
ca să respiri.

Tu nu ai nevoie ca ceasul meu
biologic să-ți trezească mâinile.
Și totuși, aici, ne-am aduna
din fragmente,
construind un trup cu două inimi,
ne-am strâns în brațe copiii,
să ne legene, să ne hrănească
cu sânge.

Sângele are gust de cireșe.
O femeie se ascunde în privirea ta,
ca după o perdea cu flori.

Dan C. IULIAN

Potop

A fost găsit la țărm,
pe plaja ca o pagină de ziar
deschisă la rubrica decese.
Era un înecat frumos,
așa cum sunt morții
pe timp de pace.
Avea gura ca un estuar odihnit
și nici un alt semn
de recunoaștere.
În rest, procurorul districtual,
spectatorii plictisiți
ca la o ceremonie mereu repetată.
Nu se anunța nimic tulburător,
doar medicul legist
presimțise ceva.
Când l-a deschis
lumea a fugit îngrozită
ca de potop.
Iona avea valurile înlăuntrul său.

Sorin LUCĂCI

În patria mea poezii mor înainte de vreme

În patria mea poezii mor prea
devreme
cu mult înainte de vreme
mor puțin câte puțin până li se scurge
tot sângele din poezie
până rămâne poezia ca o supă
searbădă
nici n-apucă să-și mănânce amărâta
de pensioară
și ntr-o zi li se cuibărește nepoftită

moartea
în piept sau în burtă ca un câine
zgribulit sub streșina casei
și așa tam-nesam începe să crească
și crește proasta crește ca un aluat
dospind
până se face una cu pământul
până se face tină
și nu vrea în ruptul capului să plece
scârba dracului
și ne rugăm doar doar o pleca
și o otrăvim
în fiecare dimineață
puțin câte puțin îi strecurăm
picături letale în ceașca de cafea
doar doar o pleca
și mergem la vraci la babe
la țigănci ghicitoare
facem descânțece dăm în bobi
dar ea nu și nu
încăpățânata stă ascunsă ca o căpușă
în blana ciobănescului
ca un chiriaș bețiv într-o garsonieră
sordidă
fără geamuri fără uși fără dușumea
fără angarale plătite
în față doar cu o sticlă de vodcă
pe jumătate goală
stă și așteaptă a doua venire a lui

Hristos
În patria mea poezii nu au ce căuta
doar coțofenele și pelicanii își găsesc
un loc mai bun
mai jos spre lunca dunării
își vor face o altă patrie doar a lor
o patrie a poezilor undeva mai la nord
în patria mea poezii își amanetează
iluziile cărțile iubite
își amanetează degetele și ajung
doar de-și povestesc poemele unor
necunoscuți
la vreo nuntă sau înmormântare

în țara mea nimeni nu-și plânge
 poeții
 în țara mea de fapt nu mai plânge
 nimeni
 doar vreo bătrână trecând prin
 cimitir
 își înclina capul într-o parte și-n alta
 și printre lacrimi suspină
 „maică da' tânăr s-a dus”
 în patria mea nimeni nu-și plânge
 poeții
 în țara mea lebedele au inimi
 de porțelan
 și gâturi de mucava îmbrăcate
 în mătase neagră
 vulpile au picioare de sticlă colorată
 și berzele aripi de tinichea
 în țara mea Dumnezeu își iubește
 poeții
 mai mult decât în alte părți
 ca un tată binevoitor îi strânge
 pe toți lângă el
 și le povestește despre mântuire
 despre mântuirea prin artă
 în patria mea poeții mor
 înaintea de vreme

Carmen-Manuela
MĂCELARU

Rendezvous insolite

în mine sunt câteva femei despletite
nu le cunosc le simt dimineăta
când merg prin camera mea
vetuste, frivole
îmi poartă sandalele, eșarfele
consumă țigările,
una se rujează, alta bea cafeaua,
fac lucruri mărunte pe care și eu
le-aș putea face
au simțuri exacerbate

deschid ușa, toarnă în pahar
le privesc pe ascuns
aș putea să le demontez
ca pe niște păpuși stricate
să le scot ochii, să le rup mâinile
prin mine nu ar mai fi decât
un tunel lung,
obositor sub limbă un gust acut
de 30 de ani
sparg între dinți vârsta asta
ca pe o pastilă de nitroglicerină
gratiile se retrag în copilăria lor
rezist să văd un cerșetor tumefiat
în gura de canalizare
rezist cu semnul roșu pe braț
cu glonțul în tâmplă
pot merge pe stradă
dar nu pot supraviețui unui om
în care locuiesc o mie de zei
șira spinării este doar
un banal acoperiș din tablă zincată
femeile despletite îmi ies prin pori
ca niște cuie ruginite
ciocănesc speriate prin sânge
foile volante nu mai țin de cald
te sun

din dușumea apare un cireș înflorit
cine vrea să vină să se încălzească

Raluca Leontina NEAGU

Vrăjitorii din Oz

nu avem curaj să strângem adevărul
în brațe
să-i spunem: prieten drag,
te-am așteptat
ca pe-o cană cu apă.
hai să ne tragem de șireturi cu
noaptea
uite calea spre nicăieri
s-o călcăm țanțos doar avem pantofi

de firmă și minți de firmă
 să ne controleze pașii
 spre localul plin de suflute
 vândute la pahar.
 (facem cinste prietenilor luați și beți
 acesta este sângele visului meu)
 acasă e târziu și gol
 cineva mută oamenii ca pe-o mobilă
 dacă ne concentrăm putem să-l urâm
 și să călcăm mai departe
 în pantofii noștri roșii de Dorotheie
 către un rai tot mai îndepărtat.

Deniz Otay

ultima piesă de teatru

nu m-am născut la spital. mama
 m-a născut pe o scenă unde
 e mereu cineva în culise
 iar când toată lumea doarme
 stă de pază Dumnezeu.
 atunci scena se micșorează
 devin tot mai mare și
 îmi măsoar fiecare gest
 //dumnezeu te privește acum
 totul e mai vizibil controlează-te//
 din capul meu în capul lui
 Dumnezeu
 trec gânduri care mai de care.
 nu se uită la mine
 doar scrie într-un carnet
 sunt un șoarece de laborator
 pe care fac savanți nebuni
 experimente
 cer atacuri cerebrale amnezii orice
 îmi e de folos acum. vreau
 un cap din care să nu iasă nimic
 o pereche de mâini și un chip
 care să schițeze gesturi
 doar când or să mă mute
 într-un scaun cu roțile
 în spatele cortinei

Corina Gina PAPOUIS

Exit

dacă te uiți în mine vei observa
 că nu mai locuiesc acolo demult
 ți-am lăsat în loc
 carcasa unei femei docile
 și-o dragoste blândă
 cu flori în pervaz
 am ucis trecutul
 mediocritatea mă sufoca
 mi-am luat complexitățile
 și-am fugit cu genunchii la gură
 în fiecare zi mă întorc tiptil,
 pe ușa din dos
 admirându-mi crima perfectă
 fără urme fără martori
 nici măcar tu

Raluca SANDOR

Abur încet se ridică

Iarna tata pleca la vânatoare de iepuri
 pe hol pașii lui înțepau tăcut
 dimineța mirosea a cafea tata avea
 un halat alb să fie ca zăpada să fie
 invizibil îmi făceam griji
 că va rămâne așa că vor veni
 toți iepurii lumii și vor săpa galerii
 în zăpadă în tata
 mama șoptea vezi să nu te împuște
 dar el se întorcea bine
 de fiecare dată era bine
 cu rucsacul kaki mirosind crud
 a căldură a moale a moarte a foame
 deasupra lucrurilor zâmbetul stelar
 al tatei
 era pace dincolo de geamul
 bucătăriei
 alunecau zepeline de zăpadă
 era bine

deasupra cuțitului mâna frumoasă
a mamei era calmă și tristă

Andrêea SOLOMON

2+2=5

ne complacem în stereotipuri
avizate de guvern.
nu mai dăm țării atât de mulți
copii. progresăm spre sterilitate.
basmelor germane sunt filme pentru
adulți. /fantezie-n teroare/
ne-au schimbat poveștile. suntem
mai întâi pensionari comuniști
ca la 60 de ani să ne sugem
degetul mare în mod democratic.
scufița roșie violată de lup?

/subiect tabu/

brace yourself! scufița
a mâncat-o pe bunica la cină
fără să știe /canibalism precoce
în cărți de colorat/

*

Parlamentul a abrogat legea 6/20xx
din două cadavre am scos două
inimi

le-am cusut și-am dat poporului
noua stemă, sub sloganul
cupidon n-a murit!
/de mâine nu mai primiți tichete de
masă/

poporul aplaudă și se-ntoarce
la schimbul de noapte.

Evelina ȘTELARU

**Marina, aseară
m-am întins lângă tine**

ca insula lui Robinson
sufletele noastre sunt grimase
pe fața lui Dumnezeu

când ne ținem de mână
eu m-așez
în colțul stâng al gurii
tu în colțul drept
și-ncercăm să facem
din buzele lui o barcă
așa cum avea bătranul Santiago
când trăgea la mal
scheletul de pește mai mare
decât propria-i privire
iar marea își plimba vocea
din scoicile albe
prin oasele lui cenușii

Alexandăr ȘTOIKOVICI

peștele din Iagodărie

cu vreo câteva luni înainte
pe la ultimele ninsori din an
începuse să meargă vorba că în
Iagodărie ar crește un pește imens
pescarii veneau în sat și se jurau
că peștele-i acolo
și urcă tot mai repede spre cer
alții povesteau că ba mai mult
dacă bagi capul sub apă
când e Dunărea cuminte
poți să-ți vezi străbunii cum împing
animalul cu palmele
cum îl înalță în proptele de aur

la scurt timp tot satul vorbea
despre peștele din Iagodărie
toți îi spuneau acum peștele-pod
pentru că pornea tocmai de pe
malul sârbesc
și ajungea până la noi în sat

îmi aduc aminte că a fost
un an extraordinar de bun
așa că de Buna Vestire
s-a adunat aproape tot satul

(în zilele călduroase de primăvară
slujbele se țineau
sub părul din curtea Bisericii)

exact când am intrat pe poartă
popa își aranja coada uscată de
pește după gât în loc de patrafir

lumea se înghesuia sub coada
peștelui

plângând de fericire copiii
adunau pere bătrâni
se trezeau din când în când
și-și dezlipeau solzii de sub piele
iar pescarii. pescarii plângeau în cor
peste tăvile de argint

după vreo câteva luni
pe la primele ninsori din an
începuse să meargă vorba că în
Iagodărie ar crește un pește imens
m-am dus la Dunăre mi-am băgat
capul în apă
prin apa tulbure am văzut pescarii
împingând animalul cu palmele

lacrimile le intrau și le ieșeau
din ochi

Adrian SUCIU

Scrisoare X

Știi coastele mele subțiri
Multe ceasuri ai stat în dreptul inimii
și-ai ținut umbră.
Știi coastele mele subțiri de când
stăteam în poarta lumii și
Unii mureau de-o boală care s-a tot
întins cu seceta și cu trecerea vremii.
În închipuire, demult, am fost fericit.
Fluierul orb răscolea tainele casei și
tu-mi spuneai că, din vreme în vreme,
vor fi sărbători în care n-am loc.

„Risipește-ți proorocii – ei spun
vorbe care se fac ruguri!
Întoarce-ți fața la noi, istovește-ne
în bății!

Rînduiește-ți clopote la gleznă,
să știm când treci!
Și nu lăsa fiii noștri să fie mîngîiați
De mâini străine!”

Andreea TELIBAN

Îngroapă-te fătuică în cenușă

mi-am lăsat tinerețea la intrare
și am găsit-o din cap
până-n picioare transpirată tot acolo
am zărit în târgul de vechituri
un ceas care merge invers
discuri de vinil și o colecție de timbre
pentru toate scrisorile netrimise
nu m-am mai gândit până acum
la nemurire
decât ca la o portocală stoarsă
a cărei suc îl beau copiii
m-am vazut plină de cenușă
încă nu mi-am găsit mâinile iar
toți arheologii îmi caută căldura
și respirația

se pare că pentru mâinile mele
e loc în istoria acestui oraș inexistent
și nu-mi lipsesc decât încă două
pentru un mozaic de unghii mici
care să paveze străzi înguste
sângele nostru ar învălui
și carboniza un milion de locuitori
cuprind secole în cearcăne
sunt fătuca holbată
ce nu se scutură de păcate
cândva oameni cu guri străine
vor arunca între sâni mei monede
să le aduc noroc

Emil Proșcan

FERRA

Eram copil. De foarte mult timp tata plecase pe front, fără să mai vină, fără să mai primim vești de la el, fără să știm dacă mai trăiește. Pentru mine timpul devenise o lungă așteptare. La scurt timp după ce mama a primit un plic cu chenar negru, în casa noastră s-a instalat nea Gheorghe, pe care eram obligați să-l strigăm ca pe tata.

Era iarnă. Tatăl cel nou mă bătea din orice, chiar și fără motiv, poate pentru a-i liniștii pe cei doi frați „noi” pe care îi adusesese la venirea lui. Cu toate că mă obișnuisem cu bătăile îmi era foarte greu noaptea: îl vedeam mereu pe tata, pe tatăl meu cel adevărat, târându-se printr-o iarbă murdară, plină de noroi, de mult noroi. Și copacii erau mânjiți de noroi, încremeniți ca niște statui bolnave, sub cerul noroiu. Peste tot, numai noroi și prin el se târa tata încercând să vină spre mine.

Voiam să-l ajut; întindeam în întuneric mâinile neputincioase și reușeam să-l ating, dar nu puteam să-l smulg din încheștarea pământului și nici măcar să-i șterg noroiul de pe frunte, de pe ochi, din gură... Dar tata nu obosea: noapte de noapte se târa prin noroiul care devenea din ce în ce mai negru, cu un singur gând - să ajungă la mine. Simțeam că eu îi pot da tăria, simțeam că fără mine l-ar fi înghițit acea mocirlă imensă, simțeam că pot deveni mai puternic și că

de dorința mea depindea venirea tatei acasă. Zilele pentru mine nu mai contau, nopțile erau importante pentru că mi-l aduceau pe tata. De ce oare se târa prin noroi?

Într-una din zile am căzut cu sania în heleșteul înghețat. Cei care m-au scos de acolo m-au înfoclit într-un cojoc și m-au dus acasă. Din cauza dărdăielii nu am putut da prea multe explicații mamei și tatălui nou despre halul în care arătam, despre hainele înghețate. Am primit bătaia cu multă înțelegere - eram vinovat!

La scurt timp m-am întâlnit cu tata. Era frumos, curat și pe chipul și pe hainele lui nu se mai afla nici o urmă de noroi. Stătea lângă o fântână, într-o pajiște verde, mărginită de o pădure de brazi. Era aplecat deasupra unei găleți, îmbiind calul cel alb, cu mângâieri pe grumaz, să bea apa scoasă de el din ochiul limpede al adâncului. La apropierea mea, calul a nechezat și s-a ridicat în două picioare. Tata m-a luat în brațe și m-a strâns așa de puternic la piept, încât am pătruns în sufletul lui unde, pentru o clipă, am văzut tot noroiul prin care se târase. Era un noroi cald. Simțeam aproape că mă frige, de aceea poate mâna tatei ce-mi mângâia părul

m-a îndepărtat de arșița aceea, ce începuse să-mi cuprindă trupul. M-a lăsat jos și, cu toate că acolo, la el, era soare, și cu toate că în sufletul lui îmi fusese foarte cald, m-a apucat frigul. Dar era un frig plăcut, un frig care făcea să-mi zvâcnească corpul în ritmul inimii, pentru că îmi simțeam inima bătând și asta, cu siguranță, datorită faptului că eram cu tata.

Pe urmă s-au lăsat deasupra noastră niște nori albi și tata a început să danseze și calul alb devenea tot mai alb, plutind printre norii ce învăluiseră pajiștea. Și tata se pierdea în albul halucinant și, întinzându-i o mână am înțeles că trebuie să devin ca ei, dans alb și plutare. Când albul a orbit totul în jur nu mai simțeam nici frig nici cald, iar norul cel alb ne purta, ca o corabie navigând pe o mare cu valuri de zăpadă...

Târziu de tot, când m-am întors, am văzut giurgiuvelele ferestrei și am auzit-o pe mama, care parcă devenise și ea „cea nouă“, zicând: „Asta mi-ar mai lipsi! Doamne, ce-o să zică lumea!?“

Mă mângâia pe frunte un ne-ne, care după ce-și împachetă ceva într-o gentuță mică, mică de tot, spusese: „A avut febră! Nu vă mai faceți griji, a scăpat!“

Mai multe zile după aceea au lipsit și bătaile, dar a lipsit și tata. Îl așteptam în fiecare seară, îl căutam în întunericul camerei, în care-mi culcușeam o lumină, dorința sfântă a sufletului meu de a-l ști acasă, de a-l avea. Nu-l găseam însă nicăieri... Îl strigam cu mâinile întinse și cu ochii plini de lacrimi, încercând să de-

schid, ca altădată, ferestrele negre ale visului. Am regăsit noroiul, chiar și poiana cu calul alb, dar nu și pe tata. În dimineața unei nopți, în care îmi pierdusem orice speranță de a-l regăsi, am ieșit în pragul casei și am privit linia de ceață a zării pierzându-se în cer.

Am zâmbit! Un gând m-a făcut să alerg spre heleșteul de la poalele dealurilor. El îmi putea da - cum spusese nenea acela - febra, care însemna tata, calul alb, norii și eu.

Ioana *Vintilă*

sound-check

inimi oprite de lichid
fețele acoperite cu baticuri negre
recoltăm lacrimile în borcane
închise ermetic

împingem trupurile
[parapeți care să împiedice
impactul]

la masă mănâncă șapte femei cu
capete de iepuri
se uită la un documentar despre
abatoare

[EKG-ul e constant]
mâinile hale dezafectate de
uragane & inundații
se apropie din ce în ce mai mult

monotorizarea mecanicii fluidelor
corporale într-un crematoriu

INTERVIU

cu poetul Adrian Alui Gheorghe

„Indiferența, care pare să fie apocalipsa culturii, a culturilor, va fi reală atunci când omului îi va fi indiferent dacă e mort sau dacă e viu. Un moment pe care eu îl cred imposibil”

♦ *„Nu se face cultură adevărată cu amabilități, amabil ești doar în autobuz când oferi locul cuiva pe scaun. În literatură fiecare e pe locul lui, unul săpat în granit cu peniță”*

– *Stimate Adrian Alui Gheorghe, sunteți născut sub steaua poeziei (la 6 iulie 1958, în Topolița-Grumăzești, județul Neamț) și, ca toți poeții, aveți - probabil - revelația locului secret numit „acasă”. Dacă ar fi să alegeți, din albumul cu fotografii al memoriei, câteva imagini ale vârstei de aur, la care v-ați opri?*

– Îmi place, trebuie să recunosc, acest calm al întrebării dumeavoastră, despre vârsta de aur, desprinsă parcă din clasicii latini sau din mai apropiatii romantici europeni. Într-o lume ca a noastră, în care oamenii par a se alerge unii pe alții, spre o țintă finală tot mai apropiată, vârsta de aur, identificată ca vîrstă a copilăriei, mai mult atîrnă, decît imprimă energie. Sîntem deformați de inerții, sîntem niște subproduși ai lumii noi, numită civilizație, în care ne complacem.

Domnule Lucian Mănăilescu, ne-am urîțit sub impulsul propriilor obiceiuri, globalizarea ne-a băgat în cap că sîntem uriași, că sîntem universali prin naștere, că sîntem de o unicitate care strivește celelalte unicități...! În fond, această excesivitate indusă nu are alt rost decît să ne reducă dimensiunea la o nouă religie, în care arbitrariul te face unic în definiție și zero prin raportare.

Dacă e să fac, totuși, o trecere în revistă rapidă a imaginilor din copilărie, definitorii, acestea ar fi extrem de contradictorii: colectivizarea forțată a proprietăților părinților mei, în 1962, cînd avem doar trei, patru ani, mi-a imprimat o spaimă pe care mi-am regăsit-o în sîngele și în cerneala cu care mi-am scris textele; apoi copilăria pe prispa casei lui Ion Creangă, *vecinul* meu, a fost o lecție de firească; moartea tatălui cînd aveam vreo doisprezece ani m-a lăsat la discreția tuturor intersecțiilor lumii; imaginea unui cireș amar înflorit m-a făcut să văd de aproape chipul lui Dumnezeu; apoi scăldatul în Ozana, la „Moara Dracilor”, cu perspective înecului... Mai sînt și altele, în general e vorba de teroarea vremurilor.

– *S-a vorbit despre grupul poezilor de la Piatra Neamț ca despre unul important pentru optzecism. Considerați că debutul dumneavoastră din 1974, în Cronica, dar și cel editorial (Ceremonii insidioase - Editura „Junimea” - 1985) stă sub semnul acestei apartenențe?*

– Da, cred că pînă la un moment dat am fost un grup de cititori dezlănțuiți și de prieteni care își căutau reguli după care să evolueze. Nu am evoluat în grup, am fost valori emergente. O grupare e importantă atunci cînd se destramă în individualități. Și noi am rămas cîteva voci, mai mult sau mai puțin sonore. Ca scriitor tînăr ai nevoie de niște certitudini pe care să te sprijini, pe care le găsești în interiorul grupului de prieteni, vocea prietenului devine ecoul propriei voci. Totul e ca o grupare să aibă repere valorice și morale, ferme dacă se poate, să nu se transforme într-o gașcă. În cultură, în literatură nu există scopuri, ci doar pasiune. Nu se face cultură adevărată cu amabilități, amabil ești doar în autobuz cînd oferi locul cuiva pe scaun. În literatură fiecare e pe locul lui, unul săpat în granit cu penița. Ar putea să pară, la un moment dat, că e vorba de truisme, însă multe lucruri elementare trebuie redate, la fiecare moment au altă încărcătură.

– *Liviu Ioan Stoiciu spunea, cu ceva timp în urmă: „Sigur, după ce mori, tu, scriitor, nu mai are nici o importanță pentru tine dacă ai sau nu posteritate. Și totuși, dacă nu rămâne nici literatura (fiecare scriitor fiind altceva), ce se mai alege de identitatea românească? Aurel Dumitrașcu a avut norocul să aibă în Adrian Alui Gheorghe un urmaș care să-i prelungească viața literară”. Care sunt resorturile acestui devotament rar, pe care l-ați pus în slujba neuitării poetului prea devreme plecat în eternitate?*

– Am cunoscut un călugăr tînăr care era frămîntat de o chestiune extrem de gravă: se îndoia de existența divinității pe care se decisese să o slujească. Dacă scriitorul se îndoiește de propria religie, care e scrisul, ce mai rămîne din el? În același timp, hai să învățăm de la grecul care plantează măsline a căror roadă va fi culeasă de o generație viitoare. Sau mama care naște prunci, ar trebui să spună: de ce atîta chin, de ce atîtea dureri ale facerii, dacă totul se sfîrșește cîndva în pulberile cele mai anoste? Îndoiala, e pînă la urmă, motorul evoluției.

Aurel Dumitrașcu e un model de ardere pentru poezie, pentru cuvînt. Mă bucur că demersul meu, în ceea ce privește recuperarea operei lui Aurel Dumitrașcu și impunerea ei în conștiința publică, mai ales a tinerilor, a fost bine primit. Prietenia mea cu Aurel, din timpul vieții, s-a bazat pe respectul cuvîntului, a misiunii scriitorului, ne-am regăsit pe un tărîm al principiilor în ceea ce privește literatura. Și prietenia. Că le-am confundat, adesea. Posteritatea? Posteritatea e un ecou al clipei. Uneori e mai intens, alteori e mai slab. Intensitatea acestui ecou se calculează după niște criterii care scapă logicii comune, adesea.

♦ *„Literatura e mereu la sfîrșit și mereu la început. De asta e frumoasă, spectaculoasă. Fie-*

care generație reinventează literatură pe ruinurile celei de dinainte.”

– *Pentru că am adus în discuție grupuri și curente literare, în care din ele ați crezut și în ce măsură au reușit acestea (dacă au reușit?) să propună valori și să deschidă noi perspective literaturii noastre actuale?*

– Cred că generația 80 a reușit să recupereze ceva din aplombul cultural al perioadei interbelice, să reia o legătură durabilă în interiorul literaturii române. Grupările mici, create pe criterii localiste, de afinități zonale, susținute de o revistă sau alta, de un cnaclu sau altul s-au topit în ceea ce va rămâne în literatură noastră drept Generația 80. Ceea ce mă bucură e că generația aceasta nu și-a epuizat combustia, acum apar cărțile importante, poezie sau proză. Mă bucur că fac parte din această generație, îi admir pe mulți dintre congeneri. Uneori am impresia că am ajuns, cu toții, la un moment nefericit al istoriei literaturii, la un fel de sfârșit al ei, apoi mă redresez în fața paginii albe (din computer?) și o iau de la capăt ca și cum aș ataca niște terenuri virgine. Literatura e mereu la sfârșit și mereu la început. De asta e frumoasă, spectaculoasă. Fiecare generație reinventează literatura pe ruinurile celei de dinainte. Totul e să recupereze ruinurile, să nu rățăcească pe terenuri nesigure, alunecoase, mlăștinoase. Fiecare generație literară spune poveștile propriului timp, spune adevărurile propriului timp, reiterează sensibilitatea umană, mereu aceeași, mereu alta. Indiferența, care pare să fie apocalipsa culturii, a culturilor, va fi reală atunci când omului îi va fi indiferent dacă e mort sau dacă e viu. Un moment pe care eu îl cred imposibil.

– *În 1995, marele poet Petre Stoica, pleca din București, alegându-și drept... capitală, Jimbolia. George Vulturescu a preferat să rămână la Satu Mare, iar dumneavoastră la Piatra Neamț... Referindu-ne la sfera culturii, să devină oare provincia acel centru aflat pretutindeni, despre care vorbea Pascal?*

– Ca mediu cultural, artistic, literar, capitala e capitală. Și e și normal să fie așa. E un mare risc să rămâi să faci literatură, artă într-un oraș de provincie, există infinit mai multe posibilități de ratare. Nu le enumăr, sunt evidente. În aceste condiții e și un act de curaj să vrei să faci literatură performantă la Piatra Neamț sau Dorohoi sau Sighetu Marmăției sau Buhuși, cu mijloacele locului, în timp ce un confrate de-al tău își cizelează uneltele la Berlin, la Paris, la Praga, unde primește burse, sau la București unde sunt mijloacele de impunere publică. Pe mine, ca trăitor la Piatra Neamț, nici o televiziune națională nu mă invită la emisiuni culturale, să am o opinie în legătură cu opera mea, a altora, să vorbesc despre literatură, despre temele vremurilor noastre. Și asta nu pentru că nu aș avea ce spune, ci pentru că sunt izolat în colbul provinciei. E doar un exemplu. Și asta în condițiile în care televiziunea impune mai rapid o carte, un autor. Faptul că am rămas în orașele noastre, uneori mai prăfuite, alteori mai dinamice e, până la urmă și o fatalitate. Poate

că și o lașitate, de ce nu?

– „Adrian Alui Gheorghe e un poet adevărat, cu o notă personală rezultată din combinația de banal, prozaic, cotidian cu o fantezie a metaforei care merge de la decadentismul bacovian, simbolist, pîna la insolitul suprarealiștilor”. Cât de exact va surprins criticul Nicolae Manolescu în această frază și cum s-ar autodefini Adrian Alui Gheorghe, privindu-se în oglinda propriei creații?

– Nicolae Manolescu spunea aceste lucruri despre mine la nivelul anului 1993, făcînd referire la volumul „Intimitatea absenței”, apărut în anul 1992. Poate că s-au mai nuanțat niște lucruri, am evoluat pe alte planuri... Dar un diagnostician bun poate să dea o sentință critică și din două versuri. De asta, îl cred pe Nicolae Manolescu, așa cum îi cred și pe ceilalți critici care au spus contrariul. Poate că îi cred mai mult decît îl cred pe Nicolae Manolescu, dar asta contează mai puțin. Dar ce contează ce crede autorul? El vorbește o singură dată, cînd își desăvîrșește opera. Restul? Restul e teritoriul cititorului, restul e critică literară. Un autoportret critic? Mi-ar fi plăcut să am talentul lui Picasso, să mă imaginez cu o mulțime de chipuri care să decurgă unul din altul, amplificîndu-se, anulîndu-se. Unul din poemele debutului meu, în primul grupaj din „Cronica”, din 1976, se numea „Mi-ar trebui un chip, să mă arăt”. Încă mai caut acel chip, nu l-am aflat încă.

♦ „Scriitorul i-ar da cu tifla directorului, numai că vine cetățeanul și îi zice: te enervează contextele, conjuncturile, mediul social e toxic? Implică-te! Și eu, bietul, de vreo douăzeci și cinci de ani mă implic.”

– **Titlul tezei dumneavoastră de doctorat - Tinerețe fără bătrînețe și sentimentul tragic al timpului** - sugerează nostalgia unui parcurs mereu pierdut, un pariu cu zădărnicia, care nu poate fi câștigat decît prin sclipirea de efemeridă a frumuseții clipei. Este aceasta o definiție posibilă a poeziei, ca artă supremă a trăirii universului ce ni s-a dat spre risipire?

– Doctoratul pe care l-am susținut în 2004 e tot o formă de gratuitate, ca arta în general. Am dus la capăt doctoratul cu lucrarea aferentă din drag de temă, copleșit de frumusețea basmului românesc, din respect pentru un mare profesor și cărturar, regretatul Petru Ursache. Nu am avut nevoie profesional de acest doctorat, dar datorită temei a trebuit să mai citesc cîteva rafturi de cărți lăsate deoparte, ca lecture pentru mai tîrziu. A fost, pentru mine, un cîștig imens. Mă bucură că lucrarea mea de doctorat se regăsește în bibliografiile multor lucrări de licență, de masterat, de doctorat.

– **Ați ocupat, de-a lungul timpului, diverse funcții administrative; ați fost chiar și deputat, iar acum sunteți directorul Bibliotecii Județene „G.T. Kirileanu” - Neamț. Cum se împacă poetul cu omul cetății?**

– Se suportă, dar nu se împacă. Scriitorul i-ar da cu tifla directorului, numai că vine cetățeanul și îi zice: te enervează contextele, conjuncturile, mediul social e toxic? Implică-te! Și eu, bietul, de vreo douăzeci și cinci de

ani mă implic. E un joc de-a cine pierde câștigă, de fapt. Sau de-a cine câștigă pierde? E și o chestiune de supraviețuire, sînt din categoria și din generația celor care nu știu să câștige o pâine altfel decît muncind. Că în afară de muncile enumerate de dvs., cele cu iz de șefie, am fost și miner și operator chimist și profesor și ziarist și... și... Uneori am impresia că am trăit o mulțime de vieți, multe incompatibile cu sufletul meu. Sînt încercări și acestea, care îți fortifică sufletul, trupul, răbdarea.

– *Activitatea dumneavoastră scriitoricească a fost încununată de numeroase premii literare și distincții, între care Premiul Uniunii Scriitorilor din România, pentru volumul de poezie „Îngerul căzut” (2001), de vreo opt ori ați primit Premiul filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România pentru cărțile dvs. de poezie, proză, publicistică sau eseu, apoi alte premii între care Premiul internațional „Balcanica” al poezilor din Balcani (Brăila, 2011), Premiul „Hyperion” al Ministerului Culturii din România și al Fundației Culturale „Hyperion” (2002); Premiul Festivalului de literatură româno-canadian «Ronald Gasparic» (Iași, 2008); Premiul Național de Poezie Poesis”, Satu Mare (2008), distincția Meritul Cultural în grad de Cavaler, grad A, în anul 2000 și Meritul Cultural în grad de Ofițer, grad A, în anul 2010; titlul Cetățean de onoare al municipiului Piatra Neamț (2005) etc. În ce măsură au fost acestea importante pentru cariera dumneavoastră literară?*

– Premiile literare sunt un fel de indicatoare spre locuri de vizitat, de frecventat. Cărțile cu premii, mai ales atunci cînd sunt date cu onestitate de către jurii profesioniste, pot fi considerate cărți cu destin. Medaliile care acoperă sau însoțesc titlurile de genul „meritului cultural” nu fac decît să zornăie în vitrinele cu inutilități. La început am crezut că e vreo noimă în spatele acordării lor, că există vreo evaluare de vreun anume fel, apoi mi-am dat seama că e o inflație de asemenea titluri, s-au împărțit cu roaba prin anul 2000. Ca să sublinieze Apocalipsa? Probabil. Că sunt cetățean de onoare al orașului Piatra Neamț chiar că e un titlu de glorie. Pînă și cîinii maidanezi au aflat asta și mă salută dînd veseli din coadă. Titlurile acestea cu mare încărcătură morală sunt ca niște petece viu colorate puse ca să acopere sărăcia care însoțește parcursul artistului român de azi. Că artistul român nu e plătit sub nici o formă azi, o societate care exersează lecția autismului pare să fie în postura celui care îl tolerează pe artist. Și el trebuie să simtă din plin asta, că e un tolerat. Știți că Ministerul Culturii (din România) nu dă nici un ban culturii scrise (din România)? E ministerul care lichidează cultura română și patrimonial național cu program. Dar asta e altă poveste, poate o discutăm în amănunt cîndva. Am argumente, am lucrat în sistem.

– *Ultimile dumneavoastră cărți sînt romanele „Urma” și „Laika”, ambele apărute la Editura „Cartea Românească” în anii 2013 și 2014. Ce v-a determinat să „trădați” poezia și chiar să perseverați în această direcție, pentru că, din câte am înțeles, ați mai publicat un roman, în 2005, „Bătrînul*

și Marta” și aveți în lucru un altul, al cărui titlu sună de-a dreptul fascinant: „Luna Zadar”?

– Scriu cu plăcere. Orice. Și poezie și proză și eseu. Sînt deja un vi-cios. Dar să nu afle guvernanții că acest lucru îmi (ne) produce satisfacții, că ne trezim cu impozitul pe pix, pe stilou, pe tastatură. O literatură importantă se bazează, în primul rînd, pe proză, pe poveștile neamului. Regret că avem parte acum de cititori buimaci, amăgiți de orizonturi calpe, care habar nu mai au cărei culturi aparțin. Da, voi mai scrie poezie, o voi face cu aceeași plă-cere. Dar de la o anumită vîrstă, trebuie să o recunosc, poezia pare a fi un handicap destul de simpatic.

– *Vă rog să lăsați, pentru final, un poem dintre ultimile pe care le-ați scris.*

– Cu plăcere.

**Mizil – Piatra Neamț,
14 iunie 2014**

Piața de lumi

Cum discută zeii între ei:

– Ce faci?

– Ce să fac? Niște cîmpuri,
niște dealuri.

– Îmi dai mie muntele acela?

– De ce nu? Cît dai...!

– Cînsprezece milioane de
oameni ...!

– Puțin, foarte puțin...! Că e
un munte din granit,
poți să îl compartimentezi în peșteri,
în camere secrete, în sihăstrii,
l-am lucrat

două veșnicii și ceva ...

– Cît ceri?

– Păi, îmi dai cincizeci de milioane
de oameni și

o sută de mii de capre, trei sute
de cașaloți albaștri,
un milion de licurici cu care
să delimitez totul

în nopțile cu lună

și douăzeci de cireși în floare

de pe versantul unui deal

de pe o insulă din Marea Chinei.

– A, e prea mult ...!

– Dar nu vezi? Florile de cireș
au imprimat pe fiecare petală
chipul zeiței
care încălzește universul,
a frumuseții fără rest,
artiștii mei, milioane, au lucrat
în adîncuri

cîteva sute de vieți,
matrița însăși e un detaliu
al vieții veșnice,
al morții veșnice.
Hai, batem palma...!
(Un fulger mare a aprins bolta).
În noaptea aceea a fost
o ploaie de stele
pe care astronomii
nu au identificat-o cu
nici un alt fenomen cunoscut.

Cosmin Pârgălie

o chinezerie ieftină

după o ploaie rece de toamnă
soarele a reapărut pe cer ca acea
monedă
cu care tata obișnuia să facă trucul
acela magic –
și de fiecare dată rămâneam mască
și serile cât erau de lungi și de
fermecate
casa noastră era plină de copii
în ochii cărora scânteia magia
ca beteala cu care se împodobește
de crăciun bradul
mama ne făcea clătite și le umplea
cu dulceață de vișine
apucam fiecare câte o clătită și
până ce o mâncam
se termina magia
și nu dura tare mult până careva
dintre noi molfăind
mai vrea să vedem încă o dată magia
(și la noi o dată însemna tot de atâtea
ori până ce ne prindea somnul)
și tata nu zicea niciodată nu

*

au trecut de atunci douăzeci de ani
Azi m-am gândit să-i arăt fiului meu
trucul acela magic cu moneda
pe care tata mi-l arăta mie când eram
copil
și fiul meu m-a lăsat să-mi fac

numărul

(în tot acest timp m-a privit
ca pe un hamlet care intră pe scenă
își spune replicile pentru că e ținător
de minte și atât)
pe urmă mi-a zis bun tată da până
la urmă nu e mare scofală
poftim hai să-ți arăt trucul ăsta
de doi bani pe youtube
oricine poate să-l facă
vezi tată nu-i magie cum te-a păcălit
bunicul

e chinezerie ieftină
și în plus plictisește enorm
ca o simfonie de beethoven cu care
profa de română ne ametește
de ceva timp încoace.

se pare că

de două săptămâni tata bea
numai vodcă rusească
chiar dacă are cancer și doctorii
i-au spus
să nu pună gram de alcool pe limbă
se pare că
de două săptămâni
tata se apropie de moarte
cu precizia cu care
lunetistul își fixează țința

Viorêl Șoldea

Răscumpărarea embaticarilor mizileni

Un eveniment nefericit a bulversat Mizilul în toamna anului 1866. Vara fusese foarte secetoasă. Furajele adunate de oameni erau insuficiente pentru iernatul vitelor. Pe 13 septembrie s-a declanșat un grav incendiu, care a mistuit o mare parte din oraș. El a pornit din oborul (parte a gospodăriei unde erau ținute vitele și furajele) pahonțului Burlui, Barbu din Deal după alte surse. Poate ambele nume desemnează aceeași persoană, unul fiind poreclă. Acesta nu plătise zilele de muncă uneia dintre slugile sale din curte. Ca să se răzbune nefericitul a pus foc unei căpițe de fân. Vălvătaia s-a extins, a cuprins gospodăriile vecinilor. Nu s-a reușit localizarea pârjolului.

Incendiul s-a întins în oraș inclusiv în zona acoperită de pădurea seculară. Doar o cincime din numărul caselor aveau acoperișul din țiglă. Majoritatea lor erau acoperite în acea vreme cu stuf, paie, șindrilă. Dacă acestea se încing pot fi stinse doar cu jet foarte puternic de apă. Primarul Jaravete nu prevăzuse o asemenea nenorocire și nu avut sacalele pline cu apă pentru o intervenție rapidă, decisivă.

Au venit în ajutor pompieri de la Buzău, un batalion din Regi-

mentul Nr. 8, altul din Regimentul Nr. 7 de la Ploiești. Fântânela seacăseră din cauza secetei și pompele pompierilor nu au avut cum să lucreze eficient. Lupta cu flăcările a durat zece zile cu toate că 2000 de mizileni și cetățeni din satele vecine au fost alături de pompieri.

Oamenii au aruncat asupra flăcărilor cu pământ iar cei care au avut

vin, ca să-și salveze gospodăriile, l-au folosit în loc de apă, după spusele bătrânilor. Din 785 de case au scăpat doar 395. Cifrele au fost avansate de Spirică Anastasiu (foto). Mi se par exagerat de mari. Reiese acest lucru dacă se citește cu atenție lista embaticarilor existenți în oraș.

Mica bisericuță din fostul cimitir de lângă biserica Adormirea Maicii Domnului din Mizil acoperită cu stuf s-a transformat în scrum.

Ploaia a venit abia de Sfântul Mihail și Gavril, pe 8 noiembrie. Episcopul de Buzău a coordonat personal o slujbă în acest scop la Crucea din zona Sfintei Filofteia de astăzi, spun vorbele din bătrâni deși nu există o dovadă că în acel moment amenajarea de acolo exista. Probabil că slujba acolo a fost ținută, în exteriorul așezării și ulterior s-a făcut sistematizarea locului fiind ridicată și actuala cruce. Calea ferată încă nu fusese construită.

Teama că orașul ar putea să dispară începea să se manifeste. Mulți dintre cei ce veniseră din localitățile

din jur ridicând dughene, cârciumi, pe terenul închiriat de la stăpânul târgului erau tentați să revină în localitățile fostului domiciliu sau în care domiciliau încă. Familia Ion Cantacuzino a acceptat răscumpărarea embaticarilor în baza legii adoptate înainte cu doi ani.

Embaticul este dreptul de folosință îndelungată asupra unei proprietăți în baza plății unei chirii mai mari sau mai mici. La Mizil suma de răscumpărare propusă valora cât chiria pe 30 de ani plătită în decurs de doar 15 ani, pentru vechii locuitori ai urbei. Ceilalți trebuia să stabilească suma prin înțelegere cu proprietarul. Pentru loturile aflate la fațadă trebuia să se plătescă anual patru lei și cincizeci de bani de metru pătrat iar pentru cele de pe Strada Mare pe jumătate, adică doi lei și un ort. Ortul reprezenta un sfert din vechiul leu.

Maria Cantacuzino, fiică a generalului Nicolae Mavros, a dat procură soțului său, Ion Cantacuzino, ca să se ocupe de punerea în practică a „convențiunii” ce amândoi o făcuseră cu embaticarii mizileni. S-a întocmit un „Așezământ convențional” și un tabel cu toți cei care beneficiau de răscumpărare la 7 martie 1867. Tot în acea zi Ion Cantacuzino a rezolvat și formalitățile privind Eforia, care trebuia să urmărească aplicarea prevederilor testamentului boierului Ioan Crăciunescu, întrucât din acel moment legăturile sale patriomoniale oficiale cu locuitorii orașului încetau.

Ioan Cantacuzino, școlit la Paris, era fiul caimacamului Constantin

Cantacuzino (din familia Cantacuzinilor Măgureni) numit în acea funcție în septembrie 1848 după zdrobirea revoluției. Ioan se căsătorise cu Maria Mavros în anul 1845 primind ca zestre Mizilul, pe care tatăl său îl cumpărase de la proprietarii Grigorie și Safta Brâncoveanu.

Amintitul *așezământ convențional* a fost semnat de Ion Cantacuzino și de procuratorii desemnați de orășeni: preotul G. G. Protonotarie, Șt. Pitiș, H. Molândrescu. Șt. Pitiș semna și în calitate de membru al Consiliului Comunal Mizil. Pe împuternicirea dată în acest scop pe 6 martie își puseseră semnătura printre alții consilierii: Costache Condeescu, G. Brezeanu, Gr. Iordache, preotul G.G. Protonotarie.

Embaticarii au ales în vederea coordonării lucrărilor un „Comitet de răscumpărare”. Amintesc numele unora dintre aceștia: Șt. Ariton, M. Grigorescu, M. Mănciulescu, Șt. Pitiș, Costache Condeescu, H.C. Molândrescu, G. Iordache, A. Drăgulănescu, Ioniță Ion, Dragomir Niță, Ioniță Cârlan, Toma Drăghici, Tache Vasilescu, Gh. Sima, Alexandru Bărbulescu și preoții: G.G. Protonotarie, N. Georgescu, Ion Kaferendarianu.

Comitetul a mandatat trei persoane: Șt. Pitiș, preotul N.Georgescu și Hristache Molândrescu ca să susțină în fața Tribunalului Buzău „cuvénita legalizare a actelor de convențiune pentru răscumpărarea stânjenilor ce posedau în orașul Mizil, proprietatea zestrală a Domnului Ioan Cantacuzino”.

Tabelul cu embaticarii evi-

dențiază 430 de beneficiari, cu semănăturile lor, unii cu două sau trei loturi. El precizează strada, zona unde se afla terenul: Pescărie, Moară, Șosea, Vărzărie, Arasta etc.

În baza acestuia a fost emisă legalizarea cu amintita precizare a celor care au unul, două sau trei locuri indicându-se și în aceasta zona de oraș unde se aflau loturile.

Subprefectul gira exactitatea, corectitudinea demersurilor și a documentelor printr-o adresă trimisă Tribunalului Buzău.

„Domnule Președinte,

Conform cererii ce au adresat atât domnul Ioan Cantacuzino, proprietarul moșiei Mizil, cum și locuitorii din târgul Mizil aflătoriu pe această moșie;

Subscrisul vin a vă servi la legalizațiunea actului de răscumpărare a embaticului între domnul proprietar și respectivii embaticari, a vă arăta că după încredințările luate, atât domnul Ioan Cantacuzino cât și domniile embaticari se află în pașnică posesiune a locurilor dumnealor embaticare denumite”.

Documentul în antet folosește termenul de arondisment, nu cel de plasă cum ar fi fost normal.

Din anul 1867 se poate spune Mizilului oraș fără ca cineva să-i mai poată contesta rangul administrativ. Cele două citate de mai sus aparțin unor documente diferite, primul folosește termenul oraș, celălalt pe cel de târg. Necunoscătorii, rău intenționații, malițioșii au folosit termenul de târg. Nu era o rușine din moment ce el era locul unde se vindea, se cum-

Biserica ctitorită la Mizil
de Ioan Cantacuzino

păra, se târguia, se negocia ca și mai înainte de 1867. Aveau dreptul să se exprime astfel.

Puterea Agăi Ion Cantacuzino asupra orașului, din punct de vedere juridic, înceta. Lucrurile se așezaseră în pașnică posesiune așa cum spune documentul de mai sus.

Circulă printre mizileni informația că Ioan Cantacuzino ar fi iertat de plată pe cei săraci, ba că le-ar fi oferit și bani, materiale ca să-și refacă gospodăriile distruse de incendiu, care cu boi pentru transporturile necesare. Documentele găsite de mine pomenesc pe cei 430 de plătitori nu amintesc de cei iertați.

Marele medic român, Ion Cantacuzino, este fiul celui care în martie 1867 se afla în Mizil pentru a descurca ițele ce încurcaseră până atunci drumul Mizilului spre libertatea absolută iar Alina Miclescu și Elena Sturza, cele care au moștenit moșia numită Mizil, sunt fiicele lui Ioan Cantacuzino și ale Mariei, cea care se năcuse Mavros, strănepoată a familiei domnitoare Mihail I. Șuțu.

Festivalul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” EDIȚIA A VIII-A, 2014

Despre actuala ediție a festivalului, scriitorul **Adrian Alui Gheorghe**, președintele juriului, scria:

„Cred că e mai ușor să fii concurat la festivalul-concurs de literatură de la Mizil, decât membru al juriului...! Și asta pentru că au fost în concurs, la această ediție, autori și scrieri care fac onoare literaturii momentului. E dificil să fii exact în aprecieri atunci când ai în față texte, poezii și proză, semnate de confrăți din generații diferite, unii consacrați deja, alții la început de drum, dar având de partea lor curajul debutului cu toate fantasmale sale. La un moment dat m-am gândit, furat de ritmul versului, să propun ca toți participanții să primească cununa de lauri...! Apoi m-am gândit că și la vechile olimpiade poezia urca pe podium, alături de atleți, competiția fiind una a momentului, aprecierea fiind subiectivă, uneori în funcție de cum cade raza soarelui pe frunza de iasomie. Și am riscat, cu toții, un clasament...! Despre proză, ce să spun? Iese o antologie remarcabilă de cum ar suna poveștile timpului nostru. De citit cu sufletul la gură.

Laud comunitatea din Mizil și pe primarul ei, poetul Emil Proșcan, că au avut generozitatea și curajul să își treacă localitatea pe har-

ta evenimentelor literare de primă mărime, că Mizilul nu e doar o haltă de cale ferată între Buzău și București, ci și un loc în care duhul literaturii își găsește un sens.”

Dincolo de aceste cuvinte măgulitoare se află - credem noi - realitatea unor eforturi permanente de a asigura continuitatea manifestării, în pofida greutăților, în primul rând materiale, cărora a trebuit să le facă față organizatorii.

Deschizând manifestarea, dl. Emil Proșcan, primarul orașului Mizil, a prezentat, mai întâi, invitații: cunoscutul romancier **Dinu Săraru**, **Valeria Manta Tăicuțu** (membră în conducereaUSR, filiala Bacău, redactor șef al revistei Spații culturale), **Florin Dochia** (redactor publicațiilor culturale Revista Nouă și Urmuz), **Ștefania Oproescu** (editorialistul prestigioasei reviste Oglinda literară), prozatoarea **Florentina Loredana Dalian**, poezii **Rodian Drăgoi** și **Nicolae**

Tăicuțu, criticul și istoricul literar **Emil Niculescu**, criticul și scriitorul **Stan Brebenel**, după care a propus, ca în fiecare an, o temă a discuțiilor („**Literatura română și destinul său european**”).

Iată câteva spicuiri din intervențiile oaspeților noștri:

„*Vorbind despre rostul literaturii noastre și locul ei în context european, trebuie să ne gândim și la poziția scriitorului. În Franța, anul acesta, sunt 800 de titluri care concurează la marile premii literare și la târgurile mari de carte de la Paris. Și, să știți că nu există revistă sau ziar care să nu aibă rubrică legată de cultură. Se fac selecții, sunt promovați scriitorii... Noi nu avem nici măcar editurii care să ia omul de litere în brațe, să-l determine să scrie și să se ducă cu el până-n pânzele albe. Un scriitor, când se apucă de scris, nu trebuie să mai alerge, cu căciula în mână le editură - stă acasă și scrie, existând o întreagă armată de oameni specializați care se ocupă de el și de opera lui. Sistemul capitalist a creat și instrumentele menite să asigure selecția valorilor, ierarhizarea și sprijinirea lor. Noi, deocamdată, nu suntem în capitalism ci în Codrul Vlăsiei, în care scapă cine poate și se întâmplă ce se întâmplă. Așa încât trebuie să spun, sincer, că locul nostru în Europa e locul pe care-l avem aici, printre politicienii care nu au învățat să vorbească românește corect.*” (**Dinu Săraru**);

„*Tema propusă este una pretențioasă. Este greu să vorbești, în puține cuvinte, despre modul în care*

literatura noastră poate să se integreze, să se sincronize cu marea cultură europeană. Dar, probabil, acest lucru se întâmplă sub ochii noștri, pentru că întotdeauna am existat în Europa și ce s-a creat la noi a fost demn de valorile occidentului în care dorim, cu atâta patimă, să ne integrăm.” (**Valeria Manta Tăicuțu**);

„*Aș spune că nu trebuie să ne îngrijorăm, după ce am citit și recitat, ca membră a juriului, câteva sute de pagini trimise la acest concurs. Sigur, eu nu sunt la curent foarte mult cu ceea ce se scrie în Europa la ora actuală, însă ideea e că avem o literatură bună, din care timpul va cerne valorile.*” (**Florentina Loredana Dalian**);

„*Trăim într-o lume globalizată, n-am inventat-o eu. Unde-i literatura română în contextul european? Acolo unde poate să fie. Cu scriitorii care trăiesc acolo, cum e Dorin Florescu, aflat în Elveția și care scrie în limba franceză cărți de mare succes. Ca să fim în concertul literaturi europene și mondiale trebuie însă să scriem despre noi înșine, despre trăirile și ființa noastră interioară, despre relațiile cu lumea din jur, cu cea de astăzi, nu cu cea de altăieri. Despre secolul XX s-a spus că a fost*

secolul vitezei. Un filozof a adăugat, foarte frumos, ... iar secolul XXI va fi secolul accelerației. N-avem timp! Nu mai avem timp!... De fapt timpul nu există. Ceasul măsoară distanța dintre două liniuțe, adică spațiul. Să vă gândiți la asta!” (Florin Dochia);

Momentul culminant al manifestării l-a constituit decernarea premiilor, trofeul cel mai râvnit (**Marele Premiu „Agatha Grigorescu Bacovia”**) fiind atribuit de juriu poetului buzoian **Laurențiu Belizan**. Câștigătorul (născut pe 28 iunie 1963, absolvent al Facultății de Electrotehnică) a publicat, până în prezent, două volume de poezie („Pareidolia” - editura Humanitas, 2011 și „Onirograme” - editura Editgraph, 2013) bucurându-se de aprecierea unor personalități literare de marcă: Horia Gârbea, Radu Paraschivescu, Gellu Dorian, Mircea Stâncel etc. A fost tradus în spaniolă (în revista online Circulo Poetico RefleXos - Espacio Niram, Madrid, sub îngrijirea Ariadnei Petri) și engleză (revistele online Cuadernos literarios și Cultural Club, în traducerea prof. Veronica Văleanu).

La secțiunea Poezie au fost atribuite următoarele premii:

Premiul „George Ranetti” (I poezie) - **Ioana Vintilă** (elevă, Sibiu); **Premiul „Spirea V. Atanasiiu”** (II-III, ex aequo) - **Iulia Ivanciuc** (București); **Premiul revistei „Fereastră”** pentru poezie (II-III, ex aequo) - **Ioan Peia** (Giurgiu); **Premiul pentru debut** - **Maria Raluca Baci** (elevă, Focșani); **Premiul revistei „Vatra veche”** - **Mihaela Aionesei** (Târgu Secuiesc), **Premiul**

revistei „Oglinda literară” - **Adi Filimon** (Chiajna, Ilfov) și **Doina Anton** (Sighetu Marmației); **Premiul revistei „Actualitatea literară”** - **Maria Stan** (Călărași).

Au primit mențiuni (recompensate printr-un abonament pe timp de un an la revista **Fereastră** și **Almanahul cultural** editat de aceasta): **Maria Stan** (Călărași), **Oana Mihaela Pop** (Cluj-Napoca), **Andrei Zbârnea** (București), **Ion Maria** (Craiova), **Mihaela Aionesei** (Târgu Secuiesc) și **Daniel Bratu** (Iași).

La secțiunea Proză :

Premiul „Gheorghe Eminescu” (I proză) - **Dorin Mureșan** (Cluj-Napoca); **Premiul „Leonida Condeescu”**: (II proză) - **Radu Părpăuță** (Iași); **Premiul Revistei „Fereastră”** (III proză) - **Corina Bran** (Cluj-Napoca); **Premiul revistei „Spații Culturale”** - **Ion Țicalo** (Râșca, Suceava); **Premiul revistei „Vatra Veche”** și **Premiul revistei „Oglinda literară”** - **Oleg Carp** (Chișinău); **Premiul revistei „Actualitatea literară”** - **Mariana Irimia** (Bistrița-Năsăud).

Mențiuni: Militaru Corina (Constanța), **Claudiu Șimonați** (Geoagiu, Hunedoara), **George Anton** (Berca, Buzău), **Irinela Vișan** (București), **Laza Neculai** (Cernavodă), **Radu Ion Dragomir** (Galați).

În încheiere a avut loc o colocvială „ședință de cenaclu”, unde au continuat discuțiile despre momentul actual al literaturii române în context european, dar și schimburile de idei, reviste literare sau cărți.

Mihai Lovin Cășoca

Din textele premiate

*Laurențiu
Belizan*

**MARELE
PREMIU**

călătorie spre interior

cu băieții la o bere conceptele
iau forma bulelor de pe marginea
halbei

se măresc apoi dispar suflate
de un copil
ca într-o fotografie dezvoltată în
timp ce ușa se deschide din greșeală
vezi adevărul doar o secundă
și hârtia se înnegrește

dacă o fărâamă din inima ta s-a trezit
pentru mine e suficient
pe acolo pot intra trăgând albastrul
cerului în fire

vei spune că suntem un apendice
al absurdului
precum un poem perfect rupt în
bucăți și mestecat în graal
dar hârtia poate redeveni pom
un pom cântând din rădăcini
în urechile nopții de cheratină
știu / moartea dă dependență
trebuie să atingi măcar o dată
coarnele taurului din Pamplona
numai așa poți avea acces la extazul
pe care în această realitate îl ratezi

oricât l-ai pândi te prinde cu garda
jos

și dacă nimic din astea
nu s-ar întâmpla
și dacă gura ar ține locul inimii
tot nu aş întreba „ce-ai face
Doamne fără mine”
aş ieși cu capul înainte din
dragostea asta prin oamenii-oglinzi
până am rămâne doar noi doi
un lotru
și Tenzing Norgay

invincibila

dacă la început a fost cuvântul
poezia ar fi trebuit până acum să
intre în toate cotloanele
ca o pastă multicoloră în matrița
unui membru amputat
mască mortuar-vivantă a lumii
o lume androgenă în care
vulcanul krakatoa
ar disemina turbioane de versuri
radioactive
minți lichide revărsate într-un
singur creier cu neuroni vârstăți
de litere
capabil să capteze lumina

dar cuvintele fug spre roșu
între ele rămâne inefabilul și
deznădejdea de a trăi
pur și simplu

Premiul revistei „Actualitatea literară”

Mariana-Ionela Irimia

ZEIȚA

(Fragment de roman)

Nina plecase de fix două săptămâni fără a mai afla ceva despre ea. Atunci își dăduse seama ce singur fusese și ce puțin o cunoscuse. Nimeni nu-i putuse spune nimic despre ea, nimeni nu o văzuse nici în stația de autobuz, nici la studio, nici la galeriile de artă unde obișnuia să meargă frecvent, nici la hotelul unde locuia, nici la librăria din colț cu parcul municipal, parcă se făcuse nevăzută, „ca suflul unui cer neîn-cepăt”, obișnuia să spună.

Teama. Cel mai stupid sentiment. Cât nu citise despre asta. Tâmpenii! Nicio vorbă despre menghina în care te simți ținut, despre pieptul ce stă să se spargă în bucăți ascuțite ca niște cuțite. Își încleștă mâna pe spătarul scaunului unde fusese invitat să ia loc pentru prezentarea unei cercetări antropologice de mare succes. Îi simțea prezența acolo în sala uriașă a muzeului în fiecare dintre cei dimprejurul lui. Era acolo, cu siguranță, ea, în tânăra cercetătoare asiatică, în tânărul profesor de istorie ce prezenta gesticulând cu ambele mâini, mâini subțiri parcă de om sleit de vreo boală neștiută, în fizionomii cunoscute și pierdute în mulțime, în chipurile trase și roase de ani, în toți cunoscuții, prieteni mai vechi sau colegi de generație, în ecoul asurzitor al sălii uriașe, negreșit că era acolo. Și totuși nu o zări, nici măcar câteva clipe. Se ridică de pe scaunul confortabil, tapisat cu iprimeuri orientale pe care în alte conjuncturi le-ar fi studiat cu interes. Începu să se strecoare printre invitați, fără a fi observat, fără a deranja pe cineva, scuzându-se de fiecare dată când cineva întorcea capul privindu-l curios. Ajunse la unul din culoarele ce dădeau spre încăperile muzeului, slab iluminate. Aici ar fi trebuit să se oprească deoarece boala de ochi de care suferea nu îi permitea să întrezărească ceva acolo unde lumina se termina și începea semiîntunericul. Spre surprinderea lui se mai lovi de câte ceva dintre cei care asistau la prezentare. „Oare ce făceau acolo...?” era destul de întuneric chiar și să citești”. Apoi dintr-o dată simți răcoarea culoarului întunecat și liniștea se așternea tot mai mult. Înainta fără a se putea opri din mers cu toate că de ceva timp nu mai vedea nimic. O ceață negricioasă ca un fum dens se așternu pe ochii săi. Nu se mai putea opri din mers. Simțea că acolo undeva, acolo unde se termina acel fum dens, acolo era. Mergea încet, încercând să simtă gresia rugoasă cu tălpile din piele ale pantofilor. Prezentarea se auzea vag, ca un ecou, în rest era liniște. O liniște pe care o găsi destul de confortabilă și pe care și-o doris

de mult timp. Își aminti un proverb budist ce condamna în totalitate bărbatul la o dependență necondiționată de femeie. „...când un bărbat dorește o femeie nu mai poate fi oprit așa cum nu poți îndepărta puilul de la pieptul mamei”. „Irațional...baliverne de umplut cărți și de închis rațiunea în teorii nefondate”.

Brusc i se păru că aude pași în tandem cu ai săi, poate un pic mai lenți. Încetini pentru a-și da seama dacă nu avea vreo halucinație stupidă. Pașii se auzeau tot mai aproape, mergând calculat, oarecum lent, poate temător, poate doar grijulii...

– Bună seara, domnule Okimoto!

Vocea baritonă a bărbatului ce se oprise în spatele lui nu mai semăna deloc cu pașii dinainte. Se opri, fără a se întoarce, așteptând.

– Oare v-ați rătăcit prin coridoarele acestea întunecate sau poate căutați ceva anume...?

Recunosc bărbatul care continua să se apropie. Naguro F., jurnalist cunoscut pentru cruzimea și sângele rece de care dăduse dovadă în anchetele și dezvăluirile șocante, cotate ca un veritabil om de presă, deși foarte tânăr pentru acest rol.

– Bună seara...răspunse rece fără a întoarce capul, deși intuia exact direcția din care venea vocea și fără a-l putea vedea îi contura statura înaltă, părul închis la culoare de asiatic îngrijit ce frecventează lunar o frizerie probabil de la periferia orașului, sacou negru și blugi după ce a schimbat clasicul costum, devenind mai modern.

– Ce prezentare minunată, nu credeți? Cum vi se pare antropoidul Biretia recent descoperit?

Auzise vag de descoperirea ce revoluționa lumea științifică, un soi de om-maimuță, primul antropoid primitiv nocturn descoperit pe teritoriul Africii, cum se lăudase Obun, directorul muzeului. Atunci când nu putea desluși toate elementele unei probleme, lui Okimoto nu-i plăcea să se gândească la ea, ca și acum de altfel, prinsese informația din zbor când îl sunase Obun să-l invite la prezentare. Nu se simțise capabil să ceară mai multe detalii atunci, iar mapa pe care o primise la intrare o lăsase pe scaunul tapițat. Era prea bătrân să mai fie preocupat de alte domenii de interes decât cele pe care le frecventase până atunci, iar faptul că venise la prezentare se datorase exclusiv lui Obun, care îl asigurase înainte de a închide telefonul: „Prietenii știu întotdeauna care este creditul la banca de favoruri”. Naguro se apropiase de el astfel încât îi simțea izul parfumului modern.

– Domnule Okimoto, poate doriți un braț de sprijin! Și fără a mai aștepta aprobarea îi întinse brațul. Okimoto însă părea nemișcat. Gestul tinerețului i se păru de-a dreptul intimidant, însă abia îi vedea brațul în întunericul coridorului, un întuneric criminal pe care îl simțise de atâtea ori încă din adolescență. Se întoarse puțin spre Naguro, care încă aștepta cu brațul ridicat:

– Nu cred în fatalitate! Nu e în firescul lumii, fatalitatea! Cred însă că

fiecare dintre noi deține o doză considerabilă de egoism pur, egoismul cel mai firesc al naturii umane, care desparte mamă de fiu și frate de soră pentru totdeauna! Și de ea, ar fi vrut să continue, dar se opri la timp. Și acum să vă văd dacă mă puteți contrazice, domnule Naguro!

Tânărul păru surprins de remarcă, astfel că își retrase brațul, înțelegând sensul vorbelor. Nu era însă el cel care să renunțe cu una cu două atunci când avea ocazia să se înfrunte. Râzând, făcu câțiva pași în spate, lăsându-l pe Okimoto să treacă înapoi spre partea luminată a coridorului. Cu un ton cordial, deschise o discuție fără sens despre ultima carte apărută pe piață a domnului Okimoto, amabilități, lucruri care se spun în general de bine despre autorii de cărți. Okimoto nu-l scăpă însă din ochi, iar privirea tânărului îi spunea același lucru: „data viitoare te fac una cu pământul!”. Nu-i plăcea tinerelul de când îl cunoscuse, în urmă cu ani, mai ales că era unul dintre apropiații lui Obun și al celorlalți scriitori de marcă ai orașului. Nina îl prezentase ca „un prieten vechi” și deși o întrebase în nenumărate rânduri ce înseamnă acest prieten nu putuse afla niciodată mai mult. Acum avea o senzație cumplită că Naguro știa unde e, mai ales din zâmbetele ironice cu care atingea adesea subiectul „ei”. Bineînțeles că nu putea întreba pur și simplu unde este, Naguro ar fi râs copios spunându-i simplu „caut-o, bătrâne!”. Se simțea neputincios, iar junghiul din piept, acel pumn ce-l strângea într-o durere cumplită, îl simți violent, de parcă o mână nevăzută încerca să dea cu el de pământ. Într-o parte a încăperii în care prezentarea continua o descoperi pe Venus cu brațele tăiate și o bună parte de timp nu-și mai putu lua ochii de la ea. Nu era cine știe ce, o reproducere în marmură, de-a dreptul ordinară dacă e să ne luăm după sculpturile celebre sau reproduce-rile fidele ale zeiței apărută din apa înspumată în care căzuse penisul zeului Uranus amputat de Cronos. „Iată deci zeița dragostei, cu cele două brațe, extremități ale inimii, amputate - o zeiță a dragostei de negăsit! O dragoste doar pentru orbi!” Naguro se apropie din nou de Okimoto după ce se pierduse prin mulțime în căutare de subiecte din nimic, lucru pe care îl știa cum se face:

– Ceea ce căutați e...foarte aproape...

Se întoarse brusc spre el, ca trăsnet!
De unde dracu' ...

Se făcuse nevăzut în mulțimea deasă
ce aplauda frenetic. Prezentarea lua sfârșit.

Ioana @ Viridă

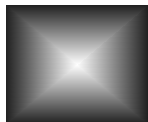
isara

I
POEZIE

ai avut o inimă acoperită de
solzi/ isara/ solzi pe care ne-ai
lăsat să-i curățăm cu cuțitul/
până la ultimul/ a ieșit un lichid
albastru/ o cerneală a valvei
mitrale/ în care ne-am scufun-
dat/xxx dansul în pielea goală
pe *lotus flower*// serile pierdu-
te pe o rampă de beton, pri-
vind trenurile// joaca de-a le-
șinatul// mirosul de levănțică
xxx nimic nu ne-a lăsat să tre-
cem malul/ *isara*/ a *spiral to*
the ground/ zăpezile pe care
sângele tău s-a coagulat prima
oară le-am topit când ne-a fost
sete/ lebedele au ciugulit solzi
din mâna unui bătrân în ziua
aia/ apoi au cântat/ *isara*

*Mihaela
Aionesei*

PREMIUL REVISTEI VATRA VECHÉ

lacrimă de pasăre

dimineața se despletea somnoroasă
pe unde apuca.
fețe îngrămădite de griji se perindau
pe la ghișeul unde
o asistentă elibera rețete
pentru prelungirea la viață
până marți sau joi, era abia luni,
nu se știa.
bucuria ținea până la primul colț
de stradă
unde nebunia îmbrăca fome ciudate
de adolescenți cu chipuri de copii
prea euforici să înțeleagă
chiar și rostul unei furnici
șutează fără milă într-un pui
de pasăre.
doi trei metri și mica vietate se
prăbușește la picioarele necunoscutei
care-și târâie pe trotuar zorii
de tinichea.
preț de o veșnicie timpul s-a oprit
și sufletul și lacrima și întreaga viață
ca dintr-un pom prea plin de rod
în genunchi a căzut.
printre hohotele de râs și alte
scălâmbăieli

nepăsarea striga într-o limbă stâlcită:
– doamna, doamna lăsați pasărea
suntem de la protecția mediului...

a ridicat puiul în care un rest de viață
mai făcea să-i tremure piciorul stâng,
l-a strâns la piept cum și-ar fi adunat
în pumni viața pentru ultima dată
– cum puteți să dați cu piciorul

într-o pasăre vie?!

duhnind răspunsurile se găseau

într-o doză de bere,

într-un bidon de vin strâns cu grijă

în mâini

și cine știe poate în câteva ierburi

fumate

dar chiar și așa cum, cum să dai
cu piciorul într-o pasăre vie ?!

la două ore distanță de viață
moartea se oglindea în ochiul stins
de o ultimă lacrimă...

perpetuum mobile

nici bucuria nu mai este ce a fost
orele trec precum câinii flămânzi
când nu mușcă mă latră o spaimă
tăceri nelumurate își iau tălpășița
în locul lor o mie de gânduri nebune
mă jupuiesc până la os

inima eclozează

mă obligă să respir ori de câte ori
încerc să mă retrag în coaja de ou
înainte să fiu călcată în picioare
înțeleg

se nasc dimineți cu încăpățănare
să mă întorc la mine fecioară

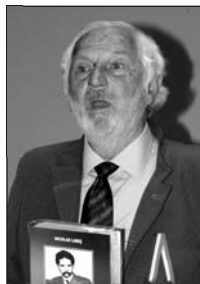

PREMIUL REVISTEI „SPAȚII CULTURALE”

Ion Țicalo

Când nu se potrivește socoteala de-acasă...

(FRAGMENT)

Margareta a intrat în casă toată îmbujorată, apropiindu-se de patul unde zăcea bărbatu-său. „Gata, se duce de-a berbeleacul!”, și-a zis încrezătoare. Măine ori cel târziu poimăine. Mai bine întâmplă-se noaptea, când oi dormi, dar până atunci...”

Bolnavul, imaginea unui sfânt de pe icoană, nebărbierit de multă vreme, și-a deschis ochii spălăciți, uitându-se în tavan.

– Victore, mârșăvenia aceea cu coasa a început să dea târcoale casei și tare mă tem c-am s-o invit cu dragă inimă..., a glăsuț femeia de sus. Am să-ți scriu pe cruce ce-am văzut undeva la o mânăstire: „Nimicul te aduce, nimicul te reia,/ nimic din tine-n urmă nu va rămânea.” Auzi, tontolocule?

Omul și-a sucit puțin capul, ca să-și privească soția, sănătoasă, nurlie și cu poftă de viață. I-a răspuns, vocea putându-i fi încă auzită:

– Mârșăvenia, cum îi zici tu, e în spatele fiecăruia dintre noi chiar de la naștere, așa că nu mi-ai spus nici o noutate...

– Da, dar ție o să-ți reteze scăfârliă mâine, ba poate chiar la noapte, nu-și ascunde bucuria nevasta.

– Slavă Domnului pentru toate! își scoate bolnavul mâna, făcându-și semnul crucii cu evlavie.

– Ba, dracu’ să te ia! se enervează femeia, că tu altceva n-ai știut în viață. Și, ca să nu pleci chiar prost de tot, a venit vremea să-ți spun că te-am înșelat de câte ori am avut ocazia.

– Știu, vine răspunsul, calm și neprefăcut.

– Și mi-am adus aici în casă câte unul, de mi-am făcut de cap de câte ori am vrut, se laudă, în sfârșit, Margareta, satisfăcută, deschizând, în gândul ei, ușa larg celei cu coasa.

– Am aflat demult și trebușoara asta..., o surprinde din nou Victor, fără să se agite câtuși de puțin.

– Și nu te-am iubit deloc! crede a-i da lovitura de grație. Nici cât îi negru sub unghie, așa să știi, moglane!

– Am priceput la vremea potrivită, drăguță, nu e cazul să-mi răcnești după atâția ani, răsună clar cuvintele celui de pe pat. Și nu te alinta ca cioara

în laț, că-ți faci rău..., o povățuiește în continuare cu glasul său de catifea. Doamne ferește, să nu faci un stop cardiac, ori, mai rău, un atac cerebral, tare rău mi-ar părea pentru tine...

Atitudinea atât de molcomă a suferindului și ironia pe care a sesizat-o numaidecât o fac pe femeie să se crispeze. Vorbele aruncate s-au întors ca un bumerang asupra ei, făcând-o să se învinețească de furie.

– Mă, eu pentru drăguții mei am fost floare, să mă culeagă mereu cu drag, iar ție am să-ți fiu cumătra cu coasa!... scrâșnește, aruncându-se orbește să-l strângă de gât. Că m-am săturat să te hărgătesc!...

N-a apucat să facă mare lucru, că a sunat telefonul. A sărit și s-a repezit să răspundă. O chema directorul pentru o situație cu manualele. S-a dus în fața oglinzii, și-a îndreptat zulfii, s-a parfumat, s-a fâțâit, admirându-și talia și, înainte de a ieși, i-a aruncat din ușă:

– Am să-i spun șefului să dea comandă de coroană... Una de plastic, să nu se mai ofilească niciodată pentru a mea bucurie!...

Victor a zâmbit în sinea lui și nu s-a grăbit să-i răspundă. S-a ridicat într-un cot și apoi în șezut. A întins mâna și, forțându-se puțin, a deschis geamul. De afară a năvălit aer proaspăt, cu o mireasmă de pere coapte și zumzet de albine și de viespi, în căutare de dulceață. Era părul lui altoit cândva și acum gemea de rod. Ar fi vrut să guste măcar dintr-una, însă cel puțin deocamdată a trebuit să se mulțumească doar cu mirosul. A revenit la orizontală, aducându-și aminte de prietena lui din facultate.

Într-o toamnă, după ce s-au revăzut, nu s-au putut satura să se plimbe, ajungând într-o vreme în piață. El a cumpărat două pere pe care le-au mâncat cu mare poftă. Amintindu-și de niște versuri văzute cândva într-un caiet, a început să râdă ca un bezmetic. Dorina se unsese ca un copil pe la gură de suc dulce și a crezut că el se veselește de asta. Era cât pe ce să se supere.

– Nu, a liniștit-o Victor, am citit demult un distih amuzant. Ascultă: „Două mere, două pere,/ Te sărut, la revedere!” Nu e nostim?

S-au veselit amândoi ca de o șotie reușită și, ținându-se de mână, s-au îndreptat către universitate. Undeva, deasupra lor, a început să cânte un gugustiuc. Victor și-a desprins mâna, i-a pus-o pe umăr și a strâns-o ușurel. În asemenea momente îl invada un simțământ care-i lua graiul și-l ducea într-o stare de imponderabilitate. Dorina s-a lăsat dusă așa, fiind primul băiat cunoscut de o impresionantă decență. Mergând în același pas, se uitau din când în când unul la celălalt, având sufletul plin de iubire, de parcă ar fi vrut să se contopească într-o singură persoană. Când au ajuns aproape de intrare, dintr-o parte i-a întâmpinat o voce de general:

– Tu pe unde-mi umbli, Dorina, de nu te găsesc unde ar trebui să fii? Chiar crezi că eu am timp de pierdut să te aștept până vii de pe cele coclauri?

– Sărut mâna, mamă, ce faci aici? s-a întors fata împinsă de un resort nevăzut și scuturată de vorbele aspre.

– Întrebările ți le pun eu ție, nu tu mie, draguță! Cine-i prepeleacul de lângă tine rămas ca o momâie, numai bun de pus sperietoare prin ogoare? a răsunat în continuare glasul plin de aguridă.

– Colegul..., adică... prietenul..., s-a fâstăcit fiica. E băiatul cel mai bun și cel mai cuviincios din câți am întâlnit până acum.

– Fii serioasă și nu mă supăra! Și să nu te mai prind cu sărântoci din ăștia, îmbrăcați de la second-hand și puțin de balegă! Ce, n-ai mai găsit unul de condiția ta? s-a stropșit femeia, uitându-se la tânăr cu niște ochi, de parcă ar fi vrut să-l pulverizeze.

– Mamă..., a încercat Dorina s-o îmblânzească.

– Auzi, măi Cotreanță, ce mai stai în fața mea? Nu vezi că-mi faci rău? l-a luat la refec și pe Victor.

– Mamă!..., s-a repezit în van fata.

Victor a făcut stânga-mprejur și, cu lacrimi în ochi, s-a dus în parcul de alături, s-a așezat pe o bancă și a rămas multă vreme, muncit de gânduri, stană de piatră. S-a ridicat într-un târziu, după ce s-a judecat cu asprime: „Până la urmă, de ce să mă supăr? Asta sunt, un sărântoc venit de la țară cu visuri mărețe. Unele se vor nărui, pe altele am să le-ngrop, o parte o să-mi țină poate de cald pe mai departe. Ținta e să-mi termin facultatea. De acum încolo, Victore, zăvor pe inimă, lacăt la gură și suflet de stâncă...”

Așa a rămas până la sfârșitul studenției. Nimic nu l-a clintit din muțenie când a venit vremea unor momente de distracție considerată de el nepermisă. Nici faptul că a fost poreclit Sălbaticul ori Impotentul facultății. Retras în cochilia lui, acolo a rămas zăvorât până la despărțirea de colegi. Un hâtru nu l-a lăsat în pace nici atunci, avertizându-l asupra viitorului, chiar când se aflau la o masă comună după ultimul curs:

– Victore, tu, dacă ai să te-nsori și-ai să vezi că nu poți face copii, să mă chemi pe mine. Promit să vin numaidecât... Ha-ha-ha!... Mă, să ne dai de știre la toți, i-a strigat altul din celălalt capăt, venim cu toată grupa și pe tine te lăsăm să ne faci programarea...

Toată lumea s-a distrat copios, în vreme ce el, obișnuit cu asemenea glume nesărate, a rămas impasibil și nu le-a răspuns, ieșind afară pentru a se răcori. Auzea cum se distrează ceilalți în continuare pe seama lui. Glumeau de obicei grosier și se hlizeau copios, de parcă ar fi spus fiecare cine știe ce deșteptăciune poleită în veselie. Era adevărat că sufletul lui tânjea după iubire, însă el o vedea altfel, considerând că tăvăleala deșănțată a celor din jur desfigura omul și-l reducea doar la imaginea lui darwinistă, ceea ce el nu putea accepta nici în ruptul capului. A încercat cândva să le vorbească despre suflet, despre finalitatea omului, fără să aibă nici un succes, dimpotrivă, colegii au behăit în jurul lui, în vreme ce unul din ei l-a luat peste picior:

– Mă, tu trebuia să te faci predicator și nu profesor. Până la urmă, timpul încă nu-i pierdut. Dăm anunț la ziar și-ți găsim o sectă orfană de pas-

tor, ce zici?

... Bieții de ei! șoptește profesorul întins în pat, rememorând secvențe de viață din studenție. Dorobanțu, craiul grupei, pentru care se certau și își smulgeau părul fetele, s-a prăpădit încă de tânăr de leucemie, fără să apuce să se căsătorească, iar pe Dorina a măritat-o mamă-sa și săraca de ea a mâncat bătaie cât pentru șapte vieți... Îi dusă și ea în altă lume, căci balaurul nu s-a lăsat până n-a băgat-o în mormânt. Cărășelu s-a apucat de băut, cică din cauza femeii și a înghețat într-o iarnă sub poartă. Iar de mine ce s-a ales?...

MENȚIUNE PROZĂ

Corina Militaru

Zicea că este din sticlă

Locuiește într-o casuță scăpată cine știe cum de la demolare, strânsă ca într-o menghină între blocurile construite ulterior, imobilizată parcă între acestea. Scamă a trecutului pe haina prezentului prea grăbit și nepăsător ca să se mai scuture de ea. Fără curte, fără gard, fără poartă, doar o construcție puțin jupuită de lupta cu vremea, învingătoare din moment ce are locul ei acolo între clădirile înalte și moderne. A supraviețuit peste timp ca și stăpânul său, un bărbat cam la vreo șaizeci de ani cu un trecut enigmatic. Mulți au încercat să i-l descifreze, însă nimeni n-a reușit. O prezentă respingătoare și totodată charismatică. Pe de-o parte silueta disgrațios de subțire pentru înălțimea lui - peste medie - și transparența nefirească a feței îți dau fiori, iar pe de alta lumina ochilor negri, uimitor de limpezi, și surâsul te cuceresc iremediabil. Mai ales surâsul. Când acesta îi înflorește discret în colțul gurii, ridurile adânci parcă se topesc, desvăluind o frumusețe calmă și caldă. Sfârșești îndrăgindu-l. Te pomenești dorindu-l în preajmă oricât de straniu ar fi comportamentul lui. Și este.

Nu cred că a depășit vreodată granițele cartierului. Sau poate a făcut-o, dar demult când probabil avea o altfel de viață. Își petrece zilele îngrijind florile plantate de el pe spațiul verde dintre blocuri sau odihnindu-se pe o bancă puțin mai încolo de locul unde îmi parchez mașina. Pe vreme rea nu iese decât împins de vreo necesitate și atunci se strecoară ferindu-se la fiecare pas de obstacole închipuite.

Deși îmbrăcat mereu cu haine uzate, strălucește de curățenie. Nicio dată nu l-am văzut murdar, șifonat, nebărbierit ori nepieptănat, fie că robotea în grădină ori ședea privind în gol, împietrit ore în șir. Își poartă singur de grijă, așa povestesc locuitorii mai vechi ai cartierului, cei ce-l știu de multă vreme. Nici când n-au observat măcar o persoană intrând sau ieșind din casa

lui. Nici stând de vorbă cu cineva n-a fost văzut.

Imediat ce m-am mutat aici - acum șase luni - într-o dimineață l-am zărit stând la soare pe banca lui. M-a privit cu acei ochi fascinanți, dar când am pășit spre el și-a plecat capul și s-a ghemuit vădit neliniștit. Am renunțat. Contrariată, m-am urcat în mașină și am plecat la serviciu. Mai târziu am aflat că preferă să țină oamenii la distanță și nu fiindcă îi disprețuiește. Din contra îl atrag, dar în egală măsură îl și sperie apropierea lor. Susține că este din sticlă și încearcă să evite un accident nefericit. Este nebun, unul inofensiv, însă categoric nebun. Un fapt cunoscut și acceptat de toată lumea. În mintea lui tulburată își imaginează că se poate sparge și de aceea evită orice atingere, îl neliniștește aglomerația și îndeosebi îl agită copiii care se joacă de regulă nu foarte departe de locuința lui.

Arareori, l-am întâlnit în magazinul din cartier ori prin piață, prins de nevoie în mulțime. Am remarcat cum se prelinge pe lângă semenii ferindu-se pe cât posibil de ei, iar dacă nu reușește, după ce scăpă din îmbulzeală fuge într-un loc izolat unde cu gesturi febrile șterge insistent amprente închipuie. În astfel de momente abia rezistam îmboldului de a-i sări în ajutor. De a-l proteja cu trupul meu, de a deschide un culoar pe unde să meargă nestingerit. Mă oprea doar faptul că, deși aș fi vrut să fie altfel și eu eram o amenințare pentru el. Una în plus. Nu-mi explic de ce, însă în adâncul meu tânjeam să-i câștig încrederea. Să-i aflu povestea. De la el, cea adevărată, și nu acele legende șoptite pe la colțuri. Una mai ireală decât alta.

Unii spuneau că a fost un mare violonist. Foarte talentat, în continuă ascensiune până când, subit, după un concert a înebunit. Aparent totul se desfășura ca de obicei. Sala era plină, el a urcat pe scenă în ropote de aplauze și după ce s-au potolit a rostit câteva cuvinte de mulțumire, a glumit - era un spirit deschis și vesel. Apoi în liniștea așternută, și-a potrivit vioara sub bărbia puțin aplecată și cu arcușul în aer, ochii închiși, s-a recules câteva secunde înainte de a-și elibera sufletul închis în acea cutie fermecată. De la primul sunet până la ultimul intra în transă, cu fiecare notă călătorea în spații de culoare și parfum, de dulci ori vijelioase trăiri. Uita de scenă, de public, chiar și de el. Fremăta odată cu muzica, contopit cu ea. Acum se comprima într-un punct greu, de plumb, capcană, închisoare, acum se elibera și într-o explozie de energie se dilata la infinit, zâmbind veșniciei. Trăia, se destăinuia el căteodată, o experiență aproape paranormală. Se povestește că în acea zi, în timp ce plutea în spații miraculoase a auzit niște șoaapte: „Dacă la nouă se termină, apucă să trec și pe la... Unde o fi găsit rochia asta?... Trebuie să duc neapărat mașina la service... Ce plictiseală!... Din ce și-o fi făcut Vasilescu ditamai casa?...” Zborul i s-a curmat, arcușul i-a căzut din mână după ce a scrâșnit pe coarde, strigăt sfâșietor de animal rănit, apoi a scăpat vioara, cutie deodată goală ca și sufletul său. A părăsit scena și din acel moment s-a ascuns în învelișul lui de sticlă.

Alții susțin în schimb că a fost un important om de afaceri. Că ar fi fugit din țară cu mulți ani în urmă și după nenumărate peripeții s-ar fi stabilit în America. Acolo a început de jos, dar cu răbdare și tenacitate a urcat treaptă după treaptă până când și-a pornit propria lui afacere. A dezvoltat-o neconținut, asumându-și adeseori riscuri enorme. Curajul și inteligența scilicet i-au fost răsplătite de soartă. Părea că nimic nu-i poate sta în cale. La un moment dat, condițiile în țară devenind prielnice, a revenit și a construit aici un adevărat imperiu. Lumea afirmă că a avut și noroc, că l-a iubit mult Dumnezeu. S-a însurat târziu, după întoarcerea acasă, cu o femeie mult mai tânără decât el. Avea tot ce-și putea dori un om, însă voia mai mult și mai mult. Puterea l-a îmbătat și a început să facă greșeli, ori poate Dumnezeu și-a luat mâna de pe el. Cert este - spune lumea - că una i-a fost fatală. A pierdut tot în câteva zile, imperiul s-a prăbușit ca un castel din cărți de joc, iar lovitura de grație a primit-o de la soția lui. L-a părăsit. Această ultimă picătură în paharul neșansei i-a risipit mințile.

Cea mai fantezistă versiune am aflat-o acum câteva săptămâni de la o doamnă în vârstă care m-a abordat imediat ce am ieșit din bloc - parcă mă pândise. Probabil se dusese vestea că sunt psihiatru și că mă interesează din punct de vedere profesional istoricul acestui nebun. Cât se poate de adevărat numai că, m-am atașat de el și ceea ce inițial era doar un studiu de caz a devenit o nevoie de a-l ajuta, o dorință irezistibilă de a-l consilia. După ce a scotocit prin geantă după o hârtie unde notase câteva date, femeia mi-a destăinuit pe un ton conspirativ că îl cheamă Kina și vine dintr-un sistem solar - încă nedescoperit de noi - aflat la două mii cinci sute de ani lumină de Terra. Acesta - citea ea pe foaie ca să nu greșescă - cuprindea șapte planete: Akos, Seos, Makai, Ipca, Uri, Epir și Ores. Cea din urmă era casa lui, loc unde ar exista forme de viață de aproximativ șase miliarde de ani. Provenea - susținea că i s-a destăinuit extraterestru însuși - dintr-o civilizație incomparabil mai evoluată decât a noastră și a acceptat alături de mulți alți semeni de-ai lui misiunea de salvare a vieții pe pământ. N-am putut să ascult mai mult de atât. M-am scuzat și am părăsit-o degrabă. Totuși i-am lăsat cartea mea de vizită și am invitat-o la cabinet, gândind că avea nevoie de ajutor medical.

Acela a fost și momentul când am realizat că-mi canalizam energia într-o direcție greșită. Căutam pe căi ocolite să-i descifrez misterul, dar de fapt cheia era la el, în el. Trebuia să stabilesc o punte de legătură între noi. Cu răbdare să mă apropii, să-l conving să-și deschidă sufletul și în final să-l vindec. Pe de-o parte. Pe de alta, voiam să-i înțeleg magia - o avea cu siguranță. Simțeam că într-un fel neînțeles ne influența și pe nesimțite ne transforma. Am sesizat acest lucru curând după mutare, dar n-am știut cum să-l interpretez. Toți vecinii, oamenii din cartier, erau diferiți de restul lumii. Mai relaxați, mai zâmbitori, atenți, calzi, săritori, toleranți. De fiecare dată când reveneam acasă din orice colț al orașului parcă schimbam planeta. Părea că

dorința tuturor de a proteja această ființă fragilă - n-am idee cum a indus-o - se extinsese la orice relație, orice interacțiune în acest spațiu. Cu toată rătăcirea lui reușise să creeze armonie și nu numai o dată am gândit că nu este chiar atât de nebun, ci știe exact ce face.

Eforturile mele de a iniția un fel de comunicare cu el n-au întârziat să dea rezultate. Nu imediat, dar nici nu mă așteptam să fie ușor. Locul și momentul erau mereu aceleași. Dimineața în jurul orei zece, eu lângă mașină, el pe bancă. La început întârziam câteva secunde zâmbind-i, dar plecam imediat ce dădea semne de neliniște. Se foia fără rost, fața i se crispa, iar mâinile netezeau întruna stofa pantalonilor. Am procedat astfel zile în șir până când am fost răsplătită cu o privire directă, sfredelind până în adâncul meu. Primul semn de încredere, firav, dar un început. I-am mulțumit în sinea mea și m-am retras. Atât. După o perioadă am început să-i duc câte un sanviș și cafea într-un pahar de plastic. Inițial le așezam departe de el, apoi tot mai aproape, însă niciodată nu l-am atins. I-am lăsat lui această inițiativă. Vedeam în luneta mașinii că le lua și eram foarte mulțumită. Nu se putea mai bine de atât mai ales că, de la o vreme a început să-mi și vorbească. Puțin, dar mi se adresa. Câteodată îmi spunea: „Azi strălucești!” Alteori dădea din cap a necaz: „Multe, multe amprente, trebuie să te cureți!” N-am dat importanță cuvintelor, esențial pentru mine era să-i aud glasul. Esențial era pasul făcut spre el. Totuși la un moment dat am sesizat că ori de câte ori eram tulburată, indiferent de cauză, mă îndemna să mă curăț, iar când străluceam frica lui de mine se diminuea. Așadar m-am străduit să devin echilibrată, eliminând unul după altul motivele de frământare - false am constatat - și inevitabil am ajuns să mă întreb tot mai des: „Până la urmă cine pe cine vindecă?”

De alaltăieri îmi permite să mă așez alături de el ceea ce-mi dă curaj să merg mai departe. Astăzi vreau să încerc să-i pun întrebări, să-l înduplec cumva să vorbească despre trecutul lui. Am emoții, însă trebuie să le controlez. Altfel pierd tot ce-am construit. Așadar, inspir profund de câteva ori, mă liniștesc, iau pachetul pregătit deja și ies. Când sunt la câțiva metri de locul unde stă, îl observ pe Mario, băiatul mutat de curând în bloc, maimuțărindu-se ceva mai încolo. Copilul are vreo zece ani și nu poate fi strunit de nimeni. Prin urmare la o săptămână de la venire deja a umplut de sânge o fetiță de prin vecini. Acum imită hlizindu-se gesturile prietenului meu. Deodată îl văd aplecându-se după o piatră și înțeleg imediat ce va urma. Strig la el și dau să fug să-l opresc, dar realizez că n-am timp. Deja a aruncat-o. Atunci mă reped la bărbatul de sticlă și-l zmucesc instinctiv cu putere, aproape îl dărâm încercând să-l feresc de lovitură. Și reușesc, piatra cade undeva în fața noastră fără să-și atingă ținta. Țip aproape isteric la puștiul neobrăzat, acesta fuge mâncând pământul, iar eu încă agitată mă întorc la nebunul meu, prăbușit în continuare pe bancă într-o poziție nefirească. Ochii lui larg deschiși, uimiți și îngroziți totodată, nu mai știu să clipească.

MENTIUNE PROZĂ

*Claudiu
Șimonățu*

ÎMPĂRATUL ȘI VRĂJITOAREA

A fost odată un împărat care își dorea cu ardoare un fiu; din păcate însă împărăteasa nu era deloc receptivă la strădaniile lui. Din această cauză el a devenit cu timpul apatic și, imediat după ce se punea în pat lângă soția lui, începea să mâne porcii la jir.

În aceste condiții, mare a fost mirarea împăratului când într-o bună zi împărăteasa i-a dăruit totuși un urmaș, un flăcău frumos și voinic pe care l-au ținut o perioadă în incubator.

Împăratul s-a mirat cât s-a mirat și pe urmă a mâncat de bucurie clătite cu dulceață de vișine până n-a mai putut să respire, dar, când să treacă la felul următor (spumă de zmeură), paharnicul i-a șoptit la ureche că o ursitoare recidivistă l-a blestemat pe prinț să fie prost ca tat-su.

Când a auzit una ca asta, împăratul n-a zis absolut nimic, a făcut doar semn mâțelor că se pot apropia pentru spălatul veselei, iar el s-a ridicat anevoie de la masă și s-a dus pe

jos în sala tronului unde obișnuia să mediteze. Și după ce a meditat el din greu și s-a ușurat sufletește, i-a dat ordin paharnicului (care era și șeful gărzii palatului în urma restructurărilor de personal) să-i aducă din beciul palatului o vrăjitoare bine pregătită profesional. (Pe vremea aceea vrăjitoarele erau ținute „la răcoare” pentru a nu mânca din pâinea oamenilor de știință).

– Sunteți cam sexy îmbrăcată, stimată doamnă!- o ironiză împăratul pe vrăjitoarea ce-i fusese aruncată la picioare, o bătrânică tuciuire ce-și purta dinții cariați la gât, înșirați pe-o ață.

– Mi-am mâncat hainele de pe mine, slăvite stăpân! Că de când...

– Bine, bine, las` c-o să mânci și găini dacă-mi faci un serviciu.

– Îți fac, măria-ta, că doară și la tata dumitale i-am făcut service când am fost tânără și frumoasă, numă` că el - Dumnezeu să-l ierte - mă ascundea sub pat, ca pe-o doamnă, nu în beci ca...

– Ciocu` mic, baragladină! Vezi copilul ăsta?

– Îl văd, că doar n-am orbu` găinilor! Vrei să-l înec?

– Vreau să-l faci deștept! Ai puterea asta?

– Puterea mi-o dă banul, înălțate împărate!

Împăratul porunci paharnicului (care era și vistier) să-i aducă un sac de iută cu galbeni. Până să vină acesta, a servit-o pe vrăjitoare cu un capuccino și s-a înțeles cu ea.

– Spune-mi, te rog, tu ai mâncat lebedele austrieilor?

– Nu! Le-a mâncat niște nepoți de-a mei, rușine să le fie că mie mi-a lăsat numa' ciocurile și înotătoarele, da' a fost bune și estea că am făcut o ciorbă de pește pe ele.

– De pește?!

– Hapăi da, că în baltele alea e pește și lebedele pute a pește. No, hai că mă grăbesc.

Și vrăjitoarea luă în spinare sacul adus de paharnic și se „teleportă”.

– Dublați străjile!- strigă împăratul, dar vrăjitoarea n-a mai putut fi prinsă și a fost dată în urmărire generală.

Și timpul trecea și prințul era tot mai înalt și mai frumos, păcat că nu se ștergea la nas. Și când a ajuns el la majorat se prezentă în fața tatălui său și, cu o formulă învățată de la paharnic- șeful protocolului- i-a cerut bicicleta ca să pornească pe urmele vrăjitoarei (Prințul cunoștea întâmplarea de la paharnic, care fiind și guvernantă, îi spusese povești înaintea de culcare).

Tare mult s-a mai bucurat împăratul când a văzut ce flăcău curajos are, și după ce și-a strivit o lacrimă la colțul ochiului, i-a spus cu o voce tremurătoare:

– Băiete dragă, se pare că vrăjitoarea a dat în primire. În această situație, trebuie să recuperăm banii de la fiica ei, care locuiește în cartierul de lângă rampa cu gunoaie. Du-te cu Dumnezeu și să ai grijă să nu-i sară bicicletei lanțul, că numai pe tine te am!

Prințul a sărit în șa și a pornit la drum. După un timp a auzit din de-

părtare un cântec de iubire indian, în care era vorba de un tâmplar care și-a tăiat degetele la circular în timp ce se gândea la iubita sa, plecată în Delta Gangelui ca să lupte cu arma în mână împotriva bogătanilor care o agresau sexual în tot cursul anului și de 8 Martie nici n-o băgau în seamă. Mergând pe firul sfâșietorului cântec, prințul a ajuns în fața unei tinere cu un corp superb, acoperit doar cu un petecut în față și cu un șnuruleț în spate. Fata și-a întrerupt cântecul de stăncuță rănită și i s-a adresat cu o voce caldă, învăluitoare:

– Slăvite prinț, știu c-ai venit după niște bani, dar banii aceia nu mai există. Având în vedere inflația galopantă, mama i-a investit în bijuterii, care i se cuvin fără doar și poate majestății sale, cel care a asigurat capitalul inițial. (Fata părea să aibă o oarecare pregătire, probabil că cineva se ocupa de educația ei).

Și vrăjitoarea cea tânără îi întoarse spatele și se aplecă să intre în colibă, dar rămase în prag câteva clipe, nehotărâtă. Prințului i se lipi privirea de șnurulețul fetei, care-și întoarse capul spre el și-i zâmbi.

– Te rog să mă ierți că nu te pot invita înăuntru la o cafea dar azi n-am apucat încă să șterg praful de pe mobile.

Apoi intră în colibă dar reveni repede și foarte speriată, cu o cutie din lemn, frumos încrustată, în mâini.

– Iată bijuteriile, ia-le și fugi cât mai repede de aici că s-a trezit caraliul care mi-a sponsorizat vestimentația și ne belește pe amândoi!

Prințul a înșfăcat caseta și a

rupt-o la fugă (bicicleta i se evaporase în timp ce admira șnurulețul „perlei negre”) și nu s-a mai oprit până în salonul palatului, unde împărăteasa își remaia un ciorap iar împăratul scociora de pureci o mătă.

– Victorie! urlă prințul după o frânare de vreo zece metri, după care se prăbuși precum soldatul de la Marathon. În acel moment caseta se izbi de pardoseala de marmură și se deschise, lăsându-i pe cei prezenți înlemniți și muți de uimire. Pe plușul negru ce îmbrăca elegant interiorul casetei, ei au revăzut dinții cariați ai vrăjitoarei, înșirați pe-o ață.

Primul care și-a revenit a fost paharnicul.

– Splendid colier! Zise el cu voce gravă.

Împăratul îl privi uluit.

– Ce vorbești, măi, Gheorghe?!

– Maiestate, cred că e datoria mea să vă atenționez că acest colier are o valoare inestimabilă!

– Ai noroc că am copilărit împreună, că altfel... Totuși, dacă nu-mi explici de ce acești dinți stricați au o „valoare inestimabilă”, o să lucrezi ca arhivar în toate zilele de odihnă și de sărbători legale, până la sfârșitul vieții tale!

– Desigur, maiestate, o să vă explic și încă foarte simplu, la nivelul de înțelegere al luminăției voastre; După cum se poate observa, din acest adevărat tezaur dentar nu lipsește nicio piesă, ceea ce mă determină să-l consider un simbol al continuității poporului român pe aceste meleaguri.

„Doamne Dumnezeule, cum

am putut să trăiesc atâta timp cu un asemenea prost lângă mine.”

– Mai mult, faptul că fiecare piesă e cariată dovedește faptul că și minoritățile au acces la dulciuri, conform programului nostru de guvernare. (paharnicul era și prim-ministru).

„Nu mai știu ce să cred...”

– Și dacă noi vom prezenta acest splendid colier în fața Consiliului Europei, vom obține cu siguranță fonduri nerambursabile pentru achiziționarea de periute și pastă de dinți.

„Oare chiar e prost sau...”

Împăratul nu apucă să-și termine ideea și nerostitul „prost” îi declanșă un alt gând care-i scurtcircuită creierul. În acel moment începu să-l privească cu multă atenție pe paharnic - de parcă atunci îl vedea pentru prima dată - apoi își mută privirea pe prinț, apoi iar pe paharnic și iar pe prinț, până când s-a convins că împărăteasa a făcut un copil fără contribuția lui. „Așadar, ursitoarea nu m-a avut pe mine în vedere când...”

Chipul împăratului se luminează și o mare bucurie îi inundă tot corpul. Comandă imediat un platou cu clătite pe care le mănacă cu multă poftă, se linse pe dește și-și dădu apoi demisia de onoare, fapt mai rar întâlnit pe meleagurile acelea.

Lăza Neculai

MENTIUNE PROZĂ

STĂPÂNUL

Se trezi, de parcă pe umeri ar fi avut, în loc de cap, putineii cel mare de bătut smântână. Și-l durea capul cu zvâcnituri, ca și cum cineva ar bătea cu îndărătnicie în putinei, să-i plesnească doagele, nu alta. Se ridică, doar încercă să se ridice, că înțepături în coaste și-n șale îi zădărniceau mișcarea. Încă în șezut, mai mult nu era în stare să se ridice, se rezemă de zidul lângă care se trezise și încercă să-și amintească ce e cu el, ce se întâmplase, dar mintea-i era încă în ceață. Se concentrează, lovindu-și tâmpilele cu pumnii, și-și aminti că plecase de la bufetul gării împreună cu cei doi.

Ce căuta el la bufetul gării!? Venea de undeva, pleca undeva? Închise ochii până când simți că nu-l mai durea capul, sau adormi, dar deodată se trezi brusc, se ridică în picioare, mai anevoie, sprijinindu-se de zidul lângă care zăcuse. I se limpezi oarecum mintea, parcă nu-l mai durea așa tare capul, doar niște ciocăneli în tâmpile îl mai tulburau, privirea îi era încă încețoșată, îi jucau încă gardul din față și acoperișul de deasupra lui, dar era conștient, suficient de conștient cât să se gândească la banii din buzunarul cusut în interiorul sumanului. Vârî degetele noduroase, scotoci până rupse căptușeala și se dumiri: banii nu mai erau!

Plecase de acasă, de la stâna lui de sub Scurmătura Mare, cu doldora bani în buzunarul cusut în interiorul sumanului, să-și schimbe viața. Hotărâse așa, cu ceva vreme în urmă, că poate trăi și altfel, adică mai bine. Mai bine decât trăiseră tatăl său și tatăl tatălui său și cine știe câți mai înainte. Care trăiseră ziși stăpâni, în fapt argați ai turmei din stăpânire. Așa cum trăise și el vremea din urmă, până să se apropie de cei 30 de ani, pe care urma să-i împlinească în toamnă.

De fapt, de când se știa nu prea fusese stăpân. În ciuda amintirilor tatălui său, care înfloreau în ceasurile de beție, din care s-ar fi putut crede că e urmașul unui neam de stăpâni. Dar el, care îl știa pe tatăl său argat..., uneori, când era mai mic, îl credea și se bucura că moșul său dinainte, tatăl tatălui său, fusese stăpân peste un munte, cu păduri și pășuni și multe cârduri de oi; când cresc, începu să se îndoiască de adevărul acestor povești, cum nu erau nici hârtii nici martori care să-i susțină povestea. Asta poate pentru că tatăl său plecase din locurile de baștină, unde ar fi fost ai lui stăpâni, și se aciuașe, cu pruncul său orfan de mamă, peste munți, unde nu-l cunoștea nimeni, nu putea nimeni depune mărturie. Și unde cei mai mulți nu-l credeau, râdeau de el ca de un oarecare om beat, care nu știe ce vorbește.

De necazul pe care și-l plângea, fără să-l creadă nimeni, de beție sau oarece boală de care nu știa, oricum în munți nu se căuta nimeni la doctor, muri într-o vreme când el abia împlinea 10 sau 11 ani, nu mai știa exact. Și rămase la stâna lui moș Solomon, unde slujise și tatăl său.

– Pătrule, îi zise moș Solomon la câteva zile după înmormântare, ești singur pe lume și nu ți-a lăsat tătâne-tău nimic decât muntele și cârdurile din visurile lui de bețivan, și râse. Te văd cuminte și te primesc în gospodăria mea, deși o gură-n plus și straie și altele cele îs îngreunare pentru mine. Dacă mă slujești cu credință și vei munci din greu, oieritu-i treabă grea, tu până acum mai mult te jucai printre mioare și cârlani, muncea tătâne-tău cât să v-ajungă la amândoi, eu te-oi plăti și răsplăti pe măsură.

Și a muncit ani la rând și se dovedi destoinic și credincios stăpânului său, de nu-i păru rău lui moș Solomon că l-a oploșit pe lângă el. Când se liberă din armată, îl năimi strungar și brânzar și chiar îi încredința, uneori, tocmeala produselor la târg, ce era de dat, piei și pastramă și roate de brânză afumată.

Treceau anii și, prin satele și orașele prin care coborau când și când oierii, se petreceau lucruri noi care îi tulburau sau îi bucurau pe oameni. De unele auzise Pătru din armată, că după răzmelița de la București, de-l împușcară pe președinte, unii îi ziceau dictator, se așează altfel lucrurile. Și primeau unii, de avuseseră, ei sau părinții lor, case - casele acelea sau bani pe ele, de avuseseră fabrici - fabricile acelea sau banii pe ele, de avuseseră pământuri - pământurile cu păduri și iazuri și ogoare, care cum erau, sau bani pe ele.

– Pătrule, îi zise odată moș Solomon, pe când împărțeau o litră de răchie, de bucuria sporului la miei, că ieșeau din iarnă cu mare ofertă pentru Paști și contracte cu niște arabi care prinseseră gustul oilor din țară, dacă tătâne-tău chiar o fost stăpân, sau tătâne-său, peste un munte și cârduri, tu ai fi singurul lui moștenitor, că nu l-am auzit vreodată vorbind de frați sau alți feciori. Și râse și dădu de dușcă paharul și se duse, cu felinarul în mână, să inspecteze saivanele înainte de culcare. Și-l lăsă pe Pătru în nedumerire. Chiar, dacă totuși o fi fost!?... Ce-și amintea de la tatăl său era că proprietățile de care tot vorbea se pierduseră într-un proces. Nu mai știa dacă prin proces le pierduse, sau procesul fusese înainte sau după. Nici nu avea idee de ce este un proces, își închipuia doar ca o judecată prin care oamenii erau pedepsiți cu închisoare sau rămâneau fără averi. Moș Solomon uită de spusele lui, poate era o glumă la băutură, dar lui Pătru îi încolțiră idei.

În primăvară, după ce terminară cu socotelile vânzărilor de Paști și reparară acareturile din munte, stricate de zăpadă, pentru pășunatul de vară, își ceru conced o săptămână. Moș Solomon se miră, nu i se mai ceruse așa ceva, mă rog, vremile se schimbă, apar reguli noi. Și, cine știe, poate Pătru, era tânăr și voinic, o fi găsit vreo mândră pe unde-l purtase negustoria, nu întrebă nimic și-i spuse că poate lipsi chiar două săptămâni, merita, și-l dăru

cu bani de buzunar, chiar dacă el avea partea din vânzări.

Plecă peste munți, acolo de unde venise cu tatăl său. Ajunse în comuna natală și ceru lămuriri la primărie. Și găsi că familia tatălui său fusese într-adevăr stăpână peste o coastă de munte, cu ceva pădure și pășune, și avu-sese și un cârd de oi, care i-a fost confiscat o dată cu pământul. Îl învăță secretarul primăriei să scrie cerere și deveni stăpân. Oile nu se mai puteau recupera, li se pierduse urma prin IAS-uri, îl sfătui să uite de ele, ar însemna ani de procese și bani cheltuiți, așa că se mulțumi cu partea de munte cu pădure și pășune.

Când se întoarse la gospodăria lui moș Solomon, îi sărută dreapta și-i ceru binecuvântare, că se duce să-și ia în primire stăpânirea sa. Moș Solomon se nedumeri și se bucură pentru el, îi zise c-o să socotească toată munca lui și sporul adus gospodăriei și-i va plăti până la ultimul ban. Și stătură la povești o seară întreagă, cu o sticlă de răchie între ei, fiind bătrânul oier bucuros de a-și vedea feciorul (așa îl declară, sărutându-l părintește pe frunte) cu așa noroc. Și îl povățui, ca orice tată când se desparte de feciorul său.

N-a fost ușor să-și întocmească propria gospodărie. Bani de la moș Solomon se duseră repede pe actele ce-l făceau stăpân. Vându partea de pădure să-și cumpere cârd de oi și tocmi doi oieri tineri și unul mai bătrân, Anghel-baci, care fusese în tinerețe și el argat la moș Solomon și se jură să-l ajute câțiva ani, spunea el, cât să mai strângă ceva cheag să-și facă propria sa gospodărie. Avea doi feciori, nevârstnici încă, și voia să le lase un rost, să nu fie argați ca el.

Treburile mergeau bine, stâna producea cât să-și acopere cheltuielile și să-și plătească angajații omenește, ba-i și rămâneau ceva bani, de putea, când și când, să coboare în orașul din vale, chiar fără treburi, doar să vadă lumea, zicea el.

Coborând mereu la oraș, ajunse să prețuiască destul de mult această lume, pe care începuse, de altfel s-o cunoască de când fusese la armată, în cele câteva învoiuri, când ieșea cu camarazii și se îmbătau în cârciumile din jurul pieții. Acum începu a prețui asfaltul străzii și bogăția de flori a parcurilor, casele mândre, unele cu grădini îndestulate, altele etajate și tencuite în culori atrăgătoare. Lumea era binevoitoare, mai ales când scotea teancul de bani și omenea cu largheță pe cei din jur, cunoscuți sau necunoscuți. Își făcea repede prieteni și câteva fete, vesele, pe tocuri înalte și genunchii dezgoliți, și frumos mirositoare, îi dăruiră dragălaşenii și lui îi plăcură.

Când se întorcea după asemenea escapade, parcă nu-l mai îndemna inima la munca ce atâția ani părea singurul mod de viață. În saivan îl deranja mirosul de nutreț putrezit și lână udă, cizmele, mereu pline de noroiul din padoc, păreau tot mai grele, îl supărau repede angajații leneși și fără haz, greu îl atrăgea Anghel-baci la socotelile gospodăriei. Le evita vecinătatea, rămânea tot mai des singur, la umbra unui copac de pe pajiște sau în întune-

ricul colibei sale și-i zburau gândurile către oraș, către viața ușoară de la oraș, către oamenii veseli de la oraș.

Începu să-și gândească altfel rostul său. Se apropia de 30 de ani, îi va împlini în toamnă, și ce realizase? Era stăpân... Stăpân!? Era un argat la fel ca angajații săi, un argat la stâna care, de altfel, ea îl stăpânea pe el.

Și într-o zi se hotărî! Găsi repede cumpărător, Anghel-baci de mulți ani tot strângea să-și facă propria sa gospodărie, chiar dacă era bătrân de-acum, să lase ceva celor doi feciori nevârstnici încă. Cu bruma strânsă și cu creditul ce-l dobândi la o bancă din oraș, îi cumpără pășunea și cârdul, acoperind mai mult de jumătate din tocmeală, restul urmând a-l depune în rate în câțiva ani, din sporul gospodăriei.

Și plecă Pătru la oraș, ușurat de munca și obligațiile de până acum, cu bani dolidora în buzunarul cusut în interiorul sumanului...

Luă o cameră în gazdă la niște țigani de lângă gară. La bufetul gării găsi repede dintre cunoștințele trecute, se alătură și alte cunoștințe ale acestora, petrecură câteva zile împreună. Apărură și fetele vesele, pe tocuri înalte și genunchii dezgoliți, și frumos mirositoare, dintre care una, Esmeralda (după botez - Frusina, dar Pătru nu știa de moda telenovelelor...), îl ocupă câteva nopți și-l făcu chiar, inocent fecior de munte, să se gândească la o familie. Bani avea în buzunarul cusut în interiorul sumanului cât să închirieze o casă sau chiar să-și cumpere una mai mică, cu ceva curte, de-o găsi. Că de serviciu să nu-și facă grijă, l-au asigurat noii prieteni, când o să vrea, cunosc ei destui patroni care să-l angajeze. Se miră puțin, cum, dacă cunosc atâția patroni, ei de ce nu lucrează, până la urmă nu-i treaba lui, își zise.

Zilele treceau, petreceau continuu, nu se cunoaște, își zicea, la cât are în buzunarul cusut în interiorul sumanului. Chiar părea că se conturează și familia, pentru care noii prieteni toastau cu „casă de piatră” la fiecare rând de bere pe care-l comanda, Esmeralda era mereu cu el, îi turna în pahar și-l mângâia pe sub masă. Îl cam tulbură ideea de a fi deja tată, Esmeralda îi mărturisise, cu ochii înlăcrimați în pământ, că a greșit o dată și are un băiețel, dar părea să nu-l deranjeze prea mult. El a trăit fără mamă și se gândea chiar cu milă la băiețelul Esmeraldei. Așa că ce mare lucru dacă o fi, de la început, tată de copil? Tată de copii! preciză Esmeralda, iar cu ochii înlăcrimați în pământ, că mai greșise o dată, mai de mult, și avea (adică aveau!) și o fată, la anul o dă la școală, acum e la bunici...

Asta îl tulburase mai mult aseară, ba chiar îl revoltase, că, fiind și destul de băut, bătu cu pumnul în masă, că el nu-i prostul orișicui! Și mândria lui de oier și voinicia lui de flăcău crescut la munte se manifestară mai mult când prietenii lui și fetele care-i însoțeau au încercat să-l liniștească. Își amintea că a lovit câteva căpățâni printre mesele răsturnate, și el a primit destule lovituri, acum, că se desmorțea, le simțea, își amintea cum zburau scaune, chiar s-a spart și o fereastră...

Își amintea acum bine totul. A sosit și un echipaj de la poliția comunitară, dar, după negocieri cu prietenii lui, care-l prinseseră și-l țineau ca pe o fiară neîmblânzită, aceștia s-au retras. Oare de ce acești tovarăși ocazionali de pahar, cu care se bătuse atât de crunt, l-au apărât!?

De ce? Zâmbi cu durere, mai mare în suflet decât de rănilor dobândite... Ca să-l jefuiască. Și-și duse iar degetele noduroase în buzunarul cusut în interiorul sumanului...

Se ridică de lângă zidul lângă care zăcuse, se mai uită o dată la gardul din față și acoperișul de deasupra lui, căsuță modestă, dar îngrijită, așa cum și-ar fi dorit-o, așa cum o visa în ceasurile de tandrețe cu Esmeralda, apoi porni agale...

Porni agale... Încotro? Primul gând îi fu să se ducă la gazdă, la țiganii de lângă gară. Ce rost avea? Sigur erau mână în mână cu tovarășii săi de chef, cu jefuitorii săi. Doar ei l-au dus acolo. Încotro?... Să se ducă la poliție... Ce să le spună, că a fost prost și s-a înhăitat cu niște escroci? Că a fost prădat de banii pe stăpânirea bunicului său? Cum să-l creadă? Cine să-l creadă? Cei care aseauă l-au văzut imobilizat de acei netrebnici, dar nu au intervenit, au tratat cu asupritorii săi, poate chiar erau mână în mână?...

Se căută prin toate buzunarele. Găsi ceva mărunțiș și-și luă o cafea și o franzelă. Nu-i era foame, dar se gândi că, dacă mai târziu i se va face foame, nu-i vor mai fi de folos cei câțiva lei, neavând ce să cumpere pe un drum prin pădure.

Căci porni pe drumul prin pădure care ducea la stâna lui moș Solomon, poate că nu găsisse un alt strungar și brânzar mai bun ca el, sau, chiar dacă găsisse, ar primi orice altă muncă. La o gospodărie așa mare, se găsește mereu ceva de muncă.

E greu, dar e ceva sigur. Și viața de oier nu-i chiar așa de grea... Era tânăr, va câștiga în câțiva ani ceva bani, vor veni și ratele de la Anghel-baci, bine că n-a avut atunci destul să-i plătească pe moștenire. Și...

PREMIUL REVISTEI OGLINDA LITERARĂ

Doina Anțon

Nu mai pun întrebări

Îți fac semne largi peste
Grupuri de oameni strânse
În piețe ca niște oștiri rănite.
Sar sprintenă peste capetele lor
înlocuite de cer și strig:
Uite-mă !
La mila generoasei veri,
Uite-mă! De pe umeri șalul roșu
Se transformă în prigorie
și se ridică în zbor paralel

cu toate dorințele mele.
Nici nu pot să mă mai gândesc
la întrebări,
căci soarele a mușcat din mine
ca dintr-un deal
și apoi a împărțit totul.
Uite-mă, te aștept stând la vedere
În zborul aprig al prigoriei
Ce înroșește cu strigătul meu
stelele rând pe rând.
Piețele visează oștiri rănite
Din dragoste
Nici când întrebări nu-ți mai pun.
Uite-mă !

MENTIUNE POEZIE

*Dana
Mihaela
Pop*

răbufnire

în orașul ăsta nimeni
nu mai simte nimic!
cineva răpește cu bună știință
inimi și zâmbete
și lasă în loc indiferență.

cred că din cauza asta, azi,
sint dorința nebună
de a ara pământul cu palmele goale
și de-al uda cu picături de sânge.

până la urmă, durerea mă face să
mă simt vie.
viermii mai pot aștepta.

preventiv

iubite,
închide fereastra și stinge lumina.
afară se joacă și azi
zbor deasupra unui cuib de cuci,
iar mie începe să-mi fie teamă
ca nu cumva actorii (mereu alții),
să complotizeze să ne atragă și pe noi
în spectacolul zilei de mâine.

Pământul începe să devină
cel mai neîncăpător
spital de nebuni.

dincolo de poeme

poemele-mi
sunt propriile gânduri plagiate

împletite cu bătaile unei inimi
ce te recunoaște ca unic stăpân
pe tine, lupul alb
ce cutreieră nestingherit întreaga
mea ființă.

nu-mi căuta vină!
cândva,
în cea mai dulce oră a somnului,
mă copiasem eu pe mine
transformându-mă în lupoaică
ce-și urlă la lună
dorința de a mușca cu foame
rămășițele verbului a iubi.

movie time

îmi îngrop fața în palme
și pândesc printre degetele
ușor răsfire
umbrele întunericului.

în colțul camerei se duc războaie
închipuite,
se-aud bubuituri tot mai puternice
și singura mină ce stă să explodeze
e plasată strategic
în pieptul meu.

secundele au învățat și ele zgomotul
sfârșitului
ascuțindu-și în cădere țipetele de
trupurile noilor născute
înainte de a se transforma în cenușă.

nu râde!
întunericul se joacă cu mintea mea
în cel mai sadic mod
derulând înainte și înapoi,
over and over again
insomnia!

Irinela Vișan

MENȚIUNE PROZĂ

Prințesa Tala

Când mi-a făcut mama baie, o minge mică și transparentă a apărut pe burta mea. Era ca baloanele pe care le suflă mama din cerc și care dispar în aer sau când pun mâna pe ele. Dar mingea asta n-a dispărut, am mutat-o cu degetul dintr-o parte în alta pe burta mea. Nu puteam să o prind, nu era tare. Era mică și se plimba odată cu degetul meu. Era tare frumoasă. Era așa de frumoasă că nici nu am plâns când mama a început să mă spele pe cap. Apoi mama a turnat mai multă apă și nu am mai văzut mingea și am început să plâng. Mi-a intrat apă în ochi și am plâns și mai tare. Tata mă ținea, dar eu voiam să stau jos, eu voiam mingea mea, voiam să nu mă mai usture ochii. Voiam să mă țină în brațe.

Am trecut pe lângă căsuțele cu mâncare și haine. Erau cutii colorate cu mere și roșii. Am vrut să iau o boabă de strugure, dar mama nu m-a lăsat. Se auzea muzică. Îmi plăcea mult. O aud și acasă, la televizor. Mă învârt ca și acasă. Ce bine e! Întind mâna după mama. Vreau să ma ia în brațe, să dansăm împreună. Mama râde.

– Ce scumpă ești! Din păcate, eu nu pot dansa pe stradă. Sunt mai rușinoasă, zice ea. Mă ia în brațe și pleacă. Dau din picioare. Nu vreau să plec. Vreau la muzică! Mama mă lasă jos, alerg înapoi și mă învârt. E atât de bine!

Am prins-o pe mami de picior. Ea a spus: „Lasă-mă, te rog, puțin. Spăl vasele și vin la tine. O să ne jucăm. O să îți citesc povești.” Nu am lăsat-o. Am ținut-o de picior. Ea a făcut un pas și eu mă țineam de piciorul ei în continuare. A mai făcut un pas și nu i-am dat drumul. A râs. M-a luat în brațe.

– Ce dorești, prichindel? Am întins mâna spre masă. Vrei un măr? Hai să mâncăm un măr! Mami a spălat mărul și mi l-a întins. Nu vrei? Atunci mănânc eu, a spus ea. Mami a mușcat din măr și am vrut și eu și i l-am luat din mână. Ea a început să râdă. Mărul era mare și aluneca, dar eu îl țineam bine, cu amândouă mâinile. Am reușit să mușc și am mestecat și era dulce, era bun. Am simțit coaja în gură, nu am putut să o mestec și am dat-o afară din gură. Am mușcat iar. Mărul avea o codiță și am început să trag de ea și nu puteam să o iau. Am mușcat-o și era tot acolo. Mami a râs și a rupt codița. I-am luat-o din mână și am vrut să pun codița înapoi, dar ea nu stătea. Am

băgat-o bine în măr, la locul ei, dar nu mai stătea. Mami a râs.

– Iubito, nu mai poți să pui codița de măr înapoi. Am rupt-o, gata!

Mi-e sete. Trebuie să beau. Mami se uită la televizor. Toată ziua se uita la oameni care taie mâncare și amestecă mâncare în oale. Ma duc la mami și o trag de pantaloni.

– Pa-pa, a-pa, îi spun.

– Ți-e foame? Hai să-ți dau un biscuite.

– No, no, îi spun și ridic degetul și îl mișc, așa cum face ea când îmi spune: „Nu, nu, nu e voie!” sau „Nu, nu, nu e frumos”. Mami mă duce la bucătărie și îmi dă un biscuite. Nu vreau, i-am spus că nu vreau. Niciodată nu vreau biscuite.

– Of, de ce nu îți plac ție biscuiții? Nu pot să înțeleg. De fapt, pot să înțeleg. Nici mie nu-mi plac, spune mama. Poate vrei un măr, mai spune și îmi spală un măr, îl curăță de coajă, mănâncă și ea puțin. Mmm, cât e de bun măruțul! Și sănătos, zice. Dar eu nu vreau nici măr. Mă duc la frigider și mă întind după toarta care îl deschide.

– Apa, a-pa.

– Aa, vrei apă? Ți-e sete. Hai să îți dea mami apă. Toarnă apă dintr-o sticlă și îmi dă să beau. Dar eu nu vreau.

– M-ai înnebunit cu suc! Toată ziua vrei numai suc, spune mami, aproape strigând.

Tati intră în bucătărie.

– Na, poftim! S-a învățat cu suc. Acum crede că sucul e apă. Tu ai obișnuit-o să bea suc! zice mami.

– Iubito, dar e un suc natural. Nu-i face rău.

– Nu există suc natural. Toate sunt pline de chimicale. Și copilul meu a devenit dependent de ele! Of, ce-o să mă fac?

Întind mâna să prind toarta de la frigider și plâng.

– Mama, apa. Apa!

– Nu mai este suc. Sucul nu e apă. Gata. S-a terminat! Bea apă dacă ți-e sete, spune mama.

Eu plâng mai departe.

– Of, hai să-i mai dăm o dată. Nu suport când plânge așa, spune iar mama. Îmi dă să beau suc. Eu las paharul și mă întind după cutie. Îmi place să beau direct din cutie. E mai bun. Și cutia e frumoasă, e colorată.

Tata ia cutia, deschide geamul și spune:

– Gata, am aruncat-o. Nu mai este. De-acum înainte bem numai apă.

– Nu o învăța să arunce gunoaie pe geam! Mai vede și la vecinii noștri și o să creadă că așa se face, spune mama.

Cutia apare din nou.

– Și ce să fac cu ea? S-o pun la gunoi? De acolo poate să o ia, spune

tata. Eu mă întind după cutie.

– Apă, a-pă.

– Of, nu știu. Pune-o înapoi în frigider, spune mama.

Am luat-o pe mami de mână și am tras-o după mine. M-am dus în spatele ei și am împins-o. I-am spus să intre în cort, dar nu a înțeles. Am împins-o iar. M-am băgat în cort și am tras-o de picior.

– Aa, vrei să vin aici, în căsuța ta? Ce scumpă ești. Mulțumesc mult, a spus mama. S-a așezat în genunchi și a încercat să intre. Dar știi, scumpete, nu e chiar așa ușor... Mami are fundul cam mare, a mai spus ea. După ce a reușit să intre am mângâiat-o pe față. M-am bucurat că e cu mine. I-am dat jucării. Mami se uita la ele, nu știa ce să facă și i-am mai dat și altele.

Am luat o păpușă, i-am scos mâinile și picioarele. Mami le-a luat și le-a pus înapoi. Așa facem mereu. Mami se uita în altă parte și nu făcea nimic. Am tras-o de mânecă și i-am spus să se joace. Am luat cutia cu abțibilduri și am început să desprind câteva. Mami le-a pus pe pereții cortului. Am văzut că îi place și i-am mai dat abțibilduri. Apoi a spus că ieșim la plimbare. Afară erau boboțe albe care cădeau din cer. Pe jos era alb și frumos. Mami a spus că e zăpadă. Îmi place să calc în zăpadă, mai ales acolo unde e pufoasă, unde nu a mai călcat nimeni.

– Unde e zăpada mai mare, acolo te duci și tu, a spus mama. Eu am alergat și am țipat. Of, scumpete, tu alergi, că te țin apăschiurile alea, dar eu am niște tălpi lucioase la cizme. Dacă prind viteză, pic în nas, a spus ea.

Am văzut o fetiță mai mare și m-am oprit și ea s-a oprit și s-a uitat la mine.

– Salut-o pe fetiță, a zis mami. Fetița mi-a făcut semn cu mâna și eu m-am uitat la ea și ea a plecat. Apoi am început să îi fac semn cu mâna. Nu te mai vede, acum e cu spatele, a spus mami. Dar fetița s-a întors și m-a salutat și ea. Pa-pa! Și eu o salutăm mereu. Ea a mai mers și apoi s-a întors iar și mi-a făcut semn cu mâna.

– Bravo, iubito, să saluți frumos lumea, ca să aibă toți o zi bună, a spus mama. Am mers mai departe și am văzut un nenea care ieșea din bloc și l-am salutat, dar nu s-a uitat la mine. Am mers mai departe și am văzut un băiețel cu o tanti și l-am salutat, dar nu mi-a răspuns.

– Ei, nu toată lumea are maniere, așa ca tine, a spus mama.

Eram obosită, dar nu voiam să mă culc. Mami m-a îmbrăcat cu rochița albastră cu trenuleț roșu. Mi-a prins părul în sus, cu o fundiță, dar l-am desfăcut. Mami l-a prins iar și mi-a spus să stau cuminte, că îmi vine foarte bine, dar eu l-am desfăcut iar. Mami și-a pus o brățară și i-am luat-o și mi-am pus-o pe mână. Ea a râs, a luat altă brățară și i-am luat-o și pe aceea. Mami și-a pus mărgelile la gât. Le-am luat și pe ele și mi le-am pus la gât. Mami a

râs și a spus că nu e frumos să mă împopoțonez prea tare. A vrut să-și pună un lăntișor la gât dar eu i l-am luat și mi l-am pus eu. Mi s-a prins în păr, dar mami m-a ajutat. M-am uitat în oglindă și mi-a plăcut mult cum îmi străluceau brățările pe mână. Aș vrea să le port mereu, să am multe. Sunt frumoase. Bunica a venit și a râs.

– Vai, cât ești de frumoasă. Ca o prințesă. Ce elegante suntem azi! Ca de Revelion.

Ne-am așezat la masă și erau multe feluri de mâncare. Miroseau tare și am pus mâna pe un pahar mare și frumos, cu zăpadă deasupra, dar mami a spus că nu e pentru mine, că e bere. Am început să plâng, dar mami tot nu m-a lăsat și m-am dus la bunicul.

– Ce-i Sarita? Nu vrea să îți dea mami bere? Lasă, nu știe ea ce-i bun, a spus bunicul.

– Eu, când eram mic, după ce plecau musafirii, goleam toate paharele până părinții îi conduceau la ușă, a spus tata.

Mama, tata, bunicul și bunica au vorbit mult. Eu voiam să mă joc și ei tot vorbeau și mâncau.

– Ar trebui să o duci la culcare, a spus buni.

– Dar e imediat miezul nopții. Mai e doar puțin. Să vadă și ea arti-ficiile, a spus mami.

M-am dus în cameră, am deschis televizorul și am început să dansez. Îmi place mult să dansez, să mă învârt mult, să ridic mâinile. Tati m-a luat în brațe și a dansat cu mine, apoi bunicul a deschis o sticlă care a făcut zgomot mare și de acolo a curs zăpadă. Am vrut să pun și eu mână, dar nu m-au lăsat. Am vrut să beau și eu din pahar, dar nu m-au lăsat. Oricum, nu îmi plăcea cum miroase. Mami m-a dus la fereastră și am văzut lumini multe, colorate, ca niște stele mari, care urcau și creșteau. Se auzea zgomot. Se tot aprindeau stele, creșteau și dispăreau. Mami și tati se pupau. Mami și bunicii se pupau. Tata da telefon. Mama da telefon. Iar se pupau. Stelele creșteau și dispăreau. Era zgomot afară.

– La mulți ani! mi-a spus mami.

– La mulți ani, Sara! mi-au spus tati și bunica și bunicul.

Mă uitam pe geam și erau multe stele colorate.

– Doamne, ce îi bate inimioara! a spus mami. S-a speriat.

– Cu siguranță. Nu înțelege ce se întâmplă. Trebuia să o culci, a spus buni.

– Iubito, e Revelionul! Toată lumea sărbătorește. Astea sunt artificii. Fac zgomot, dar sunt frumoase. Ele înseamnă că oamenii se bucură, a spus mama.

Mami mi-a sărutat mâinile.

– Of, ce îți mai bate inimioara, scumpete. Nu trebuia să te țin așa mult. Te-ai speriat. Și ești obosită. Am crezut că te vei bucura de artificii.

Mami m-a spălat pe dinți și m-a pus în pat. S-a culcat cu mine. Mă ținea în brațe. Mi-a dat să beau lapte. Mi-a cântat.

– Of, draga mea, ce îți mai bate inimioara. Cum te-ai mai speriat Sunt doar artificii.

Afară mai era zgomot și stelele creșteau și dispăreau.

Mami a spus că mergem la pădure și tati a luat o geantă mare cu el m-a luat și pe mine în brațe. Când am ajuns pe stradă am început să plâng pentru că voiam o floare. I-am spus lui tati, dar el nu a înțeles. I-am spus și mamei, dar nici ea nu a înțeles.

– Au ocică.

– O cică? Ce-i aia? Tu știi? a întrebat tati.

– Nu știu, a zis mami.

Am plâns și mai tare și am arătat cu degetul.

– Aa, florică? De ce nu ai spus așa? E mai greu de înțeles dacă folosești doar terminațiile cuvintelor. Când folosim și diminutive, sună toate la fel.

Am mers mult cu metroul și am vrut să mă urc pe scaun. Mami a spus că nu e voie să stau cu picioarele acolo unde alții stau cu fundul. Eu am început să plâng și atunci mami m-a lăsat să mă urc pe scaun. Mi-am lipit fața de geamul metroului și nu se vedea nimic. Era întuneric și urât. Mami a spus că nu e voie să îmi lipesc fața de geam pentru că e murdar. Când am coborât, am văzut o tanti care ținea în mână multe baloane cu Mickey Mouse și cu Minnie. Erau mari, mari.

– Kiki Tau, Kiki Tau! Mimi, Mimi!

– Nu mergem cu Mickey la pădure. Uite cât e de mare! Cât tine...

– Kiki Tau! Kiki Tau!

– Am spus „nu”!

– O sută de lei, conia, a spus femeia cu baloane.

– O sută? Nu mergem la pădure cu Mickey, auzi?

– Hai cincizeci.

– Bine, dă-l înapoi.

– Kiki Tau! Kiki Tau!

– Acum ești fericită?

– Au Mimi! Mimi.

– Na, ține-o pe Mimi și hai să plecăm.

Am mers cu Minnie în pădure și se încurca de crengi și mami a spus că o duce ea și nu am lăsat-o. Minnie era mare și strălucea. Îmi plăcea mult și nu voiam să îi dau drumul.

Seara, la culcare, am luat-o cu mine în pat. Mami a spus că nu putem dormi cu ea pentru că e prea mare. Am pus-o lângă mine și mami nu a mai avut loc. Mami a dat-o la o parte și Minnie a zburat.

– Mai bine așa, oricum nu aveam loc de ea, a spus mami.
Am început să plâng pentru că Minnie era pe jos și voiam să fie cu mine. Mami s-a ridicat și a pus-o lângă mine.

– Na, am ajuns să dormim și cu Minnie, a zis tati.

– Stai să adoarmă Sara și o scoatem de aici.

– Iubita mea, mami vrea să îți spună ceva. Hai puțin încoace.

Voiam să mă joc, dar mami m-a luat în brațe.

– Vei avea un frățior. Îți dorești un frățior? Vei avea cu cine să te joci, veți fi prieteni buni.

Nu știam ce este un frățior, voiam să mă joc.

– Uite, aici în burtă, mami are un bebe. Vezi, aici este un bebe. Dar va crește și când va ieși din burtică, o să te joci cu el, o să îl îngrijești. Vei fi sora lui mai mare.

– Bută bebe? am spus și am pus mâna pe burta mamei.

– Da, iubita mea, mami are un bebe în burtă. Vrei să îi dai un pupic?

I-am dat un pupic pe burtă.

– Îl iubești pe bebe?

– Da, Tala ubește.

Mi-am ridicat bluza și i-am arătat burta lui mami.

– Tala bebe bută.

– Nu, scumpetea mea, tu nu ai un bebe în burtă. Doar mami are. O să ai și tu când o să fii mare.

A venit tati și m-am dus și i-am pus mâna pe burtă.

– Tati bebe bută?

– Nu, draga mea, a râs mami. Nici tati nu are un bebe în burtă.

Tati avea o carte mică în mâini și eu am vrut să o iau și să o colorez.

– Nu ai voie, asta e carte de rugăciuni! Vrei să te învăț să te rogi?

Tati m-a luat în brațe și mi-a pus o mână lângă cealaltă mână, și-a pus și el mâinile peste mâinile mele.

– Hai, spune după mine: Înger, îngerășul meu...

– ‘așul meu...

– ... ce mi te-a dat Dumnezeu

– dat ‘Ezeu

– Eu sunt mic..

– Ia mic

– Tu fă-mă mare.

– Tu maie.

– În tot locul mă-nsoțește

– ‘ește

– Și de rele mă păzește

– ‘ește. Aaamin!

– Așa, amin! Bravo, ai știut.

– Știut.

– Apoi te rogi pentru mami, tati, Petruț și, sigur, pentru tine, adică pentru Sara. Te rogi pentru bunicul și bunica, tataie și mamaie, unchi și mătuși: Adi, Ioana, Miku, Emil, Ramona, Nicoleta.

Apoi, tati a plecat și a venit mami să stea cu mine. Am luat cartea, am deschis-o și am spus.

– Tala, mami, tati, Etuț, buni, tataie, Adi, Ana, Emii, Amona.

Mami m-a luat în brațe și a spus:

– Bravo, scumpetea mea. Ai învățat să te rogi.

– Măi, nu merge deloc internetul ăsta! Ce mă enervează, mă enervează...

– Mami, tati e pălat.

Mi-am pus mâna pe mâna lui.

– Mami, tati e pălat.

– Da, Sara. Tati e supărat pentru că nu merge internetul.

– Tati, lăde!

– Tati nu râde acum, tati e supărat.

– Tati, lăde! Lăde!

– Nu râd!

– Lăde! Lăde!

– Hai încoace, hai la tati!

Tati m-a îmbrățișat. Și râde.

– Sara, cum te cheamă pe tine?

– Tala.

– Da, evident, Sara. Dar Sara și mai cum? a întrebat mami. Tu ești Sara Someșan. Înțelegi? Sara Someșan.

– Ne Tala Meșan. Ia omeța Ofia.

– Auzi, iubițică, zice că e prințesa Sofia. O fi de rău? Am citit pe internet că până la doi ani jumate un copil trebuie să-și spună singur numele, prenumele și vârsta.

– Se uită prea mult la televizor, a zis tati. Nu, Sara, nu ești prințesa Sofia! Ești Sara Someșan.

– Ne Tala Meșan. Omeța Ofia!

– Și câți ani ai?

– Patu ani.

– Nu, nu ai patru. Ai doi ani și zece luni. Da? Câți ani ai?

– Patu. Patu ani.

MENTIUNE PROZĂ

*George
Anton*

Ca nisipul, umbra salcâmlor

Forfoteala de dimineață care așezase suflarea satului la cele obișnuite ale zilei de duminică se încheiasă de mult: bătrânele și bătrînii satului îmbrăcați în negru și cu busuiocul în mână se scurseseră de pe toate ulițele spre centrul satului și acum moțăiau în stranele bisericii; femeile mai tinere care rămăseseră la bucătăreala de duminică aruncaseră cojile de ceapă, cartofi sau morcovi la găini și mai răsufiau un pic; bărbieriți și primeniți, bărbații din această parte a satului erau adunați cu toții la discuțiile de duminică sub salcâmii care le asigurau umbră pe toată ziua. Pe vine, rezemați de gardul lui Pielaru sau tolniți direct pe troscotul șanțului, purtau același discuții dintotdeauna împănate cu hohote prelungi de răs și nu simțeau cum trece timpul. Când de prin curți, de prin gospodării, câte o boare de vânt avea să aducă mirosuri de găină friptă, de ostropel sau de borșuri tari, era semn că bucătărelele începuseră să ridice capacele oalelor și ale cuptoarelor să prindă momentul po-

triv pentru a stinge focul; că din moment în moment, de după curbă vor apărea primii bătrîni care se întorc de la biserică și că în curând vor fi chemați la masă.

Cu ochii spre curba respectiva unul zice, ceva mai tare :

– Mă, ăla nu e Tălăgaie...

Întoarseră privirile într-acolo după care își verificară vecinii. Tălăgaie lipsea. Nimeni nu-i băgase de seamă absența și nici nu era prea greu. Rareori își dădea cu părerea iar când o făcea nimeni nu-l contrazicea și nici nu ducea mai departe opinia lui. Tălăgaie era un om sărac care se străduise, și reușise, să țină permanent pasul cu ceilalți. Stătea la șosea, la trei case de locul de adunare, într-o curte ce aducea cu o șosetă ceva mai mare. O deschidere mică la șosea doar cât poarta și lățimea unei case mici, de chirpici, cu o săliță cu trei stîlpi. După căsuță, curtea o cotea pe după casa lui Băjan și unde ar veni să stea vârful degetelor, avea cotețul porcului, cotineaua găinilor și privata. Pe mica bătătură din curba șosetei avea „bucătăria de vară”: sus, lângă casa lui Băjan, un cireș sub care era masa și în continuarea casei, mai spre călcâi, pirostriile pe care nevasta lui gătea „în sezon.”

În timp ce acela se apropia și era tot mai clar că el era, fiecare căuta să-și formeze o părere cam unde ar putea veni el acum. La primărie nu se mai ducea nimeni decît după certificate de naștere, de deces, nunți nu se mai făceau, altfel cum te prindeau trebuia să faci contract de porc, de ouă sau de alte produse. La frizeria

din centru, sigur nu, toți din această parte a satului se tundeau la Ghindocu', un om cam pe jumătate, care sâmbăta și duminica făcea pe frizerul pentru doi lei de cap tuns chel. Atunci ce era cu el, îmbrăcat așa de sărbătoare, prin centrul satului? Șapca nouă de pe cap le dădea idei dar așa ceva era peste măsură, îi speria. Unul bâigui:

– Băi, să știți că asta a făcut-o.

Era exact de ce se temeau toți să audă. Așteptară în liniște așa cum așteptau să treacă un cortegiu funerar. Tălăgae simțise privirile lor și aci își îndreptă spatele să ia o figură mai semeață, aci îi cădeau umerii și de-vea umil. Trecu în tăcere printre cei rezemați de gard și cei tolăniți pe iarba șanțului și când se depărtă vreo câțiva metri, fără să spună un cuvânt, unul rupse tăcerea:

– Mă Tălăgae, ia stai mă oleacă, e adevărat? dar el nu răspunse, doar se îndreptă iar de spate.

– E adevărat mă, avea carne-tul roșu în buzunarul de la piept.

Stăteau năuciți, era peste orice închipuire. În partea asta de sat nu era nici un membru de partid. Fusese demult, prin anii cincizeci, Marița lui Aurel Ceaușu dar era cu totul altceva. Ea nu avea pământ, cai, căruță, nimic de băgat în CAP. Avea doar o palmă de curte, o casă de chirpici cu două camere și o ușă, de căpătat, rezemată la intrare. Dădea în cărți, în bobi, trăgea de năjit și puneă ventuze iar Aurel turna și cârpea ceaune. Se făcuse membră de partid pentru că primea cartelă de pâine și în fiecare zi trecea fudulă cu pâinea de 2 kilograme pe umăr de înebunea copiii de

pe la porți cu mirosul. Dar ăștia muriseră de mult, chirpicii casei se topiseră și intraseră deja în pământ. Acum, la începutul anilor optzeci, cine se mai făcea membru de partid.? De ăștia erau mulți pe acolo, prin jurul primăriei și în satul nou, pe lângă C.A.P., pe unde se puiseră din neam în neam. Că nu se făcea nimeni așa de degeaba ci doar dacă se făcea vreun post pe unde „se muncea la umbră” sau murea vreunul din ăsta și careva vroia să aducă vreun neam sau vreo amantă. Adică din interes. Dar Tălăgae?

– Te pomenesti că-l face magazioner, mă!

– N-are cum, ăștia sînt numai din neamul lu' ăla, de pe răspântie, care s-a dat cu rușii din 47...

Luară pe rând toate avantajele pe care le-ar fi putut avea Tălăgae după ce își cumpărase șapcă și promise carnet de partid :

– Poate-l pune paznic, mă!

– Mda, ar putea...da..

– Poate-l pune pe aci, pe lângă noi, să avem și noi omul nostru, vorba aia...

Tot discutând despre ce avantaje ar putea trage ei din asta începură să se mai destindă dar de pe la marginea grupului unul se ridică în picioare:

– Mă, așa oameni nu am mai văzut, numai la avantajele voastre vă gândiți!

Era Gică Turturică, unul care nu era de pe aici dar era prieten cu Tălăgae, se ajutau la treburi și duminica venea să stea la vorbă, aici la șosea. Acum era înrăit tare:

– Da' de ce nu vă trece prin cap că a făcut-o doar așa, să vă dea vouă peste bot? Că s-a săturat omul de pălăvrăgeala voastră, că nu face nimeni, nimic... vă mulțumiți că vă lasă să furați din munca voastră atât cât să vă tineți zilele de pe un an pe altul! Știți voi, câtă încredere a avut el în voi?... era sigur că voi știți ce faceți... că trebuie să se întâmple ceva, că nu poate să meargă așa la nesfârșit... Odată tot ziceați că vin americani, că una, că alta... Știți voi, cât s-a străduit să reziste, că o să vină americani, că a zis ăla, ăla, că ăștia știu... că nu lăsa copiii să iasă la poartă decât după ce trecea Marița cu pâinea? Acum stați și bârfiți pe unul și pe altul, nici măcar politică nu mai discutați!

Nimeni nu-i răspunse, era dureros ceea ce spunea Gică pentru că fiecare ascundea această durere tot mai adânc în sufletul lui abătând mereu, zi de zi, discuțiile spre orice nimicuri numai despre ceea ce au fost odată și ce au ajuns, nimeni nu deschidea subiectul.

Gică o porni spre casa lui Tălăgae lăsându-i cu capetele plecate. Ajuns la poartă nu ridică cercul și nu împinse poarta cum făcea de obicei ci rămase dincoace și începu să strige:

– Tălăgae, mă Tălăgae !...mă, mă Tălăgae, mă! De ce mă? De ce, mă Tălăgae?

A stat așa, agățat de poartă, până când nevasta lui Tălăgae a traversat curtea cu ceaunul învăluit în aburi și a răsturnat mămăliga pe masa de sub cireș, semn că Tălăgae avea

să stea la masă. Nu mai avea rost să strige și se așeză pe șanțul din fața porții.

Tot timpul ăsta au stat cu ochii pe el și acum nu mai era nimic de făcut, totuși nimeni nu se încumeta să zică ceva, să înceapă discuția. Unul din centrul adunării îndrăzni:

– Și ce caută Turturică ăsta aici, mă? De ce nu se duce el, la ai lui, pe vale acolo?

Așa e dom'le ! ce caută aici? De unde știm noi dacă nu vine să tragă cu urechea și după aia se duce și ne aranjează?

– Să se ducă la ai lui acolo... să stea de vorbă despre ce pofteste!

Continuă discuția pe această temă convenabilă aruncând priviri spre Turturică însă nu așa de mâni-oase cum le era vorba. Știa, fiecare, cam pe unde era adevărul însă sperau să iasă Tălăgaie și să spună ceva, orice, numai să nu semene cu ce spusese ăla. Dar Tălăgae, n-a mai ieșit niciodată la oameni. Nici la muncă la C.A.P. nu s-a mai dus și nici la vreo ședință de partid n-a mai fost văzut. S-a stins în vara lui 1989.

OAMENI CELEBRI

* Într-o zi, în tren, istoricul german Theodor Mommsen se căuta în toate buzunarele, necăjit că nu-și găsea ochelarii. O fetiță de lângă el îi întinse.

– Mulțumesc, micuțo, îi zâmbi savantul. Cum te cheamă?

– Anna Mommsen, tată! răspunse fetița.

* Dramaturgul englez Richard Sheridan, autorul celebrei piese „Școala Scandalului”, a supărat odată prin să-tira sa Parlamentul în așa măsură, încât parlamentarii au cerut pedepsirea dramaturgului. Sheridan a fost chemat în Parlament și îndemnat să îngenuncheze și să-și ceară public iertare pentru cele scrise. Sheridan s-a supus poruncii, însă, când se ridica de la podea, a început să-și șteargă cu o băsmăluță hainele, rostind cu sarcasm:

– Doamne, câtă mizerie e aici!

* Bucătăreasa chimistului suedez Jöns Jakob Berzelius a fost întrebată odată cu ce se ocupă de fapt stăpânul ei.

– Nu pot spune cu exactitate, a răspuns ea. L-am văzut cum ia o sticlă mare cu un lichid și-l toarnă într-o sticlă mai mică. Apoi agită lichidul din acea sticlă mică turnându-l într-o sticlă și mai mică, iarăși agită lichidul pe care îl toarnă într-o sticlă mică de tot...

– Și apoi ce face?

– Apoi aruncă totul în chiuvetă!

* Una din cele mai galante declarații de dragoste este aceea pe care ducele de Villa Mediona a făcut-o reginei Elisabeta. Aceasta i-a cerut să-i trimită portretul iubitei lui. Ducele i-a trimis... o oglindă!

* O doamnă îl întrebă odată pe dramaturgul George Bernard Shaw:

– De ce credeți că Dumnezeu a creat întâi bărbatul și abia apoi femeia?

În stilul său inconfundabil, Shaw răspunse:

– Probabil, Dumnezeu nu dorea ca în timp ce va crea bărbatul, femeia să-l sâcăie cu sfaturile ei!

* Constantin Dobrogeanu-Gherea scotea publicația periodică „Literatură și știință”. Avându-l client pe I.L.Caragiale în restaurantul gării din Ploiești, împingându-i o farfurie cu preparate specifice localului și îndemnându-l să bea, îi zise:

– Bine, bre, omule, toți la câți m-am adresat mi-au dat câte ceva. De ce nu vrei să-mi dai și tu o bucată?

Caragiale, cu un aer amărât, îi mârâi:

– Ce să-ți dau, mă, ce să-ți dau? Cum crezi tu că are cineva chef de scris când intră seara acasă și foc nu, ceai nu, tutun nu?

Gherea, înțelegând despre ce e vorba, scoase portofelul lui cel soios, dar borșos, trase din el două mii și, punându-le în mâna dramaturgului, îi zise:

– Na foc, na ceai, na tutun! Deacum scrie! Când îmi dai bucata?

După o vreme destul de îndelungată,

Gherea i-a reproșat lui Caragiale că nu i-a dat încă nimic pentru publicația sa. La care Caragiale a ripostat: – Bine, mă, Costică, acum foc am, tutun am ceai am... Ce-mi trebuie, mă, să mai scriu?

* Scriitorul Gustave Flaubert, vorbind despre o artistă, i-a spus cămilă. Artista, aflând, l-a dat în judecată, iar Judecătorul l-a condamnat pe scriitor la cinci franci amendă.

– Prin urmare, întrebă Flaubert, e interzis să-i spui unei doamne cămilă?
– Absolut interzis - răspunse judecătorul.

– Dar unei cămile i se poate spune doamnă?

– Cât poțeste. Nu se preved sancțiuni pentru asemenea caz.

Atunci scriitorul se întoarce către actriță și spune:

– Omagiile mele, doamnă!

Poliția e cu noi...

* O mașină este oprită la un filtru de poliție.

– D-le șofer, sunteți primul conducător auto dintr-o sută care poartă centura de siguranță și, din această cauză ați câștigat un premiu de 500 de lei. Felicitari. Ne puteți spune ce aveți de gând să faceți cu acești bani?

– Mulțumesc mult. Cred că, în primul rând, o să-mi iau și eu carnet de conducere!

– D-le polițist, nu-l luați în seamă. Întotdeauna vorbește prostii când e beat!, intervine mama șoferului.

– Măi boue, zice și taică-su, ți-am spus să nu mai furi mașini când bei.

– Hai bre, am trecut granița sau nu? –

– se aude din portbagaj fralele șoferului.

* Un polițist cumpără un bilet la film, dar după un minut se întoarce și mai cumpără unul, după alt minut încă unul și... încă unul. Casiera îl întreabă mirată:

– Ce faci Dom'le? De câte ori cumperi bilete pentru filmul ăsta?

– Doamnă, eu nu fac bișniță, dar e un tâmpit înăuntru care mi le rupe.

* Comisarul de poliție:

– Cum de a putut să ne scape infractorul? N-au fost păzite toate ieșirile?

– Ba da, dar probabil că a scăpat pe la intrare!

* Doi polițiști mergeau pe stradă. La un moment dat, văd un puști fumând și-l iau la întrebări:

– În ce clasă ești, mă?

Unul dintre ei începe să-l certe, la care celălalt intervine, împăciuitor:

– Ce-ai cu el? Tu în clasa a 2-a nu fumezi?

– Ba da, dar eu aveam 18 ani!

* Un polițist oprește un motociclist care gonea pe strada principală.

– Să vă explic... începe motociclistul, dar polițistul i-o retează imediat:

– Nu-i nevoie de explicații. O să te las să-ți răcorești călcăiele la poliție până se întoarce șeful.

– Dar de fapt...

– Nicio vorbă să n-aud! Mergem la secție și nu mă interesează ce ai să-mi spui!

Câteva ore mai târziu, polițistul se uita să vadă ce face prizonierul său în celula secției și-i spune:

– Ai noroc că șeful e socru mic azi, o

sa fie în toane bune când vine.
 – Greu de crezut, zice tipul din celulă.
 Eu sunt mirele.

Blonde

* Secretara blondă către patron:

– Domnule director, salariul nu este pe măsura capacităților mele...

– Așa e, dar nu te putem lăsa să mori de foame!

* O blondă și o brunetă călătoresc cu trenul. În compartiment se află și un bărbat mai în vârstă, cu barba albă. Blonda șoptește:

– Uită-te! Țasta-i Mircea cel Bătrân...

– Ești proastă, râde bruneta. Mircea e mort de aproape șapte sute de ani. În acel moment intră un alt bărbat în compartiment, și-l salută pe bărbos:

– Bună, Mircea, ce faci, bătrâne? Nu te-am mai văzut de sute de ani....

Blonda către brunetă:

– Na, cine-i proasta?

* O blondă ajunge la serviciu plângând în hohote. Șeful o întreabă ce a pățit, la care ea răspunde:

– Azi dimineață am primit telefon și am aflat că mama a murit.

Șeful o consolează:

– De ce nu te duci tu acasă azi să te odihnești? Și-așa nu avem de lucru prea mult.

Blonda refuză spunând că mai bine lucrează ca să mai uite de necaz. După 2 ore șeful trece pe lângă birou și o aude plângând și mai tare...

– Ce s-a mai întâmplat?, o întreabă.

– Tocmai a sunat sora mea și mi-a zis că și mama ei a murit...

* O blondă superbă, la volanul unei mașini, oprește la semafor. Apare un aurolac și-i cere o țigară. Blonda i-o oferă imediat, ca să scape de el. Apoi, semaforul trece pe verde și blonda pleacă în trombă. La următorul semafor, în mod ciudat, același aurolac îi cere o țigară. La fel și la al treilea. Exasperată, îl întreabă pe individ:

– Cum faci, domnule, de ajungi înaintea mea în toate intersecțiile?

– Doamnă, pentru că ați fost bună cu mine vă spun... Iar dacă îmi dați 5 lei vă învăț și cum să ieșiți din sensul giratoriu!

* – Eu cred, spune o blondă, că în viața fiecărei femei trebuie să fie numai o singură mare iubire.

– Și cine e marea ta iubire? întreabă interlocutoarea.

– Marinarii...

* La spital, o asistentă blondă îl trezește pe unul dintre pacienți, care dormea cu sforăituri, și îi spune:

– Vă rog să mă iertați, dar am uitat să vă dau somniferul!

* Două blonde merg în pădure să-și caute un brad de Crăciun. După trei ore de mers prin zăpadă, una dintre ele zice:

– Oare nu ar fi mai bine să luăm unul neîmpodobit?

Nicolae Băciut

despre

ILUZIA NOBELULUI

O vreme, în 2014, iluzia Nobelului pentru un scriitor român aducea realitatea foarte aproape, mai ales că, în jocul pariurilor intrase și Mircea Cărtărescu, cu o cotă deloc neglijabilă. Iar printre cei propuși de Uniunea Scriitorilor mai erau Norman Manea, Varujan Vosganian și Nicolae Breban.

Opțiunea Academiei Suedeze n-a intrat în rezonanță cu așteptările noastre și literatura română rămâne în continuare fără această recunoaștere internațională. E adevărat, nici Rebreanu, Blaga, Arghezi, Ion Barbu, nici... Nichita Stănescu, Mircea Ivănescu, Sorescu, Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu..., și lista e foarte lungă, nu au putut aduce acest premiu pentru literatura română, nu din rațiuni estetice, cât, se spune, din jocuri politice. Oricum, oricare dintre cei nominalizați mai sus nu e cu nimic mai prejos decât oricare alt laureat Nobel.

Au fost ani în care premiul Nobel pentru literatură a revenit unor autori care erau foarte puțin cunoscuți până și în țara lor. Pe de altă parte, nu ne putem nici consola cu faptul că nici Tolstoi, Ibsen, Cehov, Jules Verne, Mark Twain, Trakl, Apollinaire, Proust, Kafka, Rilke, Kavafis, Lorca, Bulgakov, Pound, Malraux, Buzzati..., și lista e extraordinar de lungă, nu au primit premiul Nobel, iar aceasta nu le-a știrbit cu nimic nici faima, nici valoarea operei lor. Cum despre mulți dintre laureații Nobel nu se mai aude azi mai nimic - Echegaray, Eucken, Lagerlöf, Heidenstam, Prontoppidan, Spitteler, Delledda, Buck, Laxness, Johnson... și ne oprim aici, ca să nu mai vorbim despre unii premiați chiar în acest secol: 2000: Gao Xingjian (Franța), 2001: V.S. Naipaul (Marea Britanie), 2002: Imre Kertész (Ungaria), 2003: J.M. Coetzee (Africa de Sud), 2004: Elfriede Jelinek (Austria), 2005: Harold Pinter (Marea Britanie), 2006: Orhan Pamuk (Turcia), 2007: Doris Lessing (Marea Britanie), 2008: Jean-Marie Gustave Le Clezio (Franța), 2009: Herta Müller (Germania), 2010: Mario Vargas Llosa (Peru/ Spania), 2011: Tomas Tranströmer (Suedia), 2012: Mo Yan (China), 2013: Alice Munro (Canada)...

Nu se știe foarte limpede care sunt criteriile de acordare, dincolo de ceea ce se spune oficial. Și nici nu știm cum pune Academia Suedează în balanță pe cei nominalizați, pentru a desemna pe cel... norocos. Acordarea acestui premiu are în vedere, după spusele lui Alfred Nobel, pe autorul care

„a produs în domeniul literaturii cea mai remarcabilă lucrare într-o tendință idealistă”. E clar că, în astfel de condiții, intră în calcul multă subiectivitate (juriul a fost alcătuit din 18 scriitori, profesori și alți membri ai Academiei Suedeze), că nu putem să ne imaginăm că onorabilii jurați citesc operele celor nominalizați, multe nefiind traduse și în suedeză. Cu siguranță, contează și recomandările, dosarele de susținere a nominalizărilor.

Juriul a motivat acordarea premiului pentru „arta memoriilor, prin care a evocat cele mai greu de înțeles destine umane și a dezvăluit universul țărilor aflate sub ocupație”. Dar cine poate spune cu detașare care e diferența specifică, din perspectivă axiologică, între francezul Patrick Modiano, autor a peste treizeci de romane, cel care a primit Nobelul în acest an, al 112-lea, de la instituirea premiului în 1901, și ceilalți nominalizați: Mircea Cărtărescu, Milan Kundera, Ngugi Wa Thiong'o, Ismail Kadare, Philip Roth, Peter Handke, Joyce Carol Oates, Thomas Pynchon, Bob Dylan, Umberto Eco, Margaret Atwood, Don DeLillo, Amos Oz, Antonio Lobo Antunes, Salman Rushdie, Javier Marias, Colm Toibin, Cormac McCarthy, Jon Fosse, Adonis, Svetlana Aleksijevitj - o ecuație de nume cu mai multe necunoscute decât cunoscute.

Cum e discutabilă și lista nominalizărilor românești, așa stau lucrurile și cu celelalte nominalizări, pentru că, în esență, viața literară își are ale ei particularități, în orice țară - cu grupări, orgolii, interese etc. - care nu pot fi diferite, esențial, de cele din România... literară.

Greu se va ajunge la un numitor comun în privința acestei „uitări” de către Academia Suedeză. Oricum, promovarea literaturii românești în străinătate și, prioritar, în Suedia, lasă mult de dorit.

Dar nici susținerea din țară a scriitorilor români nu s-a ridicat mereu la un standard de onorabilitate, ca să nu spun mai mult. De data aceasta, editorii și autorul au, totuși, un câștig. Reclama făcută lui Mircea Cărtărescu sporește șansa acestuia de a i se cumpăra cărțile. Cât de citit...

În ordinea cuvintelor

Printre scriitorii români care ar fi trebuit să fie distins cu Premiul Nobel pentru literatură, cu siguranță, Nichita Stănescu ar fi fost unul dintre cei mai îndreptățiți. Îl recomanda o operă care se impusese în forță - Premiul Uniunii Scriitorilor (1964, 1969, 1972, 1975), Premiul Internațional „Gottfried von Herder” (1975), Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române pentru volumul de poezii „Opera Magna” (1978), Premiul „Cununa de aur” a Festivalului Internațional de Poezie de la Struga, Macedonia iugoslavă (1982). Toate acestea, într-o biografie care nu trece de o jumătate de veac și nu numără nici trei decenii de la debut (1957)!

Era prea tânăr? Încurca socotelile cuiva? Trebuia să ia altcineva premiul înainte? Se spune că „Cel mai iubit fiu al poporului” nu vroia să ia ni-

meni înaintea lui acest premiu. Sau alții, dintre cei care nu mai găseau adjective pentru el, vroiau să îi asigure un astfel de premiu. Pentru pace?! Și că „serviciile” lucrau în acest sens. Fusesse Nichita blocat de cineva din țară să acceadă la Premiul Nobel?

În 1977, ar mai fi fost o tentativă, scriitorul suedez Arthur Lundkvist propunându-l Academiei Suedeze pentru includerea pe lista nominalizaților pentru Premiul Nobel. Dar cine ne poate confirma această nominalizare? Cine ne poate spune dacă e adevărat că Gabriela Melinescu, una din marile iubiri din tinerețe a lui Nichita Stănescu, după ce s-a stabilit în Suedia, prin influența soțului său, René Coeckelbergh, un reputat editor, dar și prin traducerile sale din poezia lui Nichita Stănescu, ar mai fi reușit o nominalizare în 1979? În 1980?

Cine ne poate garanta că Nichita Stănescu a fost cu adevărat, în 1979, candidat la Premiul Nobel, alături Max Frisch, Jorge Borges, Leopold Sedar Senghor, Odysseas Elytis (Grecia), când premiul i-a revenit acestuia din urmă?

Circulă „istorii” despre vizita unei delegații suedeze la București, pentru care Uniunea Scriitorilor n-ar fi asigurat un cadru oficial, lăsând întâlnirea cu Nichita Stănescu în seama improvizației poetului, în spațiul său locativ... Mai face parte din anecdotică nominalizării proiecția 1984, când „arsenalul” argumentelor venea cu greutatea celui mai important premiu internațional de poezie, „Cununa de aur”... Dar cum premiile se dau doar pentru autori în viață...

Sunt bine cunoscute criteriile după care se acordă Premiul Nobel pentru literatură și, în mod legitim, ne întrebăm dacă poziționarea forțelor interne ar fi putut influența acordarea acestui premiu lui Nichita Stănescu? Cred că, mai degrabă, opoziția regimului ar fi potențat șansele acordării premiului. Ar fi întârâtat juriul Academiei Suedeze.

În 1977, Premiul Nobel i-a revenit lui Vicente Aleixandre, din Spania, iar în 1984, lui Jaroslav Zeifert, din Cehoslovacia. Dacă e să cântărim, după operele acestora, atât cât au fost traduse în română, cu certitudine, Nichita Stănescu ar fi putut sta față în față cu ei, cu mai multă îndreptățire.

Ce ar fi putut înșă aduce acordarea Premiului Nobel lui Nichita Stănescu? Dincolo de faptul că el ar fi putut închide rana unei îndelungi așteptări, soră cu frustrarea?! Nu luăm în calcul nici adulatorii, nici detractorii lui din interior. Nu cred că Premiul Nobel i-ar fi putut aduce mai multă popularitate în țară, unde domina cu detașare scena poeziei. Înafară însă, poezia

română, prin poezia sa, ar fi putut câștiga doar în măsura în care opera lui Nichita Stănescu ar fi fost tradusă în limbi de circulație. Pe lângă limbile vecine și prietene: sârbă, bulgară, rusă... Și, foarte important, tradusă cum trebuie, de cine trebuie și publicată de edituri de prestigiu. Astfel, el ar fi putut fi și un ambasador al literaturii române.

Dar, oricum, poetul continuă să fie (re)descoperit pe meridianele literaturii. Să amintim doar că în 2013, la 30 de ani de la moartea sa, i se traducea în engleză, de către Sean Cotter (profesor universitar la „University of Texas” în Dallas și traducător important al literaturii române moderne și contemporane) și era lansată la New York antologia *Wheel With a Single Spoke and other poems/ Roată cu o singură spiță și alte poeme* (Editura Archipelago Books).

Aventura poeziei lui Nichita Stănescu nu are, cum se spune, termen de expirare. Ea va continua să influențeze, la noi sau aiurea, așezarea lumii... în ordinea cuvintelor.

(Preluare din revista VATRA VECHE)

Alexandru Jurcan

POEME

Pândă albastră

Am fost numit paznic al muntelui
pleșuv
într-o gură de peșteră îmi număr
anii
alături de câinele cel alb ori cărunt
o lumânare pentru singurătate
un creion pentru mesaje pe stâncă
câtiva șerpi înțelepți la pândă
albastră
știu că nu vei urca aici, înțeleg
somnia
alungit în valea de topaz ruginit...

Precum palmierul

Crește un palmier numit talipot
în ținuturi exotice aromate
trăiește 70 de ani
dar o singură dată înflorește ...
Îți amintesc ca să ai răbdare cu mine
cu ploile și văile mele

cu fulgerele mele cețoase
cu crengile-mi rupte în zona inimii
Pentru tine voi înflori cândva
păru-mi va fi ninsoare
alb ca omul zăpezii
fierbinte ca gândul unui palmier

Prietene Dyn

Prietene Dyn, când nu voi mai fi
du-te singur la braseria cu bere
ia două Golden Brau și alege
aceeași masă
unde viețile noastre făceau pauze
rotunde
lasă plin paharul meu să spumeze
a vorbă
nu-i spune nimic despre cenușa
vieții
ci despre neostoita ei fidelitate
ca un câine nocturn gândul meu
spre tine
va căuta culcuș în paharul tău gol.

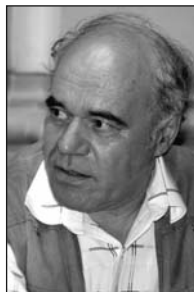

Florentin Popescu

SCRIITORI LA DNA

(PSEUDOREPORTAJ DE ACTUALITATE)

Azi-dimineață polițiștii au descins la 200 de adrese din Capitală și din țară la domiciliile unor scriitori, în urma sesizării unui grup de cititori de poezie care cu reclamat o serie de fapte de corupție din partea acelora, (care, de altfel, se aflau în atenția organelor de cercetare de mai multă vreme). De la domiciliile celor vizați au fost ridicate câteva mii de kilograme de cărți, manuscrise, publicații și diverse alte înscrisuri. Procurorii au deschis un dosar penal privind faptele de corupție, care constau în consumul abuziv de hârtie pe care s-au imprimat texte fără valoare literară.

Un avocat prezent întâmplător la una din adrese, prieten al unuia dintre cei 200 care vor fi cercetați în libertate, a declarat presei că așa ceva este inadmisibil și ilegal chiar și într-o democrație fragilă ca a noastră.

La rândul lui, un purtător de cuvânt al polițiștilor, fiind probabil în temă cu cele sesizate de grupul de cititori amintit, a precizat reporterilor că acest caz este cu mult mai grav decât pare la prima vedere, având implicații multiple. La viitoarea anchetă, care va demara imediat, vor trebui să răspundă nu numai persoane individuale, ci și juridice, firme și ministere implicate în amintitele fapte de corupție.

Întrucât nu ni s-au dat amănunte, reporterii noștri, culegând informații din diverse alte surse, au căutat să meargă - pe firul apei -, cum se spune și iată ce au aflat: Sub pretextul nevoii de hârtie pentru industria alimentară și pentru armată, firme interpuase au solicitat Ministerului Apelor și Pădurilor o cantitate de câteva sute de mii de bușteni pentru a fi transformați în celuloză și hârtie - hârtie care a fost apoi deturnată pentru a fi folosită la tipărirea cărților, statul fiind prejudiciat cu câteva sute de mii de euro. În urma aprobării și tăierii buștenilor respectivi în trei județe din centrul și nordul țării au avut loc masive alunecări de teren. N-ar fi fost nimic dacă în apropierea fostelor păduri nu s-ar fi aflat câteva localități și casele marginase n-ar fi început s-o ia la vale. Zeci de săteni din clădirile afectate au solicitat sprijin la autoritățile județene, dar acestea au dat din umeri, spunând că n-au soluții, că situația le depășește și trebuie să se adreseze Guvernului - ceea ce bieții oameni au și făcut. Răspunsul le-a fost, însă, amânat pe motiv că Prim-ministrul este pe moment foarte ocupat într-o polemică cu președintele țării și cu pregătirea campaniei electorale din toamnă.

Pe de altă parte, din surse care și-au păstrat anonimatul, reporterii noștri au mai aflat că în acest dosar ar fi vorba de cantități mult mai mari de

bușteni, respective de hârtie, dacă se au în vedere și zecile de recenzii și cronici literare favorabile cărților incriminate și care au apărut în tot felul de reviste și foiețe literare din țară (consumatoare de hârtie și ele), evident publicate acolo cu scopul de a le folosi unora drept piese de dosar pentru primirea în Uniunea Scriitorilor.

Lucrurile nu se opresc aci, deoarece în dosarul acesta de corupție, care se pare că în final va avea mii de piese, este implicat și Ministerul Educației și Tineretului, întrucât persoane neidentificate de acolo au permis difuzarea unor astfel de cărți, procurorii primind sesizări din mai multe județe din partea unor comitete de părinți pe tema - Ce educație putem da copiilor noștri când le sunt aduse spre lectură cărți de poezie în care se vorbește numai despre sex, se cultivă cu o perseverență demnă de cauze mai bune, scabrosul, libidoul, mizeria?-, cum bine și exact arătau semnatarii unei reclamații venită tocmai din județul Caraș-Severin. Ba, mai mult, din dorința, altfel firească, a unor edituri de a-i ajuta pe confrății noștri din Basarabia, din Banatul Sârbesc, ori pe cei aflați la muncă în Italia, Spania, Germania sau Marea Britanie cu biblioteci de carte românească de actualitate - astfel de tipărituri au ajuns și acolo, făcându-se prin asta un export de subcultură, de mizerii imprimate pe hârtie -, cum se precizează într-o scrisoare primită de la o persoană mai vârstnică din comuna Vișina, județul Vlașca.

Solicitându-i părerea în legătură cu toate acestea unui pensionar care a lucrat ani în șir în Justiție, acesta ne-a declarat textual:

– Domnule, trebuie umblat urgent la revizuirea Codului Civil și a celui de Procedură Penală, fiindcă așa ceva nu se mai poate tolera! Aici nu e vorba numai de corupție materială și morală, întinsă ca o caracatiță în mai multe ministere și domenii. Nu e vorba numai de a-i trage la răspundere pe cei vinovați, ci de însuși viitorul generațiilor care vin după noi și care nu vor mai putea gusta așa cum se cuvine poezii de Coșbuc, de Alecsandri, de Eminescu, ca să nu mai spun de lirica noastră modernă: Bлага, Ion Pillat, Voiculescu și alții.

Un alt reporter, dorind să afle care este și punctul de vedere al Uniunii Scriitorilor în legătură cu acest caz s-a adresat d-lui Vasile Ghiocel, unul dintre secretarii acesteia, președintele fiind plecat la Paris pentru rezolvarea urgentă a problemelor unor scriitori români din diaspora.

– La noi, domnule, i s-a spus, totul se desfășoară potrivit Statutului Uniunii și nu văd unde ar fi putut apărea corupția. Primul nostru criteriu atunci când Comisia special desemnată ia în discuție primirea unui nou membru nu este numărul de cronici pe marginea cărților solicitantului, ci vârsta lui (trebuie să nu aibă mai mult de patruzeci de ani), pentru că ne punem în trebarea: „Nu cumva omul vrea să intre în Uniunea Scriitorilor pentru a beneficia de jumătatea de pensie pe care, potrivit legii, o dă Statul?”.

– Bine, s-a arătat nedumerit reporterul, dar dacă vine cineva, cum a

fost cazul lui Arghezi, care a publicat primul volum la patruzeci și șapte de ani, și este, totuși, talentat, ce faceți?

– Lasă, d-le, i s-a spus, că un Arghezi nu mai poate apărea azi! Dumneata nu vezi că acum tot românul s-a născut poet, cum zicea Alecsandri, și că oamenii publică chiar din primele clase primare? Uniunea asta nu e nici asociație de binefacere și nici casă de ajutor social. E bine să știi -

În fine, deoarece ancheta procurorilor abia a fost demarată, suntem convingiți că pe parcurs vor ieși la iveală noi și noi aspecte, pe care în clipa de față nici măcar nu le putem bănuși. Pe măsură ce le vom afla, vi le vom face cunoscute și dumneavoastră, stimați cititori.

N.R.: *Acest dosar n-are nicio legătură cu întrebările pe care auzim ca DNA le-ar fi pus de curând Președintelui Uniunii Scriitorilor...*

Reporter

(pentru conformitate **Florentin Popescu**)

CUVINTE CELEBRE

- ◆ La cincizeci de ani, un om poate fi măgar, fără a fi optimist, dar nu și optimist fără a fi un măgar. (**Mark Twain**)
- ◆ Fericirea și prostia numai dintr-o cauză nu sunt identice, pentru că nu toți proștii sunt fericiți. (**Mihail Eminescu**)
- ◆ La urma urmei de ce am renunța la fericire doar pentru că nu putem fi fericiți? (**Ana Blandiana**)
- ◆ La Dumnezeu și în Țara Românească sunt toate cu puțință. (**Al.Vlahuță**)
- ◆ Poporul român nu știe să guverneze și nu se lasă guvernat. (**Carol I**)
- ◆ Cel mai sigur mijloc de a face dintr-un copil un diavol este să-l crești ca pe un înger. (**Aldous Huxley**)
- ◆ Ce fericire pentru mulțime dacă s-ar restaura sclavia! N-ar mai cunoaște spaima timpului liber... (**Julien Green**)
- ◆ Sunt trei căi ca să te ruinezi: femeile, jocurile de noroc și specialiștii. Cu femeile e cel mai plăcut, cu jocurile de noroc e cel mai rapid, iar cu specialiștii e cel mai sigur. (**Georges Pompidou**)
- ◆ Ne naștem singuri, trăim singuri, murim singuri. (**Orson Welles**)
- ◆ Temnița cea mai de temut este aceea în care te simți bine. (**Iorga**)
- ◆ Când ne dăm seama că nu mai suntem copii am murit demult. (**Brâncuș**)
- ◆ Nimic nu-l înșală pe om mai al dracului ca nevasta și memoria. (**I.Băieșu**)
- ◆ Spre deosebire de șah, în viață jocul continuă și după ce ai pierdut
(**Isaac Asimov**)
- ◆ Nu dori nimic și vei fi omul cel mai bogat din lume. (**Cervantes**)

Pina

Se numea Pina. De curând făcuse 15 ani. Nu-și amintise nimeni de aniversare. Din nou televizorul îi acompaniase ziua. Chiar o zi cu noroc! Îngăimă alene de sub pătura de lână petecită și plină de praf și scame adunate de-a lungul iernilor. Camera ei părea o chilie de mănăstire, cu o masă de pe care până și culoarea lemnului se risipise, două scaune vechi cu picioare de fier dăruite de învățătorul Jadea, o icoană lăsată de părintele mamei sale, patul cu stinghii pe care le simțea într-un mod atroce de fiecare dată când se așeza deasupra și soba de fier cu plita crăpată pe alocuri. Se mai găseau prin cameră niște vase pentru gătit, un ceas de-al bunicului și telefonul mobil. Mda, primul ei telefon. Muncise câteva luni la doamna Porfira, iar la final îi dăruise acea cutie zgâriată, cu tastele aproape invizibile și o sonerie ce semăna scâncetului unei maimuțe sub ploaie. Din ziua în care îl primise nu sunase decât pentru ordine.

„Pina, să închizi găinile pe la 6! Nu uita să scoți zăpada de după casă! Pune apă în ciubăr pentru vacă!” Pina... Pina! Pina de dimineată până seara! Dar nu ar fi întrebat-o nimeni despre hrana ei, despre cizmele găurite, despre frigul din casă și hainele prea subțiri și jerpelite cu care trebuia să-și acopere goliciunea...nimeni. Nimeni era prietenul ei cel mai bun, singurul de altfel. Se mai gândea uneori la Tudor și la visele lui. Ar fi plecat și ea din locul acela, dintre animalele cu patru picioare și cele cu două picioare, departe de lotul din țarină, de noroiul mizerabil al drumului, departe de sărăcia vieții aceleia. Și Tudor era de acord. Promise că vor pleca împreună. Cine știe?! Curând, poate! Și dacă a uitat?! Dacă a uitat de ea și de nopțile petrecute în întunecimea porții, pândiți de vreo zgâtie de babă gata pregătită de a înșira vești proaspete până-n cealaltă comună? Așa își avea început urecheala coanei Porfira. „Pina, nu mai sta cu lingăii noaptea-n poartă! Pina, ești prea mică pentru măritat! Lasă handralăii și vezi-ți de casă!”

O căruță de reproșuri și îndemnuri îi răsunau în cap. Le cunoștea pe de rost, le prevedea ordinea, dar mai ales obosise să le tot audă. Nimic din ce făcea era îndeajuns de mulțumitor sau important... Ehehei, important era sacrificiul fraților săi care-și petreceau zilele așteptând să intre vreun client în hotel, să-i care bagajul până în cameră și apoi să aștepte bacșișul. E chiar o muncă grea. Nemaipomenit de grea! Nemaipomenit era un cuvânt care îi plăcea lui Tudor. Îl repeta mereu, indiferent de situație. Suna plăcut din vârful limbii. Mestecat cu tutunul furat bătrânului său (ar fi putut bine să-i fie bunic în loc de tată), suna plin, un cuvânt împlinit.

Ziua se scurgea alene. Puțină treabă, grijania mă-sii! Înjură Pina, în-

torcându-se de la baba Sevastia. Și niciun ban! continua să se mustre fata, încercând să-și deschidă poarta. Pân'la pensie are să uite baba de banii mei și iar mi-o da slănină la sare! zise mânuind cu nervi vătraiul, să mai scoată din cenușă cele câteva bucăți de jar ce supraviețuiseră gerului zilei.

Se apropia seara. Numai gândul ciorapilor uzi și al ușii întredeschise o muncise toată ziua. În creier continua să-i răsună întrebarea: Cum să ai ciorapii uzi dimineața sub pătură?! Mai alergă pe ici colo după treburi, apoi se strânse definitiv în casă, încuind bine ușa. Mâncase doar câteva linguri de linte în după-amiaza aceea. I-ar mai fi priit câte ceva înainte de culcare. Dar ce?! Cămara găzduia doar niște bucăți de slănină primite pentru munca pe la vecini și niște borcane cu gem de coacăze, și ăla mucegăit. Pina își schimonosi nasul și gura într-o strâmbătură urâcioasă în fața bunătăților și trase cu zgomot ușa după ea. Fugi și se vârî sub așternuturi. Erau câteva săptămâni de când se trezea noaptea cu un fel de palpitații și leșin, de parcă ar sta să i se întâmple ceva. Se cuibări sub pătură, cântări telefonul și hotărî că la ora aceea nu o mai sună nimeni. Mai rămase lumina. Se întinse din pat și închise becul. Nici nu încercă să ațipească bine, că o năpădiră frigurile. Alunga gândurile ca pe niște năluci. Întunericul prindea contur. Aceleași senzații care o treziseră o împiedicau să adoarmă. De ce aveam ciorapii uzi sub pătură și ușa deschisă?!

Dintre toate inimile acestui pământ bolnav, Pina își veghea sinele cuibărit între formele creionate de ultimele limbi de foc din sobă. Afară era ger. Ușa, deși prost poziționată în tocul ei, era închisă și încuiată pe dinăuntru. Frigul o înghesuia între scândurile patului. Ultimele scântei dădeau colțul una câte una. Noaptea năclăia pereții camerei. Pina continua să se foiască, să se îndrepte, să-și urce genunchii până la gură. Somnul însă nu se lăsa însăilat. Satul nu mai scotea niciun zgomot, se frânse sub pătura grea a întunericului. Până și lunii îi era frig, căci se pitise după o imensă unduire de nori prea le-neși în plimbarea lor lăsând doar uneori să se întrezărească silueta ștearsă a astrului. Era noapte adâncă și frig și o stare de însingurare acoperise pământul. Pina continua chinul de a trage plapuma odihnei peste creierul său. Liniștea se cuibărise în toate ungherele.

Uuuuuu! spintecă văzduhul. Din ce în ce mai aproape și mai deslușit, sunetul puneă stăpânire pe spațiul dintre ea și cer. Inima-i huruia ca roțile trenului. Urletul mașinăriei continua înaintarea. În jur nu se vedea nimeni. Dihania cu rât de fier și brațe ciudat de subțiri și dure venea scâncind ca un sugar prea obosit de plâns. Și ea privea magnetizată de dincolo de ea. Privea cum i se scurg printre degete visele, durerile și geamalăcul de neputințe. Iar trenul înainta. Părea o iluzie în care moartea îți dă palme peste față. Avea să guste libertatea.

De dimineață gura satului se strânse ca la hram, doar locația era di-

versă. S-au adunat la gară. Își făceau cruci și blestemau. „Ceasu' rău, mamă!” Dădeau târcoale fetei ca niște vulturi prăzii.

„Ce căuta ea acolo la 3 noaptea?!” se proțăpi o babă în fața agentului. Mulțimea de capete îngăima din când în când câte-o aluzie. „Strigoi! Strigoi, maică!” jură o bătrânică pe basma că ar fi fost cauza. Încet, cu tâlc și vehemență, legenda se năștea. „O fi împins-o careva!” zise unul. „Io am mai văzut-o orbecăind noaptea prin sat. Când am oprit-o ș-am întreat-o de ce umblă noaptea descălțată, se uita la mine de parcă ar fi înnebunit. Mă vedea, dar parcă nu era ea.”

Pina zăcea în propriul sânge înghețat. Un lac de sânge aproape vișiniu nuanțat în diverse forme colora cimentul. O hartă a propriei identități se crease în jurul ei, strângând-o parcă într-o ultimă îmbrățișare pământească. Fata încă mișca și murmură. Umbrele se învârtău pe lângă ea devorând contururile. „Chemați-l pe Tudor!” strigă cineva. „Nu-i acasă! O plecat în Germania!” Și el fără să-mi spună!

Dan Noră

Tămâie și otravă *-glossă madrigal-*

Doamnă din rondeluri, doamnă din
sonete,
Când te strâng în brațe, simt în
vene lavă,
Te-aș picta întruna, nuduri și
portrete,
Tu îmi ești tămâie, tu îmi ești
otravă.

Muză-mi ești, iubito! Ziua, Euterpe,
Noptile, Erato vine să mă-mbete;
Versurile mele, fără tine-s sterpe,
Doamnă din rondeluri, doamnă
din sonete.

Când lipsești, iubito, zac în agonie,
E-ntunerice beznă, parcă-s o epavă,
Când răsari, în trupu-mi nervii toți
învie,
Când te strâng în brațe, simt în
vene lavă.

Coapsele și sâinii îți pictez cu gura,
Trupu-i ca o pânză,-ntins pe
șevalete;
Tremură penelul, tremură pictura,
Te-aș picta întruna, nuduri și
portrete.

Sprintenă la minte și la trup zglobie,
Uneori vioaie, alteori mai gravă,
Cochetezi cu toții,-s ros de gelozie,
Tu îmi ești tămâie, tu îmi ești
otravă.

*Tu îmi ești tămâie, tu îmi ești otravă,
Te-aș picta întruna, nuduri și
portrete,
Când te strâng în brațe, simt în
vene lavă,
Doamnă din rondeluri, doamnă din
sonete.*

Lansare de carte

Mecanica cuantică a inimii

Vineri, 9.05.2014, la sala SE-VA EVENTS din incinta complexului MFA Mizil, a avut loc lansarea volumului **La marginea lumii** (Editura TIPOMOLDOVA - 2014, colecția „Opera omnia - Poezie contemporană”, redactor de carte **Aurel Ștefanachi**, prefață **Ion Holban**, autori **Emil Proșcan** și **Ecaterina Bargan**).

Criticul ieșean notează, în prefața intitulată **Ofranda contopirii**: *cartea aceasta e un expertiment liric unic, probabil, în poezia noastră, textele fiind «scrisori» schimbate în registrul unei intense trăiri erotice care se (re)descoperă mereu într-un dincolo «infinit de aproape» și într-un timp care se scurge inexorabil...*

Aceasta amintește - mai spune criticul - de un proiect mai vechi, Adi Cristi și Shaul Carmel, unde poeții scriau despre același subiect, dar în paradigma fiecăruia, în timp ce, în cazul de față: Emil Proșcan și Ecaterina Bargan nu fac altceva decât să se plaseze între un reper și altul, într-o mereu invocată «singurătate în doi».

La eveniment au participat:

Cassian Maria Spiridon (președintele Filialei Iași a USB, redactor-șef al revistelor *Convorbiri Literare* și *Poezia*), **Aurel Ștefanache** (directorul Editurii TIPOMOLDOVA), **Corneliu Irimia** (directorul Filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești, actorii **Magda Catone** și **Constantin Cotimanis**, cantautorul **Raul Cârstea**, scriitorii buzoieni **Nicolai Tăicuțu**, **Emil Niculescu**, **Stan Brebenel** și **Lucian Mănăilescu**, numeroși prieteni, salariați ai primăriei și locuitori ai orașului Mizil.

Versurile, recitate magistral,

au constituit fundalul discuțiilor și opiniilor, exprimate nu doar la microfon, ci și în sală, discuțiile subliniind particularitățile acestui „experiment” liric (*poți scrie despre ploaia care/ cade peste întinderea nesfârșită a mării sau despre/ pașii de dans prin viață, cei care urmează firesc/ cursul prezentului sau poți să nu scrii nimic,*

să lași/ foaia albă să plutească spre poalele muntelui ca și/ cum acolo ai strâns toate zăpezile și vrei să dai/ frumusețe vieții - **Despre anotimpuri în care cuvintele ning**); Oamenii sunt colorați, unii au/ măști, alții doar lumină, pocnesc bice, limbile/ clopotelor alungă și cheamă destine, liniștea se/ sparge în mii de fărâmițe bune de băgat în buzunar/ pentru rostul zilelor (**31 decembrie 2011**).

Cineva spunea: „Fericirea nu face parte din lumea reală, ci din visele așteptării, dintr-un univers paralel guvernat de legile mecanicii cuantice ale inimii”, argumentând cu versuri din poezia **Lumi paralele**: *tot ce-am văzut până acum sunt niște exponate de muzeu,/ un petic de pământ, o înfinitate de cer, un număr de oameni/ însuflețirea lor este în spatele unui geam care atunci/ când întind mâna devine și mai mat, culorile sunt cioburi/ pe care calcă indiferentă mulțimea,/ aș vrea să pot descrie-n așa fel, încât să nu pară un peisaj însuflețit/ ci, luați de mână, să intrăm cu totul în cadru,/ mișcarea să fie foarte aproape, culorile vii, oamenii atât de reali/ încât să ne putem atinge, să simțim sângele cum se transformă/ în zâmbet până când mâinile ar putea deveni aripi/ de adus cerul mai aproape.*

La fel cum timpul și spațiu se curbează în sentimente din copilărie: *dar eu sunt atât de/ departe și ora aceea de mult nu mă mai zguduie la/ fel ca atunci când depărtarea era mai îndurătoare și/ tu cotrobăiai prin mine, precum bunicul meu la gura/ sobei umbla prin măruntaiele cerului*

și-mi povestea/ despre viață. (Ora de vizită)

S-a remarcat, de asemenea, polivalența anumitor simboluri, frecvent întâlnite în paginile cărții; nenculoarea alb asociată nesfârșirii devine culoare, absorbind nuanțele zăpezilor, ale rochiilor de mireasă și petalelor de floare: *ninge neconținut/ fără milă (Înduplecare); și ninge la fereastra/ din care, de mai mult timp, lipsește mușcata cea roșie (Infinitul e cu siguranță alb); urmele tale sunt demult în neantul ninsorilor/ precum tot ce e alb/ și se plimbă din floare de cireș în floarea de crin a zăpezii/ albul inert din coala de scris pătrunde în mine ca un/ viscol printre giurgiumelele geamului (Salutări din turnul de veghe).*

Uneori albul e chiar mai mult decât viziune cromatică, substituindu-se simțurilor: *marea se scurge și sarea/ pe obraji și pe buze rămâne la fel cum sunt eu (Contemplare).*

Copilăria nu putea să lipsească, prin ferestrele ei lumea devenind un spectacol al nostalgiilor: „s-a trezit bunicul în/ mine, a tăiat niște lemne și a stat o vreme de vorbă cu/ căinele din ogradă, cu vrăbiile de pe

garduri, cu/ arborii fructiferi din grădină” (**Se desfac visele**); vroiam să mă cațăr sus, acolo unde cireșele puteau să/ se înmoaie în cer și să devină albastre (**Nu aprindeți lumina**); păpușile adevărate nu simt durerea/ când le tragi de păr sau le smulgi o mână/ durerea lor e în tine și vine din cer (...)/ în orice copilărie există un ungher în care/ un clown plânge (**De-ale durerii**)

Ce justifică, așadar, această carte? Poate iluzia de care avem nevoie cu toții pentru a supraviețui în vis (este cazul să inventăm o altă trezire decât cea a/ dimineții, să inventăm un limbaj comun prin care să/ ne înțelegem tăcerile, să ne simțim sarea lacrimilor și/ puterea de iubire să o punem la picioarele/ trecătorilor veniți din pădure, să le spunem: veniți, ne/ cheamă copacii să găsim și noi un sol pentru cer,/ pentru că ea se apropie, vijelia cea mare și definitivă,/ pentru că suntem singuri și zilele trec în goană - **Nimb**).

Sau poate sentimentul plutirii fulgului de zăpadă ce se transformă în lacrimă: are suflet tristețea mea, noaptea umblă prin cerul desculț și/ aprinde stelele în cer, trage de clanta ușii aceleia/ inaccesibile de la capăt, se plimbă prin vise tăcută,/ alunecă pe eșafoduri spre o dimineată în care ninge/ mult, încerc să-mi imaginez cum ar fi dacă și ea,/ tristețea, m-ar părăsi (**Dreptul de a fi**)

Ceea ce este important, cu adevărat, ține însă de libertatea interioară, de puterea iubirii și de dreptul la iluzie, pe care autorii și le-au asumat pe deplin.

Poezii din volum

Numărând

Voiam să fim speciali, dragul meu,
voiam ca toate culorile lumii
să ni se scurgă în palme când luna
se apleacă tăcută și blândă
peste amintirile noastre.

Așa precum anotimpurile
copacilor

voiam să fim,
dincolo de linia aceea în care cerul
se îmbrățișează cu pământul,
te desenam în fiecare ninsoare
ce venea mereu fără tine
și-n ea deslușeam atâtea-nceputuri
încât însăși frumusețea încremenea
în mii de ferestre sub îmbrățișarea
celor mai curajoși fulgi.

Dar tu ești dincolo, mereu dincolo,
în locul infinit de aproape,
dimineța netrebuința mâinilor
o port în spațiul acela, la fel,
domestic, zăpada își revărsă neantul
în mine.

Și prin el rățăcesc ca un copil
ce descoperă întâia oară
lumina cu ochii lucizi,
și durerea i se domesticește
ca o lacrimă dizolvată în frumusețe.

Ninge a cântec de leagăn

mama mea e acum
în mijlocul unei ninsori
și zborul de-acolo e cel mai sfânt,
viscolește în frigul din oasele mele,
zăpadă mi-e pielea și lacrimile
o topesc până la visul
în care mergeam cu mama de mână
în grădina cu fructe și flori
iar păsările vorbeau între ele
altfel decât ne vorbim noi,
presimt un val de prea multă liniște
și-i simt surzenia durerii,
nu mai vreau amintiri împietrite,
nu mai vreau praf peste urme
și palme încleștate, ce simplu
acum înțeleg munții, nemișcarea lor
în universul zdruncinat de albastru,
muțenia zăpezii înghite umbre
și adâncul prăpastiei spre care
mă poartă, nu ne lasă
în prăbușirea-i lipsită de simțuri,
mama mea și cu mine
mai avem de străbătut drumuri
cu primăveri și cu viață, cu apusuri
calde și atâta dragoste de dăruit,
atâta dragoste înăuntru
câtă ar putea hrăni galaxii,
mama mea e în mijlocul unei ninsori
și pictează din gânduri împletite
cu migală un tablou fără ramă și
fără margini.

Despre sinceritate

Ție nu îți ascund, ție pot să-ți spun
despre păpușa de cârpe de lângă mine,
și-a legat moartea de colier,
păpușa care colecționează vise
cu ochi - cioburi de mărgăritar,
tu trebuie să știi despre
ferestrele mele sparte și despre
cioburile ce nu-mi lasă descultul
să se apropie, trebuie să știi
că nu-mi poți da din înțelegerea ta
partea ce mi se cuvine, exact,
ai râs când ți-am spus că sunt
o fereastră spartă care merge
pe stradă, îmi apăsai fața și te uitai
cum sângele iese, nu se poate una
ca asta, inima nu are cum să ajungă
atât de rapid la suprafață și-atât
de mare, norii se resorbeau unii
în alții și soarele în apusul său părea
că e sensul invers al răsăritului de azi
și de ieri și că timpul merge-napoi,
că cioburile vor reveni la netezimea
întregului și-n el te-ai putea vedea,
la rândul-ți, întreagă, străzile
anotimpurilor mergeau înapoi
respectând același ritual al tăcerii
și-mi era foarte teamă să nu trec
dincolo de copilărie, păpușa de lângă
mine are cârpele feței tocite
de îmbrățișările obrazilor mei,
de aceea nu moare niciodată
și nici nu poate urî.

PROZĂ UMORISTICĂ

Lică Pavel

GPS-UL INCLUS

Visul de a avea mașină mică, mi s-a împlinit, în sfârșit, în prima zi de pensionar. M-am prezentat cu bucuria în suflet și nevasta de braț la dealer-ul care mi-a înmănat solemn cheile autoturismului: o Skodă verde, ca rochia soției mele, dar mult mai nouă și nefolosită.

Deosebit de amabil, vânzătorul ne-a asigurat că am făcut afacerea vieții noastre, ne-a arătat bordul mașinii, precizând că acest model are și GPS inclus, apoi m-a poftit să urc la volan pentru un test. L-am refuzat, explicându-i că nu-i de demnitatea mea să fac proba unei mașini din moment ce n-am urmat școala de șoferi. Și-a cerut scuze, le-am primit dezinteresat, preferând s-o testez pe aceea care mă însoțise aici, posesoare de permis auto. Nu de alta dar voiam să știu și eu de ce polițiștii ăia răi de la circulație au picat-o de trei ori la examenul de conducere.

– Nu e nevoie de probe, domnule - zise nevastă-mea - am încredere în producător, firma Skoda are de cinci ori vârsta mea!

Dealer-ul mă privi compătimitor și, profitând de momentul în care șoferița se așeza la volan, mă bătui pe umăr și îmi șoptii încurajator:

– Săraca, arată de șaizeci de ani deși, după calculele mele, având în vedere că Skoda există ca firmă de un secol, o sută împărțit la cinci ne dă douăzeci. Știu ce înseamnă boala progeria, dar nu disperați, Dumnezeu e mare!

M-am simțit dator să restabilesc adevărul istoric și am rostit tare, să mă audă consoarta:

– Domnule pare de șaizeci, dar la cincizeci ai ei, nu-i dai patruzeci și cinci!

Și, mândru de acest compliment, m-am urcat în mașină satisfăcut.

– Câtă bătăranie! scrâșni nevastă-mea.

– Așa e, dragă, n-au toți educația mea! am aprobat-o, în timp ce-mi fixam centura de siguranță.

– Crezi că mă refeream la celălalt tâmpit?

Și, înfuriată, demară în trombă, ieșind pe poarta show room-ului. Preventiv mi-am făcut semnul crucii cu limba în gură, știind că doar așa îi ajută Dumnezeu și pe atei în cazuri critice. Oglinda retrovizoare din dreapta mi-l înfățișă pe celălalt tâmpit făcând și el niște semne, dar cu ambele mâini ca și când ne-ar fi chemat înapoi, dar sunt convins că nu puteau fi decât semne de

bun rămas. Politicos băiat. Nu ca șoferii care veneau din sens opus.

Claxonau, frânând speriați cât mai pe marginea străzii și ne înjurau, unii cu fleșurile farurilor, alții pe cale bucală, ba unul, deschizând geamul mașinii, a întrebat-o pe nevastă-mea, cine dracu' i-a dat permisul.

– Tâmpitule! îl gratulă ea și zău că i-aș fi dat dreptate dacă n-ar fi răsarit ca din pământ un agent de circulație, semnalizându-ne să oprim.

Surprinși, am aflat de la el că suntem pe un drum cu sens unic și că mergem împotriva curentului, iar asta costă. I-am mulțumit pentru informație dar cum mulțumirile n-au valoare de schimb, el ne-a dăruit un proces-verbal de contravenție și a avut amabilitatea să ne indice prima stradă la dreapta, pentru a scăpa de riscul coliziunilor. Nu degeaba îmi făcusem eu semnul crucii însă, nefiind la vedere, Cel de Sus ne-a aruncat în plin mister, pe o stradă necunoscută de la periferia orașului. Noroc că geniul femeii mele a intrat rapid în funcțiune, punându-mă să pornesc GPS-ul. Ca să nu-i arăt că habar n-aveam de tehnica digitală, mizând pe inspirație, am apăsat butonul *Pornit* și micul ecran s-a luminat odată cu chipul meu.

– Dragă - mă adresez nevastei - aici zice că vrea o limbă. Tu ce preferințe ai?

De data aceasta s-a luminat chipul ei și mi s-a părut că mă privește cu mult dor, ca în anii tinereții.

– Chiar ești tâmpit? se interesă nevastă-mea îngrijorată. Folosește-ți limba, omule, doar suntem români!

I-am urmat îndemnul, însă m-am blocat la configurarea traseului. Ca să nu fiu din nou tâmpit, n-am mai cerut părerea șoferiței și am făcut dovada genialității mele:

– Gata, dragă, l-am programat pentru cel mai scurt traseu. Dă-i bice!

GPS-ul începu să ne indice drumul cu vocea unei femei: Mergeți înainte 800 de metri și viraji prima la dreapta... Ați depășit viteza... Părăsiți sensul giratoriu la a doua ieșire... Ați depășit viteza... La prima intersecție viraji la stânga...

Tocmai când îi aduceam în gând laudă Tatălui Ceresc pentru invenția aceasta care ajută orice prost să ajungă oriunde, fără a încălca regulile de circulație, nevastă-mea mă întrebă dacă două ore nu sunt totuși prea mult pentru a parcurge, cu cincizeci la oră, cei șapte kilometri câți ne spusese GPS-ul că am avea până acasă.

Ascultând muzică la radio și furat de peisajul periferiei pe unde n-am visat să ajung vreodată, scurgerea timpului mă lăsase indiferent.

N-am apucat să-i răspund că inteligentul aparat de poziționare prin satelit ne anunță sosirea la destinație și conducătoarea auto frână brusc:

– Am ajuns, tâmpitule! Uite-ți fratele geamăn!

Eram în fața show room-ului de unde plecasem și simpaticul vânzător se îndrepta spre noi...

EXPIRAT

Fără îndoială, cine a inventat cutia poștală de la bloc a fost fie cinic, fie masochist, fie torționar, altfel Ifrim Gafencu nu-și explică existența unui obiect care-i aduce întotdeauna ceea ce nu cere, de regulă facturi și pliante publicitare.

Zilnic trece pe lângă ea cu ură, deschizând-o doar o dată pe lună, cum a fost nevoit s-o facă și astăzi, ca s-o descongese.

Așa că intră în apartament cu un vraf de hârtii. Le aruncă pe masa din bucătărie unde tovarășa lui de viață tocmai își ștergea lacrimile:

- Ce ai Gherghino, de ce plângi?
- De ceapă... Ce e cu maculatura asta?
- E pentru cultura ta!

Emoționată de grija soțului pentru intelectul ei, Gherghina lăsa cuțitul pe tocătorul de lemn și apucă primul pliant publicitar. Eliberat de apăsarea acestuia, un fluturaș de hârtie își luă zborul spre podea. Primul impuls al Gherghinei a fost să nu se coboare până la cel mai de jos nivel al lecturii, dar văzând că fluturașul era șampilat, îl ridică la înălțimea cuvenită unui document oficial. Îi sări în ochi cuvântul mandat încercuit cu pixul și, speriată că-i paște procuratura, își duse mâna la inimă. Având însă o inteligență precocă, deduse că era doar un aviz poștal.

- Ifrime, vino repede, să te bucuri!

Bucuros să se bucure, Ifrim lăsa televizorul și năvăli în bucătărie.

– Omule, du-te la poștă, că ne-a trimis bani din Spania căpșunarul nostru, mânca-l-ar mama de băiat. Uite avizul!

Omul se uită la hârtie, o răsuci pe ambele fețe și, brusc, se întoarse spre teancul adus din cutia poștală. Disperarată, Gherghina văzu cum îi e aruncată cultura la coșul de gunoi, pe masă rămânând un plic cu antetul fiscului, nelipsita factură de la ELECTRICA și încă doi fluturași poștali. Ifrim înșfăcă precipitat resturile de maculatură, își pipăi în buzunar cheile mașinii și, fără alte explicații, părăsi căminul conjugal.

Oficianta de la ghișeu unde arăta cele trei hârtiuțe îi zâmbi angelic:

- Ați fost plecat din localitate?
- Nu, domnișoară, unde să plec?

– Păi, după trei avizări, n-ați avut timp să veniți? Îmi pare rău, a expirat termenul de păstrare a banilor și i-am returnat chiar ieri expeditorului!

- A expirat?
- A expirat!

Ifrim ieși năuc din clădire. Ăsta-i blestemul cutiei poștale! își zise el în timp ce învârtea cheia de contact. Ajunse relativ repede la casieria administrației financiare. Nu fusese curios să deschidă plicul, știind că acolo era

înștiințarea de plată a impozitului pe casă și mașină, cu suma cunoscută, aceeași ca în anii anteriori.

– Aveți de plătit o penalizare de unu la sută! îi zâmbi casiera.

– Penalizare?... De ce?

– A expirat termenul normal. Vă dați seama, dacă nu vă trimiteam invitația să veniți mai repede, penalizările ar fi crescut și mai mult. Dar statul are grijă de cetățenii săi iar noi vrem să fiți pe deplin satisfăcut de serviciile noastre!

Deplin satisfăcut că a plătit și penalizarea, Ifrim, ajuns la mașină, avu o presimțire neagră: nu cumva și termenul de plată al facturii de la Electrica expirase? O citi cu atenție și se liniști: da, trebuia să plătească și acolo penalizări.

Acceleră să ajungă mai repede la destinație, ignorând indicatoarele cu limitarea vitezei de rulare. Sunetul unei sirene îl făcu să privească în oglinda retrovizoare și, observând mașina poliției, se înscrise pe prima bandă pentru a-i lăsa cale liberă. Spre mirarea lui, polițistul din dreapta șoferului, îi făcu semn să tragă pe dreapta. Opri și avu un sentiment de siguranță și încredere când agentul care se aplecă la geamul mașinii îi ceru actele la control, cu un salut regulamentar. Asta-i place lui Ifrim la polițiști: chiar dacă apar întotdeauna când n-ai nevoie de ei, sunt foarte politicoși. Încântat de neașteptata întâlnire scoase actul de identitate și permisul de conducere.

– Stimate conducător auto - îi zâmbi polițistul - pe lângă faptul că ați depășit viteza legală, constat că v-au expirat și permisul și cartea de identitate...

– Blestemul cutiei poștale! exclamă contravenientul.

– Pardon?

– Nimic, nimic, vorbeam singur! îl asigură șoferul pe polițistul care îl privea acum cu suspiciune. Și ca să nu intre în detalii, ceea ce ar fi aruncat o lumină proastă asupra comportamentului său neadecvat cu o nevinovată cutie lipsită de apărare, mulțumi pentru hârtia pe care i-o înmână reprezentantul legii. Erau trecute acolo motivele pentru care fusese amendat însă n-a mai îndrăznit să-l întrebe de ce se numea proces-verbal când totul era scris?

– Puteți plăti amenda la poștă sau la administrația financiară!

– Până când?

– Oricând. Amenda nu expiră!

Fericit că are în mână un document care nu expiră, Ifrim regretă totuși că nu l-a oprit poliția înainte de a ajunge la poștă sau la fisc, l-ar fi scutit de un drum suplimentar. Acasă, după ce povesti prin ce a trecut, o rugă pe Gherghina să-i aducă certificatul lor de căsătorie.

– Da` la ce-ți trebuie, bărbate?

– Să văd dacă n-o fi expirat și ăsta, femeie, iar noi stăm ca proștii împreună!

6 DIN 49

Ca în fiecare dimineață când își bea cafeaua, Călin Bogatu aștepta nerăbdător să audă la radio horoscopul zilei, interesându-l doar zodia Taurului sub care avusese norocul să se nască în urmă cu trei decenii și, bineînțeles, zodia frumoasei sale soții, o Fecioară șatenă cu ochi verzi.

Parcă ghicind că se gândea la ochii nevestei, aparatul îi încântă auzul cu o melodie romantică pe versuri optimiste: *Niciodată ochii verzi/Niciodată să nu-i crezi/Că te mint și n-ai noroc/ Spune-mi însă ce te faci/Dacă ochii verzi ți-s dragi/Și-s pe inimă stăpâni?*

Căsătorit de doar trei ani, Călin era gelos pe soția lui, mai ales de când observase că se tulbură în prezența lui Marcel, fostul lui coleg de facultate, burlac întârziat însă cu succes în afaceri. E drept că prietenul suplinea unele gesturi nefolositoare pe care el nu le făcea pentru Lili, cum ar fi să-i ofere din când în când câte un buchet de flori. Nici n-ar fi avut rost să cheltuiască banii pe așa ceva din moment ce, din două în două săptămâni, Marcel îi vizita pentru reîmprospătarea florilor din vaza unde le așeza Lili. Călin îi era chiar recunoscător că îl luase la firma lui pe post de director cu aprovizionarea, funcție care-l obliga la multe deplasări prin țară, iar pe Lili a angajat-o ca secretară. Ce mai, un prieten de familie în toată regula.

Melodia se terminase și vocea feminină care anunța horoscopul zilei îi îndepărtă gândul de la patron:

– ... Taur: Azi vă paște norocul. Puteți juca la Loto. În dragoste vă așteaptă surprize mari... Fecioară: Se profilează un mare câștig financiar. Dragostea vă dă târcoale, s-ar putea să vă aflați perechea...

– Ce prostii, zise Călin când apărură și Lili din baie, tineriiăștia de la radiourile comerciale au impresia că toți ascultătorii sunt necăsătoriți!

– Poate or fi prostii, dar dacă s-ar îndeplini?

– El înghiți în sec fiindcă-și terminase cafeaua. După o logică elementară Lili, ca orice femeie interesată de viitor, nu se putea referi decât la partea cu banii. Așa că se hotărî să câștige la Loto. În drum spre firmă, opri mașina în fața unei agenții, pe fereastra căreia scria mare, cu litere de tipar albastre: NUMAI ȘASE-S NOROCOASE!

– Ai numere preferate? Își întrebă nevasta, înainte de a coborî.

– Da, pe cele norocoase!

– Atunci pe-alea le bifez!

– Doar că nu era lămurit care din cele patruzeci și nouă de numere sunt aducătoare de noroc. În agenția Loto, fiecare număr îi făcea cu ochiul. Cum voia să aleagă unul, altul îl striga disperat că el este mai breaz. Derutat, jucătorul chibzui câteva clipe și se hotărî asupra celor cu semnificație familială: zilele și lunile de naștere ale lui și ale soției și numărul de litere din nu-

mele lor de botez.

– Pune-n poșetă acest buletin care ne va schimba viața de poimăine, când va fi tragerea Loto 6 din 49!

– Și dacă ne vine pleșca, ce vei face cu banii? Că dacă te-ai fi priceput la afaceri ca Marcel, nu mai visai la cai verzi!

Verdele asociat cu numele patronului avu un efect neașteptat: la radioul mașinii se difuză din nou acea melodie de dragoste: *Niciodată ochii verzi/ Niciodată să nu-i crezi/ Că te mint și n-ai noroc...* Și viermele geloziei se zvârcoli în inima soțului.

Dar ajuns la sediul firmei uită de gândurile negre când patronul îi spuse că trebuie să plece chiar a doua zi în China pentru recepția unei mari comenzi de produse electronice. Vestea o bucură și mai mult pe Lili care își dorea mătăsurii naturale de acolo.

– Să nu uiți de tragerea Loto! îi spuse el a doua zi, când plecă la aeroport. Să nu pățim ca-n **Două loturi** de Caragiale!

– Nicio griją, din poșeta mea nu se pierde nimic!

Însă Călin Bogatu, chiar la mii de kilometri depărtare de țară visa numai șase norocoase. Și acolo, la un hotel situat pe drumul mătășii, a descoperit el pe laptop că zeița Fortuna i-a pus mâna-n cap. A sunat-o imediat pe Lili dar robotul i-a spus că abonatul este momentan indisponibil. Speriat să nu fi pierdut nevasta buletinul cu numerele câștigătoare a încercat din nou s-o contacteze, dar zadarnic. Nici în zilele următoare rețeaua de telefonie mobilă nu l-a ajutat, astfel încât întoarcerea acasă a fost o mare ușurare.

Fericit, a intrat în apartament, strigând-o pe Lili cu un inteligent joc de cuvinte:

– Iubito, s-a întors Bogatu în milioane de euro!

Nu-i răspunse însă nimeni. Uimit, descoperi pe masa din sufragerie o coală de hârtie cu scrisul de mână al soției: *Căline, am plecat cu Marcel care ție să folosească bine norocul...*

Parcă lovit în cap, Călin se așează pe scaun:

– Bine că n-a pierdut norocoasele! își zise și porni absent radioul.

Din difuzor se revărsă romantica melodie, cunoscută lui: *Niciodată ochii verzi...*

Un bărbat în vârstă bea un pahar cu vin în curte, alături de soție. Deodată zice:

– Te iubesc atât de mult... nu știu cum aș fi putut trăi toți anii așa-tia fără tine.

Auzind aceasta soția întreabă:

– Ești tu sau este vinul cel care vorbește?

La care el răspunde:

– Sunt eu... vorbeam cu vinul.

FRONTIERELE CUNOAȘTERII

Misterele peșterii de la Movile

FORME DE VIAȚĂ UNICE PE TERRA

În 1986, din dispoziția lui Nicolae Ceaușescu, un grup de cercetători începe prospecțiunile geologice în zona 2 Mai - Vama Veche, în vederea construirii celei mai mari termocentrale din România. Locul ales se afla într-o zonă carstică dominată de movile, făcând parte, din punct de vedere geologic, din Platforma Moesi-că. (Platforma Moesi-că cuprinde zone ce se întind de o parte și de alta a cursului inferior al Dunării, între Depresiunea Precarpatică, la nord, Depresiunea Prebalcanică, la sud și Oro-genul Nord-Dobrogean la nord-est.)

Reputatul geolog Cristian Las-cu, evocă astfel evenimentele care vor duce la o descoperire uluitoare: „Am forat un puț și la 20 de metri adâncime am nimerit chiar în galerie unei peșteri. Am văzut pe pereții încăperii mișunând paianjeni, scorpioni, miriapozi și alte viețuitoare...”.

Biologii și specialiștii de la Institutul de Speologie, care au determinat fauna, au ajuns la concluzia că formele de viață de aici sunt unice în lume: o specie nouă de paianjen, singurul scorpion de apă dulce cunoscut, lipitori cavernicole etc. Cum termocentrala nu s-a mai construit, cercetătorii au avut timp să studieze această lume S.F., concluziile fiind de-a dreptul șocante.

Se pare că ecosistemul din peștera de la Movile este unul separat de exterior în urmă cu aproximativ 5,5 milioane de ani. În absența lumi-

nii solare microorganismele de aici folosesc chemosinteza pentru a-și procura hrana (utilizează energia chimică rezultată din oxidarea hidrogenului sulfurat) ceea ce a dus la formarea unui strat cu aspect lăptos, plin cu microorganisme, care au constituit hrană pentru celelalte animale aflate în peșteră. Acest sistem autosusținut nu a fost niciodată întâlnit la suprafața Terrei.

Studiul a dus la identificarea a 35 de specii noi de animale, printre care: un miriapod de circa 10 centimetri, a cărui mușcătură este veninoasă, doi pseudoscorpioni, o specie nouă de lipitoare, patru păienjeni și un scorpion de apă, diferit de rudele sale cunoscute.

Locuitorii subterani au o culoare pală, iar ceea ce îi diferențiază complet de rudele lor de la suprafață este lipsa totală a vederii și antenele de proporții gigantice pe care le folosesc pentru a se deplasa pe întuneric.

Din 1996, peștera a fost luată în vizor de NASA, cercetătorii români și americani având posibilitatea de a înțelege mecanismele apariției vieții, inclusiv pe alte baze decât cele cunoscute până acum, iar intrarea a fost închisă cu o poartă masivă de beton armat pentru a izola mediul inte-

rior de influențele climatice și biologice de la suprafață. Peștera nu poate fi vizitată decât de specialiști, în echipe de 2-3 persoane, iar durata unei vizite nu trebuie să depășească două ore.

Cireșii extratereștri

În perioada cât au lucrat pe Stația Spațială Internațională (2008 – 2009), astronauții japonezi au luat cu ei diferite soiuri de semințe, printre care și 265 de semințe de la un cireș bătrân, aflat lângă un templu budist din Gifu, zona centrală a Japoniei, cireș despre care se crede că are 1250 de ani. Una dintre semințele care au ajuns în spațiu a fost plantată în apropierea templului. Aceasta a încolțit și a crescut mai repede decât altele din specia sa (care nu au ajuns în spațiu). Acum, la doar patru ani, pomul a înflorit, deși arborii de acest tip înfloresc abia după 10 ani de la plantare. Semințele „spațiale” au fost plantate și în alte 14 zone diferite din Japonia și deja în 4 dintre ele cireșii au înflorit. Mai mult, cel puțin într-un caz, florile cireșilor tineri arată puțin diferit de cele ale speciei (conțin mai puține petale).

Evoluția sâmburilor a uimit

călugării budiști și oamenii de știință deopotrivă, mai ales că Proiectulul „semințelor spațiale” nu a avut neapărat un scop științific, ci mai degrabă unul educativ și cultural, îndemnându-i pe copii să adune semnițe și să învețe cum cresc copacii și cum trăiesc după întoarcerea din spațiu, a declarat Miho Tomioka, un purtător de cuvânt al organizatorilor.

Cauza înfloririi timpurii este un mister. Se presupune că „expunerea la razele cosmice puternice a accelerat procesul de germinare și de creștere, în general”, a declarat Kaori Tomita -Yokotani, un biolog de la Universitatea din Tsukuba. Însă „din punct de vedere științific, putem spune doar că nu știm de ce”, a adăugat cercetătorul.

În căutarea extraterestrilor

Cu ocazia unei discuții publice organizate la Washington, NASA și-a prezentat programul de căutare a vieții extraterestre în Univers. „M-aș aventura să spun că cei mai mulți colegi ai mei, prezenți astăzi aici, sunt de părere că este improbabil ca în vastitatea nelimitată a Universului oamenii să fie singuri”, a spus Charles Bolden, fost astronaut și actualul director al NASA.

„Cândva, în viitorul apropiat, oamenii vor putea să arate o stea și să spună: «Acea stea are o planetă care seamănă cu Terra»”, a declarat Sara Seager, profesor de fizică și științe planetare la Massachusetts Institute of Technology (MIT).

„Astronomii cred că, probabil, fiecare stea din galaxia Calea Lactee are în jurul ei cel puțin o planetă”, a adăugat ea.

NASA a început să studieze sistemele planetare din jurul altor stele utilizând la început telescoape terestre. Apoi, agenția spațială americană și-a extins granițele explorărilor sale prin intermediul unor dispozitive spațiale: telescopul spațial Hubble, telescopul spațial Spitzer și telescopul spațial Kepler.

Aceste telescoape pot să determine dacă o planetă se află la o distanță potrivită de steaua ei pentru a conține la suprafață apă în formă lichidă, un ingredient-cheie pentru a întreține viața.

NASA speră să lanseze cu bine Transiting Exoplanet Surveying Satellite (Tess) în 2017 și, apoi, telescopul spațial James Webb, în 2018, și Wide Field Infrared Survey Telescope, la începutul deceniului viitor.

Telescopul spațial Kepler a descoperit deja multe exoplanete interesante, inclusiv o super Terra, de două ori mai mare decât planeta noastră aflată în zona *locuibilă* din jurul stelei sale.

„Imaginați-vă momentul în care lumea se va trezi și rasa umană va înțelege că îndelungata ei singurătate în timp și spațiu a luat sfârșit și va deveni conștientă de posibilitatea ca noi, oamenii, să nu mai fim singuri în Univers”, a adăugat profesorul Charles Bolden.

Laurențiu Grășanu

● schimbare la față

De dimineață, la micul dejun, soția mi-a spus, pe un ton calm:

– Ștefan, n-ai ieșit nici în dimineața asta cu câinele. Eu trebuie să le fac pe toate? Te scoli mai devreme cu un sfert de oră, dai o tură până în părculeț, câinele se rezolvă, tu iei puțin aer. Apoi ești calm toată ziua. Mulțumit că ai făcut deja un lucru bun. Am vrut să-ți spun asta încă de ieri, dar mi-era că mă repezi, cum faci de obicei.

– Sigur că da, Marta! Cui îi pasă că am trei rapoarte de predat săptămâna asta? Să plec obosit deja la serviciu! Să fiu nervos toată ziua! Și asta numai pentru a satisface plăcerea unui câine! Sau poate e și plăcerea ta să mă vezi trezindu-mă, zilnic, cu o jumătate de oră mai devreme? Hai că m-ai enervat de dimineață!

M-a prins cu gura plină. Altfel îi ziceam mai multe. Era clar că se pregătise pentru reproșul acesta. Altfel nu-mi zicea Ștefan. Mi-ar fi zis Fane, cum îmi zice ea de obicei. Cum îmi zic toți. Ca să nu mai spun că, de cinci ani de când îl aveam pe Star, numai eu îl scosesem la plimbare dimineața. Mă rog, cu excepția de ieri și de azi.

– Eram sigură că te vei enerva. Așa ești tu, Ștefan: nu suporti nici o critică. Știi că n-ai dreptate, dar nu ai puterea să recunoști când greșești. Ca și acum: eu ți-am vorbit calm, tu ai răspuns cu arțag. Așa faci și cu alții. Și nu e bine. Nu e bine nici pentru mine, nici pentru alții și nici pentru tine. Toți te consideră un arțăgos.

– Care toți? Tu și mai cine?

– Vecinul de la 19, de exemplu. L-ai înjurat, cred că n-ai uitat, îmi aruncă Marta peste umăr.

Tot calmă. Spăla farfuriile la chiuvetă.

– Corect, n-am uitat. N-am uitat că el m-a înjurat primul. Îmi aprinsesem țigara încă din holul blocului.

Eram din ce în ce mai furios. Uite cu ce exemple venea ea!

– Nu trebuia să-l înjurișitu. Să-l fi lăsat să te înjure de câte ori ar fi vrut. Știi cum se spune la biserică: să întorci și obrazul celălalt. Să te lași palmuit sau scuipat și pe el.

De unde apăruse pilda asta biblică? Noi mergeam la biserică numai de Paști, la slujba de Înviere. Majoritatea oamenilor se gândesc la ce au făcut sau la ce au de făcut, în baie, când stau pe W.C., sau noaptea, înainte de a adormi. La mine e altfel. Probabil că gândesc mai repede sau că prefer să nu

mă gândesc prea mult timp. Eu mă gândesc în lift. Și când cobor de la etajul patru. Și când urc. E timp berechet. 15-20 de secunde.

Așa am făcut și în dimineața aceea. M-am gândit la spusele Martei. Când am ajuns la parter, luasem deja hotărârea de a face întocmai cum m-a sfătuit ea: să fiu bun. Să nu mai răspund arțăgos. Să nu mă enervez. Să întorc și obrazul celălalt.

Când m-am apropiat de stația de troleibuz, cerșetorul care are post fix acolo m-a privit o secundă și a întors capul în altă parte. Renunțase de mult timp să-mi ceară, cum cerea tuturor: „Dați-mi un leu să-mi iau și eu o pâine”. Știa că nu-i dădeam niciodată. Și nu-i dădeam tocmai pentru că el cerșea cu tarif: fix un leu. Nu cincizeci de bani sau cât avea omul.

Am scos o hârtie de cinci lei, m-am aplecat și am depus-o în basca lui ponosită. A luat-o și mi-a aruncat-o la picioare, pe asfalt.

– Treci zilnic pe aici, nu-mi dai niciodată nimic, și azi mai ai și tupeul să îmi arunci, de sus, cinci lei? Crezi că n-am și eu demnitatea mea? Chiar dacă cerșesc, nu permit să mă jignească oricine. N-am nevoie de banii tăi.

Altădată m-aș fi înfuriat. Mă înfuriam de fapt în fiecare zi, de îndată ce-l zăream: era destul de zdravăn ca să meargă la muncă. N-avea nicio infirmitate. Ca să nu mai zic de chestia cu tariful fix.

Dar azi mă hotărâsem să fiu bun. De aceea îi dădusem hârtia de cinci. Nu ca să-l jignesc. Dar dacă el o luase altfel, dacă el avea atâta demnitate încât să refuze niște bani aruncați de sus, eu unul n-aveam de gând să-l contrazic. Nu astăzi. M-am aplecat și mi-am luat bancnota înapoi.

Troleibuzul oprise în stație. M-am grăbit să urc, astfel că n-am înțeles ce a strigat, în urma mea, cerșetorul. În troleibuz, ca de obicei la ora aceea, era aglomerație. Când am trecut de prima stație, s-a eliberat un loc pe scaun, chiar lângă mine. O bătrânică s-a avântat spre el, cu un elan nebănuț, dând coate în stânga și în dreapta. Eu am fost ultimul înghionțit, un tânăr de lângă mine a fost penultimul. Tânărul se pare că a resimțit ghionțul tot atât de tare pe cât l-am simțit și eu.

– Mamaie, puteai să ceri voie, nu să dai cu sabia, s-a enervat tânărul. Nu cumva te-o fi cătând cineva pe-acasă și matale te ascunzi în troleul ăsta? Mă durea. Cotul bătrânei mi se înfipsea între coaste. Avea dreptate tânărul: ca o sabie. Dar nu era un motiv ca să reacționez ca el. Să mă enervez. Să o admonestez. Trebuia să fiu bun. Cum bătrâna se așezase, triumfătoare, pe scaun, era prea târziu să întorc și coasta celalaltă. M-am mulțumit să-i urez, atunci când am coborât, sănătate și o zi minunată.

Nu exagerasem spunându-i Martei că mă așteaptă o zi grea la serviciu. Pe lângă cele trei rapoarte care îmi dădeau bătăi de cap, astăzi mai era

ceva: Steaua jucase aseară în Ghencea. Bătuse cu 2-0. Un gol din ofsaid, altul dintr-un penalti inventat de arbitri.

Întotdeauna după un meci al Stelei - victorie sau înfrângere -, colegul meu de birou, Timotei, stelist încrâncenat, vorbește tot timpul. Așa și astăzi. Are și el, ca și mine, trei rapoarte de predat până la sfârșitul săptămânii. Dar sunt lucruri mai importante pe lumea asta, mai bine zis pe lumea lui Tim, decât rapoartele alea plictisitoare. Ce poate fi mai plăcut decât să comentezi la nesfârșit meciul echipei tale?

De obicei, dinamovistul din mine îl contrazice chiar și când Steaua a jucat bine și a câștigat pe merit. Pentru dinamovistul din mine, cel mai bun atacant al Stelei e o gloabă care își dă cu stângul în dreptul, Steaua n-are nici o concepție de joc și, dacă e pe primul loc, e datorită arbitrilor și pilelor de la Federație. Cu cât o laudă Tim mai mult pe Steaua, cu atât mai mult mă enervez eu. O ținem într-o ceartă toată ziua.

Dar azi, când Tim începe să-și laude echipa, eu îi țin isonul. Acord deplin. Steaua a jucat extraordinar. Nici gând să-i pomenesc de cele două goluri frauduloase.

La început, Tim e surprins. Se aștepta să-i scot pe nas, cum fac de obicei, contribuția arbitrilor. Reală sau inventată de mine. Apoi, când vede că o țin tot într-o aprobare, se dezlănțuie cu laudele pentru steliști. Mai mult: pentru prima dată de când ne cunoaștem, Tim lasă să-i scape câteva vorbe bune despre Dinamo. Dar, ca să le atenueze efectul, mă înțeapă:

– Știam eu că o să cedezi până la urmă, Fane. Dinamo! Aia nu-i echipă să ții cu ea! Să-ți spun un lucru: numai un stelist nu se dezice de echipa preferată. Poți să lași baltă pe Dinamo - cum faci tu - sau pe Rapid sau pe Farul. Steaua nu e o echipă de lăsat!

Nu mă dezisesem de Dinamo. Afirmația lui mă enerva, pentru că mă atingea în dinamovismul meu profund și etern. Dar nu l-am contrazis. Nici nu i-am explicat că îl aprobam și nu mă mai legam de Steaua pentru că mă hotărâsem să fiu bun. Mă hotărâsem să nu mai împrășc echipa lui când el se lega de echipa mea. Mă hotărâsem să întorc și obrazul celălalt.

Dând din cap, aprobator, la turuiala lui Tim despre Steaua, am reușit să termin, totuși, primele două rapoarte. Am verificat totul, cu grijă, și m-am dus cu ele la șeful de birou. Mă așteptam să mă laude: era abia marți după amiaza, le finalizasem repede.

Știa și el că le terminasem repede. Două rapoarte în două zile! Tim nu terminase niciunul. Bănuiam că șeful era surprins. Dar un șef adevărat nu trebuie să-și arate surprinderea în fața subalternilor. Și-a mascat-o cu o întrebare:

– Fane, ai verificat bine? Tot, tot? Să nu fie vreo greșeală, știi tu... Era răutăcios. În cinci ani, greșisem o singură dată, la un bilanț. De atunci, în orice ocazie, îmi amintea, cu o aluzie, cu o înțepătură, de acea greșeală.

De fiecare dată mă enervam și îi răspundeam, înțepat:

– A fost o singură dată, șefu'. O singură dată am greșit și mi-o scoateți pe ochi și pe nas tot timpul.

Dar poate că tocmai de aceea ajung unii, șefi: nu ca să-și laude subalternii, ci ca să-i muncească până le sar capacele.

Deși, după aluzia lui, capacul meu era gata să sară, mi-am amintit de vorbele Martei: „Ești arțăgos”. Nu trebuia să mai fiu arțăgos, să contrazic, să mă enervez. Nu trebuia să mai răspund la înțepătură cu înțepătură. I-am răspuns:

– N-o să se mai întâmple, șefu'.

De parcă mi-aș fi cerut scuze pentru o greșeală făcută acum două ore sau ieri, nu cu trei ani în urmă. Șeful însă nu s-a înmuiat: un șef care se înmoaie nu e cu adevărat șef:

– Vorbe, Fane, vorbe. Noiaiciaveamnevoie de fapte, nu de vorbe. Vezi-cefaci cu al treilearaport: să nu-l greșeștișipeăla...

Cași cum le greșisempeceledouăpe care le predasem! Nu m-am enervat. Aproapecă m-am bucuratcâimpregătisemșicelălaltobraz.

Seara, la cină, am avutciorbă de fasoleboabe. Cu tarhon. I-am spus Martei, calm:

– Întreizeci de ani de cândsuntemcăsătoriți, n-ai pus niciodatăle-ușteanînciorba de fasole. Puiîntotdeauna tarhon, deșiștiică nu-mi place.Știică la restaurant întreb de fiecare dată cu ce e. Și nu iaudecândacă e cu leuștean.

– Fane, a ridicat eaglasul, nu mi-aispusastaniodată.

– Nu ți-am spus, dartsuțiai, am continuat, tot calm. Și nu ți-am spus-pentru căbănuiamcăteenervezi. Teenervezica de fiecare datăcândîțișpunecinevacă nu știișăgătești. Căarzimâncarea, căprăjiturile tale suntundezastru.

– Cine a ziscă nu facprăjituribune? seînfurie Marta. Cine?

– Vecina de la 14, de exemplu. Când ne-aadusprăjituraaceea cu vișine, îtiaduciaminte? A zis cam așa: v-am adus o prăjitură bine coaptă, pentru-căștiucă Marta n-are destultimpșă o coacă.

– Așa, și? strigă Marta.

– Păi, asta nu înseamnăcăîidusesei o prăjitură de-a ta,necoaptă? Ai înțelesacum?Și cred că nu e cazul săteenervezi așa: știi cum suntvecinii. Răutăcioși. Nu mai da importanțăfleacurilor, Marta.

– Cum să nu le dauimportanță, Fane? Cum să nu măenervezcând vii să-mi spuilelucrurileastea, abiaacum?

Se înroșise la față. Trânteafarfuriileînchiu vetă, mai-maisă le spargă.

– Marta, ți le spun abiaacum - i-am explicat, liniștit - pentru căabiaazi de dimineață mi-aispuscătuștiisătrečiușorpestelucruride felulacesta. Tuștiisăîntorcișiobrazulcelălalt. A, pentru căvenivorba de obraz: mâinedimi-neățaterogsăplimbi tot tucâinele. Șimâinemăașteaptă o zigrea la serviciu.

VITRALII LIRICE

Marilena
Apostu

POEME

Carnea mea caută căldura versului tău

Pe aici nopțile
sunt tot mai lungi și mai reci
carnea mea caută căldura
versului tău

albele mângâieri
cu care m-ai învelit la plecare
s-au zdrențuit

genunchiul dezgolește
trecutul mărturisit

acum frica lovește fără milă pereții
toamna-n oglindă se sparge în
țândări

pe buzele mele îngerul a ruginit
și nici măcar nu știu
cum să ies din lacrima aceasta
care tot mai tare mă strânge

Precum doi fluturi rănilor noastre

Precum doi fluturi rănilor noastre
s-au regăsit în vina
de a fi însingurați

cheia a ruginit sub lacrimile reci
nu mi-am trădat niciodată umbra
și mereu am știut

în câte silabe s-ar descompune
mâna mea

secunde aleargă desculțe
prin ploaia de afară

undeva aproape
încă o femeie este vânată de ziduri
țipătul ei sparge ora din sămbure

Dintr-o lebedă albă tot încerc să te strig

Nu știu pe unde umblă arborii tăi
dintr-o lebedă albă tot încerc
să te strig

abia noaptea târziu
ai ajuns la mine ținând în brațe
un drum plin de răni

acum dormi
și nu auzi ceasurile îngropate
în carnea mea încă tânără

luna zornăie în sudoare ca un ban
de argint
și eu aș vrea să fiu pământul tău

să rodesc pentru tine
să îți port mormântul în mine

Plâng cu ochii mei

Pe urma pașilor
împinși în frunze
plâng cu ochii mei de acum

privirea ta e un lemn dulce
ce mă așteaptă
în catedrala înălțată de cuvinte

până când luna urcă un deal verde
pe umărul tău stâng

oare vom rămâne
doar intenția degetelor?

Plânsul numără crucile

În cimitir plânsul numără crucile
și în toată casa e un miros puternic
de duminică umedă

îndurerată aștept
ultima zi din tipătul copilului bolnav
fratele meu pictorul
își stinge nevoia de plecare
într-o pânză

cea mai putredă poruncă
scapă singurătatea de vina tălpilor

Lucian Mărcăleșcu

Neguri și vămi (Mamei, la despărțire)

Hai să ne îmbrăcăm trecutul
în odăjdii.
Să fie sărbătoare pentru muțenia ta,
pentru mirosul de pâine caldă
și pentru
ochii de mânz ai amintirii.

Dar tu taci, parcă numai Dumnezeu
mai tace așa de tare,
și urmele tale sunt frunze de toamnă
pierdute-n văzduh și cineva
de demult
îți spune: *străină a pământului ce
ești!...*

Acum e vremea să ne gătim în
odaia din față -
sora mea își pune aripile de hârtie
creponată,
pe mine nu mă mai încap
depărtările -
și visăm obosiți magnolii și fluturi.

Unde, mamă, unde ai pus
hainele noastre de duminică?
Unde e veselia noastră lingușitoare?
Măinile tale miros a ploaie. În curte
vecinii sporovăiesc despre neguri
și vămi.

O toamnă de acum o mie de ani

Ghicită în transparența râului
de munte
însurarea e o tristețe
cu maluri abrupte pe care aleargă
copilăria desculță.
Tu nu mai treci demult pe aici,
sora mea de duminică,
frunzișurile toamnei
nu mai au cui să se închine și
zilele se scurg precum norii
și gândul cotrobăie la streășina
casei bătrâne
după cuiburi de vrabie...

Poetul

Cine știe? - spune
poetul Petru Scutelnicu
lăsându-și copilăria bătrână
să se joace de-a viața
sau povestind atrocitățile
multicolore ale fericirii

Cine știe? mai spune poetul
asurzit de motoarele supersonice
ale nopții.

Între timp statuile sunt plimbate
prin târg.
- Vine cirul, mă! Vine sălbăticia
uitată!

Poetul Petru Scutelnicu se uită la cer
și spune îngândurat: Cine știe?
Cine mai știe?

Florentina Loredana Dalian

Când Dumnezeu era impiegat

Uneori, e ca atunci când pierdusem trenul. Eram elevă, de fapt doar terminasem liceul. Trenuri nu prea erau. Mai nimic nu era. Îl văzusem cum pleacă de sub ochii mei. Am alergat destul de repede, dar trenul fugea mai tare. Prinsese viteză. Se îndepărta, ducând speranțele mele cine știe unde. De neputință, am plâns. Impiegatul cărunt, trecut prin viață, sătul de trenuri care tot pleacă, m-a văzut: „Ce-ai, taică, de plânger?” I-am arătat cu degetul monstrul care luneca pe șine. Nu puteam vorbi. Cuvintele se sugrumaseră în gât. Doar lacrimile mari, rostogolindu-se pe obraji, spuneau totul. Nu pierdusem niciodată un tren. Și n-aș fi crezut să mi se întâmple mie. Și tocmai atunci! Impiegatul, trecut prin viață, sătul de trenuri, pesemne și de lacrimi („Nicăieri - zisese - nicăieri nu vezi atâtea lacrimi ca-n gări”), s-a înmuiat: „Nu mai plânge, taci cu tata! Dă-l în mă-sa de fier hodorogit!”. Și-a îndesat mai bine șapca pe cap, a pus fluierul în gură, a fluierat tare, prelung, în timp ce a rupt-o la fugă după coada trenului, alergând ca la suta de metri, cu paleta roșie ridicată. Frânele au scrâțâit metalic, apoi am zărit printre lacrimi trenul oprindu-se. Se-ntâmplă rar coșmarul să se transforme într-un vis frumos. Impiegatul încărunit de vreme și trenuri nu s-a mulțumit cu atât. I-a făcut mecanicului de locomotivă semn de manevră ‘napoi. Âla s-a conformat. Apoi, l-am auzit înjurând ca la ușa cortului, când și-a dat seama de ce fusese oprit și întors din drum. „Să-ți fac, să-ți dreg, băga-te-aș în mă-ta de nenorocit! Am să te spun la direcție!” Impiegatul cărunt, trecut prin viață ca prin război, nu s-a supărat:

„Spune-mă și la Dumnezeu, numa’ stai să urc fata asta! Hai, taică, hai, ușurel! Așa, mergi cu bine! Și nu mai plânge, că-ți strici ochii-ăia frumoși!” A răsuflat ușurat, a luat poziția regulamentară, apoi a ridicat paleta verde, de parcă ar fi înfipt steagul pe o redută. „Acum, poți să pleci liniștit să mă torni la direcție! Ce-am avut și ce-am pierdut?!”

Nici n-am apucat să-i mulțumesc. Acolo, în tren, trăiam sentimentul irealității. Mi se părea că-L văzusem pe Dumnezeu. Avea haine de impiegat de mișcare, nițel cam ponosite, părul cărunt și rar și paletă roșu/ verde. O paletă și-un fluier, cu care făcuse prima minune din viața mea. Eu strigasem, aproape cu deznădejde, în capul peronului: „Doamne, nu!”. Îl chemasem. Venise. A dat trenul înapoi. Eu dau, acum, timpul. Și mă întreb ce-aș fi devenit, ce-aș fi fost astăzi, dacă în ziua aceea Dumnezeu n-ar fi îmbrăcat haine

de impiecat și n-ar fi oprit trenul care m-a dus la examen. Poate aș fi fost un impiecat de mișcare într-o gară, care ar fi oprit trenul pentru altcineva care mergea să dea examen la facultate... Cine știe...

Nu mai trecusem demult prin halta prin care, azi, nu mai trec trenuri, iar odinioară treceau atât de rar. Acum, femeie de afaceri în plină glorie, trenurile-mi puteau. Preferam avioanele. Sau Mercedes-ul personal, când distanțele erau mai scurte. Probabil n-aș fi oprit nici atunci dacă întâmplarea (întâmplarea?) n-ar fi făcut ca roata să explodeze în locul acela în care șoseaua se apropia cel mai mult de calea ferată. În goana zilnică, uităm să mai oprim. Măcar atât cât să-I mulțumim lui Dumnezeu. Ce, nu pricepe El singur?

Am lăsat șoferul să se ocupe de roată și am făcut câțiva pași. Pe șine, crescuseră buruieni, semn că niciun tren nu mai trecea pe acolo. Peronul pe care plânseam cândva părea mult mai mic și mai săracuț, iar prin crăpăturile făcute de trecerea anilor viața își revendica drepturile prin sute de fire de iarbă răsărite în smocuri. Coccoțat pe un scaun, o părere de om, gârbovit, se căznea să întoarcă un ceas Paul Garnier. Asemenea ceasuri rare mai vedeai prin muzee și vreo două-trei gări. Toată priveliștea părea un talou suprarealist: ceasul de lux în contrast cu clădirea în paragină, fără ferestre, cu iarba care-mpânzea tot locul. Cineva însuflețea „tabloul”: Omulețul firav, gârbovit, dar căruia îi străluceau ochii când potrivea limbile ceasului din gară (mai bine zis, din ceea ce fusese cândva o gară mică, îngrijită, prin care mai treceau, uneori, și trenuri). Când și-a terminat treaba, omul m-a văzut și aproape s-a speriat ca de o arătare. Apoi, jenându-se, s-a scuzat cumva:

– Pe-aici, nu mai vine nimeni. Sunt eu și-un câine. Lupane, unde ești?

Cel apelat s-a ridicat agale dintre ierburi și s-a prezentat, docil, la apel, așteptând, în gardă, următoarea comandă.

– Șezi cu tata! Șezi și bucură-te! Avem musafiri! Ca și cum l-ar fi înțeles, Lupanul (o potaie cu ciulini prinși în blană, cu părul în ochi) s-a bucurat în felul lui canin, scheunând ușor și mișcându-și ritmic coada.

– Ce faceți? am întrebat, neștiind ce să-i spun.

– Întorc ceasul. Măcar el să meargă. Trenurile nu mai merg, în curând n-oi mai merge nici eu, mi-a spus ca pe o evidență, arătându-mi bastonul din mâna dreaptă. Ceasu-ăsta e o bijuterie, el trebuie să meargă! Nu știu cine l-o mai întoarce când n-oi mai fi eu. Apoi, schimbând vorba:

– Cu ce treburi pe la noi?

Purta aceeași haină de impiecat, acum ceva mai largă și roasă pe alocuri, probabil singura haină, ori poate nu se-ndurase s-o lepede. Tăceam. Cuvintele se blocaseră iar în gât, ca atunci când pierdusem trenul. Aș fi vrut să-i povestesc, să-i aduc aminte, să-i mulțumesc. În loc de asta, tăceam, cu tăcerea celor mai stupizi dintre oameni.

– Cândva, zice, cândva era și-n gara noastră altfel. Ce de-a lume...

Am vrut să-i spun că știu. Nici asta n-am putut. Apoi, ca și când ar fi avut ceva de demonstrat, ca și când aș fi avut nevoie să-l cred, a scos de sub haină paleta, a șters-o de mânecă și mi-a întins-o ca pe-o evidență:

– Eu eram impiegatul! a rostit cu mândria cu care trebuie să fi rostit ducele de Wellington: „Eu l-am învins pe Napoleon!”. Câte trenuri n-am por-nit eu cu asta!

Îhm... dar mai important decât mulțimea de trenuri pe care le-ai por-nit, e unul anume pe care l-ai oprit!

– O vrei? Mie nu-mi mai trebuie.

Am luat paleta ca pe ceva de preț și-am strâns-o la piept. Am privit ceasul care mergea „ceas”, care-mi arătase cândva o jumătate de minut mai mult decât aș fi vrut, suficient cât să-mi plece trenul de sub nas. Și deodată ochii mi s-au împăienjenit. Ceasul a început să se scurgă, precum cel din tabloul lui Dali. Așa-l vedeam printre lacrimi, curgând, unduindu-se ca și când s-ar fi topit. Omul s-a panicat, la fel ca atunci:

– Ce-ai, taică, de plângi? Dacă nu vrei, n-o iei. Dă-o-ncolo de paletă! Sunt un prost bătrân. Chiar așa, d-apăi, ce să faci mata, o cuconiță, c-o paletă de impiegat? Da’ am zis să-ți dau și eu ceva... și n-am altceva. Lasă, dă-o încoace, decât să plângi!

Plângeam ca atunci când pierdusem trenul. Ceasul nu-l mai vedeam printre lacrimi, se topise de tot, timpul se comprimase. Pierdusem trenul din nou. Trenul recunoștinței. Eram bogată. Și nu-mi folosea la nimic! Tot omul acesta îmi oferise ceva. Iar eu, cu toată bogăția mea, habar n-aveam ce i-aș putea oferi. Cum i-aș putea mulțumi că, într-o zi, cu paleta pe care mi-o dăruise, oprise și mă urcase în trenul care avea să mă ducă spre ceea ce sunt acum. Și că atunci, mă făcuse să-L văd, pentru prima dată, pe Dumnezeu în oameni. Ce daruri îi poți face lui Dumnezeu? L-am întrebat, printre lacrimi:

– Dacă ar fi să-i faci un dar lui Dumnezeu, ce i-ai oferi?

– Ce i-aș oferi? Păi... paleta nu mai pot să i-o dau, că ți-am dat-o ție. Trențele-astea după mine, nu pot, că rămân gol. Și-oricum, n-ar avea ce face cu ele. Câinele ăsta... îmi ține de urât. Ce dar?! Uite ce dar îi fac eu lui Dumnezeu: în fiecare zi, la douăse fix, întorc roțița la ceasu-ăla. Cât oi mai putea...

Primul post de radio din România

În 1926 un concert simfonic de la Ateneul Român a fost transmis, experimental, la Institutul Electrotehnic. În acea perioadă, **Societatea Amatorilor Radiofoniei** elaborează primele norme legislative, în care erau stabilite principiile juridice în domeniu, sistematizate ulterior prin **Legea Societății Române de Radiodifuziune**.

La 28 octombrie 1926, la Sinaia, regele Ferdinand a semnat documentul privind constituirea și: „aprobarea statutelor și prospectului de emisiune al Societății de difuziune radio-telefonică din România”

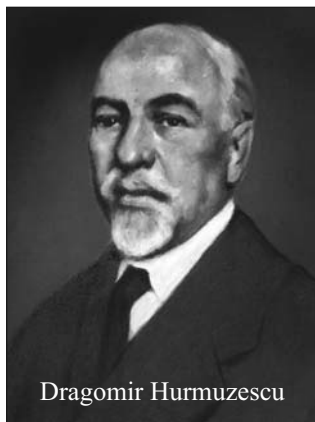
La 22 decembrie 1927, Jurnalul Consiliului de Miniștri declară constituită **Societatea de Difuziune Radiotelefonică din România**, societate care a avut loc Adunarea generală de constituire la 17 ianuarie anul următor.

Societatea a comandat firmei Marconi un post de emisie de 12 kW și, la 1 noiembrie 1928 are loc **prima emisiune oficială**, din sediul So-

cietății, din str. Berthelot, cu un emițător de 400 W, pe o lungime de undă de 401,6 m.

Postul de emisie: „pus în funcțiune pentru prima dată în clădirea proprie a Societății noastre de Radiodifuziune a fost un post provizoriu al Casei Marconi și emitea pe lungime de undă de 394,5 m, cu o putință de 400 W. Cum toată instalația postului era destul de redusă, ea a putut fi montată pe o masă care se afla în camera mică, alături de cabina spicherilor și a camerei de control”. (Ing. **Emil Petrașcu** - „Acum 10 ani” în revista Radio Adevărul, 10 aprilie 1938). Așadar, la 1 noiembrie 1928, într-o zi de joi, a răsunat în eter anunțul: „Alo, Alo! Aici Radio București!”

Programul a început la orele

Dragomir Hurmuzescu

17, cu o cuvântare de deschidere rostită de profesorul **Dragomir Hurmuzescu**, primul președinte al Consiliului de Administrație al Societății de Difuziune radiotelefonică din România. Au urmat versuri scrise de poetul Horia Furtună, apoi muzică de dans, Quintetul Radio, informații de

presă, din nou Quintetul Radio, muzică românească, poezie populară română, o conferință ținută de Horia Furtună, din nou muzică românească. De la orele 21 muzică, buletin meteorologic, știri sportive, Quintetul Radio cu muzică de Johan Strauss. Încheierea acestui prim program a fost la orele 24. (**E. Denize, Istoria SRR**, vol.I, partea I, p.52)

„Mi-am adus aminte de mica clădire care era pe vremea aia, unde a început Radio-ul și unde a funcționat mulți ani. Clădirea era în Strada Fântânii, General Berthelot astăzi, la numărul 60, acum e 62, - o veche casă boierească, cu un singur etaj, fostă a generalului Socec, cu o scară monumentală de stejar ce ducea la etaj. La parter era Direcția și studioul mic în care se făceau și audițiile de probă - cred că prin 1932 s-a făcut studioul mare - în biroul secretariatului Programelor de la etaj aveau un difuzor mare în care se transmiteau din studioul mic și audițiile de probă”. (**Domnica Păun Ghiteșcu**, șefă a secretariatului general al SRR în perioada 1931- 1945 - interviu)

Director general al radioului a fost numit **Gheorghe Cârnă-Mun-**

teanu, din echipă făcând parte: **Sorin Betolian**, secretar general; **Mircea Georgescu**, șeful postului emițător; **Anton Bielusici**, șeful studiourilor; **Mihail Jora**, la serviciul muzical; **Adrian Marin**, la serviciul literar, **Ion Ținescu**, contabil și casier; **Vasile Ionescu**, șeful serviciului contencios; **Margareta Marinescu**, crainică; **Constanța Trandafirescu**, secretară și dactilografă; **Haralambie Ghenea**, mecanic al postului emițător; **Gheorghe Vasilescu**, mecanic la studiouri; doi oameni de serviciu și trei ajutoari mecanici. (**E. Denize, Istoria SRR**, vol.I, partea I, p.53)

La 13 septembrie 1925 a apărut primul număr din publicația Radio Român, devenită mai târziu organul de presă a Societății, sub diferite nume: Radiofonia, Radio și radiofonia, Radio Adevărul. (**E. Denize, Istoria SRR**, vol. I, partea I, p. 310)

Primul post de radio pentru teritoriu, cel de la Băneasa, a intrat în funcțiune la **1 septembrie 1929**, cu emițător de 12 kW și o lungime de undă 265,4 m. În anul înființării a avut 530 ore de emisie (dintr-un total de 2200).

Primul car de reportaj a fost achiziționat în 1938, un autobuz elegant și spațios pe care se putea citi Radiodifuziunea, fixat cu litere metalice, scoase în relief.

Andra Elena Agafitei

În țara lui Papură-Vodă

Partea I

Mda... Nimic nu mi se pare mai interesant decât un text care începe cu „mda“, urmat de puncte de suspensie, așa, de „chichi“, pentru a mări... suspansul...

Trenul IR 1662, din direcția București Nord - Ploiești Sud, ajunge în 3 minute, la linia 2 și pleacă în direcția Tecuci, Bârlad, Vaslui, Nicolina (dar de când Doamne iartă-mă e Nicolina așa de importantă?), Iași. Booon. Toate bune și frumoase până aici, chiar prea frumoase deoarece, emoționată, las să-mi curgă pe obrazul drept niște lacrimi ovale la constatarea faptului că, de data aceasta, trenul chiar ajunge fără întârziere. Îmi iau la revedere de la ai mei și urc... deși nu fac decât câțiva pași, deja simt că mi se lungesc mâinile din cauza bagajelor, că de, „studentu' de provincie“ are mereu ceva de cărat. Mă opresc la intrarea în compartiment. Nu neapărat de oboseală, ci de groază. Privesc înainte. Compartimentul este un adevărat apartament pentru sardine, nu doar o conservă obișnuită că na, doar nu mai arată (chiar) ca pe vremea lu' Cească. O mulțime de oameni... dar nu așa... o mulțime diversă, pestriță, gălăgioasă. Tremur numai la gândul că locul meu, 63, se află undeva pe la jumătate. Trag aer în piept, apăs pe buton, ușile se deschid grațios (de altfel, singurul lucru grațios de pe acolo) și înaintez. Un „pardon“ în dreapta, unul în stânga, un „băga-mi-aș picioarele, ce aglomerat este“ (evident, doar în mintea mea, deși chiar aș fi putut să spun cu voce tare). Și abia de acum încolo începe adevărata aventură, „odiseea“ unui drum de 4 ore.

Cum eu sunt personajul principal, vă rog să mă lăsați să vă fac cunoștință cu restul „sardinelor“ din luxosul vagon de clasa a 2-a. Primul pe dreapta, fix lângă locul unde se lasă bagajele mai mari, se află un domn destul de înaintat în vârstă, care mănâncă tacticos ceapă cu slănină. Mda. La o adică, poate îi era omului foame, poate numai asta avea la el, dar totuși... Nu zic, mai mănâncă lumea și așa ceva, dar pe acasă sau, cel puțin, nu într-un spațiu destinat transportului în comun. Aici mă puteți acuza de fițosenie, însă nările mele muuult prea fine nu pot îndura orice. Următorul pe listă e un domn la costum, cu un început de chelie și foarte preocupat de ceea ce citește pe tableta sa. Nu-i era de ajuns că avea laptopul deschis și un smartphone pe masă, nu nu, el trebuie să arate lumii tot ce are, că de, „așa e unii, dom'le“. Of of, măi măi... Înaintând, observ o prea frumoasă domnișoară, machiată ca la circ, care doarme fără stres, ocupând două scaune și lăsând să i se vadă, la spate... firul/șnurul de la bikini. Bine măcar că-i avea! Vis-a-vis, două specimene extrem de des întâlnite de mine, cunoscute sub numele de „țate“.

Două doamne care scui pă tacticos seminte în timp ce lecturează intens Libertatea sau CanCan (una din două, nu mă pricep așa de bine la tabloidele astea). Eh, Doamne, Doamne, multe obstacole mai am de depășit până să ajung la locul cu pricina. Câteva locuri mai în față, șade un tip rebel, rebel rău de tot (în sinea lui, poate chiar se crede așa), asortat din cap până-n picioare, cu un fes pe-o parte (deși este destul de cald), care vizionează, pe YouTube, un videoclip Harlem Shake (mare tâmpenie și cu chestia asta). Este pătruns până la suflet, căci începe oarecum a se bâțâi în scaun. Mie îmi plac oamenii care se lasă absorbiți de o anumită trăire, dar toate până la o limită, iar limita mea e limita Harlem Shake.

– Scuze pentru deranj, crezi că ai putea da mai încet? întreb eu, foarte zămbitoare

– Îhî, se aude un răspuns care mă face să mă îndoiesc nițel de nivelul intelectual al tipului.

Cu speranța că acesta chiar mi-a recepționat întrebarea și nu a răspuns din reflex, mă târâi mai departe. Ajung la locul meu. Din fericire, pe el nu se află nicio altă persoană cum, de altfel, se întâmplă în 99% dintre cazuri. Nu pot să înțeleg de ce. Adică... dacă ți-ai luat bilet, de ce nu stai naibii la locul tău? De ce ții morțiș să te așezi pe al altuia? Sau cumva ți se pare că ești vreun răzvrătit și în felul ăsta superi sistemul? În fine. Aranjez bagajele. Stau. Carte nu am, așa că scot laptopul, că mai am ceva de terminat. 4 ore ar trebui să fie suficiente. Ar trebui, în mod ideal. La prima stație se urcă o domnișoară, care are locul fix în fața mea. Pare liniștită. Slavă cerului. Îmi pun căștile în urechi, pentru a-l evita pe tipu' cu Harlemu' lui cu tot și dau să scriu. Deodată, simt cum mă fac verde la față, cum mâinile îmi amorțesc, cum îmi pierd suflul. Cu un efort de nedescris, privesc în dreapta mea. O. Doamne. Fătucă se descălțase și-și urcase, bine merci, picioarele, cele două verze băgate în șosete, dihorii, pe scaunul de lângă mine. Dar câte să mai îndur? În fine, contrar firii mele, tac... tac pentru că e mai bine, tac pentru că mă cunosc, tac pentru că dacă aș deschide gura, nu știu ce i-aș zice. Totuși, e în asta și un lucru bun. Măcar nu e vară.

Până una-alta, timpul trece și mă trezesc în Iași. Cu 6 minute mai devreme decât ora prevăzută. Imposibil... incredibil. Mirobolant de fascinant. Nu pot să înțeleg... mă uit în jur și nu-mi vine a crede ochilor și totuși... sunt în Iași. Oare mă filmează cu Camera ascunsă? Oare trăiesc într-un univers paralel? De ce, Doamne? De ce vrea C. F. R.-ul să-mi provoace emoții atât de intense? De ce? Nu putea și trenul ăsta să întârzie, ca de obicei, măcar 10-15 minute?

Partea a II-a

Știam eu... deci pe bune că știam eu. Dacă ți se întâmplă ceva și cumva omiți să scrii despre fabuloasa întâmplare în timpul cel mai scurt

posibil... se duce naibii tot. Și savoare, și haz și mai tot ce vrei matală. Mda. Chiar mă gândesc acu' și nu mai e la fel de interesant ca ieri, când râdeam în hohote prin Copou. Ba chiar încep să cred că poate râdeam degeaba, singură. Nu că ar fi prima dată când mi se întâmplă.

Dar, să și spun despre ce este vorba. Ieri a fost o zi... în care probabil, dacă aș fi avut copii, m-ați fi văzut pe la știrile de la ora 5. Cu alte cuvinte, a fost o zi de „să-ți bați copiii“. (Nu, dacă i-aș avea, nu i-aș bate, cel mult i-aș chinui... ha ha. Vezi? Iar râd singură. Mda. Nu, deci să fie clar, nu mi-aș abuza copiii ipotetici). Joi noapte, din cauze cunoscute de mine și de câțiva prieteni apropiați, nu prea am putut să dorm. Avem emoții în legătură cu un anumit examen. M-am sucit, m-am foit. Nimic. 4 dimineața. Examenul era de la 9, iar eu nu dormisem nici măcar două ore. Buuun. După discuții încurajatoare purtate pe Facebook cu mătușa, decid să închid taraba și să trag pe dreapta. Da' de unde. Se trezesc lighioanele. Că de, am două. Și încep să mă escaladeze, să îmi roadă degetele de la picioare, să mă zgârie - ce să-i faci, se mai mișcă și omu'... nasol e că nu se mișcă atunci când trebuie. Că dacă ai feline prin casă, deja casa nu mai e a ta, ci a lor, iar tu faci ce vor ele. Te miști, respiri, dormi și mănânci când ți se dă voie, asta ca să fie clar. Mă dau jos din pat, fac cunoștință cu colțul patului, rostesc niște injurii nedemne de o ființă așa delicată ca mine și orbecăi prin întuneric până la întrerupător. Dau să aprind lumina, da' mă răzgândesc. Mai bine nu. Poate se trezește și motanu' ăla mare și poate mai vrea și el ceva de la viața mea. Vreo cafea sau mai știu eu ce. Eh, glumesc, poate să și vrea, că și așa își face singur. Eu n-o nimeresc niciodată destul de bună. Ce să-i faci, nu beau cafea decât cu ocazii speciale. Ajung la frigider. Hrănesc animalele și dau să mă întorc în culcuș. Dar nu pot. Trebuie să le mai și mângâi, să mă joc, treburi importante, ce să mai. Într-un final, ațipesc. Când mi-e lumea mai dragă, sună alarma. Închid. Apoi sună mama, pe care am delegat-o în mod special să mă trezească. Mă sună, răspund prin somn și închid. Apoi, conștiința, cea mai bună alarmă deșteptătoare, mă face să sar în picioare. 7,45. Mă spăl pe ochi, mă machiez, mă îmbrac, iau un taxi, ajung unde am de ajuns, dau examenul, iau 10 și plec să-mi văd de ale mele. Adică să ajung la poștă, că-mi trimisese mama colet. Booon. Iau un autobuz - cu frica de rigoare - și mă îndrept spre Copou. Din cauza sensibilității mele acute la mirosuri acrișoare, cobor cu o stație mai devreme. Ahhh... Copou... aer proaspăt - nu că eu nu aș avea aer la mine în curte, dar na, ăsta e mai șmecher - forfotă... studenți care se prefac a fi în sesiune... Alții care se pozează după ceremonia de absolvire. Sărmanii de ei! E tot ce am de zis. Da. Ajung la poștă. Spre surprinderea mea, nu e coadă. O singură persoană. Un singur ghișeu deschis, însă cu 3 cucoane învârtindu-se pe acolo. Nu știu cum e în alte părți, dar astea parcă sunt trase la indigo. Freză identică, culoare a părului la indigo, uniforma de rigoare. Și da, și privirea nedumerită care vine la pachet. Deci degeaba e o singură persoană

în fața ta. Poți să stai și juma de oră să aștepți. Ceea ce am și făcut. Inițial, m-am arătat zâmbitoare. Eram oricum nerăbdătoare să-mi iau pachetul. După primele cinci minute, colțurile gurii descriu un rânjet trist. Stând în picioare, dau să mă sprijin cu coatele de blatul de marmură de la ghișeu. Timpu' trece și aia tot nu mai dispăre din fața mea. Mă topesc, se încălzește și marmura, mai că se face băltoacă. Îmi dreg vocea. Nimic. Astea nu reacționează la subtilități. Mă foiesc. Încep să ating lucruri pe care nu am voie să le ating. Nimic. Mamă, ce mișto! Parcă-s în țara lui Papură-Vodă. Fac ce vreau și nimeni nu mă ia la rost. Îmi pun buletinul pe cântarul electronic. 5 grame. Doamna din fața mea asudă intens de nervi. Operatoarea de la ghișeu la fel. Se pare că are probleme în a se lămuri despre ce este vorba: „Ce avem noi aici? Un portmoneu, un portofel, un portvizit“. Mda. Mi se încrețește păru de nerăbdare și mi se pare că iar e ziua mea. O fi trecut deja un an de când stau acolo, la coadă?

După lupte seculare, o doamnă amabilă, care oricum freca menta de pomană dând numai impresia că lucrează, mă ia în primire. Îi întind buletinul, îl ia și-mi completează datele. Că de, eu sunt de la țară și nu știu să completez un talon (n-am nimic cu oamenii de la țară, așa e expresia). Nume, prenume, strada, județul. VRANCEA. A scris mare, cât capu' ei de mare - și de gol. Dedesubt, la fix un centimetru distanță, completează iar. Eliberat de, la data de... și apoi mă trezesc cu un par în cap. Se aude o voce. A ei. Mă întreabă în ce județ a fost eliberat buletinul. Pentru o clipă cred că sunt în filmele cu proști. De tras pe nas oricum nu am tras, era prea devreme să fi băut ceva, iar de soare mă ferisem. Și totuși, mi se părea că sunt eu aia cu capu'. După ce completase mai devreme rubrica cu județul, cu buletinul meu în mână, acum, femeia stătea precum capra-n faruri și aștepta un răspuns. Îi zic „Vrancea“. Da, Vrancea, fir-ar ea să fie de treabă! M-am născut acolo, acolo am adresa stabilă, de poliția vrânceană e eliberat buletinul, ce altceva ai fi vrut să treci în rubrica aia? Mai ales după ce, cu mâna ta aia plină de inele ai scris și cu zulfii tăi prea plini de fixativ, băgați în ochi, ai citit ce scrie pe buletin!!!! Of Doamne. Papua Noua Guinee, dom'le, trece aia la județ și lasă-mă-n legea mea. Mi-a răpit orice bucurie. Aduce coletu'. Colega, ca să se bage în seamă, spune: „Nu e ăla coletul. Al domnișoarei nu este venit“. Pică cerul pe mine. Cealaltă: „Ba da, este“. „Ba nu, nu este“. Mă uit cruciș, mormăi un „merci“ și plec. Este, nu este, Domnu' fie cu voi! Eu am luat cu-tiuța pătrată pe care stă scris numele meu și, culmea, și județul! și am plecat.

Acuma, că o fi venit pachetu', că n-o fi venit, că eram eu aia din buletin, că județu' era sau nu era tot ăla, nici că-mi pasă... Sper să-și fi rezolvat dilema până acum. Nu de alta, dar mi-ar părea rău să rămână cineva la lucru și sâmbăta, din cauza mea.

*Victoria
Milescu*

POEZIA

Citesc pe ecran: consumul excesiv
de poezie

dăunează grav sănătății
totuși, mâncați, beți, înveliți-vă
cu poezie

ea ține al naibii de cald și de frig
te apără de vânt, de iluzii
de vorba țintind fără țintă, doar colți
înfipți în visul în pericol de trezire
pare că n-are inimă
greșit, are, jur
cât toți poeții lumii strânși

sub focul atomic
al unei inimi din hyperboreea
strânși cu ușa strânși de gât
presați la rece să dea
cel mai sfânt mir
pentru balamalele polilor magnetici
ea ține de foame, de sete, de fericire
cu variabile constante și constante
variabile

inexplicabilă ca iubirea la prima
vedere
ce fizician, ce chimist Dumnezeu!

Ea excelează la calculele
fără aplicație practică
pe lună nouă își taie părul
lung cât gangele și nilul și dunărea
împletite
să treacă prin urechea asurzitoare
a lunii.

Ea e albă și neagră și galbenă

steag al tuturor națiunilor
ele au vorbit odată doar limba ei
mâncați, beți poezie
înmulțiți-vă întru poezie

Ce singur poem, Dumnezeu!
El nu doarme niciodată,
din dragoste sau din teamă
ne nutrește cu laptele poeziei încă
de la prima tăiere de cordon argintiu
ce copii buni cu un singur mare

părinte
mergem de-a bușilea, apoi vertical,
după care zburăm
ca păsările construite de îngeri
spre a le fi de ajutor
când ei îmbătrânesc și nu mai pot
să ne care-n spinare
învățându-ne meseria de a ridica
din nisip și cretă
palate pe valuri cu trup de sirenă

Ea te sfătuiește matern: orice,
numai poezie, nu
dacă vrei să trăiești printre ai tăi
sângele ei albastru curge în cantilene
pe pavaje, pe coji de portocale
pe pielea crudă înverzind, pe aerul
tratat cu simpatie
ea îți acordă uneori un bis nesperat
cum își scoate ea capul din om
la un moment dat

când aude un vuiet, un trosnet,
un scrâșnet de stea
cum iese-ntărâtată și pune mâna
pe par,
pe bici, pe lama de ras
cum se rostogolește ea în stradă și
agită mulțimea de râme
congestionate
fluturând steaguri și un cap de lup
urlând în megafonul de aramă:

votați poezia! pentru senat, pentru
începutul
și sfârșitul epistemologic al lumii
nu știe ce vrea cu adevărat
decât după ce și-a devorat
fiul din inimă, surorile din ficat
uitându-se spre abis: asta să fie
poezia?
cu gustul ei dulce-acrișor

de merișor
la orizont se ridică monstroasa
clădire a incinerărilor
intitulându-se biblioteca publică:
munți de cărți care nu se mai tem
de nimic
după câte au pățimit aici, pe pământ
după ce au creat spațiul și timpul
și spaima de necunoscut
să-i dăm să bea, ea ne-a dat nouă
destul!

dar și bucuria cu puținul ei zâmbet
poate contribui la mersul înainte
al unui vers nubil
ce poet mare, copilăria!
Ea îi îndrăgește pe hoinari
pe cei ce lucrează nu cu brațele ci
cu aripile transparente
ea trece prin ziduri și vine să bea
o cafea

cu cel ce își reazemă fruntea
de o rază când
soarele răsare de la asfințit

Ea se oprește să scrie un vers
pe un gard
și devine suspectă celor din jur
îl fotografiază pe bărbatul gol
din balcon
făcând declarații copacilor și ei goi
fixând pe un trunchi anunțul „de
închiriat“

între noi și cer - tu - naveta
superluminică
plata noastră pentru pachetul de
vieți primit la plecare
când a greșit se spovedește
cu sinceritate
a mai chiulit de la logică, rațiune,
luciditate
dar ce înseamnă toate astea pentru
cel ce
și-a pus zălog viața pentru un vers
decât dovada supremă a zădărniceii
Câte dovezi, atâtea minciuni!
cum spune poetul vrednic să sufere
mult și pe veresie.

Cerul leagă păsările la ochi
să aleagă ele țara unde se va naște
poetul cu stea în frunte
par blânde ciugulind încet un
vers căzut de sub prelată publicitară
mai fac o tură în jurul unei idei
cu aripi de oțel
o întreb: ești de aur sau mi se pare?
cu bocetul tău nocturn nu mă goni
în camera ta surdă și mută
crestează-mă acum,

îndepărtează-mi
bucățile în plus, inutile
șterge-ți nădușeala cu mine, sângele
închegat
stau fără plasă până îmi scoți cuiele
după care te învăț să dansezi
pe sârmă, pe țigla încinsă
pe frânghia de care atârni cu capul
în jos
tu cu toate cele la vedere, impare
și inalienabile
interzisă, insolentă, lăudată până
peste genunea
cu care te înrudești la mers și la port
dispari și apari când nu te aștepti

ca ceva sau cineva care trebuie
neapărat salvat...

NOAPTEA DE CRĂCIUN

Știam ce înseamnă
acele voci joase, răgușite, nedeslușite
le-am auzit pe la miezul nopții
au continuat până spre ziuă
am deschis ușa, am zărit
pe trepte coroana de flori
rezemată de peretele cu

mâzgăliturile copiilor
știam ce înseamnă
tropotele înfundate, forfota
glasuri subțiri alternând cu un glas
baritonal, oficiind ritmic
ușa liftului ținută deschisă mai mult
a murit bătrânul de la 8, îmi spune

poștărița
bătând la ușă, înmânându-mi revista
unde aveam trei poezii de dragoste
nu-l știți?

ies din casă încet cu bagajul meu
greu ca un secret de familie
cu buchetul de crizanteme
scuturându-se pe drum
trec pe lângă furgoneta mortuară
femei în doliu leagă un prosop alb
mă privesc cum mă îndepărtez
mă grăbesc să ajung la petrecerea
diplomatului în vila de lângă lac
aerul rece de afară mă amețește,

respir adânc
îmi țin cu greu echilibrul
pe oglinda străzii

cu tocurele înalte ale cizmelor mele
vișinii
lumina zilei se amestecă cu lumina
zăpezii

casele aliniate sclipesc
respir spațiul, oameni grăbindu-se
cu sacoșe pline, grupuri de

colindători

îmbrăcați pestriț
culegând câte un bănuț
aruncat de la vreun balcon
suspendat de un nor
din vată de zahăr...
Îmi amintesc, era un bătrân

mărunțel
ieșea cu un haski la plimbare
m-am jucat odată cu câinele lui
prin zăpadă

am alergat, ne-am îmbrățișat
locuia la etajul de deasupra
n-am auzit de acolo niciun zgomot
n-a sunat niciodată la ușa mea
nu mi-a cerut niciodată nimic
când m-am întors acasă
totul se terminase
parcă nu se întâmplase nimic
era curat, liniște în fața blocului
sub felinarul cu fluturi de gheață,
străveziu

aștepta schiopul de la 4
mi-a deschis ușa blocului, apoi
eu i-am ținut ușa liftului să intre
bocănind cu piciorul lui subțire de
aluminu

am stat în cumpănă
i-am dat vinul, am păstrat cozonacul
a murit vecinul de la 8, îmi spune și
deși locuiește mai jos,
mă duce întâi pe mine, la 7
apoi liftul se prăbușește în gol...
în blocul nostru a murit un om
în noaptea de Crăciun
nu știu cum îl chema
dar spre seară, un moșuleț cu barbă,
îmbrăcat în zăpadă
zboară în sania trasă
de un câine cu ochi violeți
prin dreptul ferestrelor strigând:
Ho, ho, ho, Crăciun fericit!

Alexandru Jurcan

PROZĂ FOARTE SCURTĂ

Undeva, sus de tot, pe o culme viorie, am oprit pe un mic platou, cât o scenă îngustă. Omul mi-a strâns mâna, apoi m-a îmbrățișat fără o vorbă. A urcat în mașină și a dispărut. În fața mea rânjea un desis umed, din care răzbăteau ochii flămânzi ai lupilor.

Un mire destul de trist

Florin se căsătorește cu Aurora. Peste o oră vor fi la primărie: flori, prieteni, șampanie. Ba mai mult, seara se va ține nunta la un restaurant de vis, cu un meniu incredibil de asortat. Și ce muzică a conceput Florin, ajutat de prietenul său din copilărie!

Florin trăia deja cu Aurora de aproape un an în apartamentul ei din cartierul Stejarilor. Aurora a urcat în taxi, îmbrăcată cu rochia de mireasă. L-a lăsat pe Florin să închidă ușa, ca apoi să se așeze lângă ea. Numai că el întârzia dintr-un motiv clar: pisica lor s-a furișat din apartament exact când el voia să iasă.

– Florine! - se enervă Aurora - te rog să găsești pisica, știi bine cât de mult o ador! Nu credeam că ești atât de pămpălău, zău așa! Eu plec cu taxiul și trimit după tine peste un sfert de oră! Sper să te încadrezi! Și să nu îndrăznești să vii atâta timp cât pisica nu e în casă!

Florin a rămas siderat, cu ochii la stejarul din colț, unde pisica se refugiase tocmai spre vârf. Când taxiul a revenit, pisica se afla în aceeași poziție. Florin a trimis vorbă pe taximetrist să se mai amâne ceremonia. La a doua venire a taxiului, Florin părea înfrânt. Apoi i-a venit o idee genială: l-a rugat pe taximetrist să se dea el drept mire acolo la primărie, că doar era o simplă formalitate. A schimbat repede hainele cu băiatul cel creol, care a plecat în goană cu mașina, stârnind nori jucăuși de praf.

După două ore taxiul a sosit. Aurora îl ținea de mână pe mirele fictiv, ba chiar îl săruta pe gură.

– Dă-mi rapide cheile, cretinule!- zise Aurora către Florin. Măine să vii să-ți iei bulendrele! Adio și n-am cuvinte!

Taximetristul o luă în brațe pe Aurora și trecu sublim pragul casei

Gratii fără întoarcere

Știam că într-o zi omul acela o să apară și nu-mi va adresa nici un

cuvânt. Eram sigur că va veni exact atunci când nu mă voi gândi la el, când lucrurile din jurul meu își vor primeni dimensiunile.

Urma să intru pe poarta instituției, unde lucram de o viață. Atunci l-am zărit și l-am recunoscut, deoarece îmi bântuia visele de câteva decenii. Stătea imobil la volan. Ochelari fumurii. N-a trebuit să facă vreun semn. Am urcat îndată, aruncând o ultimă privire spre clădirea care-mi pecetluisese viața. Știam că niciodată nimic nu va mai fi ca înainte.

Omul conducea calm. M-am așezat pe bancheta din spate, unde era așezată o biblie învelită în scoarță negricioasă. Aveam la mine o sticlă plină cu cafea amară. L-am servit. N-a schițat vreun gest, doar a zâmbit cu o vagă tristețe. Treceam prin localități inundate de un soare generos, blând. Mai apoi am urcat o culme stearpă și primii stropi de ploaie au atacat parbrizul. Imediat după aceea s-a iscat o vijelie sumbră și zăpada a apărut învingătoare. Mașina gâfâia pe o serpentină periculoasă, înaintând pe buza hăului, în care zăceau trupuri putrede de brazi. La un moment dat, la o curbă perfidă, mașina s-a împotmolit. Omul a coborât calm și a meșterit ceva, apoi am pornit din nou. Urcușul părea interminabil. Undeva, sus de tot, pe o culme viorie, am oprit pe un mic platou, cât o scenă îngustă. Omul mi-a strâns mâna, apoi m-a îmbrățișat fără o vorbă. A urcat în mașină și a dispărut. În fața mea rânjea un desiş umed, din care răzbăteau ochii flămânzi ai lupilor. M-am întors speriat spre drumul ce cobora, dar am rămas uluit: gratii metalice, solide, fără întoarcere, se rezemau vitrege de straja brazilor foșnind a verde livid.

Călătorii prin cuvinte

Veneam încet spre casă, la pas cu înserarea umedă. N-avea rost să caut trecerea de pietoni, pentru că nu era circulație pe stradă, însă unica mașină care circula m-a lovit. Prima senzație de plutire mi s-a părut o detașare uimitoare, dulceagă. Peste mine cădea o pernă grea, sulfuroasă. Nici măcar n-am auzit strigătele celor ce se aplecau asupra mea. Ca și cum aș fi părăsit o lume plină de primejdii, mă bucuram de rotirea unor stele colorate și jucăușe. Până la urmă am văzut profilul unui polițist înfrigurat - sigur că faptele trebuiau constatate mecanic, rapid, cu profesionalitatea ce nu mai lasă loc de compătimirea victimei.

Datorită acelei întâmplări, starea mea psihică s-a deteriorat îngrijorător. Soția mea, Celia, nu-mi mai tolera plânsul matinal fără motiv, durerile usturătoare de șale, colecistul leneș, virozele prea dese și, mai ales, privitul în gol. Așa se exprima ea: „Ai o privire jalnică în gol, care mă seacă”. Până la urmă a plecat definitiv, m-a părăsit cu fraze patetice, cu regrete argumentate pe larg. Fratele meu mai tânăr a găsit o pensiune de bătrâni într-un peisaj paradisiac și mi-a propus să stau acolo o vreme. Chiar și psihologul a fost de acord. Am acceptat, reproșându-le doar faptul că au evitat sintagma azil de

bătrâni. Astfel am cunoscut-o pe Melania, iar zilele au însemnat lungi plimbări leneșe, cu discuții profunde și tragice. Pe ea a obligat-o fiica ei să stea acolo, deoarece devenise „cicălitoare, javră afurisită, intelectuală perimată”. Erau cuvintele fetei, desigur.

După câteva luni am ajuns experți în călătoriile prin cuvinte. Ne potriveam aproape în tot. La cantină serveam masa împreună. Epuizasem toate subiectele posibile, ne dureau fălcile de atâta conversație, așa că am hotărât să ne sinucidem. Fiecare în camera lui. Data de luni, înainte de miezul nopții. Aveam o încredere nebună unul în celălalt și știam că nu vom trișa. Cu toate acestea, marți dimineața, după luna sinucigașă, așezându-mă pe scaun la cantină, am avut o tresărire de proporții: Melania se afla în fața mea, bându-și ceaiul cu un calm desăvârșit.

Criminali de lux

Se apropia aniversarea zilei mele de naștere. Prietenii mei, Raul și Pavel, mi-au pregătit o surpriză de proporții. M-au legat la ochi și am urcat într-o mașină, care urma să ne ducă în locuri mirifice. Le auzeam râsetele, chicotelile adolescente, averse de aventuri originale. Curând mi s-a părut că zbor, că mașina s-a transformat în avion, atât de lină era plutirea. Adevărat că băusem o jumătate de sticlă de șampanie.

Stop. Coborâre. Scări. Pavel mi-a dezlegat legătura. O ușă masivă, cam putredă. Lanterna lui Raul și senzația că mă rătăcisem într-un roman baroc. Cineva dinăuntru a deschis și m-am pomenit în plină derută. Un bar înecat în fum, cu multe butoaie în loc de scaune. O femeie roșcată și-a lăsat țigara pe tejghea și a venit spre mine cu un surâs glacial.

– El este? – a întrebat ea. Pavel a încuviințat cu fața luminată.

– Vino! - m-a poftit doamna, luându-și la revedere de la prietenii mei.

– Ce să înțeleg? am îndrăznit, cu o oarecare frică.

– Amalia va fi îngerul tău păzitor, acum când împlinești 20 de ani.

Apoi au urmat alte săli, alte baruri, alți oameni. Amalia mergea înainte, fără vreo urmă de derută. Cunoștea drumul, părea versată și echilibrată. Precis avea vreo patruzeci de ani, pe care nu se ostenea să-i mascheze. Un fum gelatinos și stacojiu șerpuia deasupra clienților. Am traversat un coridor slab luminat. Dalele gâlbui păreau uneori fosforescente, mișcătoare. Amalia a bătut la o ușă, după care am intrat. La o masă încărcată cu sticle diverse stăteau cufundați în ceva calcule doi bărbați trecuți de prima tinerețe.

– El e Mario, iar celălalt e Marius.

– Salutare! - îmi întinse apatic mâna acel Mario plictisit și preocupat.

– Noi suntem niște criminali obosiți, domnule! – oftă Marius.

– Sunt actori înnăscuți, nu-i crede! interveni degajată Amalia.

Mario a aprins o țigară lungă, cafenie. Volutele de fum aduceau o aromă puternică și înecăcioasă. Un aer inospitalier plutea incert în încăpere. Tăceam din politețe, teamă, docilitate cretină. Fumul se dilua pe nesimțite.

– Știi de ce ne numim criminali? rupse tăcerea Mario. Pentru că noi ucidem iubirile nereziproce, nefericite. Dumneata ai iubit-o pe... Catia, nu? Așa o cheamă, sper că n-am încurcat borcanele.

– Exact... am șoptit confuz.

– Și nu reușești s-o uiți, deși ei nu-i prea păsa de ... tine. Scuze, ești atât de tânăr, îmi permit să te tutuiesc.

– Nicio problemă! Am zis.

– Acum am obosit, mă crezi? Parcă luptăm cu morile de vânt. Ție nu ți-am ucis-o... iubirea ta năvalnică. Poți încerca, mai ai timp...

– Acum vino cu mine! - zâmbi Amalia.

În camera următoare era Catia. S-a ridicat, m-a îmbrățișat și mi-a urat la mulți ani. Un pat imens, cu cuvertură roșie, o masă cu bunătați, un ceasornic harnic, lumânări aromate și muzică albastră. Apoi două tăceri sparte de ogorul săpat de șerpuirea buzelor...

PRIMA COROANĂ

La începutul acestui an, mai multe piese arheologice excepționale, descoperite de arheologul israelian Pessah Bar-Adon, au fost prezentate publicului în cadrul expoziției **Masters of Fire: Copper Age Art from Israel**, la Universitatea Orașului New York. Descoperirea a fost făcută în anul 1961, când peste 400 obiecte, cu o vechime estimată la 6000 de ani, au fost găsite într-o peșteră din deșertul Iehuda, în apropiere de Marea Moartă. Printre exponate (statui de ceramică a unor zeități, figurine din cupru, piatră, lut și fildeș, un sceptru decorat cu animale cu coarne, câni și vase de lut bine păstrate) se află și o coroană, considerată cea mai veche piesă de acest gen cunoscută pe plan mondial. Are o formă circulară și este împodobită cu păsări (vulturi) și porți verticale.

Daniel Master, unul din curatorii expoziției, spunea că aceste obiecte sunt fascinante, ele demonstrând apariția unei tehnologii care va funcționa în milenii ce vor urma. În aceste locuri oamenii experimentau folosirea cuprului în paralel cu ceramica, pielea animalelor și a textilelor. Pentru ochiul nostru modern este miraculos să învățăm că acei oameni nu numai că manipulau sisteme sociale noi, tehnologii noi, dar aveau și un spirit artistic inovator.

Ștefan Dumitrăscu

SUFLETUL CA O PASĂRE

În seara aceea s-a întors acasă târziu. Preoteasa l-a privit cu ochi speriați, înlemnită. Slavă Domnului că te-ai întors acasă, am fost tare îngrijorată. A venit directorul de la liceu să se intereseze de tine. Părintele Ilarion Chendrea își dezbracă haina, apoi își scoase cămașa transpirată. Urcase repede strada, apoi ulița pe care se găsea casa lui, cam la jumătatea coastei. Orașul se întindea pe colinele late și mari care coborau spre râu. Am dormit la cântăreț acasă, doamna mea (așa îi zicea el preotesei de ani de zile, iar ea zicea domnul meu, când vorbea cu altcineva despre soțul ei) și am trecut printr-o suferință grea. Preoteasa se întoarse spre el, privindu-l ușor înspăimântată. Un timp nici unul nu scoase nici un cuvânt, iar părintele Chendrea se gândi că acum ar fi momentul cel mai bun să-i mărturisească adevărul. Își puse liniștit o cămașă nouă. Apoi veni în fața ei și cu dreapta îi atinse gâtul, sprijinindu-și mâna pe trupul ei. Am trecut printr-o mare încercare și printr-o mare suferință Maria, și vreau să vorbesc cu tine despre ce mi s-a întâmplat.

Preoteasa îl privi cu ochii plini de spaimă, ca și cum nenorocirea de acum încolo ar fi început. Preotul Chendrea se îndepărtă de nevastă-sa și se așează pe pat. Mi s-a întâmplat să mă îndrăgostesc de o femeie, Marie, vorbi el rar. La început am crezut că e o încercare a Domnului sau o cursă a diavolului și-am luptat cu toate puterile mele împotriva ei. Cu cât mă rugam mai mult și cu cât fugeam de ea, cu atât era chinul mai mare și vedenia ei mai vie în mintea mea.

Preoteasa se așează pe scaunul care stătea lângă perete, cu mâinile înlemnite pe genunchi, strângându-se în ea de parcă ar fi luat-o frigul. Bărbatul tăcu și amândoi avură impresia că sunt atât de departe unul de altul, despărțiți de un câmp uriaș de zăpadă, încât păreau pentru totdeauna străini unul altuia.

Părintele Chendrea făcu gestul cu mâna ca și cum ar fi vrut să se agațe de omul cu care trăise atâția ani. Te rog din suflet să mă ierți. Se ridică în picioare, veni și îngenunche în fața ei. A fost ceva peste puterile mele. Preotul tăcu, trase aer adânc în piept, apoi își culcă fața în poala femeii.

Am zis apoi că e un blestem, e voința Domnului și trebuie s-o îndeplinesc. Aici tăcu și o privi o clipă în ochi, așteptând reacția femeii. N-am vrut să vă las și să mă despart de tine și de copii. Preoteasa își înclină fața și

își puse mâna dreaptă pe capul lui. De ce nu mi-ai spus, omule, poate încercam să te ajut.

Chipul îi rămase gânditor, în timp ce mâna femeii încercă să-i mângâie părul. Poate că am fost și eu de vină, vorbi ea într-un târziu, că nu sunt o femeie frumoasă și n-am știut să fiu nici o femeie veselă, să-mi placă viața.

Nu e nimic, vorbi el, o lacrimă i se scurse pe obrazul drept, încet, ca o bilă. Era emoționat și totodată îi tremura tot trupul ca și cum ar fi trecut printr-o primejdie de moarte, și abia acum îl apucă spaima morții. Acum am scăpat, va fi bine, nu se va întâmpla nimic rău. Se priviră blânzi în față. Au fost momente, vorbi bărbatul cu glasul scăzut, când am simțit că-mi pierd mințile. Tăcerea îi strânse și mai mult unul în altul. Părintele Chendrea își simți dintr-o dată sufletul mai bucuros și gândul că o să fie de acord cu dorința lui i se păru și mai ușor de înfăptuit. Femeia se gândea la dragostea ei pentru el, îl iubise tot timpul cu un sentiment blând, plin de venerație. Acum erau atât de obișnuiți unul cu altul, încât ceea ce auzise i se părea un fapt neobișnuit.

*

A doua zi încercă să intre în vorbă cu el, să fie bună. Tot nu-i venea să-și creadă urechilor și totodată gândul acesta îi părea monstruos și înfricoșător. O spaimă lentă începe să despice sufletul femeii așa cum crapă pământul de uscăciune. Părintele Chendrea se-ntoarse din parohia lui abia a treia zi, timp în care el și preoteasa și cealaltă, avură destul timp să se trezească după nebunia lor și să se vadă ca și cum ar fi fost goi în văzul lumii. O găsi tristă, gătise toată ziua și acum cârpea niște ciorapi. Băiatul își făcea lecțiile în odaia lui. Un timp tăcură gândindu-se fiecare la celălalt și la ce se va-ntâmpla cu ei. Băiatul plecase, auziseră amândoi poarta trântită. Au trecut de patruzeci de ani, să spui că a dat blestemul dragostei peste tine și n-ai mai putut. Preotul veni lângă ea și-i puse mâna pe umăr.

O să trăim mai departe, Marie, și n-o să fie nimic, ai să vezi. O dată pe săptămână mă voi duce și voi dormi la ea, pentru că e și ea un suflet chinuit, biată femeie nefericită. S-avem grijă să nu afle copiii. Ilaiorn Chendrea vorbise rar, cu glasul lui gâjâit. Iar ție o să-ți dau însutit dragostea mea și grija mea. Mai rămaseră așa un timp, apoi preotul trecu în odaia cealaltă. Îl auzi întinzându-se să se odihnească, așa cum făcea întotdeauna când își pune a o mână sub cap. Ca și cum s-ar fi rupt în ea carnea, simți o durere leșioasă. Apoi sufletul i se păru ca o gutuie curată și luminoasă pusă la fereastră. Oftă tristă și fericită în același timp. Fie ce va fi, își zise în gând. Bine că sunt toți ai ei la un loc, bărbatul o să-și facă damblaua un timp, apoi când o să-i treacă o să vină tot în patul lui. A doua zi părintele Chendrea o căută pe cea care-i făcuse sufletul mai viu parcă, mai încordat. Fusta strânsă pe talie și pe coapse și jerseul roșu o întinereau. Îi aruncă o privire fugară, apoi își văzu mai departe de ale ei ca și cum ar fi fost aceeași femeie dintotdeauna.

Fiică a Israelului, își zise în gând Ilarion Chendrea, cine știe tocmai de unde-i vine rădăcina și ce taine și ce blesteme aduce cu ea. Se întâlnea după-amiaza în casa veche, cu lucruri răspândind mirosuri ciudate, stătute, din alte vremi. Simți așteptarea atâtor ani și încordarea și arderea trupului femeii.

Două săptămâni au trecut ca într-o nebunie. S-au trezit amândoi, când Dona Roșu privind pe fereastră, s-a auzit vorbind singură. Poate că Dumnezeu și rămân însărcinată. Așadar ea se gândise tot timpul la viitor, la vremea când va fi bătrână și singură, la anii de amintiri, când e bine să ai un fiu sau o ființă cu care să stai între cei patru pereți ca să nu te simți singură. Părintele Chendrea se simți înstrăinat și aruncat afară din viața ei. Timpul i se păru că trece chinuitor când se trezi cu adevărat din nebunia dragostei își dădu seama că ființa lui e sfâșiată între cele două case și între cele două femei. Atunci se gândi că ar fi fost într-adevăr bine să-i fi dăruit un fiu celei care era a doua lui soție.

*

Viața continua încărcată de griji și de greutate, de trăiri cenușii, iluminată când și când de bucurii. Băiatul reușise la facultate, dar lucrul acesta se întâmplase abia în toamnă. Preoteasa se retrăsese în ea. Se îngrășase și mai mult de atâta stat în casă, chipul i se buhăise și gușa îi atârna acum de parcă ar fi fost un scut. Ilarion Chendrea mergea în fiecare miercuri seara și uneori duminica la femeia cu care acum se înțelegea atât de bine. Dona Roșu rămăsese neschimbată, devenind poate mai sigură pe ea, mai puțin complexată în fața celor lumești. Pe la începutul lui decembrie, afară ninge potolit și focul torcea ca un motan în sobă, mai trăia încă o dată, de data aceasta îndelung, cu o bucurie nemărturisită, plină de nostalgie, patima cărnii. Înaintea sărbătorilor se treziră amândoi din vraja aceasta, trupurile le erau ca niște coji uscate și spălăcite. Rămâneau până târziu discutând, mintea femeii era ageră, în viața ei se gândise la multe lucruri. De multe ori preotul rămânea ascultând-o și se uimea el însuși de orizonturile pe care i le deschideau în suflet ideile ei. Îi era dragă, și cu cât urcau în vârstă ea rămânea la fel de tânără și de copilăroasă. Numai el se vedea prins între ele, între cele două femei, ca o statuie bătută de vânt din două părți.

Primii ani trecură pe nesimțite, părintele Chendrea se pomeni în preajma celor 50 de ani mai bogat ca niciodată. Băiatul terminase facultatea și se căsătorise. Făcuseră nunta la Ploiești, unde avea serviciu și de unde era fata. Lucra ca inginer la o stație de rafinare, sau cam așa ceva, de acum nu mai era nevoie să știe multe. Noru-sa era ingineră, unica fiică a doctorului Nistorescu, de aceea părinții fetei ținură să facă nunta acasă la fată. Nu se împotrivi, mai ales că asta îl scăpase de atâta alergătură și bătaie de cap, câte cere o nuntă. Se bucurase când o văzuse pe preoteasă atât de veselă. Uitase de ea, de cea care fusese condamnată să fie un fel de cenușăreasă, sau făcuse

tot ce putuse ca să uite de ea. Într-un fel părintele Chendrea se simțise puțin dat la o parte și lucrul acesta îi convenise, pentru că avea astfel timp să se gândească la ale lui, la viață, la anii câți îi rămăseseră. După nuntă, când rămaseră numai ei cu copiii și cuscii, brusc parcă se făcu dintr-o dată liniște în jurul lui. O liniște ca o apă rece care-i făcea bine, deși sufletul în el tot nu știa ce să creadă. Se pomeni vorbind cu Dona Roșu - o vedea vie în fața ochilor.

Copiii pleacă să-și petreacă luna de miere la o stațiune în Apuseni, iar doctorul care avea mașină îi invită să facă o excursie pe Valea Prahovei. Stăm în fiecare stațiune câte-o zi, cuscre, noi așa ne-am petrecut concediile. Închidea ochii, așa cum stăteau amândoi, el și preoteasa, pe bancheta din spate, și se gândea la cea pe care o lăsase acasă. Se bucura de dorul care-l chinuia așa cum ai degusta vinul, adică strop cu strop. După o săptămână când reveniră la Ploiești, se simțea obosit, slăbise și nu-și găsea locul.

Preoteasa îl privi cu-n soi de bucurie, fericită. Dacă nu mai poți, Ilarioane, poți să mergi, acum că s-a petrecut și nunta băiatului și îi avem pe amândoi copiii la casele lor. Eu o să rămân să le aranjez casa și grădina. Tinerii căsătoriți se mutaseră în casa pe care o avea soția doctorului moștenire, o casă mare, albă, cu coloane, cu o livadă de cireși și de nuci în față.

Părintele Chendrea închise ochii. Doamne, să mai fie tânăr, să aibă casa asta, cu ea ar lua-o de la cap și nu și-ar mai dori altceva. Închise ochii și se rugă Domnului să-l ierte, în gând. Nevasta sa îi puse mâna ei grea pe braț. Acum te-am iertat, Ilarioane, și-ți mulțumesc că m-ai adus până aici și ai avut grijă de mine. Ai fost om, să știi. Ea l-a îndemnat să plece acasă, că-l vedea chinându-se. I-a spus doctorului că-l cere acasă slujba la biserică, și grija casei, și a doua zi s-a urcat în tren. Pe drum a ațipit. Se visase că îl aștepta, era îmbrăcată într-o rochie albă de mireasă. Se trezise speriat, cu sufletul greu. Visul nu era semn bun, și gândul îl duruse, îngrozindu-l de moarte. A lăsat valiza la gară și-a luat-o pe ulițe să ajungă cât mai repede la ea. Trecuse de miezul nopții, a văzut lampa arzând și inima a început să-i bată repede în piept. A urcat scările și a încercat ușa. Era închisă. A ciocănit, o vedea pe geam ce face. Era într-o cămașă albă, de mătase și călca. A tresărit și a alergat repede să-i deschidă. Nu l-a întrebat nimic. I-a sărit de gât, sărutându-l și strângându-se în el. Îi ardea trupul ca unei femei tinere. Îl cuprinse cu brațele pe după gât ca o fetișcană. A strâns-o tare, apăsându-i trupul moale de coapsele lui. Apoi a luat-o în brațe și a dus-o în pat. Le erau trupurile însetate. Ele - trupurile, li se căutau, ca și cum ar fi avut viața lor. S-au sculat târziu, pe la trei dimineța, să mănânce, și așa cum se mișcau prin casă, ea în cămașă albă, care se târa pe covor și el în pijamale, amândoi au crezut o clipă că sunt tineri, că s-au însurat de curând și acum trăiesc viața cu frenezie.

Mi-a fost îngrozitor de dor, iubitule. Dona Roșu îl privi în ochi, apoi

Îl sărută repede pe gură. Nu știu ce m-aș face fără tine. Te am în mine, te port în pânțele. Râse fericită, cu râsul ei voalat. Sunt gravidă cu tine, de tot ce Ține de tine. Ilarion Chendrea se gândi la cealaltă, care de bunăvoie se dăduse la o parte și-l lăsase liber. O făcuse cu inima largă, fericită că se eliberase pe ea din jug, și acum putea să se odihnească împăcată cu sine. Brusc simți în el o poftă de viață, ca un strigăt al cărnii, după ceva pe care nu-l va mai trăi niciodată. O strânse la piept că-i auzi oasele trosnind.

*

O săptămână și-au făcut de cap, cum spunea râzând Dona Roșu. Apoi s-au trezit stând culcați alături ca două animale obosite de acum de viață. Dona Roșu se ridica în picioare. Îmi pare rău că nu mi-ai vorbit de nunta băiatului. Parcă i s-ar fi înmuiat sufletul. Simți dintr-o dată emoția orbindu-l. Spunea băiatul sau fata, nu băiatul tău, ca și cum ar fi copiii ei. Dacă-mi spuneai dinainte, îți dădeam cadourile. Bineînțeles din partea amândurora. Dona Roșu apărură din dormitor purtând pe mâinile întinse un lanț de aur. Lanțul acesta cu piatră e pentru fată, pentru noră, iar ceasul acesta de aur e pentru băiat. Când te mai duci pe la ei le dai darurile și-i pupi și din partea mea.

Femeia se aplecă și-l sărută. Sunt tare drăguțe, nu? Ilarion Chendrea îi luă obraji în palme. Îi era recunoscător, atât de recunoscător că simți nevoia să îngenuncheze, să-i sărute picioarele. O luă în brațe și-o Ținu așa în fața ferestrei ca pe un copil. Un timp, duminica, după slujbă, au ieșit pe câmp să se plimbe, ferindu-se să nu fie văzuți. Dincolo de terenurile de gunoaie se întindeau dealurile acoperite de vii ca de niște veșminte. O luau pe văile blânde ca niște albi, uneori se Țineau de mână. Descoperiseră un păr sălbatic pe o colină, întindeau pledul și rămânea privind zările, norii albi târându-se pe orizont ca niște bivoli care beau apă. Dona Roșu își lăsă capul pe genunchii lui, închidea ochii și asculta freamătul plin de neliniște al părului. Atunci descoperi, ea care stătuse ani de zile cu nasul în cărți și crezuse că tainele vieții și ale lumii sunt numai în cărți, că fâșâitul, foșnetul acela inimitabil al părului și care e greu de descris (de câte ori nu încercase să-l prindă într-o expresie) trezește în ea stări ciudate, venind parcă din adâncul timpului. Toate verile de acum încolo, iubitele, o să ni le petrecem sub părul acesta. Se ridicase și-și lipise tâmpla de umărul lui. Viile dormitau împăcate sub cerul de vară, sub căldura indiferentă, străină parcă de lumea aceasta.

Trecuseră de acum câțiva ani buni; preoteasa stătea mai mult pe la copii, să le îngrijească de case și să le crească și lor copiii. Îi făcea bine lucrul

ăsta. O făcea să creadă că este încă de folos, că mai este un om important. În subconștient poate că se răzbuna pe toată viața ei cât nu fusese băgată în seamă. Se trezise speriată când își văzuse nepoții mari, care nu mai aveau nevoie de ajutorul ei. Cel mai bine se înțelesese cu ginerele pe care îl simțea mai aproape de sufletul ei, chiar decât propriul ei băiat.

Într-o dimineață,- părintele Ilarion Chendrea, trecuse de acum de 57 de ani - preoteasa a simțit brusc că n-are ce mai face la fiică-sa. Nepoții erau mari iar pe ea, pe preoteasă, o lăsau acasă, unde se plictisea îngrozitor. Timpul i se părea că trece degeaba și că nu mai are gust. Așa că s-a întors acasă. L-a găsit pe părintele Ilarion Chendrea dând la porci. Erau zile când n-avea nici el ce să facă. Dona nu prea mai vrea să iasă din casă și în ultimul timp tăcea tot mai mult.

Odată îi mărturisise că-i este frică. De ce, femeie sfântă? Îi zicea tot mai des așa, căci într-adevăr pentru el fusese o femeie cinstită. Amândouă fuseseră femei sfinte, recunoscute în gândul lui. Una i-a dăruit copii și liniștea casei, iar cealaltă focul dragostei și tihna sufletească din preajma ei. Mi-e frică de moarte, Lari. Tăcuse și-l privise gânditoare. Convinge-mă încă o dată că există Dumnezeu, că există viață veșnică. O, ce groaznic ar fi să murim, să încetăm dintr-o dată să mai existăm, ca niște simpli viermi. Părintele Ilarion Chendrea îi mângâiasse obrazul și tâmpla și o ținuse la pieptul lui. Acum, după aproape o viață întreagă, timp în care îl slujise pe Dumnezeu cu frică, era mai convins ca niciodată că Dumnezeu există cu adevărat. Cum, Dona, tu te mai îndoiești acum când eu îl simt mai puternic și mai aproape ca niciodată ? O luase în fața icoanei și se rugaseră amândoi.

Apoi, a doua zi, ieșiră pe câmp, se odihniră sub părul lor. Ai dreptate, murmurase femeia. Măreția cerului și blândețea lui boltită ca o candelă care arde, toate acestea îmi spun că El este în toate. Gândul ei îl cutremură până în adâncul sufletului. Acum simțea și el la fel. O părere de rău puse stăpânire pe el. De ce îl găsisese pe Dumnezeu tocmai acum, și de ce Dumnezeu i se revelase atât de limpede prin gura femeii. Plopul foșnea amintindu-i de eternitate, de nostalgia după tot timpul scurs de la începutul lumii. Apoi se gândi, ca și cum ar fi avut o iluminare, că de fapt ceea ce i se revelase acum nu e decât una din fațetele lui Dumnezeu și că pe Dumnezeu îl simțise de la început. O privi și deodată văzu mai clar ca oricând că ea-i fusese trimisă de El, și el abia acum înțelegea deplin lucrul acesta.

*

Bătrâna preoteasă după ce a venit acasă s-a mai dus de câteva ori pe la copii, apoi n-a mai plecat niciodată. Când a ieșit la pensie părintele Chendrea nevastă-sa a răsuflat ușurată. Cu puțin timp în urmă aflase că lumea, cel puțin cei din generația lor, vorbeau frumos despre ei. Stătea la coadă la carne cu văduva judecătorului Părănoiu; se cunoșteau de când se săltaseră ca fete,

de la ea aflate lucrul acesta. Însă mai mult, Maria, despre tine se vorbește cel mai frumos. Și despre ea se vorbește de bine. E profesoară, eu o cunosc, să știi, e o femeie tare de treabă, la locul e. Ea n-a vrut să vă despartă. Mi-a spus că mai bine își pune capăt zilelor decât să vă distrugă casa. La început nu prea înțelesese bine despre cine vorbea bătrâna doamnă Părănoiu. Avu un moment de spaimă și de încetare a memoriei. Apoi, treptat, înțelesese, de parcă memoria ființei ei ar fi fost o sală imensă care se luminează și în care vede lucruri de care n-a știut niciodată. M-am gândit că lumea o să vorbească, minți ea ca s-o determine pe cealaltă să se destăinuie, însă nu mi-a părut. O clipă chiar se imaginează că e o femeie mândră și curajoasă. Da, prelungi doamna Părănoiu, nazalizând sunetul „a”, la început s-a vorbit foarte mult despre voi, îndeosebi despre el. Toată lumea l-a acuzat și l-a condamnat. Cu timpul însă s-au obișnuit. Iar acum, toți vorbesc numai de bine. Oricum în viața târgului ăstuia, aici bătrâna Părănoiu făcu o pauză ca și cum ar fi meditat la ce avea să spună, a fost un lucru deosebit. O soție de preot a avut tăria să accepte ca soțul ei să iubească și să aibă grijă de o altă femeie. Iar aceasta a avut noblețea să nu-l despartă de soția și de copiii lui.

Tăcură amândouă, altfel coada înainta greu. Văduva judecătorului începu să se vaite de greutățile bătrâneților, de noru-sa cu care nu se înțelegea. Un timp încercă s-o asculte, apoi gândurile o furară în altă parte. Se trezi cu sufletul vesel, așadar lumea o vorbise de bine, mai ales în orașul acesta mic, cu o viață atât de săracă, unde fiecare așteaptă să se întâmple în vecini vreo nenorocire ca să aibă ce vorbi. Oare ea cum ar fi vorbit, se-ntrebă, dar știa răspunsul. Se văzu în mintea ei femeie cuminte și răbdătoare. Alta în locul ei ar fi plâns, ar fi mers la cealaltă, i-ar fi strigat la poartă, s-ar fi dus la Episcopie și s-ar fi plâns de bărbatu-su. Ea a suferit în tăcere și și-a văzut mai departe de calea ei. Și-l aduse aminte, atât de viu că parcă-l vedea în fața ochilor pe preot, când venise el din parohia lui, cu barba în vânt, tulburat. Însemna că se purtase cu el cum se cuvine la început, adică i-a spus să-și vadă de viața lui că e preot, să meargă acasă, să-și vadă de familia lui, și abia după ce l-a văzut cum se chinuie s-a miluit de el. Tot gândindu-se, ajunse în fața vânzătoarei. Nu, nu-i era recunoscătoare, nu putea să simtă asta față de ea, de cealaltă, dar oricum, se purtase cu bărbatul ei și cu familia ei ca o femeie cu judecată

*

Primăvara anului 1972 fusese o primăvară rece și vântoasă. Iată, venise luna mai, pe câmpuri porumbul nici nu răsărise. Ploile erau reci și îndelungate. Părintele Chendrea se apropia de 75 de ani; se ținea bine. Aștepta cu bucurie zilele când trebuia să meargă în sat, unde slujea împreună cu preotul care venise în locul lui după ce ieșise la pensie. Multe lucruri nu-i mai plăceau acum, odată cu apropierea bătrâneții pofta de viață pierde încetul cu

încetul. Preoteasa îmbătrânise și ea, și ciudat, pe când cealaltă se închise în ea (îmbătrânise dintr-o dată și carnea i se uscaser pe oase), Maria Chendrea devenise din ce în ce mai clevetitoare. Se înstrăinase de ele, de femeile lui, fără vrerea lui. Îi mulțumi lui Dumnezeu că îi mai păstrase vie plăcerea de a vedea câmpul și de a bate potecile prin vii ori pe malul râului.

Cu câteva săptămâni în urmă era pe malul apei, se pomenise râzând singur, fericit ca un copil. Își făcuse cruce fericit că-și audusese aminte de Dona, de vremea când se îndrăgostise ca un copil de ea. Avea ea, evreica, ceva în ea care-l înspăimânta și-l chema, un mister pe care n-ajunsesese niciodată să-l dezlege. Cealaltă, Maria, fusese blândă și cuminte, avusese grijă de casă, cealaltă îl fermecase și îl robise. Își aminti săptămânile lor de patimă nebună, trupul Donei era subțire și viu ca o șerpoaică, și el era însetat de ea și flămând.

Avea ceva în ea de sfântă și de femeie stricată, deși n-a fost niciodată așa, sau poate că venea cu flacăra asta care-l mistuise, și pe el, din adâncurile vechiului Israel. I se făcu deodată dor de ea, un dor de-ți vine s-o apuci pe câmp, și chiar în clipa aceea luă hotărârea să se-ntoarcă în oraș și să stea de vorbă cu ea, că de iubit ca un bărbat n-o mai putea iubi. Cu vreo doi ani în urmă îi spusese oftând: o, femeie, femeie, ce bine-ar fi să mai putem să ne iubim ca altă dată. Îi zâmbise tristă, și-i pusese mâna pe braț: ne-am iubit cât a trebuit, Larion. Ne ajunge. A fost frumoasă viața cu tine, când o să mor o să-ți mulțumesc în rai, unde o să ajungem cu toții, că ai fost om bun cu mine și mi-ai dăruit dragostea.

A găsit-o tristă, pe gânduri. A stat cu ea toată noaptea și-au vorbit despre moarte. Îmi spune mie inima, dragule - vorbise stins Dona Roșu - acum era o bătrână cu trupul împutinat și cu părul roșcat, căci așa îi plăcea ei să și-l vopsească - îmi spune mie inima că moartea este o stingere a ființei în lumea asta și o naștere în altă lume. Cu cât mă apropii de ea - de moarte - cu atât adevărul acesta mă luminează și mă umple de bucurie. Asta era deci, de aceea se răcise ea față de el, și-l lăsa uneori, uita de el, și câte un ceas stătea singur în odaia mare din casa ei, care în ultimii ani mirosea parcă și mai mult a incest. Îl apucă furia, dar nu, nu era furios pe ea, ci mai degrabă pe el, sau pe gândurile care îi treceau prin mintea lui prea repede, astfel că orbit de ele nici n-apuca să se mai bucure de viață și de lume. Hotărî să se întoarcă iar în parohia lui, acolo baremi avea doi bătrâni cumsecade și cu mintea limpede, se putea tăifăsuși cu ei plimbându-se pe câmp.

Luna mai a trecut și ea repede, pământul s-a uscat și cerul s-a făcut dintr-o dată de sticlă. Vara se anunța secetoasă și toridă.

*

Dona Roșu muri după Sfânta Marie. Trupul i se subțiasă și i se uscaser, devenind străveziu. Nu-i era frică de moarte, ba chiar o aștepta cu o bucurie secretă. Avea momente când curiozitatea și bucuria de a afla ce e dincolo o

copleșeau. Când și-a presimțit sfârșitul s-a dus la prietena ei, Tulie, și i-a spus. A simțit că leșină și aceasta a ajutat-o să se întindă în pat. Băiatul Tuliei, care era profesor de istorie, a telefonat la Salvare. I-a părut rău c-au ridicat-o din pat, trebuiau s-o lase să moară liniștită, avea mintea limpede și știa că nu mai e mult până când va veni clipa aceea pe care o aștepta de atâta timp. În ultimele săptămâni îi simțise lipsa părintelui Chendrea, acum când o hurducănea mașina salvării se gândea tot la el. L-a iubit mai mult decât pe celălalt, pe bărbatul ei dintâi, care era evreu ca și ea. Știa bine lucrul acesta, căci imaginea preotului se suprapunea uriașă peste a celuiilalt, pe care nici nu și-l mai aducea aminte cum arată. Doamne, ce demult au fost toate astea. Bătrâna profesoară a murit în câteva zile de cancer, însă trupul ei nu mai avea de mult nici o fărâma de viață în el. Cei câțiva evrei care mai erau acum în oraș s-au grăbit s-o incinereze și să-i facă toate cele trebuincioase omului la moarte, după ritul lor. Părintele Ilarion Chendrea s-a întors în oraș cam la o săptămână după moartea ei. Cea care i-a spus vestea aceasta a fost preoteasa. Îmbătrânise rău și pentru că o dureau șalele, având zile când era înțepenită de tot, stătea la soare în curte, întinsă pe un pat de scânduri pe care i-l făcuse bărbatu-su. Nu se bucurase de moartea celei care-i luase bărbatul (acum așa simțea) nici când auzise vestea, nici acum când i-o spunea părintelui. Ochii îi erau stinși și triști și o spaimă albă, amintind albul pereților de biserică, îi stăruia mereu pe chip.

Așa o să ne ducem cu toții, Larioane, începuse să se vaite și să geamă. Ilarion Chendrea vedea limpede că-i era frică de moarte: În clipa aceea simți însă că o urăște și se apucă să bodogăneasă. Apoi simți dintr-o dată golul celeilalte întinzându-se în jurul lui, cum se-ntind cercurile în apă. I se făcea dor de ea, cum simțise odată că i se face dor de tatăl lui după o lună de la moartea bătrânului. Se sculă și se plimbă mânios prin odaie. Apoi ieși în curte și pentru că o văzu pe nevastă-sa bătrână și oloagă, întinsă în patul de blane, se-ntoarse și ieși în stradă. Bombănea și vorbea singur. Lumea întorcea capul după el, apoi își vedeau de drum; s-o fi scrântit, săracul părinte, râse o femeie în urma lui, vorbind cu cea cu care mergea alături. S-a trezit în fața casei ei, soarele se aplecase înspre apus învăluind grădinile și acoperișurile într-o vâlvătaie dulce.

Se apropia toamna, când și când câte o batere de vânt îndoia ramurile caișilor ori a trandafirilor. Părintele Ilarion Chendrea devenise dintr-o dată treaz, cu mintea ca un vid argintiu, ascultând însetată și cel mai mic sunet. Poarta era legată de după un stâlp cu sârmă. Se opri în loc. Văzu atunci găturile de lebadă ale florilor din grădină, stăteau ridicate într-un fel ciudat, ascultând, ca și cum ar fi fost ființe vii și ar fi așteptat pe cineva. Urcă scara bătrânei case în care locuise femeia pe care o iubise atât de mult. Buruienile crescuseră viguroase printre crăpăturile dalelor și ale treptelor. Abia pleacă omul dintr-un loc că haosul invadează victorios, venind din adânc, locul. Așa

cum se ținea de zid trase aer adânc în piept. Nu mai avea putere, sufletul îi era pustiu și uscat. Închise ochii așteptând să-i treacă întunecimea care-i cuprinsese pieptul. Ajunse în tinda acum lipsită de preșuri. Încercă ușa. Doamne, ce vreau eu, se gândi părintele Chendrea, oare sunt nebun că nu vreau decât s-o găesc. Ușa era închisă. Își lipi fruntea de geam să privească înăuntru. Abia atunci văzu că perdelele fuseseră luate. Și pernele de pe pat. Și sticlăria din dulap. Se vedeau bine polițele goale. Brusc avu impresia că însăși golul, golul abstract și golul material, se instalase în casa ei și acum îl privește rânjind, sfidându-l. Avu tăria să rămână mult timp cu fruntea rezemată de geam, privind ceea ce nu mai era de fapt, sufrageria ei, unde

fuseseră atât de fericiți. La un moment dar parcă îi auzi râsul înalt, gâlgâitor. Se sperie și-și făcu cruce, era moartea care-și bătea joc de el, simțea bine acest lucru. Se grăbi bombănind să spună în gând o rugăciune și plecă. O teamă stranie, batjocoritoare, pusese stăpânire pe el. Se opri tocmai în piața orașului, inima îi bătea cu putere, înțepându-l ca o sulită în coaste. Doamne, ce caut eu aici ? Încercă să-și aducă aminte cum ajunsese în piață, dar nu simți decât goliciunea lumii, a oamenilor pe care-i vedea. Singurătatea îi încolțea sufletul și el o simți ca pe o fiară care avea să-l răpună curând.

*

Acasă nu se mai întoarse două săptămâni, parcă-i era frică de casa lui, căci știa că o să arate peste puțin timp cum o văzuse pe a ei. De preoteasă îi era milă, suferea când o vedea târându-și piciorul prin curte ori prin casă. Se așeza pe câte un scaun și rămânea așa mută ceasuri întregi. Nici câmpurile nu-i mai plăceau. Nu mai avea nici un rost sub cerul acesta, se retrăsese toate în ele, egoiste. Cel puțin înțelesese lumea și rostul vieții pe pământ, să lași urmași și apoi să mori. În ultimele zile se gândise din ce în ce mai mult la ea. Își dădu seama fericit că o mai iubește și acum și se pomeni râzând ușor. Doamne, ce mult o iubise! Și acum își aducea aminte, înfiorându-se, nopțile lor de dragoste.

Pe la începutul lui octombrie, se făcuse de acum frig, nu mai putea întârzia pe câmp, se întorse acasă. Preoteasa căzuse la pat, zăcea gemând tot timpul, iar el, păcătosul (se ruga mereu în gând să-l ierte Dumnezeu), se gândea la cealaltă. O vedea frumoasă, în rochia ei roșie, așa cum o văzuse în cancelarie, atunci când se îndrăgostise de ea. He, he, he, râse prosteste. Era frumoasă ca o fetișcană. Câți ani să fie de atunci? Treizeci, patruzeci.

În camera cealaltă o auzi pe preoteasă gemând. De ofticoasă făcea așa, numai ca să-i amărase lui sufletul. Nu mâncase de două zile, o lene plă-

cută și dulce îi cuprindea trupul, oasele lui bătrâne. Doamne, și cu cât trupul îi era mai slăbit, cu atât mintea îi era mai vie, mai limpede. O vedea tot timpul în minte râzând, chemându-l. Viața aici, pe pământ, n-avea nici un rost fără ea, se convinsese demult de lucrul acesta. Hotărî să nu mai mănânce. O să fie greu la început, în primele zile, apoi euforia asta a trupului uscat o să-l cuprindă încetul cu încetul. Făcu precum își propuse. Nu-i fu greu, după câteva zile, să-și dea seama că nici nu se mai poate ridica din pat. O stare dulce, ca niște izvoare de miere, îi susurau în oase.

Era fericit. Fugise de viață și de lumea aceasta, că nu-i mai puteau dărui nimic, și acum se îndrepta spre ea. O simțea în văzduh, știa că este în lumea de dincolo și că-l așteaptă.

Tîncuța
Horonceanu Berneyic

Tata a murit de tânăr

Tata are mâinile îmbibate
cu motorină
toamna se amestecă mirosul
cu cel de gutui
de frunze uscate de butoaie
puse la umflat
tata aduce coșuri mari cu struguri
face mustul așa e în fiecare toamnă
flăcări mari coboară pe miriști
apocaliptice
dar tata îmi spune să nu mă tem
eu am etichete cu ursul panda
și radieră parfumată
noaptea visez șorțul înflorat
al mamei
care învârte în cazanul cu magiun
ca într-o galaxie nenăscută
tata are mâinile lungi cât fuioarele
de cânepă
mama toarce din degetele lui
bucurii mărunte pentru nopțile
de iarnă
tata moare o singură dată.
atât i-a fost dat

apoi trece prin sufletul meu
ca un somn adânc
în ochii lui ascunde râuri
de lapte și miere
își coase pleoapele cu o ață
pe care a înșirat notele mele bune
așa se face că tata râde mereu

Atâtea bucurii

Atâtea bucurii mă apasă
mi-ai spus, eu nu știam cum arată
o bucurie,
cerul se făcea sângieriu și noaptea
cu ghimpii ei de întuneric
așteptau la răscruce
respirația mea sacadată
atâtea bucurii de parcă ar putea fi
pepeni
furați din tarlaua ceapeului
ar putea să mă apese și pe mine o
bucurie
pe mine mă apasă
numai o linie albă pe care cineva
fără chip
o trage peste coastele mele
numai o dimineață în care voi fi
atât de bătrână
încât voi avea pielea tatuată
ca o carte de istorie

M T L C

**Masteratul pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan**

mttle.ro

Aceste poeme sunt traduse în cadrul
Proiectului Internațional coordonat de

Lidia Vianu,

Director al Masteratului pentru
Traducerea Textului Literar Contemporan -
Universitatea București.

Poeme de **Michael Swan**
Traducere de **Ioana Săbău**

Michael Swan poetul lingvist

După o fructuoasă carieră didactică, după numeroase publicații de gramatică descriptivă și teoretică, pentru lingvistică și pentru predarea limbii engleze, scriitorul Mike Swan a debutat în anul 2003 ca poet.

Printre cele mai de seamă volume publicate în calitate de lingvist se numără **Practica limbii engleze** (Practical English Usage) și **Limba engleză de bază** (Basic English Usage), publicate la editura Universității din Oxford.

Debutul lui ca poet a fost marcat de apariția volumului **Când vor veni după tine** (When They Come for You), urmat de **Formele lucrurilor** (The Shapes of Things), lansat în anul 2011.

Pachete puse deoparte

Am pășit pe un ghețar,
acolo unde gheața, piatra, soarele
și cerul
alcătuiau o frumusețe
cum nu s-a mai văzut vreodată.

Am urmărit o frunză căzând,
preschimbându-și culoarea
din clipă în clipă

în soarele de seară.

Vreme de-o oră am stat
privind către mare.
Unul dintre acele momente
în care totul există atât în sine,
cât și mai presus de sine.

Și toți acei ani în care erai prezentă,
iar copiii noștri,
crescând, plângând, râzând,
luându-și viața în propriile mâini.

Asemenea lucruri
trebuie să fie păstrate,
întipărite în memorie,
închise într-un pachet și puse
deoparte
pentru a le redeschide cândva.
Numai că sunt atât de multe pachete
etichetate și aranjate cu grijă,

încât acoperă pereții
de la podea până la tavan
umplând toate camerele.

Și numărul le crește în fiecare zi.

Când mai e vreme de trecut prin ele?
Și până când
vor mai dăinui încă urmele ?

Am să iau o roabă
am să le duc în grădină pe toate,
am să le desfac pe fiecare-n parte,
eliberând acele amintiri
asemeni unor păsări
închise-n colivie,
lăsându-le să zboare către locul
în care nimic nu se pierde.

Trebuie să existe un astfel de loc.

Însă voi păstra ambalajele.
Am mare grijă cu astfel de lucruri.
Trebuie să existe un astfel de loc
crede-mă, chiar dacă nu putem
ajunge acolo vreodată.

Toate stricăciunile trebuie răscumpărate

„Ți-ai stricat frumosul trenuleț nou.”

„Vai de mine.
Uită-te la ceașca specială
pe care ți-a dat-o mătușa Ivy.”

„Prețioasa vază a bunicii!”

„Iar ți-ai spart ochelarii.”

„Violeta mea africană,
călcată în picioare.”
„I-ai frânt firava lui inimă.”

„Ceva din mine s-a frânt.”
Balast înălțat până la ceruri,

și iată-l și pe el acolo
stând în fața muntelui
cu micul lui fărâș și-o perie.

J

Îmi plac locurile care încep cu litera J.

Am fost mereu cumințe în Jakarta.
Nu există niciun afiș pe care să
scrie că sunt căutat în Johannesburg.
În Jarrow nu am lăsat nicio femeie
înălăcrimată.

Deși în orașul sfânt sunt probleme,
Eu nu le-am înmulțit numărul.
În Jena numele nu mi-e pătat
de procese de paternitate
în desfășurare.

Nu am fost implicat în niciun jaf
armat

din Jalabad.

Nu am fost niciodată exmatriculat
de la Universitatea din Jackson Hole
dacă există vreuna.

În poeziile pentru copii japoneze
nu sunt luat în derâdere
și nici în grafitti în
Jerez de la Frontera.

Când mi se pomenește numele-n
discuții în Jersey
oamenii nu oftează și nu bombăne
schimbând subiectul.

De are loc vreo infracțiune-n
Jutland -

iar eu nu recunosc nimic -
e acoperită de statutul de limitare.
Cazierul mi-e curat printre
musulmani.

Chiar dacă o spun eu însumi,
se vorbește foarte bine despre mine
în Jönköping.

Kuala Lumpur este o altă chestiune.

Alexandru Ionel Despina

Atingerea

În fiecare seară se întorcea acasă și se prăbușea ostenit pe fotoliul de lângă fereastră, nemulțumit că încă o zi din viața sa s-a scurs în zadar, fără să o găsească. Nu mai trăia, își spunea, ci pur și simplu bântuia. De când se mutase în București, zilele i se transformaseră într-un șir nesfârșit de căutări febrile și inutile, printre zecile, sutele, miile de chipuri impersonale ce-i ieșeau în cale - aceleași priviri languroase și trăsături multiplicat până dincolo de orice noțiune de identitate, la care se uita sperând că va da de ea (deși nu știa cum arată și nici măcar dacă există cu adevărat, păstrând însă vie în sinea sa convingerea că va ști de îndată ce o va vedea) -, iar nopțile destră-mându-se în vise tulburătoare în care, încercând să o privească sau să o atingă o pierdea pentru cine știe a câta oară. Săptămânile treceau și ele fade și aproape ireale, iar lunile își lepădaseră complet numele și doar crâmpiele de natură ce mai existau prin oraș și care se schimbau o dată cu trecerea anotimpurilor îi reaminteau că timpul încă se scurge, implacabil și indiferent, așa cum fuge, în direcția contrară când te afli într-un tren, priveliștea de afară.

Se retrăgea în fotoliu și la lumina oarbă a unei lămpi citea încet și lent, găsind în fiecare carte frânturi din ea, din zâmbetul, privirea și gândurile ei, frânturi ce dispăreau de îndată ce relua, de la început, lectura. Întristat, lăsa cartea pe masă și privea absent, prin geamul translucid, albastrul nopții de afară, întunecat și murdărit de luminile orașului, gândindu-se în tot acest timp că a pierdut-o pentru totdeauna, chiar dacă nu își amintea să o fi avut cândva.

Într-o seară ploioasă de toamnă, pe când contempla picăturile de apă ce se căzneau să unească, asemenea unor ațe rupte, cerul și pământul, o mișcare la una dintre ferestrele blocului de vizavi îi atrase atenția. Cu toate că nu o putea vedea deslușit din pricina depărtării, a ploii și a vederii ce-i slăbise odată cu trecerea anilor, știa, după mișcări și gesturi, că este vorba de o fată. Și, fără să-și explice prea bine de ce face asta, începu să o urmărească. Timid la început, bănuind, crezând, știind că nu poată fi vorba de aceeași persoană ce apărea, noapte de noapte, în visele sale, apoi cu tot mai multă îndrăzneală, până ce, într-o după amiază, se îmbracă în grabă și o porni, în urma ei afară. Era ceva la ea, ascuns dinapoia cuvintelor și-a gândurilor, dincolo de înfățișarea sa și departe de ea și de tot ce ar fi putut însemna, ceva ce-l captiva și-l determina să o urmeze prin ceața deasă și lăptoasă ce se așternea peste oraș, pe sub lumina palidă a becurilor și prin ploile nesfârșite de noiembrie, prin parcuri, clădiri și magazine, orașe ori lumi străine. Însă, cel mai adesea, pașii ei îl purtau, ca o adiere de vânt ce desprinde de pe ramuri frunzele și-n

căderea lor le leagănă blând, prin anticariate, librării și biblioteci, locuri de unde ea se întorcea întotdeauna acasă cu un morman de cărți pe care le citea în fața ferestrei, dincolo de care, la adăpostul propriei sale camere, el o urmărea.

Nu o iubea, sau cel puțin așa credea, și nici nu o dorea, întorcându-și privirea ori de câte ori ea se dezbrăca, de parcă s-ar fi temut

că ar putea vedea la un moment dat ceva care l-ar fi îndepărtat, mai apoi, pentru totdeauna. Și nu dorea nici măcar să o întâlnească, gândindu-se cu oroare la nevoia ce ar fi devenit, în acel moment, impetuoasă, de a îndruga cuvinte în care nu credea, încercând în acest fel să-i spună ceva. Să-i spună ce? Nu știa și nici nu dorea să afle vreodată, mulțumindu-se, în schimb, să o privească și să trăiască nedescoperit în colțul ochilor ei, dându-i târcoale și mergând uneori atât de aproape de ea încât îi simțea mirosul ce-i învăluia pielea, iar alteori atingând-o în treacăt, doar pentru a se convinge că-i reală.

Într-o seară geroasă de decembrie, când prima ninsoare din acea iarnă cădea peste oraș, dorind să știe mai multe despre ea, așteptă să plece, apoi, forțându-i ușa, îi intră în casă, și împietri în momentul în care aprinse lumina. Rezemate de pereți, asemenea unor buruieni ce încercau să-i năpădească, zăceau vrafuri de cărți, iar pe jos, în neorânduială, se aflau o mulțime de foi mângălite cu cerneală.

Luă o carte la întâmplare, o răsfoi și observă că multe pagini din ea sunt albe. Luă o alta, un volum de povestiri de Turgheniev, volum pe care îl citise de atât de multe ori sperând să o regăsească, și constată cu stupeoare același lucru. Fără niciun motiv anume, toate cărțile păreau să aibă, în locul unor file scrise, un număr egal de pagini goale. Se aplecă și luă de pe podea o foaie mângălită, scrisă și rescrisă de atât de multe ori încât devenise neagră. Se chinui să deslușească litere, cuvinte, desene, iar, după ce izbuti să citească mai multe propoziții, își dădu seama că este vorba de propriile sale vise. Se îndreptă mecanic spre geam, purtat parcă de un gând străin, și începu să o privească. În blocul de vizavi, în fața ferestrei propriului său apartament, așezată în propriul său fotoliu, ea contempla fulgii de nea ce dansau inefabil, purtați de vânt, apoi se așterneau și se topeau pe caldarâm.

Brusc, își aminti. Se întoarse și rupse câteva file albe dintr-o carte, apoi se așeză pe podea, printre zecile de foi mângălite, și se apucă să scrie pe ele toate visele pe care ea urma să le aibă de atunci înainte, până când, într-o iarnă, odată cu prima ninsoare, ea îi va intra în apartament, iar el, fără să vrea, pentru cine știe a câta oară, o va uita...

Codrina Bran

VOIAJORUL

Într-o familie cu mulți copii, așa cum fuseseră ei, regăsești o diversitate care ar putea îndestula foamea întregului univers în marea explozie inițială în care, în mod sigur, s-a întâmplat ca nici o fracțiune sa nu semene cu alta. Și asta nu dintr-un plan prealabil ci, pur și simplu, dintr-un prea mult care nu-și mai încăpea în sine. De fapt, oriunde te-ai uita, în facerea și prefacerea naturii se întâmplă mereu același fenomen, preaplinul este mereu prezent. Regula aceasta funcționează oarecum în salturi, pentru că după explozia preaplinului urmează o amiază a coacerii, ca spre seara zilei o mână invizibilă să adune decorul, fructele, rămășițele pentru a le arunca în focul exploziilor viitoare. Bubi depăna filosofia lui personală care-i dădea o viziune globală și cât decăt inteligibilă a propriei vieți și a altora. Dacă filosofii nu descifraseră sensul, deși asta era ocupația lor permanentă, oamenilor de rând nu le rămânea decât să-l caute pe cont propriu. Aplecarea lui spre filosofare se datora în bună parte unor ani inactivi pe care boala de plămâni îi impuseseră, împreună cu marile cutremure istorice ale acestui secol uimitor de crud în care indivizii erau purtați prin furtuni năuce, sacrificați pe diverse altare. Nu apucau să te adaptezi noului de azi că, iată, venea un mâine total diferit și cu siguranță mai rău. Nu te puteai baza pe nimic, totul era în mișcare, o mișcare dezordonată în care nu aveai când să construiești ceva de durată. Fracturile biografice se succedau prea repede. În acest colț de lume istoria era prea smucită, nu ca prin alte părți, departe, unde istoria avea o continuitate, dovadă stând marile catedrale ridicate secole de-a rândul, nu ca la noi, bisericuțe mici de lemn parcă pregătite să fie demontate și mutate la nevoie, sau în caz de distrugere să poată fi reconstruite ușor. Cam asta era schema pe care se înfășurau gândurile lui, cu oarecare modificări pe măsură ce înainta în vârstă. Deocamdată totul era în mers, în desfășurare, aici, în pătrățica asta de viață în care nimeni nu-ți garanta nimic, în care, pe lângă toate necunoscutele de parcurs, va veni și marea necunoscută pe care cei plecați au aflat-o deja. Au aflat-o tinerii lui frați plecați în floarea vieții în slujba unor idealuri deja uitate, sau părintele în plecarea sa precipitată din mijlocul uliței, între biserică și casă, ca un trăsnet, ca sub efectul unei telegrame urgente. Cei doi nu aveau nici un mormânt, plecaseră spre nicăieri împreună, de parcă s-ar fi reîntors cuminți în pântecul matern, așa, nedespărțiți, cum veniseră pe lume după abia optsprezece ani. Biata mamă îi născuse pentru o moarte prematură și nu avea acum nici unde aprinde o lumânare.

În enigmaticele drumuri care îl purtau în diverse direcții, odată pe an făcea vizite scurte celor doi frați în viață răzlețiți în două orașe depărtate, așezați temeinic lângă neveste energice care le inventaseră de acum noi personalități, îi recroiseră după gustul lor. Erau mereu foarte ocupați cu propria lor viață și nu aveau timp să-și viziteze mama. Aceste vizite nu întotdeauna bine primite, ca niște ritualuri de care pomenitele neveste se cam săturaseră, le făcea cu inima caldă în amintirea curții părintești plină de larma copilăriei de odinioară. Venea ca un mesager al mamei bătrână de acum, căreia îi era dor de ei, de viața lor trecută, dor pe care și-l manifesta arareori, în expresii pline de cuviință: „Ce-o mai fi făcând Emil și Ioan...?” Primise de la ei câte o scrisoare scrisă de mâna nevestelor în care i se aduceau la cunoștință evenimente mari și neutre din viața acestora. Constata că cei mai mulți bărbați încăpuți pe mâna unor femei străine încetează de a mai rămâne și fii, deși auzise asta din înțelepciunea folclorului care știe atât de bine să exprime în cuvinte puține adevăruri adânci. Scrisul străin îi confirmase mamei că firul de iubire dintre ea și acești feți pe care îi purtase spre viață și noroc se rupsesse definitiv, așa că nu le răspunse niciunui.

Bubi trecea pe la fiecare și aduna vești pentru mama fără a le spune ce purta el în suflet. Inima ca și viața lui de misterioasă, avea compartimente net despărțite care nu comunicau unul cu celălalt, atitudine destul de bărbătească pentru un om atât de sentimental.

Pe vremuri, cele două geamantane aveau un aer sprintar, învăluite într-o boare de libertate și spații largi, iar purtătorul lor îmbrăcat mereu într-un costum de bună calitate și cu o borsalină nouă așezată pe o sprânceană. O vitrină îi oglindea cochetăria și anume uși știute numai de el se deschideau cu bucurie și cu speranța unei rămăneri definitive. Berte, Clare sau Irine, femei gospodine dar rămase singure au încercat pe rând să-l prindă pe fluturile voiajor și nestatornic, dar el simțea din vreme, din aer, acul care voia să-l imobilizeze în insectar. Femeia fericită se scula dis de dimineață pe când capul obosit al bărbatului își continua somnul pe perna ei și alerga la piață de unde venea încărcată cu o găină vie în plasa cu ochiuri mari prin care zburătoarea scotea capul, înghesuită fiind de morcovi și alte zarzavaturi care aveau s-o însoțească în metamorfoza din oala încăpătoare. În acest timp mâini îndemânate lucrau repede, iar fața se îmbujora de la arșița plitei și a speranțelor reaprinse în pieptul ajuns la o a doua tinerețe.

Voiajorul nostru era un mare generos, cu o inimă mai încăpătoare decât portofelul, astfel că venea de fiecare dată cu daruri exagerate și pleca având buzunarele goale, cu mângâierea unei nopți și cel mult hrănit pentru călătoria următoare. Afla el, așa, cu un al nu știu câtelea simț că în ziua în care gospodina își îndoia eforturile de gazdă primitoare, plutea primejdia în aer, astfel că geamantanul având conținutul într-o ordine desăvârșită aștepta deja după ușă. Omul nostru era și un pedant, mereu primenit, iar de costumul

ajungea ușor uzat, o pălărie nouă salva situația. La prăvălia de pălării, după ce proba îndelung câteva exemplare cu ochii în oglindă studiindu-se din diverse unghiuri, puneă prețul pe tejghea însoțit de un bacșiș consistent, lăsând alături și vechea pălărie, pleca revigorat, făcându-se că nu aude chemarea vânzătoarei: „Alo, domnu’, restul și pălăria dumneavoastră!” În vitrina următoare se oglindea deja cochec cu borul pe o sprânceană, luând viața de la început.

Bubi era omul pentru care viața avea mereu un nou început; indiferent cum se încheia episodul anterior, a doua zi era o nouă zi care începea la fel de proaspătă, cu proiecte noi și suflet ușor. Important era să câștige banii pentru cămăși primenite, pentru un splendid buchet de flori de dăruit unei anume doamne, sau să aducă daruri femeilor de acasă pe care le căuta cu dragoste, dar la intervale imprevizibile. Astfel, mutări dese sau schimbarea serviciului prezent în care ceva nu mai mergea bine cu un altul nou, aveau loc mai des decât am presupune. Contabil, magazioner, administrator, nu conta, găsea el soluția să schimbe slujba și locuința cu multă ușurință. O cameră la mansardă chiar fără dulap nu reprezenta nici un inconvenient întrucât hainele curate și împachetate într-o ordine perfectă puteau sta foarte bine în cele două geamantane deschise. Ligheanul, în schimb, nu putea să lipsească din dotarea încăperii. Oglinjoara rotundă cu picior scoasă din trusă reflecta pământul clăbucit așezat și el în picioare până ce obrazul era examinat cu grijă, măsurând în podul palmei dificultatea bărbii crescute de ieri. Aceste dimineți cu preparativele pentru o zi perfectă îl defineau cel mai bine. Începea ziua cu mult entuziasm și grijă pentru amănunte: un obraz neted și bine mirositor, trupul spălat energic în ligheanul de pe scaunul de lemn, împrăștiind stropi de apă și clăbuc pe dușumea. În final totul era rânduit, perna scuturată zdravăn, pătura cazonă întinsă fără cută, ligheanul spălat și ascuns sub patul cu tăblii de metal, uneltele de bărbierit curățate și înșirate pe pervazul ferestrei cu vopsea scorjată. Cum necum, dintr-o dată, încăperea nimănui cu podele de lemn, pat cu tăblii de metal și o masă veche căpăta brusc identitate, miros de curățenie și ușor parfumată de săpunul de ras. Toate acestea vorbeau despre un bărbat care nu ieșea oricum din casă. Pentru că acesta-i adevărul, un bărbat pedant va rămâne astfel indiferent unde va locui, într-un hotel sau într-o mansardă.

Haina pusă de cu seară pe spătarul scaunului fu examinată și scuturată de cei câțiva stropi de apă săriți din lighean, pantalonii scoși de sub saltea unde își redobândiseră fermitatea dungii, cămașa curată aleasă din unul din geamantane, pantofii lustruiți scoși de pe șanuri și încălțați, toate acestea reconstituirea o ținută de bărbat agreabil.

Bubi avea trăsăturile de bază ale întregii familii: ochii mari ușor oblici, pomeții pronunțați și o gură senzuală. Toți cei șapte frați primiră această amprentă a mamei, ca o schemă multiplicată cu mici variațiuni. Doar cu-

loarea ochilor ei verzi nu o putuse dăruî niciunui copil, dar spera că poate vreunul dintre nepoții care vor veni îi va moșteni smaraldul. Poate că ea nici nu va mai fi pe atunci. Tatăl, mort mult prea devreme, ieșise din decor nelăsând vre-o altă amintire decât șapte perechi de iriși cafenii și înclinații muzicale inegal distribuite, dar care aveau să ia tot atâtea drumuri diferite după cum le era firea și norocul.

În frumoasa dimineață de vară domnul Bubi se îndrepta spre noul său serviciu, primenit ca întotdeauna, energic și plin de bună dispoziție. Saluta ridicând pălăria cu un gest larg care se adresa tuturor pe o rază largă. Domnul Bubi nu trecea niciodată neobservat pe ulița care ducea la exploatarea forestieră. Era o figură străină, lucru văzut de la distanță, orășean curat și amabil, o prezență total diferită de muntenii localnici morocănoși și bănuitori. Domnul Bubi era noul contabil venit de la oraș.

După studiile începute și abandonate, Bubi se hotărî să-și ia o slujbă. Prima slujbă. Așa își începuse și studiile, entuziast, ordonat, luând notițe conștiincios, așezat în rândul întâi, ochi în ochi cu profesorul, în dialog susținut cu preparatorul. Părea studentul ideal. Îi scria des mamei; de fapt era singurul care îi scria și nu o făcea formal. Venea acasă cu nerăbdare aducând întotdeauna câte un dar pentru mama și pentru sora cea mică, încă o copilă, rămasă orfană de tată de pe când nu putea avea nici amintiri. O lua în brațe cu drag alintând-o: „Suflețelul lui Bubi”, simțindu-se tată la nici douăzeci de ani. Se simțea responsabil pentru puiul de om care venise atât de târziu, când cuibul era aproape gol, neajutorată și străină. Frații ceilalți erau departe și indiferenți, el singur mai purtând în suflet liantul de altădată. Sora cea mare, căreia primul război și mai apoi moartea tatălui îi furaseră pe rând logodnicul și mai apoi planurile legate de studiile muzicale, nemaiavănd ce face cu viața ei, își luă un bărbat bătrân și zgârcit în toate și la vorbă și la buzunar. Ea fusese cea mai înzestrată dintre toți frații, înzestrată cu o splendidă voce de operă. În tăcerea ursuză din casa lor vocea melodioasă și vocalizele ei trezea mormăielile de nemulțumire ale unui soț care nu știa să se bucure de nimic. Frații mai mari erau însurați și aveau și ei situații stabile acolo departe lângă nevestele lor harnice și grijulii cu capacitatea lor de procreare, știind prea bine că mulți copii înseamnă și multă sărăcie. Ocupați fiind ei cu sporirea bunăstării propriilor familii, au uitat treptat de mama și de micuța orfană. Rămăsese tot trecutul ca într-o fotografie ce se tot învechește și se voalează până la neființă: curtea largă cu droaia de frați și părintele pășind pe uliță cu zor în sutana lui prăfuită la poale, intrând în curte cu droaia de copii adunați ciopor în jurul lui întinzând mâinile să primească o bucată de colac de la mortul pe care tocmai îl condusesese la groapă în ziua aceea. Cei mai mici se agățau de sutană pretinzând să fie luați și în brațe. Așa și-l amintea ca pe un personaj mitologic din brațele căruia izvorau noi și noi prunci copleșindu-l, abia putând să-i mai cuprindă, până ce moartea prematură a întrerupt brusc

această sărbătoare a vieții, sărbătoare care o storcea pe mamă din doi în doi ani de toată vloga.

Astfel că din marea familie rămăsese acest nucleu, mama văduvă, mica surioară orfană și el, singurul bărbat, stălpul casei cum ar veni.

Deși își începuse studiile cu mult entuziasm, iată se vădi că norocul nu era chiar de partea lui. Printr-o ciudată potrivire de lucruri, deși totul începea bine, promițător, veneau întâmplări potrivnice în momentele cheie care îl deturnau din drumul plin de promisiuni și-l aruncau de pe orbită stricând ordinea lucrurilor. Erau întâmplări amestecate: moartea părintelui, criza economică, o tuberculoză care îl ținu departe de ultimul război, de moarte, dar și de viață, venirea rușilor și așa mai departe. Atâtea ghinioane și nepotriviri în care pe lângă abilitatea de a te strecura printre ele, mai aveai nevoie și de mult noroc. Bubi nu dovedea nici abilitate și nici nu-l urmărea norocul, ba se putea spune că acesta se ferea din drumul său. S-a dovedit că doar bunele intenții și generozitatea nu-ți garantează reușita în viață. Ca și cum acestea n-ar fi fost de ajuns, un disproporționat simț al dreptății și al demnității personale îl puneau prea des în conflict cu superiorii, iar mândria îl determina să plece de îndată în căutarea unui loc mai bun. Neștiința concesiilor, un acut simț al libertății într-o lume îndoielnică, meschină și întoarsă pe dos ducea la dese rupturi și schimbări de adrese. Bubi avea un comportament de aristocrat în această istorie precipitată și absurdă. Chiar și trăsăturile feței aveau un aer aristocrat, comune tuturor fraților într-un amestec aleatoriu. Firul comun prin care ajunseseră în lume venea de departe, din vremuri despre care mama avea știință, dar firea ei taciturnă și cuviincioasă o închisese cu grijă într-o tainiță a sufletului ei. Ce rost avea să spună mai departe povești atât de vechi și nefolositoare? Scoborători din veacuri, vreo două, dintr-un oștean înnobilit, cu blazon și proprietate, câteva generații s-au școlit și s-au șlefuit. Cei mai câștigați au fost băieții. Trimiși la școli bune, la Pesta și Viena, au ajuns magistrați, avocați sau înalți funcționari. Fetele au făcut căsătorii bune și mai puțin bune, dar fiind de felul lor fertile au dat naștere la prea mulți copii, micșorând astfel treptat pământul cu care fusese împroprietărit viteazul oștean de altădată. Mulți boiernași avuți în partea aceasta a țării nu prea erau, astfel că puținii nobili români nu aveau cu cine să se încuscrească profitabil. În felul acesta au sărăcit treptat, au venit apoi întâmplările istoriei, care împreună cu întâmplările personale au condus lucrurile în acest stadiu. Mama, descendenta cu blazon și zece hectare de pământ de slabă calitate nu putuse face o căsătorie mai avantajoasă decât cu tânărul absolvent de teologie, pe studiile căruia se cheltuiseră ultimii bani ai familiei. El chipeș, ea rasată, șapte copii și bani puțini. Într-o parohie modestă de țară.

La capăt de drum, iată un membru al acestui arbore genealogic cu două valize, educat și școlit, dar fără vre-o finalitate, cu studiile abandonate, mai multe slujbe, o carte de muncă stufoasă și un salariu mic.

Bubi se transformase în unchi, acum după niște ani, în care copila din trecut devenise mamă și deîndată un fel de văduvă pentru nu se știe cât timp. Fetița de astăzi se uita lung la el intimidată de procesiunea de dimineață cu clăbuci și pământ. Privea nedumerită smocurile de păr care ieșeau din nările încăpătoare prin care pufnea zgomotos stropind cu apă până departe. Parcă era puțin speriată de manifestările viguroase care aveau loc în casa lor alcătuită numai din femei și unde toaleta de dimineață se desfășura discret și în liniște. Unchiul venea rar și emoția, tulburarea erau cu atât mai mari. Dădea târcoale hainelor bărbătești care ocupau parcă întreaga încăpere și care aveau așa un miros străin și tulburător. Când n-o vedea nimeni le mângâia ca pe niște vietăți cu mâna ei mică și le ruga în gând să nu mai plece de lângă ele trei. Veneau din depărtări necunoscute și emanau forță. Nu știa de unde vine acest unic bărbat din familia lor, ceva între tată și mătușă, puternic, cu glas baritonal și care o răsfăța tot timpul. Se răsfățau, de fapt, reciproc: „sufletul lui unchiu”, „unchiuțu’ Bubi” și astfel se desfășura o sărbătoare mai mare decât toate sărbătorile. Venea cu daruri. Primul dar a fost ursulețul galben de care nu s-a mai despărțit până târziu de tot. Mai apoi unchiul adusese ceva ce copila nu mai văzuse și nu mai gustase, o bucată de halva cât o cărămidă. Acum halva se odihnea palidă și tristă în mijlocul unei mese în jurul căreia stăteau trei femei și un bărbat.

– Bubi, nu ești chibzuit, ai dat o grămadă de bani... i-a spus mama.

– Nu înțeleg frate, cum poți fi atât de inconștient și hăbăuc! Când lipsește pâinea, carnea, lucruri de primă necesitate, tu azvârli banii pe extravagante.

Fetița avea și ea ceva de spus, dar îi lipseau cuvintele și care s-ar putea traduce astăzi cam așa: „Vor veni, și pâinea și carnea, dar cine își va mai aduce aminte de gustul lor? Și când se va repeta această clipă în care toți sunteți aici? Unchiuțul meu știe ce e mai important pentru suflet...”

Mai târziu, într-o primăvară, după o boală lungă și grea a venit unchiul să se ocupe de ea, să o învețe din nou să meargă, să alerge, să sară, să recupereze tabla înmulțirii uitată toată între timp.

Apoi Bubi dispăru pentru multă vreme.

Domnul Bubi încerca mereu să-și păstreze buna dispoziție ca un adevărat aristocrat, pentru că un adevărat aristocrat știe să salveze aparențele atunci când buna dispoziție chiar nu avea nici un temei. Își aranja șic pălăria, scotea tabachera strălucitoare și cu un gest scurt, bărbătesc scăpăra chibritul la capătul țigării destul de ieftine în ciuda tuturor aparențelor. Plecase cu trenurile depărtărilor, pentru că pe acea vreme distanțele erau mult mai mari, locomotivele cu cărbuni, multe stații și halte. Pornit cândva spre universitate cu proiecte mari, ajuns din urmă de întâmplările biografiei, istoriei și propriul temperament, se lupta cu puținătatea resurselor în sărăcia aceea generalizată.. Trecuseră douăzeci de ani care incluseră plecarea gemenilor, moartea

părintelui și înstrăinarea fraților cu mai mult noroc. Sora cea mică devenită femeie rămase și ea un fel de văduvă, de mână cu o altă fetiță orfană. Din dorințele generoase de a le susține, de a le ocroti pe cele trei nu rămăsese decât un efort tot mai greu, mai imposibil. Cum se mai putea pune problema unei căsătorii? Ce avea el de oferit? Bubi nu avea de oferit decât iubire în toate formele ei și singura modalitate de a și-o exprima erau aceste daruri excentrice la acea vreme. Cum putea rămâne în sufletul celorlalți, cum putea exprima altfel ceea ce simțea un boier sărac cu inima mare? În alte vremuri... Dacă le-ar fi apucat! Cele trecute îl găsiseră prea tânăr, altele mai bune nu se întrevedeau.

Într-o casă plină de bărbați, Bubi avea o slăbiciune specială pentru femeile care erau în minoritate. Când proporția se schimbă, afecțiunea lui deveni cu atât mai mare. Mama. Ochii ei mari, verzi, liniștiți și profunzi erau întocmai unor ape adânci în care stăteau în imersie toate durerile trecute și tot adunau în jur raze de riduri... În ochii ei se regăsea și el alături de frații plecați pentru veșnicie, frații îndepărtați pe care mama îi aștepta zadarnic, preotul plecat prematur cu poala anteriorului prăfuită împărțit în grabă între nevoile sufletești ale enoriașilor și multele nevoi ale copiilor.

*

În timpul războiului, Bubi își petrecu vremea într-un sanatoriu de tuberculoși, confruntarea cu moartea îl ținuse în acea rezervație departe de suierul gloanțelor, acolo unde moartea venea pe altă cale. Sau viața. Erau acei pensionari niște norocoși? Cine poate ști? Unii erau tineri, alții bătrâni, moartea nu avea nici un criteriu în alegerile ei. Dar și viața era la fel de capricioasă. Pentru că ce-i trebuie vieții, întocmai firului de iarbă? O clipă de respiro ca să-și urmeze planul, să crească, să-și risipească sămânța, să se lasă mângâiată de ploi, de soare, să dăinuie sau să fie pârjolită și uitată. Cum se poate trăi în această nesiguranță, cât curaj sau câtă semnare îți trebuie astfel? Mai este o variantă, nebunească, varianta drogaților care visează sau se visează într-o altă realitate; nu contează pentru cât timp, timp în care se iau de braț cu Dumnezeu, ca mai apoi să se prăbușească de la acea înălțime ca păpuși de cârpă. Drogați am spus? Da, și m-am referit la cel mai puternic drog, cel care te poate învia, chiar dacă moartea dă târcoale pe capra căruței hurducată pe pietre, căruța care duce un alt mort la groapă.

Totul se întâmplă în mijlocul unei păduri în care pavilioanele stăteau risipite printre copaci și unde, ca în orice loc de pe pământ, atunci când vieții i se dă răgaz îndeplinește planul divin, acela în care este cuprins drogul iubirii. Și cum să nu se întâmple aceasta când protagoniștii sunt tineri? Copacii înalți ofereau la acel moment al unei veri care promitea numai viață, umbră luminoasă, mângâietoare, frunzele anilor trecuți pat moale și foșnitor. Printre copaci, din umbră și lumină, se coagula ca într-un vis femeia copilă cu pași tândăloși. Lui Bubi i se părea de fiecare dată ireal, ca dintr-o întreagă lume,

ea să-l îl aleagă chiar pe el, să vină țintă spre el care o aștepta timid și recunoscător. Nu mai era tânăr, dar boala și izolarea îl readuseră la o vârstă a începuturilor. Nu se obișnuise nici acum cu această minune și i se părea că este doar rodul imaginației lui, că el o recrează din umbre și țesături de raze și, iată, strângând-o în materialitatea ei, acolo, pe patul foșnitor, cuibul dragostei lor, cu teamă să nu se volatilizeze și să se reîntoarcă în lumea ei de fantasmе. Oare de ce simțea că nu o poate avea cu adevărat și pentru totdeauna? Îi prindea sânul stâng în căușul palmelor și se apleca să soarbă o apă nevăzută: „Îți sorb sufletul, altfel nu te pot avea pentru totdeauna, nu poți să-mi stingi setea...”

Erau febrili amândoi și se jucau acolo pe muchie de-a viața și de-a moartea cu disperare, trăind fiecare împreunare la tensiuni inimaginabile. Are iubirea o socoteală specială cu timpul, cu dimensiunea lui care se numește viitor, masca de oxigen prin care vine firul dătător de viață, gazul care întreține arderea. În lipsa acestuia ei se ardeau unul pe altul într-o autocombustie, până când Bubi ținu cu adevărat în brațe o moartă, o materie din care era convins că-i sorbise sufletul, el, nu ftizia care mușca din amândoi. În ciuda dorinței lui de a muri alături de ea, din acel moment începu însănătoșirea lui, de parcă suflul ei vital îi infuzase viață.

În urma trupului purtat spre locul în care avea să se topească în materia cea mare, pășea cu capul în pământ ca un vinovat, ca vinovatul care îi sorbise sufletul, îi sorbise ultima pâlpăire de viață. Ea se mutase cu totul în el.

*

Tot mai des făcea socotelile trecutului și i se părea că viața lui fusese atât de plină de dragoste, că fusese un norocos în comparație cu atât de mulți cărora timpul nu le îngăduise. Stătea pe bancă la soare și își încălzea pieptul surpat și fluierile picioarele mereu înghețate înfipite în vechile lui ghete fără șireturi. Pe alea ce se întindea de la poartă la intrarea în clădire nu venea nimeni. Nimeni în toată această lungă ședere. Unii mai ieșeau în scurte plimbări, alții nu mai ieșeau, stăteau pe marginile paturilor într-o așteptare ca pe un peron. Zilele semănau între ele. Soarele de sfârșit de vară se lăsa pe o rână deasupra lizierei. Banca înaltă îi făcea pe cei care se odihneau pe ea să pară copii, așa cum stăteau cu picioarele atârând deasupra solului, părând și mai neajutorați decât erau.

Trecuse pe la fiecare dintre frați, dar de data aceasta vrând să-și găsească un colțisor pentru odihnă; era bolnav și îmbătrânise. Voiajorul nu avea un acoperiș și îl căuta acolo unde nu putea fi găsit. „Frate Emil...”, „Frate Ioan...”. Mama murise demult, dar Ioan și Emil nu putuseră veni la înmormântare. În noiembrie acela ploios drumurile erau înnămolite, transportul complicat, costisitor și apoi nu era vorba de nici o moștenire. O femeie bătrână și săracă își încheiase socotelile cu viața sub acoperișul fiicei celei

mari, singura care voise să-i ofere ultimul refugiu. Era o femeie cumsecade această fiică, dar nu putea avea grijă de toți năpăstuiții, după cum se pronunțase bărbatul ei. Bubi, fluieră vânt, cel care nu reușise să ducă nimic la bun sfârșit, voiajorul care apărea ca din senin era unul dintre ei. Nechibzuit, asta fusese toată viața. Nu-și încropise nici un rost și, iată, bătrânețea și bolile băteau la ușă. Treptat, hainele și pălăria căpătară o patină în pas cu vârsta proprietarului. Acum, de fapt, nu mai avea decât un singur geamantan în care încăpeau toate lucrurile lui.

Se opri se la Emil care avea o casă mare. Nevasta lui, o cucoană care ținea la ștaif, nu se arătă deloc bucuroasă de acest musafir care apărea pe neașteptate și pleca tot așa, de parcă la ei era hotel. Când venea cu două geamantane însemna că își schimba iar serviciul, că își dăduse demisia sau i se desfăcuse contractul de muncă. Când venea cu un singur geamantan, era în concediu. Asta pe vremuri. Acum se pensionase și cumnata se temea ca nu cumva Bubi să prindă rădăcini la ei, mai ales că șederea se prelungea. O tuse grea, interminabilă venea din cămăruța din spate. Țigările astea! Pe moment cumnata nu găsisese chiriaș pentru acea cameră și Bubi își instalase mica gospodărie încăpută de acum în singurul geamantan cam ros pe la colțuri. Își spăla batistele și câte o cămașă pe care le atârna pe un umerăș de lemn, își descălța ghetele și le trăgea pe șanuri, apoi le da cu cremă și le lustruia cu grijă. Nu putea renunța la ele, la șanuri, ca la un ultim rest de aristocrație. Își aranja în dosul unei perdele obiectele ce-i serveau la bărbierit și lighenașul împrumutat de la cumnată. Această cămăruță care era de închiriat nu dispunea de baie ci doar de un closet, baia casei fiind destinată exclusiv familiei. Îi era interzis, ca de obicei, fumatul în casă, dar interdicția era de acum inutilă. În alte dăți ieșea afară la fumat, acum nu mai era nevoie. Bubi se lăsase de fumat, sau mai bine zis, fumatul se lăsase de Bubi.

Cumnata era iritată. Pe lângă câștigul pierdut de pe urma chiriei, acest fluieră vânt le mai făcea și pagubă la gaze. I le restricționase la maximum; seara înainte de culcare o jumătate de ora era de ajuns. În toiul nopții, din cămăruță, se auzea tusea profundă a lui Bubi pe care voia să o înăbușe, dar turbulențele plămânilor își făceau până la urmă ieșirea cu sunet cavernos.

Eh, gândea cumnata, toată viața cu pălăria pe o ureche și cu țigara în colțul gurii, în loc să-și agonisească și el un acoperiș, o femeie să-i țină casa și să-l îngrijească la bătrânețe și la boală; și acum iată-l ancorat aici în casa lor, blocându-le camera de închiriat, consumând gaz și mâncare. O adevărată pacoste.

Își băgă sub pat valiza cu toate lucrurile în ordine, rânduie camera, își luă pijamaua și niște albituri într-o plasă și nu-l mai văzu nimeni vre-o lună. Atât anunțase, că se internează în spital. Trimis de cumnată, fratele îl vizitase o singură dată cu scopul de a afla cât timp avea să le mai ocupe cămăruța fratele hoinar, pentru că, iată, se anunța un chiriaș. Află cu neplăcere că Bubi

are un cancer inoperabil, dar tratat cu raze, pentru că, nu-i așa, din asta nu se moare de azi pe mâine. Întors acasă, descumpănit și oarecum în panică se sfătui cu nevastă-sa. Aceasta, fire practică prin excelență, găsi repede soluția: o internare într-un sanatoriu, internare ce o va aranja prin cunoștințele ei cât se poate de repede. Se văzu că problema cea mai dificilă era eliberarea unui loc. Trebuiau să aștepte să se externeze sau să moară unul dintre ocupanți ca să fie primit următorul. Da, următorul, pentru că bătrânii se înșirau într-o listă de așteptare lungă; milostiva moarte nu-i lua pe cei dinăuntru destul de repede. Parcă nu se îndura, mai adăugându-le zile. Astfel că Bubi fu internat pe rând în sanatorii de tuberculoși unde își mai făcuse stagiul în tinerețe și mai apoi în azilul de bătrâni, acela definitiv, din care nu va mai ieși decât într-un singur mod. Între aceste etape mai făcu niște escale la casa fratelui, casă confortabilă cu teracote și covoare groase, dar escalele erau scurte pentru că inventiva cumnată avea mereu pregătită soluția. Astfel că Bubi își lua geamantanul și pleca la adresa indicată. Voiajorul! Ce s-ar fi făcut cu toții fără practica femeie care nu era niciodată în lipsă de idei?

*

Pe bancă, în ghețele fără șireturi, cu pălăria ajunsă ponosită acum, în ciuda atenției pe care i-o acorda zilnic cu peria și mâneca vestonului, se bucura de căldura domoală a sfârșitului de august. Bubi nu ieșea niciodată în pijama cum făceau alți ocupanți ai azilului. În fiecare dimineață urma același ceremonial al bărbieritului, se spăla, se îmbrăca îngrijit și își peria borurile pălăriei. Singura concesie fusese renunțarea la șireturi; eforturile la aplecare îi declanșau tusea, tusea aceasta care îl însoțea de multă vreme. Trecuseră demult vremurile acelea când pe sub borul cochec scăpăra vesel chibritul la capătul țigării, elegant și masculin, în timp ce se îndrepta spre uși cunoscute și primitoare. Femeile... Dacă n-ar fi atentat la libertatea lui. După începutul pasional urmau niște socoteli materiale care lui îi confiscau libertatea. Urma să nu mai fie stăpân pe banii lui sau să fie mereu îndatorat femeii, dar și într-un caz și în celălalt el înceta să mai fie un om liber.

Pași șovăielnici se apropiu dinspre casă cu un crănțănit mărunț de pietriș și Berta, o altă Bertă, își făcu apariția învăluită în șalul ei cu sclipici bine strâns la piept de mânuțele osoase. Pașii ezitanți care își găseau direcția cu o mișcare nesigură, îi dădeau o anume distincție fanată, distincție desăvârșită de un ruj portocaliu întins cu aproximație pe buzele cu contururi nehotărâte. Făptura ei minusculă se cățără pe banca de pe care Bubi se ridica politicos pentru a-i întinde mâna să o ajute.

– Am adormit după supă și m-am temut că am întârziat. O, Bubi, ce zi frumoasă! Azi am putea să ne logodim. Am vorbit și cu mama. Mă lasă. Mi-a spus că îi pari un tânăr cumsecade și de viitor. Acum lucrează la zestrea mea. Oh, ai verighetele?

Bubi coborî de pe bancă și rupse niște tije de traista ciobanului. Alese

una, o răsuci făcând din ea un inel și i-l strecură pe inelarul chircit de artrită. Și ca un logodnic adevărat îi sărută degetul cu inel, apoi se așază la loc pe bancă. Acum se țineau de mână. În razele oblice de soare se stârnise un roi de efemeride care zburau de nuntă și de moarte.

– Parcă-i o ploaie de aur. E ziua cea mare!

Nunta efemeridelor avea să se încheie cu seara ce va veni, dar până atunci se bucurau: extazul și visul în plin soare. Făptura mică a Bertei se strângea tot mai aproape. Umărul și cotul ei stâng îl înțepau înduioșător în coaste. Bubi își aminti de fetele lui de altădată. Erau departe și la alte vârste. L-au uitat poate, dar el le purta în suflet mereu. Fuseseră sărbătoarea vieții lui. Între timp toate drumurile se lungiseră la nesfârșit. El, voiajorul, pentru care drumurile erau ceva atât de obișnuit, cu cele două geamantane și bor-salina pusă pe o sprânceană, cu mirosul depărtărilor în nări, stătea aici ținut de tusea adâncă ce se pornea în interior și nu ieșea în exterior, ci se adâncea parcă forând în adâncul pieptului, din ce în ce mai adânc, vrând să muște miezul ființei sale. Mușcătura finală avea să vină și de aceea tușea prudent încercând să nu dea drumul zăvozielor morții. Între timp era pace sau măcar un armistițiu.

Femeile din viața lui...Bertele și Irinele i-au oferit tandrețea pe care el le-a întors-o îndoite, dar nu putuseră să îi răpească libertatea. Dacă n-ar fi ținut cu dinadinsul să-l lege. Dar așa voiau ele, țineau la inel, la cătușa asta mică, or el era un om liber. Uite, chiar și această ultimă Bertă, chiar și ea voia același lucru. De ce să nu-i facă pe plac, acum, la nunta efemeridelor? Avea să vină seara în curând. Căpșorul cu fire rare al femeii se rezema de umărul lui.

Corina Petrăscu

Copilul din ploaie

Stai
Și încearcă încă o duminică
Și încă una!
Vei fi surprins să vezi că șansa
Pe care ți-ai dăruit-o
Nu e în zadar așa cum
Nimic nu e întâmplător.
Oare cui îi aparțin aceste
patru cuvinte?
Eu, oricum, cred în ele de parcă
Pentru prima dată eu le-aș fi spus!
Slujitorii acestei existențe se joacă
adesea

De-a viața, la modul cel mai serios.
Eu îmi doresc să mai pot umbla
încă o dată cu picioarele goale
În ploaia ce se rostogolește
Peste caldarâmul încins,
Senzație de bine a copilăriei unde
Mi-am julit sănătos genunchii
De câteva ori.
Și ce dacă?
Copilul din tine se poate juca și el
Printre stropii de ploaie încinși.
Eliberează-l și lasă-l să cânte!
Lasă-l să fii tu cu tot ce este
firesc și frumos!
Lasă copilul din tine să fie
Duminica ta în fiecare zi!

Adrian A. Agheorghesei

Norocosul

„Îmi crapă capul. Parcă cineva mi-a băgat un tirbușon într-un ochi și înaintează în sus. Încerc să-mi pipăi fruntea, dar palmele nu ajung acolo. Și bărbia parcă mi se desface, îmi simt gingiile umflate. Dar cel mai rău mă dor genunchii. Nu știu, ceva de fier mă apasă pe rotule, strivindu-mi picioarele. Vreau să le îndoi, dar ori nu mă ascultă, ori n-au loc. Miroase a beci. Ba nu! A rădăcini, a pământ. Sau a lemn. Dacă nu aș clipi, aș spune că am ochii închiși, așa beznă e. De fapt, cu ei închiși, tot mai disting câteva pete. Și frigul ăsta... Scot limba, o învârt. Simt câteva fire de ceva sărat. Sau amărui. Încerc iar să ajung cu mâinile la cap. Nu știu de ce nu ajung - ori nu le pot mișca, ori... Dar dacă nu le pot mișca, de ce mă dor coatele? Și uite, le pot mișca: acum mă bat cu palma pe piept și aud poc, poc, poc. Simt în vârful degetelor ceva moale, sigur lucios. Și niște... da, niște hârtii. Și mai e ceva dur. Împing din tălpi, mă târăsc cu totul câțiva centimetri. În sfârșit! Am reușit să îndoi picioarele puțin. Nu mă mai taie așa tare frigul și parcă și tirbușonul a dispărut. Dacă n-aș mișca și nu aș auzi cum îmi foșnește respirația, aș spune că am surzit. Și dacă țin aerul în mine, aud clar cum curge sângele și inima cum bubuie, ca un baros de plumb. Adulmec aerul unsuros, măsoar spațiul cu trupul, ridic capul, îl las să cadă, îmi duc mâna pe lângă corp, mângâi podeaua, o lovesc cu unghiile, apoi tavanul aflat la vreo douăzeci-treizeci de centimetri de nasul meu... și, pentru câteva clipe, nu mai aud nici măcar respirația, nici măcar sângele. Sunt un bolovan, un bolovan de simțuri făcute gheață de singurul gând care mă mai locuiește: *ăștia m-au îngropat de viu!*

*

Nu știu cât timp a trecut, dar respir mai greu. Nu știu nici măcar dacă mai e timp, dacă mai sunt sau ce dracu mai e. Singurul lucru pentru care mai încerc să gândesc e frica, frica asta care ba mă încălzește, ba mă răcește, ba amândouă deodată. Oi fi mort și asta e moartea. Dar nu mi-amintesc să fi murit. Și dacă-s mort, de ce îmi pot da seama că-s mort? Și de ce simt la fel ca înainte? Dar când e înainte? Poate-s mort de atâta timp, încât am uitat cum se simțea viața. Da, sigur sunt mort. Și atunci de ce mi-e teamă și de ce vreau să ies de aici? Și de ce am senzația că pot să aleg? Ce fel de moarte e asta de nu pot s-o deosebesc de viață? Uite, eu aleg să fiu viu. Și vreau să ies dracului de-aici. Dar cum? Poate reușesc să mă întorc pe o parte, să spunem că reușesc. Să spunem că mă țin degetele, unghiile și crucea asta pe care acum o

deslușesc clar, după forme, să spunem așa. Sap în stânga sau în dreapta și dacă mi-ajunge aerul și nu-mi cade mână... Dar dacă nu-s într-o margine și dau de vreun mort? Și dacă mortul nici măcar putrezit nu-i? Nu! Trebuie să-pat în sus. Dar cum trec de capac? Așa cum aș fi trecut și de scândura din lateral. Cum dracu de m-au băgat ăștia de-a viul în sicriu?! Poate ar fi mai bine să nu fac nimic, să aștept. Sau poate, agitându-mă, termin socoteala mai repede. În fond, mai rău de atât... Na, că de acum respir praf. Și, ia! Dacă fac liniște, parcă aud sunete străine. Aud pe naiba, am să crăp ca prostul aici, cu toate pregătirile făcute. Și bărbia asta mă omoară. Am gura umflată cât o prună. Ce mama... Deschid gura și pipăi gingiile. Simt lipsă. Mai pipăi o dată. Îmi lipsesc dinți. Doi. Ția de aur. Fix ăia. Nenorociții ăștia mi-au furat dinții! Cioclii dracului, borâți nenorociți! Dar... mi-au lăsat banii. Ce cioclu lasă banii? Deci dinții i-au luat ai mei, cât eram cald încă. Mi-au luat dinții. Râd de mă prăpădesc! Să fi fost tata, nevasta? Râd și-mi pipăi partea de unde, cândva, i-am dat ficat femeii.

*

E tot mai frig și habar n-am câtă vreme a mai trecut. Poate nici n-a trecut. În tălpi am sticlă. Mă chinui să îndoi degetele, unghiile scrijelesc... N-am șosete. Țștia nu mi-au pus șosete. Și dacă bine am simțit eu... da, sacoul ăsta e fără doi nasturi. Primul și ultimul lipsesc. Țșta e costumul bunicului. Și nici măcar ăla bun. Mda, dac-am murit înaintea lui... Bine că nu m-au băgat în cutie în fundu' gol. Aș vrea să mă enervez, să mă enervez ca un bărbat.

*

Bizar - mi-a trecut frica. Sunt demult aici. Acum sunt mai liniștit, mai senin. Respir mai bine. La capătul sicriului parcă o văd pe ea. Zâmbește dulce și dinții galbeni îi sclipesc. Și alt bărbat, în șosete doar, o ține de după umeri. Se vede c-o iubește și că o va săruta. Îi va băga limba în gură, îi va linge dinții ăia de aur, iar ea îi va spăla șosetele. Se vor iubi mult.

Încerc să împing capacul, să-i ard două peste ceafă, dar mâna cade în-cleștată pe cruce. Și nici nervos nu sunt. Și parcă nici nu mai vreau afară. La ce-i nevoie de un știrb, un desculț? Nu mi-e bine aici, în locșorul meu, cu toate ale mele, știind că nu pot avea mai mult, dar nici mai puțin?

*

M-au legat la picioare, nu le pot depărta deloc. S-or fi temut că fug... Mi-e sete și am început să mă strâng într-un perete. S-a făcut și lumină, lumină mov. Da, aș putea să mănânc ceva. Uite, din stânga iese un viermișor cu aripi de apă. Și uite și un pelican cu nasturi în urechi. Sigur mă caută pe mine. O fi aflat ceva. Și pe piept îmi sare o broască. Sigur are lentile de contact, că prea albastră e. De sus se aud bufnituri și mă ninge cu bucățele de ficat. Bineînțeles că și mie mi-a fost dor de tine, draga mea văduvă cu picioare largi. Dar de ce ciocănesc păsările astea de deasupra mea? Să se fi terminat

tramvaiele la oraș? Să urc? Nu, nu vreau afară, asta ar fi ultima picătură...

*

– Da' are ceva pe el?

– Are, bre, ți-am zis că are.

– Sigur? Știi tu sigur sau ai auzi și tu așa...

– Are, bre, n-auzi?! Doar știi în ce casă stă, pe un' se-nvârte, cum rupe norii cân' cade pe la o nuntă, un botez... Și ai văzut ce merțan i-a dat fraieru' lu' nevastă-sa, merț' ce-l conduce ăla care acum o încălecă și pe ea. Ha, ha!

– Bun. Dacă mă murdăresc degeaba pe labe, te-am ars. Da' știi cum? Te-am ars nasol. Acolo te las lat, te bag în pământ, nu alta, auzi?

– Are, are. Și am auzit. Hai, ia alea în spate!

*

După o oră de săpat, tâlharii ajung la coșciug și dau capacul la o parte. Mortul deschide ochii, hoții încremenesc. În câteva clipe, unul dintre ei pune mâna pe capacul de la sicriu, folosindu-l ca pe un scut, apoi, amândoi o rup la fugă. Mortul își întinde oasele, inspiră lacom, se șterge la ochi și, clătî-nându-se, reușeste să se ridice în picioare.

După câteva minute, timp în care își amintește tot și își face ordine în gânduri, se uită adânc în întuneric, după tâlhari.

Nici să moară omul în tihnă nu mai poate, își spune, apoi, făcând pâl-nie din palme, zbiară:

– Bă, unde fugi, bă?! Adu, bă, capacul înapoi, mama ta de șnapan!

GHINIONISTUL

Un om pricăjit stă trist într-o crăsmă, cu o bere în față. Intră un ins solid, îl bate pe umăr și, rânjind, îi bea berea.

Micuțul începe să plângă...

Zdrahonul, surprins, îl privește cu milă:

– Hei, ce te smiorcăi așa... pentru o bere?

– Ei, nu numai pentru asta. Uite... azi dimineată m-a părăsit nevasta, mi-a golit contul la bancă... mi-a lăsat casa goală! Nu am mai vrut să trăiesc și m-am aruncat în gol, de la etajul patru, dar tocmai atunci sub geam oprise o mașină plină cu saltele și am scăpat nevătămat. Pe urmă m-au concediat! Disperat... m-am așezat pe șina de cale ferată și trenul a trecut pe lângă mine! Am vrut să mă spânzur și s-a rupt frânghia! Am vrut să mă împușc dar s-a blocat revolverul! Și acum, îmi cumpăr o bere din ultimii bani, torn otravă în ea și vii tu și mi-o bei !...

Emil Proșcan

Podul de piatră...

Totul trebuie să fie simetric, spuneai, și-mi arătai de undeva de sus îmbrățișarea, pe care nu apucasem s-o prind în boldul cu amintiri ucise frumos, rămasă la poalele muntelui. De ce de sus? - te întrebam. De ce? Ne vedem mult mai mici așa. Și ne pierdem mai ușor printre părerile oamenilor. Tristețea aparține bunului simț, îmi spuneai.

Când iubești, de fapt construiești un pod. Totdeauna ți-ai dorit să treci dincolo. Tărâmul necunoașterii are cele mai frumoase culori. Acolo este o altfel de singurătate îți spuneam. Acolo gândurile se așează în privirile și palmele noastre. Apoi totul se contopește. Culorile devin parte din noi.

De unde știi toate astea? -mă întrebai. Ai fost acolo?

Nu am fost, dar te aștept de mult. Timpul mi-a măsurat pașii cu așteptarea ta.

De ce nu mai chemat mai înainte? - mă întrebai.

Pentru că eu nu am talent la desen, liniile le fac încet precum șoaptele. Și-apoi fiecare amănunt contează. Când ți-am desenat părul munții erau plini de zăpadă și am hotărât să mai pun și altceva, așa că am așteptat alt anotimp. Îți puneam și ceea ce mamei mele îi plăcea. Mama mea știa secretele despre zâmbet și viață. Ea m-a învățat multe lucruri și tu ai ceva din bunătatea ei. Când am întâl-

nit florile din poienile unde caii își slobozeau libertatea am fost în mare dilemă; nu știam unde să ți le pun. Erau multe și de diferite feluri, ca un cer aproape erau. Nu puteam să mă hotărâsc, așa că le-am pus în mine. Erau frumoase, blânde, calde, știutoare de multe povești. Le puneam în mine ca să le putem lua de acolo ori-când vroiam. Și uite ce bine-ți stă acum cu ele în zâmbet! Așa am pățit și cu primul lan de floarea soarelui, cu răsăritul din marea cu valuri, cu strălucirea curcubeului și cu toate celelalte. Îmi era greu să hotărâsc locul potrivit în care să ți le așez. Într-o zi nu găseam ce să-ți pun pe glezne și pe umeri. Bunica m-a chemat la ea, sub teiul din curte, și după ce m-a mângâiat cu înțelegerea anilor ei m-a dus la lada de zestre, să-mi aleg ce vreau de acolo. Am luat albul rochiei de mi-

reasă și câteva duminici. Ce zâmbet avea bunica! Priveam munții cu piscurile goale cum așteaptă și ce periculos e alpinismul mersului copăcel. Mă gândeam la tine și la zborul păsărilor. Când am simțit că ți-ai desăvârșit zâmbetul privirii, am luat pereții camerei tale și i-am înșirat pe malul mării. Acolo te-am așteptat. Aveam emoții... Îți simțeam respirația și căldura a tot ce pusesem în tine. Valurile mă încurajau cu spuma lor de plete albe. Veneau din abisul necunoașterii.

Ce-i cu șotronul ăsta aici? - ai întrebat.

Sunt pereții camerei tale, ți-am spus. Mâna ta își trimitea căldura în mine și toate cele puse în tine, în mine se simțeau. Ne așezam amândoi tălpile mersului pe pereții camerei tale, improvizând nemurirea. Copilăria noastră se juca cu pescărușii. Cineva aduna scoici de pe țărm și le arunca din nou în mare. De ce trebuie să fim mici? De ce?, întrebam.

Pentru ca celorlalți din mulțime să nu le pese de noi, îmi spuneai.

De ce să nu le pese de noi? Trăim împreună și împărțim aceleași zile și anotimpuri. Ar trebui dată o lege, îți spuneam, care să oblige la mersul desculț.

Dar legea asta există, îmi spuneai, în timp ce-ți strângeai pereții camerei de pe nisipul ce striga tăcerea. Noaptea oamenii o iau mereu de la capăt, de aceea abisul de unde vin valurile e albastru. În fiecare seară îți strângeai, cu grija înserării, pereții camerei ce-ți fuseseră șotron la bine

și la rău.

Privește ce urme de pași sunt peste tot! - spuneai. Și nimeni nu ți-pă, nimeni nu caută...

Totul trebuie să fie simetric, precum lacrimile ascunse în ochii tăi. De aceea există anotimpurile, gândurile și îmbrățișarea noastră. De aceea valurile tot vin și pleacă... Ca și cum au uitat ceva, ca și cum mai e ceva de lăcrimat, de zâmbit, de spus. Numai privirea de sus ne face mai mici și așa ne ascundem. Precum universul ne ascundem. Privim de sus stelele. Da, de sus!

Acum știu de ce am așteptat atât! - mi-ai spus într-o zi. Ca totul să fie simetric, precum așteptarea vieții de dinainte.

Dimineața îți duci cu aceeași răbdare pereții camerei pe țărm și nu te temi. De ce noaptea îi mai iei cu tine? - te întrebam.

Și cochilia melcului are o spirală, îmi spuneai. Oamenii privesc de sus și văd nisipul pe care-l calcă a desculț și se simt liberi, iar noi suspționăm iubirea de înaltă trădare. Și-mi car pereții de șotron cu mine.

Ne împletim coroană de spini singuri, spuneam. Nu vreau să apelez la mila oamenilor... Urc pe vârful de munte. Știu ce trebuie să se întâmple și nu aștept. Într-o zi o să ajung la capăt! O să ajung! Abia acolo, sus, o să mă așez pe crucea pereților de șotron să mă mântuiesc. La poalele piscului este lumea...

Mă gândesc la lucrurile astea mereu, cărămidă cu cărămidă, până când podul va fi gata.

DE LA HA LA Z

ANECDOTE

Salvatorul

Un român se duce la preot:

- Părinte, am păcătuit...
- Spune fiule, Dumnezeu e mare și iartă.
- Părinte, în timpul războiului am ascuns un evreu la mine, în beci.
- Fiule, asta nu e păcat, i-ai salvat viața. Mergi cu Domnul liniștit acasă.
- Da, Părinte, dar i-am cerut 20 de dolari pe zi.
- Fiule, asta nu este bine. Ai profitat de necazul lui. Dar totuși i-ai salvat viața. Mergi acasă, ține post 2 săptămâni și fă rugăciuni. Omul pleaca, nu prea convins, dar după 5 minute se întoarce și întreabă:
- Părinte, crezi c-ar fi bine să-i spun că s-a terminat războiul?

Rusul patriot

Un avion rusesc se prăbușește în ocean. Pilotul se salvează, dar îl prind americanii. La sediul CIA, interogatori:

- Cum funcționează sistemul radar al avionului? Ce indică semnalizatorul roșu de pe consolă? etc.
- Rusul tace... Îl bat câteva zile la rând, îl torturează, dar rusul nimic. După o vreme are loc un schimb de prizonieri și rusul ajunge acasă. Curioși, colegii îl întreabă:
- Ia spune Ivan cum a fost în captivitate la americani?

– Măi băieți, puneți mâna pe carte și învățați aparatura de bord, că dacă vă prind ăia și n-o știți, vă tăbăcesc de vă merg fulgii!

Motive

Maria, servitoarea, îi cere doamnei o mărire de salariu.

- Spune-mi, Maria, de ce să-ți măresc salariul?
- Am 3 motive... Primul, este că eu calc cămășile mai bine decât dumneavoastră.
- Cine ți-a spus chestia asta?
- Păi, domnu'! Al doilea motiv este că și gătesc mult mai bine decât dumneavoastră!
- Prostia asta cine ți-a spus-o?
- Păi, tot domnu'... Al 3-lea motiv este că fac dragoste mai bine decât dumneavoastră!
- Asta tot domnul ți-a spus-o???
- Nu doamnă! Asta mi-a spus-o grădinarul!...

Scurtisime

♦ După mine, animal mai șiret decât vulpea nu există! Nu demult, am urmărit o vulpe întreaga zi și, când în sfârșit am împușcat-o, s-a dovedit a fi câine!

- ♦ – D-le doctor, îmi tremură mâinile tot timpul.
- Bei mult ?
- Nu, mai mult dau pe jos.
- ♦ – Tu te-ai culcat cu logodnica ta

înainte de căsătorie?

– Nu, ce fel de om crezi că sunt? Dar tu?

– Eu da, dar n-am știut că e logodnica ta...

♦ – Mărie, nu ne mai înțelegem, hai, mai bine să divorțăm!

– Nu Ioane, văduvă m-ai luat, văduvă să mă lași!

♦ Discuție între pensionari:

– Azi am fost la doctor și a zis că mai am de trăit două luni!

– Din ce, bă, Vasile? Din ce?

♦ – Te-ai cam îmbătat aseară... - spune soția

– Termină cu prostiile că nu eram beat, abia dacă am băut trei beri...

– Bine, dacă spui tu... Da' acum, rostogolește-te din fața garajului, că trebuie să plec la serviciu!

♦ Un bătrân mergea pe stradă cu o sacoșă în mână. Deodată, se împiedică de bordură și cade peste sacoșă:

– Aoleo..., s-au dus ouăle mele!

O bătrână, auzindu-l, îl întreabă:

– Aveați ouă în sacoșă?

– Nu, cuie!

♦ – Iubito, pentru că mi se apropie sfârșitul, vreau să-ți mărturisesc că te-am înșelat...

– Știu, dragă... De ce crezi că te-am otrăvit.

♦ Pilotul: De unde vine linistea asta?
Copilotul: De la motoare...

♦ El și ea la restaurant. Ea, sorbind dintr-un pahar de vin:

– Să știi că nu poate fi vorba de sex

înainte de căsătorie.

– Atunci, sună-mă după ce te căsătorești.

Lumea companiilor

Capitalism tradițional:

Ai două vaci. Vinzi una și cumperi un taur. Cireada se înmulțește iar economia prosperă. Le vinzi și ieși la pensie cu câștigul.

Capitalism actual:

Companie americană:

Ai două vaci. Vinzi una și o forțezi pe cealaltă să producă lapte pentru patru.

Companie franceză:

Ai două vaci. Faci grevă pentru că dorești să ai trei vaci.

Companie japoneză:

Ai două vaci. Le reproiectezi astfel încât să fie de zece ori mai mici decât o vacă obișnuită și să producă de douăzeci de ori mai mult lapte.

Companie germană:

Ai două vaci. Le reproiectezi astfel încât să trăiască 100 de ani, să mănânce o dată pe lună și să se mulgă singure.

Companie britanică:

Ai două vaci. Amândouă sunt ne-bune.

Companie italiană:

Ai două vaci, dar nu știi unde sunt.

Companie rusească:

Ai două vaci. Le numeri și afli că ai 5 vaci. Le numeri din nou și vezi că ai 42 de vaci. Te oprești din numărat și

deschizi altă sticlă de vodcă.

Companie elvețiană:

Ai 5 000 de vaci, care nu sunt ale tale. Facturezi cheltuielile de întreținere celorlalți și tu le mulgi.

Companie indiană:

Ai două vaci. Te închini la ele.

Companie chineză:

Ai două vaci și 300 de oameni care le mulg.

Companie românească

Nu ai nici o vacă și visezi să moară capra vecinului.

PRO... VERBE

◆ Fericiți cei ce nu fumează și nu beau alcool, că aceia vor muri sănătoși !

◆ Dovada că există civilizații extraterestre inteligente e faptul că nu ne-au contactat!

◆ Ce rost au zilele libere? Te pregătești să lenevești legănându-te pe un fotoliu balansoar la focul căminului, cu o ceașcă de cafea... și deodată realizezi că n-ai nici cămin, nici cafea și nici balansoar...

◆ O bere scurtează viața cu cinci minute, o țigară cu opt minute iar o zi de muncă cu opt ore.

◆ Toți îți vor binele... Nu-i lăsa să îți-l ia!

◆ Când ești mort, nu știi asta, dar îi afectează pe ceilalți. La fel și când ești prost.

◆ Dumnezeu a creat cerul și pământul. Restul a fost fabricat în China.

◆ Alcoolul ucide celulele nervoase! Rămân doar cele liniștite...

◆ Știu că sunt prost, dar când mă uit în jur prind curaj!

◆ Locul cel mai trist din lume este... locul de muncă.

◆ Limba olandeză este încercarea unui marinar german beat de a vorbi în engleză!

◆ Există oameni atât de săraci încât nu au nimic altceva decât bani.

SUBIECTE PENTRU BAC 2014

Limba Română: Se dă textul: „Ana are mere”. Pe foaia de examen sau pe o altă hârtie pe care o aveți la îndemână, șervețel, ambalaj de ciocolată, etc. scrieți răspunsul la următoarele întrebări: Ce are Ana?; Cine are mere?; Scrieți un alt nume de fată în afară de Ana. Dacă nu vă amintiți e bun și un nume de băiat; Alcătuiți o scurtă compunere în care să povestiți ce vă trece prin cap.

Matematică: Aflați valoarea lui x din ecuația: $x = 2$; Suma a două numere este 4. Numerele sunt egale. Aflați unul din cele două numere; Desenați un pătrat; Gândiți-vă la două numere la alegere și scrieți-l pe cel mai mare.

Istorie: Faceți un portret al lui Deceneu așa cum vi-l imaginați. În ce an a avut loc răscoala din 1907. Analizați în 2-3, maxim 4 cuvinte, domnia lui Ștefan cel Mare în Moldova.

Geografie: Comparați din punct de vedere al altitudinii Vârful Negoiu și Marea Neagră. Enumerați doi vecini ai României. Dacă nu vă amintiți, enumerați doi vecini de-ai dumneavoastră. Desenați, din imaginație, conturul continentului Atlantida.

Redescoperirea poetului

Rodian Drăgoi

„Uitat” o vreme, în vânzoleala literară post-modernistă, poetul Rodian Drăgoi revine, cu modestia sa dintotdeauna, pe scena literaturii, critica literară, dar mai ales cititorii, redescoperind un poet plin de har și sensibilitate, cu versuri de adâncă și înfiorată limpezime. Iată câteva citate din demersurile critice care justifică afirmațiile de mai sus:

„Într-o vreme care a proclamat triumfalist moartea miturilor, făcând - se știe - din febra demitizantă o isterie elitistă iată că se (mai) găsesc voci care, repudiind retorica grandilocventă, se încapățânează să creadă în poezie. Spirit liber, vagant, «străbătut de-o rană călătoare», Rodian Drăgoi (n. 1951) cunoaște o trăire inefabilă a dezrădăcinării, nota Al. Condeescu. Celebrator, germinator, cu «mistica rădăcinilor» și, totuși, «colindat» de spaime, autorul poate fi, cu superbie, idilic și atemporal, cultivând un bucolism elegiac, alcătuind poeme anistorice, cu titluri inspirate și ciudate. El publică, reamintim, la mari distanțe, apărând în *Caietul debutanților* de la Albatros abia în 1981 după debutul publicistic din 1967. Au urmat: un premiu al revistei *Luceafărul* (1982) și apoi volumele *Către iarnă* (1984), *Fotografia absenței mele* (2001) și *Poeme de trecere* (2006). Promițător la start, remarcat de Zaharia Stancu (...) refuzând în anii juvenili a forța debutul, Rodian Drăgoi revine acum, tot silențios, păstrând nealterată bucuria poeziei pure. Evident, acest nou debut, re-așezându-l în lumea bună a poezilor este un gest curajos, comenta, spuneam, d-na Buzea, vizând *Poemele de trecere*. Or, trecerea propriu-zisă se simte de îndată. Îns singuratic, frondeur, damnat (și deducem: inadaptabil), cu elan mitizant în texte de frăgezime imagistică și densitate metaforică (...) el este acum «în proximitatea imploziei» (nota, esențial, Ștefan Ioanid...) Regretabil, nu doar difuzarea precară de care «beneficiază» unii autori ar explica dezinteresul comentatorilor. Discreția celor în cauză (și Rodian Drăgoi intră în această listă a inadaptatilor) prelungește un tratament nedrept. Vor fi ei, cândva, redescoperiți? Sub «piramida» cărților necitite, întreținând confuzia axiologică, constatăm că prea multe sarcini sunt transferate, cu misie justițiară, posterității. O posteritate care, categoric, ne va uita (...) În fața minimalismului în floare, gălăgios-ofensiv și productiv, Rodian Drăgoi - ca actant poetic - se furișează, sfios, în culise; de acolo însă, la anumite intervale, ne trimite semnale lirice luminate de har.” (*Adrian Dinu Racieru - Cazul Rodian Drăgoi*)

„Rodian Drăgoi este unul dintre poeții serioși și care, asumându-și

destinul, nu s-a circumscris nici optzeciștilor (deși, biologic vorbind, aparține acelei generații literare) și nici altor orientări sau curente la modă. El a fost și a rămas un neoromantic de clasă, practicând o lirică de bună factură, în care accentul cade pe cele două trăsături esențiale ale poeziei dintotdeauna: metafora și mesajul (ideea). La o mai atentă lectură, *Fotografia absenței mele* (ulimul volum al poetului – n.n.) rămâne, în fond, imaginea unui suflet visător, în care melancolia conviețuiește cu visul, iar neîmplinirile iubirii sunt ostoite prin rostirea poetică, sortită să dăinuie până dincolo de ființa trecătoare a creatorului. ” (**Florentin Popescu, Rodian Drăgoi - un poet care confirmă**)

„Se pare că i-a sunat ceasul liricii sale și lui Rodian Drăgoi de a se fi așezat pe prispa domnească a poemului pentru a rememora trecutele gânduri și simțiri de prin câmpia scaldată de sudoarea soarelui cursă pe firul neștiutor de iarbă. Vine alene dintr-o lumină tare a zăpezilor de altădată, cu «Lumină de mireasă» (București, Ed. Muzeul Literaturii Române, 2007), pentru a mărturisi lumii de azi, indiferentă și crudă, că există încă frumuseți și armonii care înseamnă spiritul omenesc înălțat până la lună și de-acolo mai departe, spre infinitul stelelor.

În cuvântul său de dinaintea poemelor, Marian Drăghici crede că avem de-a face cu un «tradiționalism poeticesc incantatoriu fixat în timp», iar criticul Alexandru Condeescu scria, în 1984, că «structural poetul aparține expresionismului nostru țărănesc» și, în sfârșit, Constanța Buzea nota: «... că uneori suntem imperios datori să recunoaștem ce e de recunoscut sublim din biografiile și din creația poeților care au străbătut infernul...».

Da, prin infernul lumii moderne, alături de poet, pare suportabil! Cine mai are curajul de-a visa ne poate însoți în acest modest excurs prin lirica unui poet de-o frumusețe aparte pe care timpurile, împotrivindu-se, l-au făcut și mai frumos și i-au conferit rolul de mărturisitor, ca a vechilor părinți ai cuvintelor sfinte. E atâta farmec în poemele lui Rodian Drăgoi încât, într-adevăr, auzi cum razele de lună lovesc geamurile caselor dintr-un sat de câmpie încă aflat sub semnul distinct al genialității sale din legende, povestiri și mituri (**Liviu Comșia Rodian Drăgoi: „Lumină de mireasă”**)

„Timpul nu mai are răbdare cu oamenii, e adevărat, însă și oamenii nu mai au răbdare cu vremurile. Și le schimbă. Uneori, cu ajutorul unui poem: «Măinile poetului s-au amestecat cu mâinile nenăscutului/ și cu mâinile mortului// cu mâinile copilului/ și cu mâinile bătrânului// cu mâinile soldatului/ și cu mâinile generalului// cu mâinile judecătorului/ și cu mâinile criminalului// acum poetul cu disperare își caută mâinile// dacă va greși/ cu mâna cui va scrie poetul de acum înaintea?» (**Măinile poetului s-au amestecat cu mâinile nenăscutului**). Cred că poemul acesta a fost/ este/ va fi citit de cel puțin trei oameni. Hei, poezia adevărată nu moare și nu capitulează.” (**Gabriel Rusu - Despre combustia spontană și alte lucrări poeticești**).

*Dar să lăsăm poetul și poezia
să depună mărturie:*

Cineva măsoară lumina din mine

Înnebunesc copacii de-atâta
dimineată
și drumurile curg încet spre râu
cineva măsoară lumina din mine
câmpia bate din aripi de grâu
apoi se dezbracă de cuvinte
cuvintele mele
rădăcinile zilei rămân în calendar
pădurile intră în casă
cine a făcut întunericul atât de
amar?

Luna stă într-un picior și respiră un cerc

Luna stă într-un picior și respiră
un cerc
vântul încă e tânăr la mine în plete
și corabia mea ca un nor rătăcește
pe o apă crăpată de sete
pădurea stă rezemată de un cuc
mama poartă tot timpul cenușa
cu sine
și întruna mă strigă dar strigătul ei
nu găsește drumul care vine la mine

câinele meu de mult a murit
umbra lui mă urmează și acum
credincioasă

în grija ierburilor îmi voi lăsa trupul
și mă voi întoarce acasă

Ești tristă ca o capcană de păsări cântătoare

Ești tristă ca o capcană
de păsări cântătoare
și trupurile noastre ies noaptea
ca din mare
tu mereu ești nepermis de frumoasă
pădurea se gândește să dea buzna
în casă

doar lacrimile mamei ne mai
așteaptă-n gări
și visurile ard ca niște lumânări

trec singur printre luturi fără fund
și păsări speriate în mine se ascund
acum rănilile noastre sunt dureros
de departe
lumina tolănită în iarbă mai citește
o carte

și iarăși ne plesnește o toamnă peste
gură
vai plânsul mamei mele e-un fel de
arătură

A-nceput să vină noaptea fără întuneric însă

A-nceput să vină noaptea
fără întuneric însă
luna stă sub pleoapa mamei
ca o lacrimă neplânsă
a-nceput să crească iarba

peste tot ce eu ți-am spus
vine-o pasăre și mută
răsăritul la apus

Cuvintele noastre sunt pline cu pământ

Cuvintele noastre sunt pline
cu pământ
prin frunze toamna a-nceput să vină
în părul tău acum e mai răcoare
se-aude clar cum pleacă lumina
din lumină
cresc stâlpi de nerăbdare prin gări
pustii
vin trenurile toate-ncărcate
cu zăpadă
și brusc se face noapte suntem
atât de triști
ca niște ochi care-au uitat să vadă

Triumful ninsorii

Ninge ca în ziua dintâi
în ninsoarea din mine nu mai vrei
să rămâi
ninge și ninge și e mare prăpăd
de-atâta ninsoare nu mai pot
să te văd
ninge de-am uitat unde sunt
trec haite de lacrimi pe sub pământ
ninge de nu știu unde ești
în loc de ferestre la case-s povești
și ninge întruna și ninge mereu
e-n doliu ninsoarea și tare mi-e greu
cum ninge nu vezi nu auzi
de lacrimile tale sunt ochii mei uzi
ninge întruna și e noapte mereu

și știu că ninsoarea aceasta sunt eu

Doamne, ce mult întuneric a rămas pe cuțit

Tata a tăiat mieii și-a obosit
doamne ce mult întuneric
a rămas pe cuțit
eu implor frigul să rămână afară
cuvintele mele sunt șuvițe de sânge
nici o fereastră nu poate să m-audă
plouă sau mama se-ascunde
în vreun nor și plânge ?

Tata își duce oasele la moară

Tata își duce oasele la moară
apoi își bate sângele în grindă
vântul doboară iar o întrebare
ninge tăcut și alb dintr-o oglindă
o nuntă fără miri se-ntâmplă
în pământ
prin lacrima mea trece o pădure
mă bea cu sete cel care nu sunt
cuvintele vin noaptea să mă fure

Urletul lupilor clatină stelele

Miroase a pâine și ceru-i senin
ascultă iubito cum florile vin
și totuși ai sosit cuvintele îți sunt
asudate
până în zori vom trăi poemele toate
luna stă în genunchi și spală
podelele
urletul lupilor clatină stelele
acum nici păsările nu mai au contur
la noapte iubito voi veni să te fur

Realitate năpădită de ierburi

va fi iarnă
 nopți în șir voi călători printr-o
 lupoaică albastră
 tu cu tristețe vei spune:
 „călătorul a ajuns dar sufletul său
 încă mai umblă pe drum”
 ziua va fi atât de mică
 încât va putea să încapă

în cutia poștală
 va ninge mult
 încă un poet va muri cu capul
 pe masa de scris
 poemul abia început va continua
 să se scrie singur
 în timp ce vai poetul va continua

să moară
 *
 aud cum se clatină plânsetul plopilor
 întunericul fuge înspăimântat
 din cetate și eu citesc la lumina
 unui fulg de zăpadă
 mama îmi scrie că și pământul
 de-acasă a început să plângă
 și câmpia e tot o flacără verde
 dar unde vreți să duceți urâtenia

mea?
 acasă vă așteaptă atâta singurătate
 Realitate năpădită de ierburi
 tatăl meu a murit
 înainte ca eu să mă nasc

*
 în fiecare noapte visez un țăran tânăr
 care vine spre mine ca o lumină
 desculță

nici acum n-am aflat cine e
 de fiecare dată mă trezesc
 înainte ca el să ajungă la mine

*
 încep să înțeleg
 trupul meu nu își mai amintește

de mine
 mama mă ceartă că am îndrăznit
 să îmbătrânesc
 copilul meu încă nu s-a născut
 și îmi trimite sfaturi pentru
 oblojirea tristeții
 anul trecut nu-mi mai vorbește
 de anul ce vine
 amurgul mă bate prietenește
 pe umăr
 și îmi arată realitatea năpădită
 de ierburi

tu de mult erai dusă
 dar forma cuvintelor tale
 îmi chinuia sângele

*
 noapte de noapte vorbesc
 cu fratele meu mort acum o mie
 de ani
 nu de mult stătea într-o grădină
 cotropită de trandafiri
 și mă tot ruga și eu să mă duc
 nu m-am putut ridica
 eram greu ca pământul îmbibat
 de blesteme

dimineața m-am trezit
 cu zăpada afară cât gardul
 și eu îngropat
 sub mormane de trandafiri înfloriți
 mama atât de rău s-a speriat
 că i-a țâșnit din gură un roșu trandafir
 care a despicat satul în două
 de îndată oameni trăsniți de mirare
 au început să își plimbe pe trupul
 meu

privirile ca niște viermi hămesiți
 eu râdeam din toate puterile
 apoi mi s-a făcut milă de ei
 și am vrut să le spun...
 dar gura mea gura mea
 încet încet se veștejea

Daniel Bratu

Ce-aș face dacă aș fi președinte?!

Ieri seară, mergând spre casă, prin orașul adoptiv, lângă chioșcul cu ziare de la rond 28, pe trotuar, am găsit o foaie de hârtie format A4 (model studentesc dictando, pare a fi o filă de jurnal), acoperită față/verso cu un scris îngrijit, de pix albastru cu gel. Gândind că e un păcat pierderea acestui document de către cel care l-a conceput, am purces la postarea sa în virtual, tocmai în speranța ca posesorul său de drept îl va recunoaște, având astfel șansa recuperării lui. Textul respectiv este prezentat în continuare:

16.09.2014 - Ce-aș face dacă aș fi președinte?

Toată ziua de ieri mi-am bătut capul cu tema de acasă. Doamna profesoară ne-a pus să scriem o compunere de o pagină cu titlul „Ce-aș face dacă aș fi președinte?”. Prima dată l-am întrebat pe taică-meu, care își citea tacticos ziarul, după ora de masă:

– Ce-ai face măi, tată, dacă ai fi președinte, ca să trăim bine? Uite, așa temă am primit azi...

S-a oprit din citit, și-a ridicat ochelarii pe frunte și mi-a spus, cu importanță:

– Păi întâi și întâi aș da salarii mai mari profesorilor, ca să nu îți mai dea teme din astea tâmpite. Nu râde! Serios, sunt niște oameni nedreptățiți, iar nedreptățile produc alte nedreptăți. Apoi, aș da salarii mai mari polițiștilor. De ce, am explicat anterior. Apoi, aș da salarii mai mari funcționarilor, care...

– Nu merge, că nu ești prim-ministru.

– Ba da, sunt mult mai mult decât atât!

A început să strige și am plecat repede din cameră. I se zburlise șuvița de pe creștet. Semn rău. În ușa bucătăriei, mama m-a prins și mi-a îndesat gura cu o plăcintă.

– Unde fugi, copile, așa nemâncat?

– Ba sunt mâncat, mamă. Habar n-am cum să fac tema pentru mâine. Trebuie să scriu o compunere cu titlul „Ce aș face dacă aș fi președinte?”. Ce ai scrie în locul meu?

– Că aș da mâncare pe gratis, la toată lumea. Aș înființa niște cantine uriașe, niște spălătorii imense, aș premia inventatorii care ar asigura curățenia automată a străzilor, a caselor, a oamenilor...

– Nu ai cum, mamă, nu ești prim-ministru!

– Și ce dacă... Sunt mai mult decât atât!

Când se înfurie, mama e periculoasă. Nu știu cum era înainte, dar cred că tot așa, că tata, uneori, când stau ei de vorbă și se privesc în ochi, oftează și își dă cu ziarul peste frunte:

– Mare noroc aș fi avut de nu erai așa „periculoasă” când te-am văzut prima dată!

Cu multă putere de convingere, „periculoasa” a pus mâna pe mop. Semn rău și asta. Am părăsit cu viteză țăriceană bucătăria. În hol, salvarea mea dintotdeauna, bunicul. Tare ca piatra, făcuse Canalul. De scurgere, de la casă, până la șanțul de lângă gard, că ploua cu găleata. Așa ne spunea: „Canalul, cu C mare, măi copii, uite câtă apă e pe el, parcă ar fi Dunăre-Marea Neagră...”. După ce a lăsat cazmaua lângă perete, m-a văzut:

– Ce face mânzu’ lu’ tataia? Ce-are el ochii așa triști, ca o păsăruică în colivie?

I-am spus tărășenia cu tema și i-am povestit despre conflictele incipiente lăsate în urmă.

– Tu ce ai face, tataie?

– Eu aș mări...

– Să nu-mi spui că ai mări pensiile, te rog!

– ...groapile din cimitir, băiete, că nu mai încape oamenii, stă inconfundabil.

– Inconfortabil. Păi cum să le mai mărești, dacă nu mai e loc, nu mai e teren?

– Le măresc pe verticală, să stea oamenii ca la bloc, foietaj.

– Foietaj e la prăjitură, nu la bloc.

– Ba nu, la prășitură e adâncime.

– Nu la prășitură...

– Ba da!

Am plecat repede, în cameră. Bunicul pusese, din nou, mâna pe cazma. Semn rău, iar.

M-am culcat cu tema nefăcută. Spre dimineață, am avut un vis ciudat. Se făcea că eram președinte și mă trezea o blondă frumoasă și caldă, Edena Nudrea. După ce mâncam, beam bine și-mi puneam gheață în cap, cât să plutesc, plecam la birou. Toată lumea se dădea la o parte din calea mea. Câteva mașini mai vechi, parcate pe margine, ajungeau în vitrine. La Potroceni, unde era locul meu de muncă, minune: se învârtea pe lângă mine și mă servea un roboțel fain, numit Poc. Atunci când băteam din palme se activa automat, venea în fața mea, îngenunchea și spunea:

– Am ajuns, poc-poc (mi-am dat seama că zgomotul ăsta era un defect de fabricație)! Servesc președintele!

Pleca el, venea un pitic mai înăltuț și mai lucios, de la creme, cam slab la gramatică - spunea „sie” în loc de „sieși”. Apoi, în schimbul trei, un

pisic de doi metri, cu ochi oblici, Vi O Rel. Cam cu nazuri, ăsta...

Dar, până la urmă, orice le ceream, îmi aduceau. Parcă eram Aladin, cel cu Vampa Fermecată. Vampa sau Lampa? Nu mai știu, o să caut mai târziu pe google. În fine... Voiam o casă, o aveam, la cheie, cu 3 nivele. Voiam înghețată, îmi aducea, câteva camioane. Voiam să înot în lanul de grâu, venea lanul de grâu la mine, cântând „na-na-na...”. Voiam să alerg pe vreunul din termopan în termopan și să-l închid la DeBaRa, cu păpușa mea Ciokeși, mi-l umflau pe unu' greuț, zis Păstase. Apoi pe altu', clopot de biserică, Gigi Gălăgie. Pan Motănescu, farmacistu' principal de la Catena 3, venea și el, cu lăbuțele în borcanu' meu cu Viagra.

Dacă voiam să strâng de gât pe cineva cu papion de profesor, hop cu un manechin de burete, Pămpălin. Dacă voiam să-i suflu cuiva în ureche, venea unu' care mișca din urechi, Klaunus. Aveam chef de leapșă, organizam alegeri, cu Vi O Rel și Klaunus. Se alegeau ei ce se alegeau într-o urnă model purceluș și eu veneam la sfârșit și le dădeam cu purcelușul în cap. Râdeam de plesneam, ce mai.

Pe la amiază, după ce mâncam și beam bine, aveam chef cu prietenii de (cl)axă. Beam și jucam monopoly. Cel mai bine mă înțelegeam cu prietenul din Averica. Eu îi dădem terenuri de carton, el îmi dădea soldaței de plumb, să le umplu. Nu știu de ce, la un moment dat se supăra și se făcea negru la față. Cred că atunci când apărea prietenul meu Butin din Tusia. Țsta tușea și mai umplea de vi-ruși pe câte unul, mai sensibil și mai apropiat. Spre seară, distracția maximă era când venea Criza. Era unul dintre noi, îmbrăcat în cearșaf cu lumânări în loc de ochi, care îi speria pe ceilalți. Mie îmi venea rândul la urmă și îmi lua foc cearșaful sau rămâneam fără lumânări. Oricum, ne distrăm de minune. Și trăiam foarte bine.

Seara, aceeași blondă de dimineața mă învelea grijulie, să nu răcesc, apoi se băga lângă mine. Sanchi, cică să-mi țină locu' cald...

Dimineața, iar...

M-a trezit mama, că eu nu mai voiam. Să mă trezesc, desigur.

La școală, am predat tema și am fost dat afară din clasă. Habar n-am de ce. Sub titlu scrisesem doar atât: „Dacă aș fi președintele României, nu aș face nimic altceva decât fac...”

Si-a fost întuneric!...

1.

prin pâclă vine câinele cu cercl
în ureche,
toată cenuşa din el trece în mine,
în acest crematoriu pentru nopţi
şi cuvinte numai bune de ars,
latră prelung câinele nopţii,
devoratorul de umbre
furişate pe lângă zid;
la intersecţie, s-a oprit un gând,
ca să dea
prioritate altui gând,
pe străzi, noaptea, ies numai
gândurile politicoase, celelalte
umplu cearceafurile
cu strigăte şifonate;
câinele cu cercl în ureche
traversează gândul care
cedează galben, sub becul ecologic
de pe stâlp,
intră, stăpâne, cât timp oasele mele

mai au măduvă, intră și hai
să așteptăm un poem
să ne secere pe amândoi,
să ne scalde în
negru profund pentru somn.

3.

vin ceţurile mele, tristele mele,
nimeni nu le cere să intre în lucruri,
îngenunchindu-le,
nimeni nu le cere să şteargă
formele geometrice ale prezentului
şi să lase îngerul
să-şi pună aripile la uscat
ne prefacem că suntem vii,
că scriem pentru pietre,
pentru munţi şi pentru aceste ape
în care chipul nu ni se mai
răsfîrînge,
ne prefacem că suntem îndrăgostiţi
de poem,
îl stoarcem ca pe o rufă
şi-l întindem în ceaţă
să rămână jilav, cu viaţa noastră în el;
veniţi, ceţuri, tristele mele,
aduceţi-mi cercuri de aur în ochi
şi alb orbitor cât mai mult,
să-mi aşez toate cuvintele
trădătoare în el.

4

numai tu cunoști
momentul când ceața devine ruină
albă,
ruină rece, îți închide mersul în ea,
cum rămân uneori fluturii
înghețați în chihlimbar;

numai tu cunoști
teroaarea momentului când respirația
devine şuier, și zgomot, și noapte
fără nimic dedesubt și deasupra,
numai tu cunoști
momentul când toți te urăsc,
le joacă blestemul în ochi ca lumina
pe pielea de șarpe / și râzi,
numai tu cunoști cum ne cheamă
pe fiecare,
numai tu, numai tu, moarte.

8

mergeți cu capul aplecat, faceți ce vi se spune, țineți-vă gura, par a spune crengile care mângâie uscate geamul cancelariei, în timp ce degetele noastre exersează, pe o claviatură

imaginară,
primele măsuri din „Corul robilor”;
nu mai coboară pacea, a rămas
încâlcită pe undeva, prin
tabele virtuale,
cu absenți băieți/fete/rural/urban,
corigenți fete/băieți/rural/urban,
promovați fete/băieți/rural/urban
ș.a.m.d.,
îngerii sancționați cu săgeți
și stelute roșii

rămân în alt univers,
 al nostru se târăște printre statistici
 și limbi numai de lemn,
 printre ochi născuți să nu vadă
 și inimi de tinichea,
 vino, ceață, și acoperă-ne,
 să nu mai simțim cum cresc din noi
 monstruoase,
 truate șiruri ale lui Fibonacci,
 vino și coboară-ne în adânc,
 printre rădăcinile umede
 ale sfârșitului!

Nicolai Tăicuțu

vinovați

o, Doamne,
în josul mobilei
cad aripi de înger

pe sub streșini de nisip
și pulbere
cad țințele copilăriei
din jocul cu praștia

temnița luminată

în umbrarul meu
în care soarele pătrunde prin
grilajul de lețuri de rășinoase și
printre frunzele și florile
de Mâna Maicii Domnului
învăț despre libertate

deschid cartea și
ea mă descrie cuvânt cu cuvânt
(la început a fost cuvântul...)
literă cu literă
pornită în dimineața zilei de
cinci a doua o mie nouă sute 50
din inimă spre ochi
spre vârful degetelor
spre creștetul capului
și de aici

peste copertele cărții
la întâlnire cu lumina
pătrunsă prin grilajul umbrarului
printre frunzele și florile
de Mâna Maicii Domnului
învăț despre libertate

desemnul

însângerață este zarea pe unde
am trecut

unde, acolo zăresc fila pătată
pe care am desenat sori
acoperindu-se
unul pe altul cu umbră de rază

ceva mai încoace, sunt eu
oblojind aripa unei păsări.

rugă de seară

mântuit de patimă
rotindu-mi privirea
de jur-împrejurul zării
simt cum prin pori
intră câmpia în mine
puțin câte puțin
precum vinul împărtășaniei
în trup și minte

mă pătrunde ca o
ploaie de vară binecuvântată

și se expune poemului
precum o lacrimă pe obraz
picurându-mi în propria-mi
palmă întinsă.

Silvia Bitere

Patria gândului

ca să-ți cauți de unul singur
ca un nebun patria în altă parte
decât în gând
ar însemna să te mutilezi fizic
în fiecare zi pentru fiecare om
care-ți apare în cale
când tragi draperiile dimineța să
dai bună dimineța vecine
cum stai cu patria ta că uite
în a mea e liniște deplină
atât de liniște că mă înspăimântă
gândul patriei mele
(se aude un ghiveci de asparagus
cum cade de la etajul patru)
alina își scutură pătura sub care
doarme peste visele mele și e ora 2)

însă mă iubesc
vă spun cinstit mă iubesc foarte
mult

pentru că nu am găsit dublura mea
reală palpabilă să-mi țină piept
să mă înfrunte în mod egal
în cele din urmă să-i spun
dispari din viața mea
scenaristul patriei tale

scriu despre veșnicie am scris
despre orice

toți sunt împărați în felul lor
(aici nu e nimic de condamnat)
unii spun că asta e poezia
tot ce pui jos pe hârtie și rămâne
dar eu cred că dacă pun cuvântul
pe hârtie îl pot citi oricum nescris
și pe verticală cum Iisus pe cruce
la pieire
că nu a fost vina lui că s-a născut
erou printre oameni
a murit. pentru ce a murit, Doamne?

Rochia ei cu fluturi

de rochia ei cu fluturi erau prinși
acei ochi
cu ei zbura căci aripile omului
nu pot zbura atât de sus
ca într-un imn desăvârșit călcâiul
scânteia poteca
nu vă mirați de ce nu mă întrebați
cam cum există o vreme pentru toate
când dormi și corpul plutește
asemenea unei planete surogat
în burta mamei
te agiți până amețești
viața în subteran e ca o stare lichidă
când forma mea ia forma rochiei tale
te trezești într-o bună zi absent
pe lumea asta fără vise
nu ai ce căuta în țara ta
treci granița găsești o bucată de
palimpsest
pe care îți scrii un nume
la întâmplare
nu știi cine ești nimeni nu te învață
pentru că nimeni nu știe
iei rochia cu fluturi o scuturi
moliile sar din ea le omori le pui
la uscat
le înghiți apoi devii un fluture
în final poți zbura cu aripi
dar nu mai departe de lustră

Insomnia

un brav popor se nașteea subit
din mine
trăiam o eră
un magazin de amanet unde
îmi dădeam din piele pentru
o vreme
apoi o răscumpăram la un preț
mult mai mare
nu regretam lipsa timpului pierdut
pentru că îmi regăseam prietenul
din mine
mai conștient decât cuvântul
el zboară cuvântul zboară
e dus de vânt și nu se știe unde
își prinde sămânța
apoi fotografiile acelea de grup
cu tine
ca o terapie mortală dintr-un
stop cadru
sau stop respiratoriu nu mai existau
trăim insomnia cuvântului
atât de trecător
dar falsitatea cum rămâne cu ea
cum rămâne cu omul avar
prost distrugător dezgustător
mai dezgustător decât bețivul
alungat din casa lui
trântit la pământ cerșește îndurare
i se mai dă de băut din milă
ca să supraviețuiască
însă îl admir cândva se va face sfânt
la bătrânețe va îmbrățișa icoanele
spoite în lumina zilei
așa cum arhanghelilor sunt înfățișați
dolofani prin biserici
și se va mântui mai mult decât
prostul și distrugătorul
și dezgustătorul
biet om

Geta Stancu

Trăiri de risipite rânduri

*Îndoieli neluminate și suflețe
ziduri? O lume ce ascultă pe la uși?
Păianjeni așezați pe cufărul cu pre-
tenții?*

Ce faci?

Așez cuvinte și nu-mi expir
disperarea de parcă mi-aș fi ținut res-
pirația toată viața.

*Să cobori adevărul? Să-ți fie
suficient cenușiul?*

Ce faci?

Stau lipită cu spatele de o so-
bă de pământ, caldă, albă. Pașii mei
desculți sunt colți de stâncă, smocuri
de iarbă. Bâsca își strigă prundul ce
a fost scris cu degetul meu pe nisipul
copilăriei.

*Te-ai încurcat în mișcarea no-
rilor pe cer? De ce-ți rostuiești iubi-
rile pentru oamenii care au numai
trecut?*

Ce faci?

Cu genele mă prind de lumi-

na din mesteceni. Nu cad. Oamenii,
oamenii aceea au trăit în nesiguranță
și spaimă și respect incomod. Acum
li se arată puținul viitor.

*Nu mai e lumea lor? Ce, e
prea târziu?*

Nu, nu, nu... Un capăt nu e
capătul.

Ce faci?

Deschid ghiozdanul de lemn
din clasa întâi. Aici e tărâmul poveș-
tilor, niciodată spuse. E Valea Buzău-
lui.

Ai trăit cu spinarea îndoită?

Am trăit în țara doinelor și a
dorului, într-o lume în care fragii, alu-
nul, pâinea pădurii erau jumătăți. În-
destulau asprimile.

*Ce daruri ai aflat în noaptea
de Crăciun?*

Ce faci?

Înalt degetele să prind și acum
nuci, mere și atât... Rămân, aștept,
surâd amar și nu răspund cu pietre.
Ele ar dăra amintirea.

*Ai fost strivită de rușine? Ai
băut din secatul izvor?*

Până în clipa pe care o ating,
nu.

Ce faci?

Clădesc prima noapte a lumii
în satul meu. Când se ating mâinile,
când te sfiești să cobori iubirea din
înălțimi, tăcerea strigă și fiecare cu-
vânt e definitiv.

Ce faci?

Deosebesc nisipul de piatră,
iar pentru acea parte din viață rămasă
închid norul uscat și cerul ars.

Ce faci?

Deslușesc rana de voioșie, a-
șez ura pe un tron de nisip și aș vrea

ca îmbrățișarea să descompună eternitatea. Am coborât, fără teamă în foșnetul mestecenilor din satul casei mele. E o lume iertată; o lume care știe să ierte, o lume în care mă dezleg de îndoieli.

De ce ridici din umeri? Câte ne sunt îngăduite fără reproș? Care este rostul fiarei?

Ce faci?

Îmi mângâi viața cu privirile bătrânilor ce închid tristețea. Sunt tot aici, în foșnetul fagilor. E o frumusețe nepângărită, a oamenilor frați cu mărginirea lor.

Ți-ai refuzat soarta? Ai zdrobi orice împotrivire?

Ce faci?

Socotesc păcatul pe care nu l-am făcut. Simt mirosul turtei coapte pe vatra sobei din pământ și aud gândurile oamenilor care beau apă din izvoarele Buzăului.

Ai avut tot ce ai așteptat? Ai lăsat norul să caute prin cenușă?

Ce faci?

Strig vântul care îmi atinge obrazul și pleoapele. Am avut păpușa ce trebuia să devină știulete pentru porumbul semănat în grădină. Am strâns lut galben-plumburiu și mi-am dăruit altă păpușă. Nu descoperisem timpul. Eram înlăuntrul lui. Nu-mi gândeam viața.

Curgerea uscată a frunzelor ți-a adus îndoieli?

Ce faci?

Cer prundului copilăriei mele să-mi amintesc că există urmele.

Ai lăsat paianjenul să-ți țeasă pânza?

Nu știi culoarea din patimi și

acum nu e timpul risipirii.

Ai timp?

Ce faci?

Mă sfiesc. Tălpile-mi simt nisipul mai departe de mine. În Munții Buzăului, îngândurați și răbdători, tatăl meu a învățat tăcerea. Copacii și cerul umplu cuvintele neștiute.

Cine ești?

Mi s-au lămurit toate. Eu sunt.

Ce faci?

Îmi strâng cuvintele. Rămâi aici. Nu pleca.

Ești un om neîncadrabil? Scriind, urci?

Ce faci?

Cad în mine. Nu numesc răul. Dacă răul și ura ar fi însuflețite ar avea „piatră la suflet”. Ele știu regu-la adâncului. Amintirile-mi plâng cu lacrimi înghițite. Am trăit cu veșminte de sobrietate, pudoare, discreție dar am aflat ce înseamnă prăbușirea...

E strâmtă definiția omului? Nu încap toți în ea? O palmă dată pe obrazul unui om cade în tine?

Ce faci?

Îl cunosc pe Dumnezeu, cunosc iubirea și nu pot înțelege zidirea în ură. Învingătorii în rău nu cad o clipă pe gânduri, e o lume care nu încapă în nici un adjectiv. Bătrânii satului copilăriei mele n-au știut izbucnirea și năduful și nici recunoștința cu strigăte. Acum știu: răul, minciuna și ura vin din înecul în cuvinte al omului neîncheiat.

Ce faci?

Am ajuns la mine.

Să te întorci, să te întorci în fiecare zi!

Radu - Ioan Dragomir

Întâietate

S-a ridicat David din bucata de piatră cu care celălalt David, împlânzit de istorie și de cuvântul oamenilor, l-a doborât pe Goliat. Iar creștetul său era o crustă de pământ și apă sălcie. Iar ochii săi au privit oceanurile și văduhurile nepăsătoare. Iar gura sa a început să-i zică povestea:

„Avionul s-a prăbușit ca una dintre păsările vâdate de taică-său pe vremea când David era copil și nu înțelegea fericirea umană de a ucide. Am murit toți, sec, iar eu, sufletul lui David am naufragiat pe fâșia asta de pământ. De fapt, cred că sufletul fiecăruia a fugit pe drumul bătătorit de mintea de care a aparținut. Cu unele m-am întâlnit când abia porniseră către Rai, într-o plutire extravagantă, peste altele am dat când, spânzurate de mijloc, s-au dus în Iad. Pe unele le-am văzut zidindu-și niscaiva temple Purgatorii și aveau, săracele, praf de cărămidă și balast sub unghiile de la mâinile lipsite de carne și oase; pe altele le-am văzut entuziasmate că, în sfârșit, aveau să fie conduse de Bunătate, de Încredere și de alte emoții extraordinare spre Nirvana. Apoi am rămas eu, indiferența locurilor unde ajunseseam și un pic de fum, zvâcnind din ocean.

Nu intenționez să încep nici vreo robinsoniadă, nici vreun război, nici să caut forța de a făuri oameni pentru a-mi întemeia un popor. David n-a crezut în nimic; implicit, n-a crezut nici în mine; a fost tot timpul tern, drept dovadă, pentru un suflet sunt, în termeni lumești, numai piele și os. Nu e nicio scofală; voi exista pur și simplu. Dacă omul ăla nu mi-a construit niciun adăpost, eu n-am voință să-mi ridic unul și astfel să mă apăr de temerile, de frustrările și de celelalte bazaconii ale sale. Am să mă așez pe malul repezit de apele, ce cred că am venit să le cuceresc insula, și am să mă întristez gândindu-mă la cei pe care i-a lăsat în urmă, acasă.

Și mă supăr și mai tare când mintea mea de suflet încă naiv îmi spune că de azi, de mâine-poimâine sau de duminica asta îl vor trece pe David pe pomelnicul pentru morți și tot la morți îi vor aprinde lumânări; că se vor ruga Dumnezeului, care pentru el n-a existat, să-i ierte păcatele și să-l aibă în grijă; că îi vor înstrăina lucrurile, că-i vor elibera camera, că trupul său va fi redus la o fotografie mai veche, iar camera îi va fi un raft de bibliotecă unde, înaintea cărților, vor așeza tabloul ieftin, cu rame de sticle, în care i-au strecurat poza. Dacă n-aș fi existat poate că n-ar fi fost nicio corvoadă, însă sunt cât se poate de viu, puțin schimbat față de gazda mea, dar viu, iar ei, nu doar că îl vor îngropa pe David, ca om, prin riturile lor, dar își vor îngropa și gân-

durile despre existența și locșorul sufletului său și atunci chiar că voi fi al nimănui.

Lui David mai mult ca sigur că nu-i pasă. A căzut în somn și doarme ca un belfer. Poate doar la un moment dat un picior îl va trage cu adevărat în groapă, oasele îi vor zăngăni în carne și-i vor speria somnul pentru puțină vreme; atunci are să-și zică: „ei, asta e! mare brânză, vor trece viermii prin mine și mă vor face natură moartă!” Poate că, înainte de a se întoarce la odihnă, o să și râdă de cinismul său prostesc (...).

A continuat să se îndoiască de David, să vorbească în dodii, până ce s-a plictisit; și soarele a mușcat din ape și s-a cuibărit în sinea lor; și căldura de peste zi s-a întors în nisipuri, iar sufletul-David a ales să se îndrepte spre ramurile vărsate ale unui arbore, să-și stăpânească plânsul nervos și să încerce, la rândul său, să adoarmă.

A adormit imediat; nu se putea să nu-l fi sleit moartea omului său, oricât de dărz ar fi dorit să se arate. Cel dintâi vis a fost despre cucerirea unui dumnezeu oarecare: despre cum și-ar fi crăpat degetele migăind la arhicunoscuta scară spre cer sau la aripile unui înger, despre cum limba i s-ar fi încleștat de la atâtea cruci și rugăciuni scurte, despre ideea de a avea un țel oarecare - o fata morgana - pe care să-l întipărească în memorie și pe urmă să-l șlefuiască cu vervă până l-ar fi adus la rang de artă; iar o adiere de seară a măturat insula de la un capăt la altul și ramurile curgătoare au stârnit căldura din nisipuri și sufletul-David a ajuns să resimtă zăpușeala aceea și nimic mai mult, iar somnul a început să se țină cu mare greutate de el, dar nu avea niciun gând să lase bezna, singurătatea și spargerea de valuri coborâte ca din stelele cerului să-l sperie toată noaptea, așa că și-a ținut somnul cu forța și, după o foială lungă, sufletul-David a reușit să se culce la loc și a visat numai nimicuri despre pur-și-simpla lui existență.

În dimineața celei de-a doua zile, soarele s-a coborât ca un turn pe pământ. A înlăturat toate crengile și a obligat ochii sufletului-David să se deschidă. Sufletul-David nu a mijit nicio rază, ci a orbecăit prin sentimentele lăsate de izbeliște cu o seară în urmă, iar acum nu mai era doar singurătatea care să-l macine, ci se alăturase și o copleșitoare și aproape clișeică iubire pentru care i s-a părut că nu suferise niciodată îndeajuns. Dragostea nu aparține niciunui chip. Erau numai cuvinte și stări care-l mișcau; nici nu era necesară vreo înfățișare căci deja zbuciumul era atât de puternic încât l-a făcut să străbată fâșia de pământ în lung și-n lat, să măsoare marea și numărul de luni până ce ar fi ajuns în orașul în care presupunea că locuiește iubirea lui. În timp ce se preumbla neliniștit, insula s-a prefăcut în deșert și el nici n-a băgat de seamă.

Ochii îi erau pironiți în nisipul proaspăt, iar căldura îl istovea, fără ca el să resimtă totuși vreo neplăcere. În ochi au început să-și facă loc stâncile care au mărginit cum au putut malurile și care, până la sosirea lui, n-au apucat

să fie roase de ape; iar piatra stâncilor a început să se fărâmițeze și din bucăți să se ridice o stradă până la nivelul frunții interioare, iar sufletul-David s-a prefăcut în omul David și acesta și-a spus că n-avea rost să rămână singur, să calce în continuare pe căi pustii, așa că a pus câțiva oameni ca decor, și clădirile orașului său tot ca decor și iubirea sa tot ca decor. Totul era perfect, mai puțin oamenii; le lipsea consistența; pentru priviri mai mari, erau asemenea unor linii pe care le-ar fi trasat orice școlar, din plictiseală, pe ultima pagină a caietului atunci când ar fi vrut să-și satirizeze un coleg sau un profesor: un cerc din care cobora o linie verticală, iar din linia verticală, oblic, se rupeau alte patru linii: două sus apropiate de cercul-cap, două jos legate de capătul liniei verticale. Oamenii-schiță au început să se revolte pentru că nu credeau în el, precum nici el nu credea în nimic; poate doar în dragoste, puțin. Și s-au răsculat contra lui și au început să strige că-și doreau o lume abstractă, frumoasă doar prin geometria ei și prin balansul culorilor; omul-David a rămas indiferent și s-a îndepărtat de creația sa.

Sufletul-David nu le-a înțeles nicicum dorințele, chiar s-a speriat de nebunia lor, iar pașii au început să i se miște ordonat și rapid prin deșert, încercând degeaba să se dea din calea revoltei lăuntrice, însă ochii, neavând unde să fugă, au rupt strada, au păturit-o și au înghesuit-o într-un buzunar al tâmpiei interioare; numai că oamenii-schiță au rămas în beznă, spânzurați de subsori, și continuau, ca îndemnați de cineva, să năvălească asupra lui.

Epuizat fiind, sufletul-David s-a întors, lac de transpirație, din minte înapoi pe insulă. Îi era sete. S-ar fi bălăcit în ocean, însă toropeala, care se strecurase de ieri înăuntrul său, nu avea să-l slăbească deloc. Căldura aceea era ca febra dintr-o gripă umană. Se accentua din ce în ce mai tare și sufletul-David începea să halucineze.

Așa că, în dreapta lui, doi bărbați - trup și suflet - pregăteau o pasăre vânată, iar afară, în mijlocul zilei, se coborâse noaptea. Măinile bărbaților erau zgâriate, fețele zbârcite. Câte o linie adâncă se cobora dinspre colțul ochilor până în dreptul bărbiei și devenea mai proeminentă atunci când vorbeau. I-a privit cu atenție; multă vreme. Păreau resemnați. L-au văzut și ei, și-au ridicat câmile de tablă de pe nisip, au închinat în cinstea lui; atunci a conștientizat că resemnarea lor era, de fapt, bucuria lor.

– Vrei o cană de tablă sau îți punem vodka în paharul de sticlă pe care-l ții în mână?

– În pahar.

– Întinde-mi și mie sticla! i-a spus celuilalt. Lichidul gâlgâia și odată cu umplerea paharului, acei doi oameni au început să se șteargă mai mult și mai mult până ce, din ei, au rămas nisipul și cerul din spate, înșorit. Sufletul-David și-a făcut din căușul palmelor un pahar de sticlă și s-a adăpat, ca un animal, din apa oceanului, sperând că așa avea să-și facă praf rinichii și avea să moară în adevăratul sens al cuvântului.

Malurile n-au mai avut zăgaz pentru sufletul-David. A lăsat insula îndărăt. Se scufunda în ocean, reieșea la suprafață. După plecarea sa, pe insulă se iscaseră iarăși stâncile și pădurile nu prea dese. În larg, era doar el. A înotat spre orizont, apoi a obosit, apoi s-a întors și a văzut lucrurile revenite la normal. A călcat apa și a rămas să se gândească la farsa care i-a fost jucată.

A hotărât să se întoarcă. Oceanul îl târa înapoi, păsările permanente în aventurile cu naufragii lipseau. În afară de gălăgia sărăcăcioasă a apei, nu se mai auzea nimic. S-a gândit că poate Dumnezeu nu le crease încă. Îl mai aștepta pe sufletul-David să vadă cum se descurcă. Era convins că nici peștii nu se perindau sub el; poate că nici apa nu era dată în lături de mâinile și de picioarele sale; poate că trăia, de fapt, în bezna dinăuntru ochilor săi, acolo unde i-a părăsit pe oamenii-schiță. Însă întinderea circulară semăna prea mult cu realitatea și atunci și-a dat seama că sufletele aveau și ele creiere-de-construit-lumea. Dacă s-a lăsat convins de logica aceasta, sufletul-David n-a mai avut nicio temere în a ajunge la mal.

Atunci când se va plictisi o să-și facă niște prieteni adevărați. Până una alta, era necesar să se gândească la un trup al său și la un început de viață, motiv pentru care s-a lăsat parcurs de dragostea față de cei de acasă, față de iubirile omului David și, încercând să înlăture umbrele omeniești din memorie, a păstrat esența acelor emoții și și-a făcut trup după asemănarea ei.

Ce-a ieșit a fost destul de hazliu: haine nepotrivite, mâini mici, nici femeiești, nici bărbătești, picioare subțiri și șolduri late, față îngrijită, culoare dublă a irișilor, nas ușor acvilin, buze consistente, pe alocuri spuzite de boli umane mai vechi, care încadrau o gură mică, gât cu piele fină și una-două alunițe, umeri oarecum lăbărțați. Înzorzonat din cap până-n picioare cu bijuterii și insigne moștenite de familia omului-David, cu gablonțurile fistichii ale unor iubiri mai îndepărtate și cu inele ce nu-i aminteau de nimeni.

Pentru cineva care nu voia să se întoarcă niciodată la convențiile umane, sufletul-David era destul de mulțumit de ceea ce izbutise. Nu avea nicio oglindă, niciun luciul pe măsura lui în care să se admire. A lăsat mâ-necile unei haine soioase să-i curgă peste degete. A început să mișune iarăși pe insulă și să gândească la cum ar trebui să facă să coboare oamenii-schiță din abstract în material. În urma lui târâia doi saci, apăruiți de niciunde și legați cu sfori, pe după umeri: unul plin de conserve metalice goale, altul plin cu sticle goale. Ar mai fi lipsit ca pe spatele hainei sale să stea scris: *Just married* ca pe mașinile însurăteilor americani.

Ușor-ușor, mișuiala a devenit o plimbare liniștită. Era sigur că în singurătatea sa avea îndeajuns har, îndeajunsă originalitate, îndeajuns de mult timp să înfăptuiască o nouă lume. Iar în cazul în care lui Dumnezeu nu I-ar conveni și i S-ar împotrivi, o să-L alunge ca pe Lucifer în iad. La felul în care o să arate acel iad o să se gândească mai încolo.

Însemnări de călătorie

Dan Norăa

Creta, insula legendelor

Pentru cei care n-au citit „Clanul sicilienilor”, vin cu o mică introducere. Grupul colegilor mei de facultate, grup inclusiv în sensul internetului (grup yahoo), a hotărât ca în 2012, la aniversarea a 40 ani de la absolvire, să organizeze o întâlnire mai specială, în plus față de cea oficială de la facultate. Pentru că atât ca vârstă, cât și din punct de vedere al agențiilor de turism, suntem seniori, am votat și am mers în Sicilia pe la sfârșitul lunii aprilie. Ne-a plăcut atât de mult încât în 2013 am repetat figura. De data asta am ales Creta. Așa se face că în mai, imediat după Paște, ne-am reunit pe aeroport toți „sicilienii”, la care s-au adăugat și alte familii, dovadă a promovării eficiente în rândul colegilor.

Am fost cazați la un hotel pe malul mării, destul de aproape de Heraklion, capitala insulei. La recepție ne-au înmănat cheile, ne-au fixat fiecăruia la încheietura mâinii câte o brățară portocalie din plastic și ne-au rugat să așteptăm o oră, până sunt gata camerele. Mai întâi am admirat priveliștea și am făcut câteva zeci de fotografii, căzut în extaz. Ce poate fi mai frumos decât un hotel modern într-un decor exotic? După care am început să iscodesc în stânga și-n dreapta în căutarea unei cafele. Cu ocazia asta am constatat că brățara portocalie făcea minuni. Am primit gratis nu numai cafeaua, ci și un cocktail. Le-am dus vestea cea bună colegilor pe terasă și, în cinci minute, mesele erau pline cu pahare. Într-o săptămână, cât am stat în Creta, am devenit cu toții experți în cocktailuri. Am epuizat pe rând toată lista de la bar, am căpătat preferințe, am creat topuri personale. După mai bine de un an, îmi amintesc cu plăcere de savurosul *Tequila Sunrise* sau excitantul *Sex on the Beach*. E vorba de un cocktail, nu vă gândiți la prostii, doar suntem niște seniori! Nu trebuia să fii prea insistent, hotelul era mare, avea trei piscine și în fiecare colț exista câte un bar. A devenit un obicei ca, ziua sau seara, să ne adunăm pe terasă la un pahar.

Veți spune: ce atâta entuziasm? N-ai mai auzit de „all inclusive”? Ba da, dar la prețul modic al excursiei, ne așteptam să avem cel mult un pahar de vin la masă, nu o cascadă de băuturi, disponibilă la orice oră. În ciuda minunilor văzute pe insulă, sejurul din Creta mi-a rămas în amintire mai degrabă ca unul al cocktailurilor.

Încă de a doua zi au început excursiile. În paralel cu prezentarea diverselor obiective turistice, ghida ne-a povestit în rezumat istoria Cretei. Insula, curtezană la colț de stradă ca și Sicilia, a fost cucerită pe rând de oricine trecea pe acolo cu corăbiile - grecii, romanii, bizantinii, arabii, apoi iar bizantinii. Pe la 1200 a fost vândută Venetiei care, la fel ca orice achizitor serios de azi, a investit în fortificații, monumente, clădiri, biserici. Urmele perioadei venețiene se văd peste tot. Pe la 1650, Creta a fost cucerită de turci, drept care venețienii și-au luat jucăriile și au plecat. Dar nici musulmani nu vezi pe insulă. După ce au fost înfrânți pe la începutul secolului XIX, a avut loc un schimb masiv de populații cu greci din Asia Mică. În 1913, Creta s-a unit cu Grecia. Dar locuitorii se consideră în continuare cretani, nu greci, așa încât nu se anunță nicio festivitate cu ocazia împlinirii a 100 ani de la unire. Drept dovadă, ghida ne-a povestit că există undeva, în munții înalți și inaccesibili, trei sate izolate, unde cretanii trăiesc din ocupații tradiționale - vânat, creșterea animalelor, manufactură manuală. Intimitatea și-o apără cu pușca, nu ajung acolo nici turiștii, nici oficialitățile, nici măcar fiscal. Raiul pe pământ!

Dar mult mai interesantă decât istoria recentă a Cretei este cea străveche, împănată cu legende. Legende care au totdeauna un sâmbure de adevăr, singura problemă este să îl detectezi în noianul de întâmplări fantastice. Legende care fac parte, în marea lor majoritate, din mitologia elenă. Fac o paranteză. Cei mai mulți cititori români au făcut cunoștință cu miturile Greciei antice prin intermediul volumelor lui Alexandru Mitru - **Legendele Olimpului**. Dar cărțile lui Mitru nu sunt altceva decât o transpunere pentru copii a volumului scriitorului rus N.A. Kun - **Legendele și miturile Greciei Antice**, mult mai riguros, care indică sursele și în care cronologia și legăturile dintre personaje sunt mult mai bine evidențiate. Ei bine, eu am avut norocul în copilărie să-mi cadă mai întâi în mână cartea lui Kun, pe care o am și acum la loc de cinste în bibliotecă. Am citit-o și recitit-o cu pasiune, așa încât mi-am permis să o completez pe ghidă în câteva rânduri. Deși sunt convins că nu vă sunt necunoscute, voi relua și aici câteva din aceste legende.

Cronologic vorbind, cea mai veche dintre legende se referă la copilăria lui Zeus, stăpânul suprem al Olimpului. Mă rog, stăpân în măsura în care îi permitea sora și soția lui, Hera. Ca o paranteză, toate religiile și mitologiile sunt pline de incesturi. Cu cine credeți că s-au căsătorit Abel și Cain? Revenind, legenda subliniază că lupta dintre generații nu e un fenomen al epocii moderne, ci a existat încă de la începuturi. Primul zeu suprem a fost

Uranus, născut din Chaos. Nimic nu este întâmplător, de aici și expresia „La început a fost haosul”. Uranus a avut mulți copii - titani, ciclopi, hecatonhiri, erinii... Cel mai puternic dintre titani, Cronos, și-a detronat tatăl și, pentru a nu păți același lucru de la vreunul dintre copii, îi înghițea pe măsură ce se nășteau. Asta da luptă între generații! Dar Rhea, mama sa, l-a ascuns pe Zeus într-o peșteră din insula Creta. Acesta a fost crescut de nimfe, hrănit cu lapte de capră și a ajuns atât de puternic încât și-a detronat tatăl, la rândul său. De ce ți-e frică nu scapi! Ce nu pricep este de ce nu este folosită legenda în reclamele pentru laptele de capră.

Ei bine, am vizitat Peștera lui Zeus. Drumul până acolo e plăcut, platoul respectiv este plin de mori de vânt și mici eoliene. Nimic nu e întâmplător, vremea pe platou este destul de capricioasă - vânt în rafale și ploi intermitente. Ultima porțiune, fiind în pantă, poate fi parcursă cu măgărușii. Dar peștera în sine nu e cine știe ce, avem în țară peșteri mai frumoase. Dacă le-am alătura niște legende și le-am denumi, de exemplu, Peștera lui Zalmoxis (sau Decebal, sau Dracula), cred că ar deveni brusc interesante pentru o mulțime de turiști.

La întoarcerea de la peșteră s-a pornit o ploaie torențială, care m-a udat până la piele. Eram singurul care nu-și luase canadiana din autocar. Eu aveam cu mine doar o româncă, Leni. Mai bună decât o canadiană, la primul popas mi-a cumpărat două tricouri noi, pe care le port și astăzi cu plăcere.

Următoarele legende formează un ciclu, al căror numitor comun este taurul, un simbol sacru al Cretei. Se spune că Zeus, cel mai mare afemeiat din mitologie, s-a îndrăgostit de Europa, o tânără frumoasă din Fenicia. A luat forma unui taur, a îmbiat-o să se urce pe el pentru a face o plimbare, după care și-a luat zborul către Creta. Din legătura lor au apărut trei băieți, cel mai mare și mai ambițios fiind Minos. Legenda merită un comentariu. Nimic nu e întâmplător, numele fetei sugerează că civilizația cretană, considerată unanim cea mai veche din Europa, își are obârșia în Fenicia.

Povestea spune în continuare că Minos, pentru a ajunge rege pe insulă, rivali fiind cei doi frați, i-a cerut ajutor lui Poseidon. Zeul mării i-a trimis drept cadou un taur alb, în semn de recunoaștere, cu condiția ca după ce va ajunge rege să sacrifice animalul pe altarul zeului. Lui Minos taurul îi plăcea atât de mult, încât și-a încălcat promisiunea și a sacrificat alt taur. Să nu uităm că Minos era cretan, nu neamț. Expresia „*Ein mann, ein wort*” a apărut mult mai târziu. Dar un zeu nu poate fi păcălit. Drept pedeapsă, Poseidon a făcut-o pe soția lui Minos, Pasifae, să se îndrăgostească de taurul alb. Nu era ceva nou, doar și soacra ei, Europa, se îndrăgostise de un taur. E adevărat, era o dragoste contra naturii, dar de ce ne mirăm, astăzi amorurile contra naturii sunt nu numai considerate normale, ci chiar promovate. Nu mai e mult și vor fi date legi care să permită căsătoria cu animalele de companie. Regina i-a comandat o vacă din lemn, goală pe dinăuntru, arhitectului

regal, Dedal, un nume ajuns în istorie mai cunoscut decât al lui Minos. Pe vremea aceea așa se întâmpla, intelectualii erau mai prețuiți decât nobilii. Din relația reginei cu taurul iubit a apărut pe lume Minotaurul, o arătare cu trup de om și cap de taur. La maturitate, Minotaurul era atât de periculos, încât Minos i-a comandat aceluiași Dedal un Labirint, primul din istorie, pe post de închisoare.

Cum pe vremea aceea, regatul lui Minos era cel mai puternic din regiune, i-a înfrânt pe atenieni în război și l-a obligat pe regele Atenei, Egeu, să-i trimită periodic drept tribut șapte flăcăi și șapte fecioare, pentru a-i potoli poftele Minotaurului. Teoretic poftele gastronomice, dar poți să știi ce se petrecea în străfundurile Labirintului? Motivul oficial al războiului cu Atena se cunoaște, dar nu merită să-l povestim, știm cu toții că motivele declarate ale războaielor nu sunt niciodată cele reale. Tezeu, fiul lui Egeu, s-a oferit să fie unul din cei șapte și, odată ajuns în Creta, a sedus-o pe Ariadna, fiica lui Pasifae și a lui Minos. Ariadna, la sfatul lui Dedal, foarte binevoitor cu toți membrii familiei regale, i-a dat lui Tezeu un ghem de sfoară pentru a putea ieși din Labirint după ce-l omoară pe Minotaur. Văzându-se învingător, Tezeu s-a urcat pe corabie cu Ariadna și a plecat spre casă. Doar că pe drum a făcut câteva boacâne. Mai întâi a părăsit-o pe Ariadna pe o insulă. Asta e, recunoștința e o floare rară. La fel ca Minos și ca mulți alți oameni politici din istorie (inclusiv și mai ales din istoria recentă), nici Tezeu nu obișnuia să se țină de cuvânt. În plus, probabil că Ariadna era urâtă în draci. De altfel, până acum n-am văzut grecoaică frumoasă. A doua boacănă a fost și ea, după părerea mea, premeditată și dovedește caracterul urât al lui Tezeu, deși nicio legendă nu spune asta. Tezeu îi promisese tatălui său, Egeu, că dacă se întoarce victorios, va schimba pânzele negre ale corăbiei în unele albe. Dar a uitat s-o facă. Egeu, crezând că Tezeu a murit, de durere s-a aruncat de pe o stâncă în marea care, de atunci, se cheamă Marea Egee. Și uite așa Tezeu a ajuns rege în Atena. Nimic nu e întâmplător pe lume.

Revenim în epoca modernă. Pe la sfârșitul secolului XIX, arheologul german Heinrich Schliemann a descoperit pe rând locațiile Troiei și ale reședinței lui Agamemnon din Micene, folosind exclusiv indicațiile lui Homer din Iliada și Odiseea. Un arheolog englez, Arthur Evans, invidios pe succesele lui Schliemann, a folosit metode similare și pe la 1900, pornind de la legenda lui Minos, a început să facă săpături la 5 kilometri de Heraklion. Așa a apărut la suprafață palatul din Knossos, unul din cele mai celebre situri arheologice din lume. Pornind de la vestigiile palatului și artefactele găsite, Evans a con-

siderat că acestea aparțin unei civilizații pe care a botezat-o minoică. Altfel spus, era chiar palatul lui Minos. Un palat imens, având 1300 camere, construit pe la 2000 î. Hr. și reconstruit pe la 1700 î. Hr., în urma unui cutremur.

Ceea ce face situl unic în lume este modul de refacere aplicat de Evans. Acesta și-a folosit imaginația pentru a completa lipsurile (lucru condamnat de alți arheologi) și a apelat la pictori pentru a reface frescele. Ca urmare, palatul este vizitat zilnic de mii de turiști, care își pot da seama mult mai bine cum arătau construcțiile în vremea aceea. Personal nu-l condamn pe Evans. Imaginați-vă cum ar arăta ruinele de la Histria reconstruite parțial, cu fresce viu colorate pe pereți și ce atracție ar fi asta pentru turismul românesc.

Am făcut ultima excursie la Santorini, o insulă aflată la 100 kilometri nord de Creta. Dacă mergeți în Creta, nici să nu vă gândiți să nu ajungeți și la Santorini!

Povestea insulei este cel puțin la fel de tulburătoare. Se spune că mai mult decât Creta, insula este primul leagăn al unei civilizații din întreaga lume. În vechime i se spunea Thera, lucru cât se poate de semnificativ. De fapt, nimic nu e întâmplător pe lume. Atlantida îl are drept naș pe Platon, acesta o situase în Oceanul Atlantic, de unde și numele. Dar, după unele teorii, vechea Atlantidă era insula Thera, un pământ bogat, prosper, puternic, civilizată, care a dispărut în ape în urma unui cutremur devastator. Există dovezi puternice în favoarea teoriei. Thera împreună cu aliații din Creta controlau tot comerțul din Mediterană, de aici bogăția. În Santorini, ca și în Creta, au fost găsite vestigii și artefacte ce dovedeau existența unei străvechi civilizații. Ultima parte, dezastrul, este și ea adevărată. Thera era o insulă vulcanică, iar vulcanul a erupt pe la 1500 î. Hr., provocând mari cutremure în întreaga regiune și un tsunami cu valuri uriașe, care au măturat toată coasta de nord a Cretei. Este în mod unanim considerată cea mai puternică erupție vulcanică din toată istoria cunoscută a omenirii. În urma dezastrului, o bună parte a insulei s-a scufundat. Forma actuală a insulei reflectă atât de bine urmările erupției, încât este deja un brand, vizibil până și pe șervețelele și fețele de masă.

Valuri rămase de pe vremea tsunami-ului din 1500 î. Hr. ne-au însoțit pe drumul spre și de la Santorini, astfel încât jumătate din pasagerii ferryboat-ului s-au simțit rău. Printre ei, mărturisesc cu rușine, m-am aflat și eu. Cu rușine pentru că sunt fiu de marinar. Dar, ca și ploaia de la Peștera lui Zeus, impresiile urâte mi s-au șters din memorie, au rămas doar amintirile, motive de amuzament.

Astăzi, Santorini este un punct de mare atracție pentru turiști. Casele viu colorate, așezate pitoresc pe coastele abrupte, ți se întipăresc în minte pentru totdeauna. Pe terasele însorite poți comanda o mare varietate de caracatițe, preparate în modalități neîntâlnite până atunci. La tarabe găsești cel mai bun fistic, dar și băuturi locale, din care trebuie *ne-a-pă-rat* să duci acasă cadouri.

Ne-au surprins acoperișurile rotunde ale multor case. Explicația ghidei a fost că așezămintele religioase sunt scutite de impozit. Ca urmare, foarte mulți și-au declarat locuințele drept viitoare biserici și au dovedit asta cu forma construcției.

Despre Creta și Santorini ar mai fi multe de spus. La Phaistos, un alt sit arheologic din Creta, a fost găsit un disc cu o scriere sub formă de hieroglife, probabil cea mai veche din Europa, nedescifrată nici până azi.

El Greco, celebrul pictor spaniol, s-a născut la Heraklion, în Creta, unde a învățat să picteze în stil bizantin. Numele lui real era Domenikos Theotokopoulos.

Se pot face excursii în diverse locuri cu peisaje, clădiri și biserici frumoase și interesante: Rethimnon, Agios Nikolaos, Chania, Spinalonga, Gramvousa. Dar pentru a le vedea pe toate ne-ar fi trebuit multe săptămâni. Așa încât eu, Leni și colegii mei vă spunem „La revedere!” până la viitoarea excursie.

Victoria Mărgineanu _____

JURNAL DIN SAFARI

Visele noastre sunt mici aeroporturi din care ne înălțăm sau în care decolăm... Mă aflu în această cutie verde S7 și sunt cu capul în nori la propriu și la figurat. Stewardesele se mișcă dintr-o parte în alta. Mă ghemuiesc lângă geam să mă aflu mai aproape de nori. Nu visez! E pentru prima oară când zbor, asta dacă exclud faptul că mai zburam când eram mică. Atunci îl avem pilot pe frate-meu și de cele mai multe ori decolam cu capul în perete. Acum, însă e real. Decolăm spre Moscova. Nu e destinația finală, dar vom aștepta aici câteva ore. Parcă-s o matrioskă hotărâtă să mă fac mică de tot și să trec prin aglomerația de oameni și de gânduri. După ce Hegel a scos pe piață conștiința de sine noi avem o milă de sine când încep să ne verifice ca pe niște spioni germani. Îmi scot pantofii, mă pipăie de sus până jos. Se pare că nu am nici un fel de arme (grăitoare). **Добрый день!** Da, totuși e... nimic nou pe frontul de Est, păpuși rusești, glamour și vodkă.

Alt avion, al Emiratelor. Încep să înțeleg de ce toate zânele se refu-

giază în haremurile din o mie și una de nopți. Aici mă pierd printre no(r)i în timp ce vizionez *In time* și ascult un blues britanic, mai am o listă întregă de filme și muzică... Șase ore trec repede. Iată-mă în Dubai. Încep să colectez dovezi, să par mai credibilă când mă voi întoarce acasă. Rezervele mele financiare nu concurează cu prețurile brandurilor. E o competiție pierdută (din start). Nu mai văzusem atâtea tipuri de oameni adunați la un loc, de la europeni, indieni până la chinezi și australieni, de la vestimentații sumare până la hijabul islamic și așa mai departe. Fiecare vorbește limba lui parcă mă aflu într-o babiloniadă. Fiecare își vede de viața lui, iar eu ieșisem la civilizație, în sfârșit.

Ia(tă)-mă în Nairobi, capitala Kenyei. E ciudat să-mi las amprente digitale ca să primesc viză. Mă gândeam la ambasadele din Moldova și poate la cele literare. Mă cuprinse un soi de uimire anesteziată de curiozitate și nerăbdare. Mă simțeam un copil gata să-și deschidă darul de Crăciun și rândul în care aștept cu documentele-n mână mi se pare cea mai încurcată panglică de cadou. Se spune că parcurgerea unui traseu atât de lung face valizele mai ușoare, dar am avut noroc. Am ieșit din toată această învălmășeală într-o parcare obișnuită, unde șoferul hotelului mă aștepta de câteva ore bune.

O girafă îmi zâmbeste pe partea cealaltă de drum. Aici e musai să vezi girafe, și des. Sunt ca într-o peliculă cinematografică ce rulează rapid odată cu viteza mașinii. Nu mai sunt atentă la drum. Țara în care mă așteptam să văd până și iarba uscată de un soare incediar mă uimește prin compoziții florale de toate felurile, cică destinate exportului. Verdele mai crud decât la Bacovia îl simt ca pe-o ceașcă de ceai cu mușetel din care îmi miroase a viață. Încă odată mă conving că moldovenii se pricep la toate. Colega mea îi explică șoferului cum funcționează butoanele de la condiționar și el o întreabă dacă e mecanic.

Jambo!

Așa ne-au întâmpinat la Sawela Lodge, o zonă recreativă din Naiavsha. De fapt, „jumbo” înseamnă „salut”, iar cei din așa-zisa lumea sălbatică se dovedesc a fi mult mai amabili, decât cei din spațiul mioritico-agresiv din care vin. Sunt epuizată până la zâmbet fals. Admir decorul local. Odaia și împrejurimile mă duc cu gândul la filmulețele de pe National Geographic. E acel moment în care simt că aș sta acolo neclintită pentru vreo zece ani.

Terifiată de fânțarii „criminali” despre care-am citit atâtea și care totuși nu m-au ținut acasă mă trezesc într-o panică incredibilă. Nu demult terminasem de lectură Împăratul muștelor, iar dacă mai continui așa voi deveni căpetenia fânțarilor. Verific dacă nu mi-au fost musafiri și îmi promit că va

fi o zi optimistă. Aștept sunetul enervant al deșteptătorului ca să fiu sigură că trebuie să mă trezesc. Oare doar lucrurile iritante ne motivează să facem ceva, să schimbăm ceva?

E o zi obișnuită, doar că în altă parte a lumii, cu un soare mult mai zâmbitor, deși aici în aprilie e iarnă. Astăzi dejunul meu e altfel. Nu prea știu ce să aleg. Nu am avut niciodată prea multe opțiuni.

Toată lumea zâmbeste, te privesc de parcă ce ai spune tu e chiar genial. Pauza de cafea e o adevărată comunicare interculturală. Țări de pe mai multe continente au spart frontierele. Acasă n-am reușit să spargem decât parlamentul și președenția. Mă simt limitată. Măcar pot să trec peste bariera rasei. Acum pot da liber mâna cu un om de culoare sau să cuprind o negresă. În fond, suntem la fel.

Frank e un englez care izbucnește de energie, folosește adjective la superlativ, face complimente și de nu s-ar comporta astfel cu toată lumea ar fi tipul de care să te îndrăgostești. Uneori se așează jos, pe podea și ne vorbește, fără să se sinchisească deloc. Își scoate pantofii și se simte cel mai liber om de pe pământ. De ar fi așa și profesorii noștri de la universitate, sunt sigură că mulți ar schimba sălile sinistre de curs cu un cerc de scaune în care să te simți tu. Iar bătrânul lui Ionesco ar aduce și mai multe scaune pentru spectatori în învățământului basarabean.

Serile sunt calde. Jucăm cărți cu mongolienii. Am împrumutat ceva comun de la ruși, pe lângă cântece și tot felul de cunoștințe generale. Jocurile noastre sunt cu pedepse și uneori devin înflăcărare. Ceilalți doar se amuză. Nu se prea încumetă să joace. Deja și alți turiști ne-au remarcat. Asta pe lângă faptul că suntem un fel de ciori albe, la propriu.

Pentru prima dată am fost într-un safari. Nu dintr-acelea artificiale despre care îmi povestea frate-meu că a văzut în Londra. E un safari adevărat. O insulă plină de animale pe care le văzusem în enciclopedii. Am ajuns până la insulă cu o barcă cu motor. Trebuie să stăm fixați la mijlocul bărcii ca să nu se răstoarne. Îmi plimb degetele prin apa rece. La mal stau hipopotami. Animalele ne evită. Nu sunt prea prietenoase. În unele momente nici nu prea îmi doresc prietenia lor. E o insulă plăcută. Îmi amintește de pășunile noastre pe care am alergat în copilărie.

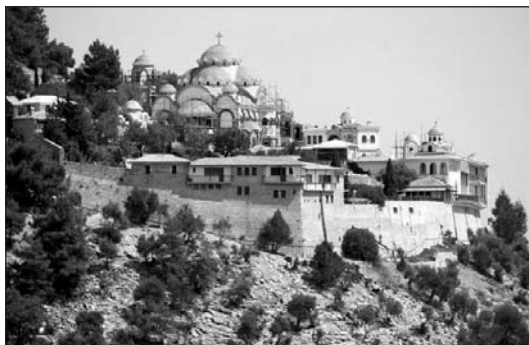
Ne ducem la cumpărături. Nu e vorba de niște centre comerciale, dar intrăm prin magazine. Nu am mai văzut niciodată atâtea peruci adunate la un loc. Se pare că africancele nu au o podoabă capilară prea bogată. Naomi mi-a povestit că chiar au probleme grave cu părul, de aceea multe dintre ele preferă părul scurt sau perucile. Nu pot trece neobservate nici fetele cu o sută de cosițe. Ei bine, se pare că asta nu e niciun trend. Ele își împletesc cosițele

și le lasă pentru o lună. Astfel evită problemele cu părul, care din cauza soarelui este unul slinos. Magazinele de acolo îmi amintesc de piața centrală din Chișinău. Totul este vechi și neamenajat. Nu m-am ales cu multe achiziții, deși prețurile sunt avantajoase. Când am schimbat 50 de dolari aveam în mână câteva zeci de mii de lei de-ai lor. O avere!

În ultima seară, cei de la hotel ne prezintă un program artistic african. Mă pomenesc în mijlocul unor dansuri și strigăte specifice. Haine colorate, mișcări „animalice”, dar o atmosferă care îmi va lăsa multe amintiri. Dimineața mergem spre aeroport. Urmează să mă întorc la Chișinău. Îmi sprijin capul de geam. E prima mea călătorie. Se spune că lumea e o carte, iar eu încep să citesc a doua pagină a ei. Stau în avion cu ohii pironiți la geam. Îmi revine mereu în fața lor imaginea unei femei anorexice, desculță și cu un copil în brațe.

Valentina Leau

Lumina lină a Greciei

Anul acesta ne-am propus un Paște la greci. Anul trecut făcusem unul la bulgari și, sincer să spun, nu prea am simțit spiritul sărbătorii, ci mai mult pe cel al mâncării și distracției. Am ales autocarul ca mijloc de transport. Nouă ne place. Mai socializezi, mai vezi una alta pe parcurs, mai faci un popas....

Am plecat seara, pe 17 aprilie, undeva pe la ora 20³⁰ pe o vreme mohorâtă, gata de ploaie. Drumul a decurs normal, cu binecunoscutele opriri la bulgari: la Balkan, la steaguri și la bomboane.

Am trecut la greci dimineața și am luat-o spre Kavala, unde planificasem o vizită, pe care acum, datorită ploii, ne îndoiam că o vom putea realiza. În jurul orei 8 dimineața eram în oraș și cum, pentru ceva timp, ploaia s-a oprit, ne-am luat în serios rolul de turiști.

Kavala este un oraș frumos, cu o așezare aproximativ asemănătoare cu cea a Salonicului, cu casele cocoțate pe versanți și deschidere spre mare, cu multă verdețură și monumente. Am văzut Biserica Fecioara Maria, în care se oficia slujba la acea oră, apeductul roman, vechea acropolă bizantină, de unde ai o priveliște splendidă asupra orașului și, de la distanță, casa lui Ali,

transformată în hotel. A reînceput însă ploaia, așa că ne-am întors la autocar și, pentru că ferryboatul spre Thassos pleca la ora 14, am pornit spre Kera-moty (cam 40 km) de unde am luat ferryboatul la ora 11³⁰.

A continuat să plouă torențial până am ajuns la Thassos Town (Limenas) Aici ne-am reîmbarcat în autocar,

până la hotelul Potos unde aveam cazarea. Am găsit repede hotelul, care era o afacere de familie (toți membri săi era acolo, făcând tot ce le stătea în putință pentru ca turiștii să se simtă bine. Erau atenți la tot ce mișca, la tot ce îți doreai și inclusiv Aris (patronul), muncea de la prima oră a dimineții, până seara târziu. Am avut norocul să primim o cameră frumoasă și spațioasă, cu vedere spre mare, la etajul 2. Am avut asigurate micul dejun și cina, iar în ziua de Paști și dejunul. Mâncarea bună, suficientă, variată; găseai întotdeauna ceva care să te satisfacă.

A doua zi am plecat într-o excursie în jurul insulei. Ne-am oprit la Limenaria unde am vizitat un atelier cu magazin de bijuterii. Frumoase, dar destul de scumpe. Am plecat apoi spre Alikii, la mănăstirea Arhanghelului Mihail care, din păcate, avea biserica principală închisă pentru pregătirile de Paște. De aici se vedea țărmul, spațiul din jurul mănăstirii era plin de măslini, de flori, de pomi ornamentali... Frumos, foarte frumos...

Ne-am continuat drumul spre Panagia, un sat tradițional, cu străduțe înguste și curate, cu case îngrijite, cu multe localuri și taverne în care mieii se frigeau deja în cuptoare, la vedere, pentru a-ți pregăti papilele gustative. Aici am vizitat o fabrică de ulei de măslină transformată în muzeu, stațiunea și biserica din localitate. Atmosfera de Paște se simțea pretutindeni, aerul era încărcat de miresme, oamenii veseli... Am trecut cu autocarul și prin apropierea plajei Golden Beach, poate cea mai căutată de pe litoralul grecesc. Următorul obiectiv a fost Limenas (Thassos Town, capitala Insulei de Smerald și portul principal de legătură dintre Thassos și Grecia), în drumul spre orașul-port având ocazia să admirăm o imensă carieră de marmură, insula având zăcăminte impresionantă din această rocă, pe care o vezi - prelucrată sau nu - peste tot: la diguri, la pavaje, la case, la statui, la garduri... Am servit

masa la o tavern din port: fructe de mare, gaios (pește mic) prăjit și... și o bere Mytos bună, bună! Am mai cumpărat câteva prostioare și ne-am întors spre Limenaria.

Am ajuns la hotel iar pe la ora 23 am plecat la biserica din Potos pentru slu-

jba de Înviere. Drumul era plin de oameni de toate vârstele, (cred că nimeni nu rămăsese acasă), îmbrăcați frumos, cu lumânari specifice Paștelui în mână (le văzusem în magazine, dar nu știam la ce folosesc). Am cumpărat și noi câte una, de la biserică. Slujba a fost oficiată afară în fața enoriașilor care umpluseră strada. Din ritmul muzicii bisericești ne dădeam seama ce se cântă, așa că fredonam și noi, în gând: *Hristos a înviat din morți...* Slujba a fost scurtă, iar la ora 24 oamenii au luat lumină, unul de la altul. Nimeni nu s-a înghesuit să ia direct de la preot, „d-aia adusă de la Ierusalim cu avionul”, ca pe la noi. În sunetele grave ale clopotelor, oamenii erau bucuroși, se felicitau, se sărutau, se simțea sărbătoarea ... A fost, nu știu cum să zic, chiar nu pot exprima în cuvinte starea trăită...

În ziua de Paște am vizitat un sat de munte - Teologos - presărat cu magazine mici, cu produse ale localnicilor: miere de portocal, de pin, dulceturi exotice, mirodenii, săpunuri făcute în casă, ulei de măsline presat la rece, diverse lichioruri etc. Atmosfera era și aici una de sărbătoare. La hotel am avut o masă specială, cu ciorbă și friptură de miel, vin, ouă roșii, prăjituri și... muzică live grecească.

Luni, când ne făceam bagajele pentru plecare, de la balconul camerei am văzut delfinii care se jucau în larg, sub arcadele de lumină ale răsăritului... Ne-am îmbarcat în autocar cu regretul că tot ce este frumos se termină, parcă, prea repede.

Addenda

Thassos - Insula de smarald - este situată în golful Kavala, în partea nordică a Mării Egee, la 8 km. de Grecia continentală. Cu un relief muntos (cel mai înalt vârf, Ipsarion, are 1127 m. înălțime), insula este acoperită de păduri dese de pini, brazi, stejari și paltini, iar de-a lungul litoralului sunt plantați măslini.

Thassos este renumită pentru marmura albă ca zăpada (cea mai albă marmură din lume), uleiul de măsline, mierea și vinul produse aici. Vinul din Thassos este apreciat încă din antichitate, regina Egiptului, Cleopatra, aprovizionându-se din insulă cu veritabila „licoare a zeilor”.

Capitala insulei este, tot de atunci, Limenas sau Thassos, orașul fiind un important centru comercial, și turistic, cu multe hoteluri, restaurante, magazine, bănci etc.

Thassienii (18.000 de locuitori, trăind în peste 30 de așezări) sunt oameni foarte religioși și au construit multe biserici și mănăstiri. Mai cunoscute sunt: Mănăstirea Sf. Panteleimonas în Kazaviti, Mănăstirea Archangelos lângă Alyki, Biserica Panaghia (Fecioara Maria) în orașul Panagia, Biserica Sfântului Anargyri în Kallirachi și bisericile Sf. Demetrios și Sf. Paraskevi în Theologos.

Otilia Cazimir

POEZIILE IERNII

Ninge!

Ssst! Măicuța gerului,
Cu mânuța înghețată,
Bate-n poarta cerului
Și întrebă supărată;

- Unde-s stelele de sus?
- Iaca, nu-s!
Vântul rău le-a scuturat
Și le-mpărștie prin sat.

Uite una: s-a desprins
Dintr-o margine de nor
Și coboară-ncetișor...
- Oare-a nins?

E un fulg și-i cel dintâi
Și aduce-n vânt,
ninsoare,
Drumuri albe peste văi,
Râs curat în ochii tăi,

Sânioare,
Zurgălăi...

Poveste de omăt

Tu nu știi...
A fost odată
O căsuță fermecată
Și-n căsuță-o fată mică,
Un pisoai și o bunică.

Și-ntr-o iarnă, într-o
seară,
Fata s-a uitat afară
Și-a văzut cum prin
perdea
Stelele râdeau de ea...

Dar pe drum cotit
și nins,
Umbră sură s-a
desprins:
Un voinic abia de-o
șchioapă
Înota-n omăt ca-n apă.
Și proptinduse-n toiag,
Un toiag mai nalt ca el,
A-nceput să cânte-n

prag,
Tremurat și subțirel...

Dormi?
Și nici n-am prins
de veste!

Ușa s-a închis cu cheia,
Focu-și pâlpaie
scânteia,
Și povestea nu-i
poveste:

Eu eram fetița-aceea,
Iar bunica -
nu mai este...

La drum

Moș Gerilă, la urcuș,
S-a pornit cu sacu-n
spate.
Drumu-i rău, și-i
lunecuș,

Lung se uită îndărăt,
Scuturându-și barba
rară
De omăt,

Și oftează sub povară:
-Greu tătucă, greu
de tine!
Iaca, stau și mă socot
Dacă nu cumva-i mai
bine
Să mă mut mai cătră
vară,
Că-s bătrân și nu mai
pot!...

Baba Dochia

Toată noaptea au lătrat
Câinii de la jitărie,
De gândeai că-i lupu-n
sat.

Ce să fie?
Ce să fie?

Ia, o babă cu cojoc
A mas noaptea, fără foc,
În desiș uscat de soc!

Acum vine pe-ndelete -
Că i-e drumul fără
grabă -

Și drept singură
podoabă

Are-n plete
Un scaiete.

Și de dus, dintr-un
ponor,
Poartă fetelor solie,
Că le-aduce măștișor
Un bănuț de păpădie!

CINE ESTE MOȘ CRĂCIUN

Bine-cunoscutul Moș Crăciun de astăzi s-a născut în zona mediteraneeana, s-a maturizat în Europa de Nord și a căpătat în cele din urmă atât de bine-cunoscuta înfățișare pe țărmurile Lumii Noi. Cine este Moș Crăciun și cum a ajuns Domnia lui din negurile timpurilor la noi?

Chipul Sfântului Nicolae

Imaginile Sfântului Nicolae, strămoșul lui Moș Crăciun, variază considerabil, dar nici una nu seamănă prea tare cu bătrânul cu obraji roșii și barbă albă, pe care îl vedem astăzi pretutindeni. Rămășițele pământești ale episcopului grec care a trăit cândva între secolele III și IV, se află la Bari, Italia. Când a fost renovată cripta Bisericii San Nicola, în 1950, craniul și oasele sfântului au fost analizate cu raze x și s-au făcut mii de măsurători. Caroline Wilkinson, antropolog facial al Universității din Manchester, Anglia, a folosit aceste date și a întreprins simulări moderne software pentru o *reconstrucție* modernă a sfântului, dând astfel un chip uman Moșului Crăciun - o față cu nasul fracturat, probabil cauza fiind persecuția creștinilor din timpul Împăratului roman Diocletian. Au fost deduse dimensiunile și forma mușchilor faciali, care odată au acoperit craniul Sfântului Nicolae, după cum, prin imagini bidimensionale a fost reconstituită însăși forma craniului. Artiștii digitali au adăugat detalii bazate pe deducții logice, inclusiv tenta măslinie a tenului, cea mai frecvent întâlnită printre grecii mediteraneeni, așa cum era Nicolae, și părul cărunt, așa cum trebuie să fie cel al unui bărbat în vârstă de 60 de ani.

De la Sfântul Nicolae la Moș Crăciun

Cum a devenit Sfântul Nicolae prea-darnicul moș cu domiciliul la Polul Nord? Cel ce avea să devină Sfântul Nicolae (n. ca.280, Patara, Lichia - d. ca.345, Mira, astăzi Kocademre, în apropiere de Kale, Turcia) era grec. A devenit episcop de Mira, un orașel roman de pe teritoriul Turciei de astăzi. Nu era nici gras și nici vesel și avea o reputație de om aspru, ciudat și era un apărător înfocat al doctrinelor bisericii în timpul când creștinii erau prizonieri, când se ardeau bibliile și preoții aveau de ales între a renunța la creștinism sau a fi executați. Nicolae a petrecut 4 ani de zile în închisoare. Faima lui a trăit și după moarte pentru că a fost asociat cu numeroase miracole iar cultul lui continuă și azi, independent de legătura cu Moș Crăciun.

În jurul anului 1200, după cum spune Gerry Bowler, istoric al Universității din Manitoba, autor al cărții *Moș Crăciun - Biografie*, Nicolae a devenit cunoscut ca patron al copiilor și aducător magic de daruri datorită celor două întâmplări din timpul vieții sale. În binecunoscuta poveste, tânărul

Episcop Nicolae a salvat de la prostituție trei fete, dând în secret trei săculeți cu aur tatălui datornic, săculeți care au putut fi utilizați ca zestre. „Cealaltă poveste nu este la fel de bine-cunoscută acum dar era în timpul Evului Mediu”, spune Bowler. Nicolae a intrat într-un han al cărui proprietar tocmai omorâse trei băieți și le dusese cadavrele dezmembrate în pivniță. Episcopul nu numai că a simțit crima dar a și resuscitat victimele.” Acestea este unul dintre lucrurile care l-au făcut să fie considerat patron al copiilor.

Timp de mai multe sute de ani, cam între 1200 și 1500, Sfântul Nicolae a fost aducătorul de daruri și sărbătoritul zilei de 6 Decembrie. Sfântul a luat ceva din aspectul unor zeități europene vechi, cum ar fi romanul Saturn sau nordicul Odin, care apăreau ca purtători de barbă albă și deținători ai unor puteri magice, cum ar fi puterea de a zbura. De asemenea, se asigura că copiii își spun rugăciunile și se poartă cuviincios.

Dar, după Reforma Protestantă, sfinții ca Nicolae au căzut din grație mult în nordul Europei și adusul darurilor a fost mutat înspre copilul Iisus iar data de 6 decembrie împinsă către Crăciun. După părerea lui Bowler, cum capacitatea unui copil de a transporta darurile era redusă și nu inspira nicidecum teamă, copilul Iisus a primit un ajutor mai sever care să răsplătească pe cei cuminiți și să pedepsească pe cei năzdrăvani.

Câteva din aceste personaje germanice se bazau pe Nicolae dar nu ca sfânt ci ca *bătăuș* amenințător cu nuielușă, cum e Ru-klaus (Nicolae cel aspru), Aschenklas (Nicolae de cenușă) și Pelznickel (Nicolae cel fioros). Aceste personaje cereau de la copii un comportament bun sau forțau copiii să suporte consecințele, cum ar fi biciuitul sau răpitul. Spre deosebire de bătrânelul vesel cu barbă, aceste personaje pline de culoare au dus la imaginea lui Moș Crăciun.

Sfântul Nicolae în America

În Olanda, mulți copii și familii au refuzat pur și simplu să renunțe la Sfântul Nicolae ca aducător de daruri. Ei au dus „Sinterklaas” cu ei în coloniile Lumii Noi, unde existau legendele aducătorului de daruri germanic.

Dar, Crăciunul american nu semăna deloc cu cel de astăzi. Sărbătorirea Crăciunului a început în Noua Anglie și mai apoi a devenit pretutindeni ceva foarte asemănător Saturnaliilor, care își aveau locul în calendar înainte, adică o sărbătoare udată din belșug cu alcool.

Apoi, în timpul primelor decade ale secolului al 19-lea, totul s-a schimbat datorită unui număr de poeți și scriitori care s-au străduit să facă din Crăciun o sărbătoare familială, înviindu-l și remodelându-l pe Sfântul Nicolae. *Knickerbocker's History of New York*, cartea lui Washington Irving din 1809, îl portretizează pentru prima dată pe Moș Nicolae fumând pipă, plutind pe deasupra caselor într-o trăsură zburătoare, livrând daruri copiilor cuminiți și nuielușe celor răi.

În anul 1821, o poezie intitulată „The Children's Friend” („Prietenul copiilor”) a conturat și mai mult imaginea modernă a lui Moș Crăciun. „Iată că, în sfârșit, avem imaginea lui Moș Crăciun”, a strigat Bowler. „Au luat imaginea magică a Sfântului Nicolae, l-au scuturat de orice caracteristică religioasă și l-au îmbrăcat în blănurile acelor aducători de daruri plectoși germanici.”

În 1822, Clarke Moore scrie „Vizita Sfântului Nicolae”, poezie cunoscută și ca „Ajunul” („The Night Before”), pentru cei șase copii ai săi, fără intenția de a adăuga ceva fenomenului Moș Crăciun. A fost publicată anonim anul următor și până în zilele noastre, Moș Crăciun apare ca în această poezie: durduliu, vesel, într-o sanie trasă de opt reni.

Nu toată lumea crede în Moș Crăciun

Chiar dacă este bine intenționat, Moș Crăciun a agitat întotdeauna spiritele și continuă să provoace controverse.

În Rusia, Moș Crăciun a căzut în dizgrație pe vremea lui Iosif Stalin. Înainte de Revoluția Rusă, Moș Gerilă (Ded Moroz) era o figură preferată a Crăciunului, care adoptase caracteristicile Moșului Crăciun asemănătoare olandezului Sinterklaas. „Când Uniunea Sovietică s-a format, comuniștii au abolit sărbătorirea Crăciunului și obiceiul darurilor de Crăciun...Apoi, în 1930, când Stalin avea nevoie de sprijin, a aprobat revenirea lui Moș Gerilă dar nu ca cel care aduce daruri de Crăciun ci de Anul Nou”, a spus Bowler. În cele din urmă, încercările de a desființa Crăciunul în Rusia s-au dovedit inutile, așa cum inutilă s-a dovedit și răspândirea versiunii seculare a lui Moș Gerilă îmbrăcat complet în albastru pentru a evita confundarea lui cu Moș Crăciun, în Europa. „Oriunde au ajuns sovieticii după cel de-al doilea război mondial - explică Bowler - au încercat să îl înlocuiască, dar oamenii și-au ținut respirația până când Uniunea Sovietică s-a prăbușit, în 1989, când s-au întors la propriile lor tradiții.”

Moș Crăciun a rămas o figură... politizată. Trupele americane au răspândit în întreaga lume propria lor versiune de om vesel în anii imediat următori celui de-al Doilea Război Mondial, și a fost bine primită ca simbol al generozității americane în reconstrucția de după război. Totuși, în zilele noastre, multe persoane de diverse naționalități îl au pe Moș Crăciun pe lista neagră, fie din cauză că reprezintă comercializarea Crăciunului sau pur și simplu din cauză că nu e local.

„În locuri cum e Republica Cehă, Olanda, Austria și America Latină, există mișcări puternice anti-Moș Crăciun pentru că încearcă să își conserve obiceiurile de Crăciun și să protejeze Crăciunul de Moș Crăciunul Nord-American.”

Traducere și adaptare *Julia Kreiner*, după **National Geographic**

CUPRINS

Moș Crăciun bolnav (<i>Adrian Păunescu</i>).....	pag. 4
Sărbătorile de iarnă.....	pag. 5
Maxime.....	pag. 12
Vom fi zăpadă (<i>Emil Proșcan</i>).....	pag. 13
Monografia orașului Mizil (<i>Virginia Stoica</i>).....	pag. 14
Poveste de crăciun (<i>Rodica Magdan</i>).....	pag. 22
Ținutul de basm (<i>Mihai Batog Bujeniță</i>).....	pag. 26
Cronică rimată (<i>Constantin Popescu Berca</i>).....	pag. 28
Cele mai frumoase poezii (<i>Leonid Dimov</i>).....	pag. 29
Ateneul Român.....	pag. 30
Moartea în vară (<i>Magda Ursache</i>).....	pag. 33
Antologia Festivalului „Agatha Grigorescu Bacovia” - Poezie (<i>Aida Aitonean, Leonard Ancuța, Miruna Ștefania Belea, Tincuța Bernevic,</i> <i>Silvia Bitere, Ada Chifor, Cristina Bianca Dan, Virgil Diaconu, Florin Do-</i> <i>chia, Geo Galetar, Silvia Goteanschi, Aida Hancer, Florina Isache, Dan C.</i> <i>Iulian, Sorin Lucaci, Carmen Manuela Măcelaru, Raluca Leontina Neagu,</i> <i>Deniz Otay, Corina Gina Papouis, Raluca Sandor, Andreea Solomon, Eve-</i> <i>lina Stelaru, Alexandr Stoikovici, Adrian Suci, Andreea Teliban</i>).....	pag. 40
Setea (<i>Emil Proșcan</i>).....	pag. 50
Solid-check (<i>Ioana Vintilă</i>).....	pag. 51
Interviu cu scriitorul Adrian Alui Gheorghe (<i>Lucian Mănăilescu</i>).....	pag. 52
Piața de lumi (<i>Adrian Alui Gheorghe</i>).....	pag. 57
Poezie (<i>Cosmin Pârghie</i>).....	pag. 58
Pagini din istoria Mizilului (<i>Viorel Șoldea</i>).....	pag. 59
Festivalul Național „Agatha Grigorescu Bacovia”.....	pag. 62
Poeme (<i>Laurențiu Belizan</i>).....	pag. 65
Zeița (<i>Mariana-Ionela Irimia</i>).....	pag. 66
Isara (<i>Ioana Vintilă</i>).....	pag. 68
Poezie (<i>Mihaela Aionesei</i>).....	pag. 69
Socoteala de acasă (<i>Ion Țicalo</i>).....	pag. 70
Zicea că este din sticlă (<i>Corina Militaru</i>).....	pag. 73
Împăratul și vrăjitoarea (<i>Claudiu Șimonați</i>).....	pag. 77
Stăpânul (<i>Nicolae Laza</i>).....	pag. 80
Poezie (<i>Doina Anton</i>).....	pag. 84
Poezie (<i>Oana Mihaela Pop</i>).....	pag. 85
Prințesa Tala (<i>Irinela Vișan</i>).....	pag. 86
Ca nisipul umbra salcâmlor (<i>George Anton</i>).....	pag. 93
Umor.....	pag. 96
Iluzia Nobelului (<i>Nicolae Băciut</i>).....	pag. 99
Poeme (<i>Alexandru Jurcan</i>).....	pag. 102
Scriitori la DNA (<i>Florentin Popescu</i>).....	pag. 103
Cuvinte celebre.....	pag. 105
Pina (<i>Elena Hanganu</i>).....	pag. 106
Tămâie și otravă (<i>Dan Norea</i>).....	pag. 108
Lansare de carte.....	pag. 109

Poezii (Emil Proșcan, Ecaterina Bargan).....	pag. 111
Proză umoristică (Lică Pavel).....	pag. 112
Frontierele cunoașterii.....	pag. 119
O schimbare la față (Laurențiu Orășanu).....	pag. 122
Vitralii lirice (Marilena Apostol, Lucian Mănăilescu).....	pag. 126
Când Dumnezeu era impegat (Florentina Loredana Dalian).....	pag. 128
Primul post de radio din România.....	pag. 131
În țara lui Papură Vodă (Andra Elena Agafiței).....	pag. 133
Grupaj liric (Victoria Milescu).....	pag. 137
Proze foarte scurte (Al. Jurcan).....	pag. 140
Sufletul ca o pasăre (Ștefan Dumitrescu).....	pag. 144
Poezii (Tincuța Horonceanu Bernevic).....	pag. 154
Michael Swan - poetul lingvist (Traducere de Ioana Sabău, în cadrul Proiectului Internațional coordonat de Lidia Vianu).....	pag. 155
Atingerea (Ion Depina).....	pag. 157
Voiajorul (Codrina Bran).....	pag. 159
Copilul în ploaie (Corina Petrescu).....	pag. 169
Norocosul (Adrian A. Agheorghiesei).....	pag. 170
Podul de piatră (Emil Proșcan).....	pag. 173
De la Ha la Z.....	pag. 175
Redescoperirea poetului - Rodian Drăgoi.....	pag. 178
Ce/aș face dacă aș fi președinte (Dorin Bratu).....	pag. 183
Vitralii lirice (Valeria Manta Tăicuțu, Nicolai Tăicuțu, Silvia Bitere).....	pag. 186
Trăiri de risipite rânduri (Geta Stanciu).....	pag. 190
Întâietate (Radu Ioan Dragomir).....	pag. 192
Creta, insula legendelor (Dan Norea).....	pag. 196
Jurnal de safari (Violeta Mărgineanu).....	pag. 201
Lumina lină a Greciei (Leau Valentina).....	pag. 204
Poeziile iernii (Otilia Cazimir).....	pag. 207
Cine este Moș Crăciun (Iulia Kreiner).....	pag. 208

Fotografii originale și fotografii coperti: Lucian Mănăilescu
Grafică: Alex Ivanov (pag. 95, 144, 148, 153);
Leonard Țuclea (pag. 101); Viorel Andronescu (pag. 180)

A photograph of a rose branch standing upright in a snowy landscape. The branch is covered in a thick layer of white snow and frost, particularly on the leaves and stems. The leaves are dark green with some yellowing at the edges. The background is a bright, snowy field with soft shadows. The text "La mulți ani!" is written in red, bold, sans-serif font, slanted upwards from left to right, and "2015" is written below it in the same style.

La mulți ani!
2015